

Turun kaupungin toimintasuunnitelma

Vuoden 2017 talousarvio ja vuosien 2017-2020 taloussuunnitelma

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys 17.10.2016

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Talouden tasapainottaminen vaatii malttia

Viimeisten vuosien aikana talouteen liittyvää keskustelua ovat leimanneet käsitteet sopeutus, säästöt ja uudistuminen. Käsitteiden käyttö on ollut perusteltua, koska rehellisesti voitaneen todeta julkisen talouden eläneen yli varojensa.

Ensi keväänä kautensa päättävä kaupunginvaltuusto linjasi alkutöikseen seuraavat talouteen liittyviä tavoitteet: talous tasapainotetaan valtuuston päätöksen mukaisesti vuoteen 2018 mennessä, vuosikate kattaa investointien poistot ja nettovelka kasvaa maltillisesti.

Valmisteltu taloussuunnitelma 2017 kattaa osan tavoitteista. Yleisen taloustilanteen kehitys ja taloussuunnittelulukujen vahvistamisen jälkeen tietoon tulleet valtion toimenpiteiden tulo- ja kustannusrakenteiden negatiiviset vaikutukset eivät mahdollista kaikkien tavoitteiden saavuttamista vielä taloussuunnitelmakauden alkupuolella.

Valtion päättämät toimenpiteet sekä alkusyksystä päätökseen asti saatettu kilpailukykysojmus tulevat tiukentamaan kuntien taloudellista asemaa. Osa valtion tekemistä julkisen talouden tasapainottamiseen tähtäävistä toimenpiteistä ovat siinä mielessä poikkeuksellisia, että kuntien tulo-rahoitusta leikataan arvioihin perustuen eikä säästön todellisesta toteutumisesta ole varmuutta.

Turku on onnistunut toimenpiteissään

Vallitsevaan taloustilanteeseen ei ole löytynyt ihmälääkkeitä kuntien tai valtion toimesta. Valtuustokauden alussa käynnistettiin uudistamisohjelma, jossa yritettiin ennakkoluulottomasti löytää uusia toimintatapoja kunnille asetettujen tehtävien järjestämiseksi.

Kaupungin kehittäminen on edennyt vakain askelin ja tällä hetkellä toimintoja kehitetään avoimesti yhteistyössä sekä muiden kuntien että kaupungin sisäisten toimijoiden kanssa. Samaan aikaan kolmannen sektorin tärkeä rooli osana kunnan palvelutuotantoa tai sen tukena on voimistunut.

Tukipalvelujen osalta roolit ovat selkiytyneet ja organisaatiomuutoksin on kyetty tekemään kokonaistaloudellisesti järkeviä muutoksia.

Operatiivisen toiminnan muutosten jalkauttamisesta vastaa koko kaupunkikonsernin henkilöstö, joka omalla toiminnallaan on mahdollistanut toimintakulujen hillityn kehityksen sekä samaan aikaan varmistanut laadukkaat palvelut kuntalaisille. Tämän ansiokkaan työn jatkaminen tulevina vuosina on äärimmäisen tärkeää.

Toimintaympäristössä positiivista virettä

Turku toimii seutukunnan veturina. Lähiaikojen uutiset telakan tilauskantaan liittyen ovat varmasti monen suomalaisen mielessä. Meriteollisuuden kehitys antaa eväitä talouden elpymiseen.

Lääketeollisuuden hyvällä menestyksellä on kaupungille merkittävin vaikutus. Meriteollisuuden kehittymisen vaikutukset realisoituvat kaupungin kasvussa ja työllisyyden parantumisessa, mutta välittömät vaikutukset kunnallis- ja yhteisöverotuottoihin ovat vähäiset. Pitkällä aikavälillä myönteiset vaikutukset kertaantuvat.

Viimeiset tilastot osoittavat positiivista kehitystä myös muilla toimialoilla. Kehitys heijastuneet myös Turun työttömyysasteeseen, jonka kasvu näyttäisi kuluvan vuoden aikana pysähtyneen.

Kaupunki on säilyttänyt vetovoimansa, mikä näkyy mm. kiihtyvänä rakentamisena sekä muuttohaluuskyselyssä. Asuinpaikan valinnassa työpaikkaa pidetään merkittävänä tekijänä. Turun työpaikkaomavaraisuus on ollut yli 120 %, joten Turku toimii tästäkin näkökulmasta seutukunnan veturina.

Positiivisista näkymistä toivotaan helpotusta työllisyystilanteeseen, joka on yksittäisenä asiana taloussuunnitelmakauden kaupungin suurimpia huolia.

Valtio vähentää kuntien velvoitteita

Kunnat ovat vaatineet niiden tehtäväksi annettujen velvoitteiden tarkastelua julkisen sektorin taloustilanteen parantamiseksi. Maan hallitus on hyväksymässään julkisen talouden suunnitelmassa linjannut eräiden tehtävien osalta merkittäviä muutoksia.

Valtio ohjaa linjauksiaan rahoituksen kautta. Käytännössä tämä tarkoittaa tehtäviin tarkoitettujen määrärahojen leikkauksia. Tämän lisäksi valtio kohdentaa lisämäärärahoja uusiin painopisteisiin rahoittamalla ne vähennyksinä muista tehtävistä.

Kuntien vastuu linjausten jalkauttamisessa operatiiviseen toimintaan on suuri. Kustannusvastuu nykyisistä toiminnoista siirtyy yksin kunnalle, mikäli jalkauttavia linjauksia ei tehdä. Kuntien heikentyvä tulo-rahoitus ei yksinkertaisesti kestä kasvavaa taakkaa.

Voitaneen todeta, että kunnat ovat saaneet peräänkuuluttamiaan velvoitteiden vähennyksiä. Ensi keväänä toimikautensa aloittavat toimielimet tulevat saamaan edellisten tapaan toimikautensa aikana käsiteltäväkseen esityksiä, jotka edellyttävät vaikeita päätöksiä.

Ammatillisen koulutuksen uudistus

Valtio on päättänyt siirtää ammatillisen koulutuksen määrärahoista 190 miljoonaa euroa muiden palvelujen järjestämiseen. Turun kohdalla tämä välillisesti vaikuttavat tekijät huomioiden n. 5,8 miljoonaa euron lisäystä tulo-rahoitukseen.

Koulutusta järjestäviltä kunnilta leikataan rahoitusta yksikköhintojen kautta. Turun kohdalla tämä tarkoittaa 4,8 miljoonan euron leikkausta.

Turun tulee tehdä sopeuttavat toimenpiteet, jotta valtion tarjoama hyöty kyetään realisoimaan täysimääräisesti. Talousarvioesityksessä sopeutus esitetään jaettavaksi vuosille 2017 ja 2018.

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Sairaanhoitopiirin maksuosuus ei ole kehittynyt yhtä maltillisesti, kuin piirin oman talouden sopeuttamisohjelman tavoitteisiin on kirjattu. Kuntien kantokyky ei kestä minkäänlaisia ylimääräisiä kustannusrasitteita ja sairaanhoitopiiriin tulee tiedostaa tämä. Turun näkökulmasta sairaanhoitopiiriin ei tule tehdä maksuosuutta kiristäviä päätöksiä, vaan ensisijaisesti varmistaa valtion päättämien kustannuksia vähentävien toimenpiteiden vaikutusten siirtäminen kuntalaskutukseen.

Strategia ohjaa toimintaa

Vuonna 2016 Turun kaupunki käynnisti neljä mittavaa kaupunkistrategiasta johdettua kärkihanketta. Kärkihankkeet ovat keskustan kehittäminen, Kupittaa kampusalueen kehittäminen yhteistyössä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa, palveluohjauksen uudistaminen sekä kaupungin palvelujen digitalisointi.

Vuonna 2017 esitetään perustettavaksi uusi kärkihanke. Hiilineutraalisuutta ja smart city -konseptia edistävän kärkihankkeen tavoitteena on edetä kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta vuonna

2040. Hankkeen tarkempi sisältö määritellään ensi vuonna.

Voimakkaan kehittämisen myötä Turulla on myös entistä parempi mahdollisuus viedä suuria kaavoitusohjelmia eteenpäin. Kärkihankkeiden käynnistäminen on oleellinen osa kaupungin kokonaiskehittämistä.

Kaupungin muut strategiset ja toiminnalliset tavoitteet sisältyvät talousarvion osana hyväksyttäviiin lauta- ja johtokuntien strategisiin sopimuksiin. Kaupungin ja toiminnan kehittämistä toteutetaan jatkossa entistä määrätietoisemmin ja avoimemmin kaupungin yhteisen kehittämismallin mukaisesti ja kaikki merkittävät hankkeet on koottu kehittämissalkkuihin, joissa hankkeita voidaan nyt seurata ja johtaa kokonaisuutena.

Turku tulee voimakkaasti edistämään myös niin sanotun Pohjoisen kasvukäytävän Tukholma- Turku-Helsinki-Pietari kehittämistä ja siihen liittyviä hankkeita yhdessä muiden julkisten ja yksityisten toimijoiden kanssa.

Talouden tasapainottamisessa on onnistuttu

Turku on onnistunut käyttömenojensa hallinnassa hyvin. Tuottavuutta lisätään entisestään kehittämällä toimintaa sisäisesti. Toimintamalliuudistus vuodelta 2013 oli tälle alkua ja toimintamallia on kehitetty edelleen voimakkaasti. Ensi vuoden aikana valmistellaan esimerkiksi kiinteistötoimialan ja ympäristötoimialan yhdistämistä vuoden 2018 alusta lähtien.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Vuonna 2017 kaupungin kehittämiseen ja palvelujen järjestämiseen käytetään 1,4 miljardia euroa. Toiminnan nettomenoille sallitaan kasvua 1,1 % kuluvan vuoden talousarvioon nähden. Talousarvio on 19,3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Kunnallisveroon ei tehdä korotuksia, mutta kiinteistövero tullaan tarkistamaan lain vaatimille uusille alarajoille.

Talousarvio tähtää kaupungin talouden tasapainon saavuttamiseen suunnitelmakauden lopulla vuonna 2020. Kasvua ja palveluiden uudistamista tukevia investointeja joudutaan rahoittamaan lisävelanotolla.

Talousarvio on laadittu pääosin kaupunginvaltuuston kesäkuussa vahvistaman talousraamin mukaisesti, jota on teknisesti oikaistu kilpailukykyopin vaikutusarvioiden mukaan. Suunnittelulukujen esitetään nettomääräisesti ylittyvän 3,7 miljoonalla, mikä johtuu mm. kasvaneista vuokrista sekä itsenäisyyden juhluvuoden tapahtumista.

Kaupunki investoi palveluihin ja uusiin asuinalueisiin

Talousarvioesitykseen sisältyvien investointien painopiste on viime vuoden tapaan kasvatus- ja opeuspalveluiden ja vapaa-ajan palveluiden uudistaminen peruskorjaushankkeissa sekä uusien asu-

alueiden infrastruktuurin rakentamisessa. Investointeja on priorisoitu aiempaa tarkemmin pohjatuon uudistettuun luokitteluun.

Vuoden 2017 kaupungin investointien kokonaissumma on 107,0 miljoonaa euroa. Lisäksi investointeja toteutetaan kaupungin taseen ulkopuolisina kaupunkikonsernin investointeina. Summa sisältää myös ensi vuonna perustettavan vesihuoltoyhtiön pääomistusta 30 miljoonaa euroa.

Merkittävimmät tilainvestoinnit ovat Syvälahden ja Yli-Maarian monitoimitalot, kaupunginteatterin peruskorjaus ja laajennus, Samppalinnan maauimalan peruskorjaus sekä palloiluhallin rakentaminen.

Rahoitus

Varsinaisen toiminnan ja investointien tulosrahoitus ei riitä kattamaan niistä aiheutuvia menoja. Toiminnan ja investointien rahavirta on pääosin vesiyhtiön perustamisen seurauksena 35 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Antolainoja myönnetään 166 miljoonalla eurolla, josta 98 miljoonaa kohdentuu perustettavalle vesiyhtiölle. Investointien rahoittamiseen otetaan uutta pitkäaikaista velkaa 100 miljoonaa euroa.

Taloussuunnitelmavuosien 2017-2020 pitkäaikaisen velan lisäykseksi on merkitty 40-50 miljoonaa euroa per vuosi. Vuonna 2017 nettovelka pienenee antolainasaamisten lisäyksestä johtuen 35 miljoonaa

euroa. Valtuuston asettamassa velkaraamissa pysyminen edellyttää nettokäyttömenojen maltillista kehystä.

Henkilöstö

Henkilötyövuosien määrää on tavoitteen mukaisesti saatu laskemaan kaikilla toimialoilla. Vuoden 2015 htv-toteuma oli 10 344 (oikaistu vuoden 2017 tilanteeseen). Vuosille 2015-2016 asetettu vähennystavoite on saavutetaan ensi vuoden aikana.

Vuoden 2017 htv-tavoitetaso on 10 262.

Henkilöstöä koskevat muut tavoitteet on vahvistettu Turun kaupungin Henkilöstö voimavarana -ohjelmassa.

Turku-konsernin kehitysnäkymät ja tavoitteet

Konsernirakenteen kehittäminen on onnistunut hyvin. Konserniyhtiöt ovat pääosin kannattavia ja tuottavat kaupungille taloudellista hyötyä, maksamalla vuokratuottoja, lainoistaan korkoa sekä osinkoja. Kaupunki-konsernin tulos on budjetoitu positiiviseksi koko suunnittelukauden ajan.

Omistajapolitiikka päivitetään kuluvan vuoden lopulla. Vuoden 2017 aikana tullaan tarkistamaan yhtiökohtaiset tavoitteet tuloutukselle. Markkinoilla toimivien yhtiöiden tavoitteena on varmistaa kannattava kasvu.

JOHDANTO

JOHDANTO

Turun kaupungin strateginen ohjaus

Strategiahierarkia ja ohjausmalli

Kaupunginvaltuusto päätti 25.3.2013 kaupungin uudesta strategiahierarkiasta ja strategiaprosessista. Uuden strategiahierarkian pääelementtejä ovat Turku 2029 -kaupunkistrategia sekä sitä tarkentavat kaksi strategista ohjelmaa, Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelma sekä Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelma.

Kaupunkistrategia ja strategiset ohjelmat suunniteltiin syksyn 2013 ja kevään 2014 aikana tiiviissä yhteistyössä asukkaiden, yhdistysten ja elinkeinoelämän edustajien kanssa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunkistrategian ja strategiset ohjelmat kesällä 2014 (Kv 23.6.14.)

Kaupunkistrategia sisältää kaupungin pitkän tähtäimen vision ja toimintalupaukset sekä kaupunkitason yhteiset päämäärät. Strategisissa ohjelmissa tehdään toimintaa ohjaavat linjaukset, jotka tarkentuvat toimialojen strategisissa ja operatiivisissa sopimuksissa käytännön toimenpiteiksi.

Kaupungin strategiahierarkiaan kuuluu myös henkilöstö-ohjelma, jonka nimi on Henkilöstö voimavarana (Kv 25.8.2014). Henkilöstöohjelmassa pyri-

tään selkiyttämään työnantajan sekä koko henkilöstön vastuuta siitä, minkälainen työpaikka Turun kaupunki on.

Strategiarakenne sisältää edellä mainittujen kaupunkistrategian, strategisten ohjelmien ja henkilöstöohjelman lisäksi myös muita kaupunkitason ohjausasiakirjoja, jotka ohjaavat kaupunkistrategiaa tarkemmin tärkeitä kehittämisosa-alueita ja resurssien pidemmän aikavälin suunnittelua (esim. matkailustrategia, IT-strategia, hankintastrategia, tilastrategia). Nämä asiakirjat määrittelee ja hyväksyy pääosin kaupunginhallitus suunnittelun mukaisessa aikataulussa. Tavoitteet sisällytetään talousarviokirjaan.

Strategiset tavoitteet toimeenpannaan sopimusohjauksella ja kehittämismallilla

Kaupungin strategiset tavoitteet jalkautetaan sopimusohjauksen avulla (Kv 16.6.2014 § 267). Sopimusohjausmalli on kaupungin toimintamalliin perustuva johtamisjärjestelmän osa kaikilla toimialoilla ja konsernihallinnossa. Aikaisemmin sopimusohjausta käytettiin Turussa hyvinvointi-, vapaa-aika- ja sivistystoimialoilla, mutta vuoden 2015 toiminnan ja talouden suunnittelussa yhtenäiseen malliin tulivat mukaan myös ympäristö- ja kiinteistötoimialat sekä konsernihallinto. Käytännössä sopimusohjaus on Turun kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelun sekä seurannan malli.

Sopimusohjaus koostuu strategisista ja operatiivisista sopimuksista. Strateginen sopimus sisältää

kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion- ja suunnitelman sekä sitä täydentävän kaupunginhallituksen hyväksymän osan. Strategisten sopimusten mittarit toimivat strategisten ohjelmien toimeenpanon arvioinnin välineenä. Operatiivinen sopimus on lautakuntien ja toimialan välinen sopimus, jonka uudistettu malli otetaan käyttöön vuoden 2016 toimintasuunnitelman laadinnassa.

Strategisiin ja operatiivisiin sopimuksiin sisältyviä merkittäviä kehittämistoimenpiteitä toteutetaan aikaisempaa enemmän hankkeina ja projekteina. Uudella kärkihankeajattelulla panostetaan strategian ja kaupungin toimintamalliuudistuksen kannalta kaikkein keskeisimpien tavoitteiden toteuttamiseen ja viestintään. Kaupunginhallitus päätti 29.9.2014 kehittämismallin ja salkunhallinnan periaatteiden käyttöön otosta osana kaupungin toimintamallin uudistamista ja strategian toimeenpanoa. Samalla päätettiin ottaa käyttöön koko kaupunkia koskevat yhteiset työtavat ja työvälineet.

Siinä missä kehittämissalkun hallinta tarkastelee kaupungissa tapahtuvaa kokonaiskehittämistä hyötyjen ja resurssien käytön näkökulmasta, kehittämissalkussa olevat yksittäiset hankkeet ja projektit valmistellaan ja toteutetaan yhtenäisillä parhaisiin käytäntöihin perustuvilla projektihallinnan menetelmillä.

Kaupunkistrategia

Turku 2029 -kaupunkistrategia kuvaa, miltä kaupunki näyttää vuonna 2029, mitä keskeisiä päämääriä kaupunki toiminnalleen asettaa ja mihin periaatteisiin kaupungin henkilöstö sekä luottamushenkilöt lupaavat toiminnassaan sitoutua.

Strategia on tarkoitettu paitsi Turun kaupungin organisaation toimintaa ohjaavaksi työkaluksi myös laajemmin koko kaupungin käyttöön. Se on asiakirja, johon myös kaupunkilaiset ja sidosryhmät voivat sitoutua. Sen keskeisenä tavoitteena on kaupunkilaisten hyvinvoinnin sekä kaupungin kilpailukyvyen edistäminen kestäväällä tavalla.

Kaupunkistrategian toteutumisen mittareina käytetään indikaattoreita, jotka kertovat monipuolisesti koko kaupungin kilpailukyvyen ja hyvinvoinnin kehityksestä. Ne ovat pääosin kansallisia tilastotietoja, joille on pidemmän aikavälin vertailuarvoja myös muista kaupungeista.

Strategiset ohjelmat

Kaupunkistrategian lisäksi kaupungilla on kaksi strategista ohjelmaa: Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelmasta sekä Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelmasta. Lisäksi kaupungin henkilöstölle on oma tavoiteohjelmansa.

Strategisissa ohjelmissa, joiden aikajänne on neljästä kahdeksaan vuotta, tehdään linjaukset päämäärien toteuttamisen keinoista. Linjaukset konkretisoidaan sopimusohjauksen kautta toimialojen

toimenpiteiksi. Osa tavoitteista voidaan toteuttaa kärkihankkeina. Näillä tarkoitetaan konkreettisia toteutusprojekteja, jotka ovat kestoaltaan yhdestä neljään vuotta, ja niillä on sovitut aikataulut, tehtävät ja lopputuotteet. Kärkihankkeiksi valikoituvat laajavaikuttaiset tehtäväkokonaisuudet, joilla haetaan kaupungin menestyksen kannalta välttämättömiä muutoksia ja joille halutaan erityistä näkyvyyttä.

Hyvinvointi ja aktiivisuus-ohjelma koostuu kolmesta pääteemasta:

1. Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen
2. Osaava ja oppiva kaupunkilainen
3. Aktiivinen kaupunkilainen

Kilpailukyky ja kestävä kasvu-ohjelma koostuu kolmesta pääteemasta:

1. Yrittävä ja osaava kaupunki
2. Vaikuttava ja uudistuva kaupunki
3. Rakentuva kaupunki ja ympäristö

Strategisten ohjelmien toimeenpanon mittarit syntyvät sopimusohjausprosessin tuloksena ja kuvaavat valittujen strategisten linjausten toteutumista. Linjaukset alatavoitteineen muuntuvat sopimusohjausprosessissa toimenpiteiksi toimialojen strategisissa ja operatiivisissa sopimuksissa. Näistä edelliset laaditaan kaupunginhallituksen ja lautakuntien

välillä ja jälkimmäiset lautakuntien ja toimialojen välillä. Samalla toimenpiteille sovitaan niiden edistymistä kuvaavat mittarit tavoitearvoineen. Strategisten ohjelmien toteutumisen arviointi tapahtuu toimialojen strategisten ja operatiivisten sopimusten toteutumista seuraamalla.

Hyvinvointi- ja aktiivisuus -ohjelma

Hyvinvointi - ja aktiivisuusohjelma on toinen kaupungin pääohjelmista ja se keskittyy kaupunkilaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen. Ohjelma koostuu kolmesta osiosta ja niihin sidotuista tavoitteista:

- Terveen ja hyvinvoivan kaupunkilaisen kantavana ajatuksena on kaupunkilaisten kestävä hyvinvointi, tuottavuuden parantaminen ehkäisevällä työllä sekä palveluiden kehittäminen vaikuttavilla ja asiakaskeisillä palveluprosesseilla.
- Osaava ja oppiva kaupunkilainen korostaa varhaiskasvatuksen ja koulutuksen toteuttamista kaupungin perustehtävänä sekä kilpailukyvyen edellytyksenä. Tavoitteena on kaupunkilaisten elinikäisen oppimisen tukeminen.
- Aktiivinen kaupunkilainen nostaa esiin aktiivisen harrastamisen yhteyden parempaan koettuun terveyteen ja hyvään elämään kokemuksiin. Kaupunki luo mahdollisuuksia omatoimisuuteen ja aktiiviseen vapaa-

kaan sekä kuntalaisten osallisuuteen. Palveluja uudistetaan ja kehitetään yhteistyössä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa.

Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelmassa asetettuja tavoitteita täsmentävät lisäksi sopimuksiin vuosittain kirjattavat, tutkimus- ja asiantuntijatiedon pohjalta tunnistetut keskeiset hyvinvoinnin haasteet. Lähivuosien aikana pyritään vaikuttamaan monitoimijaisella yhteistyöllä etenkin nuorisotyötömyyteen ja pitkäaikaistyöttömien aktivointiin, vahvistamaan vanhemmuuden tukea, edistämään terveitä elämäntapoja sekä vähentämään yksinäisyyttä ja ulkopuolisuutta.

Hyvinvointi- ja aktiivisuusohjelman toimeenpanoa seurataan osana sopimusohjausta ja kaupunkistrategian seurantaa sekä hyvinvointikertomuksen avulla. Ohjelman toimeenpanon tueksi on asetettu kaupungin toimialajohtajista ja asiantuntijoista koostuva Hyvinvoinnin ohjausryhmä.

Henkilöstöohjelma ja muutostarpeet

Henkilöstö voimavarana -ohjelmassa pyritään selkiyttämään työnantajan sekä koko henkilöstön vastuuta siitä, minkälainen työpaikka Turun kaupunki on. Olemalla luotettava ja henkilöstön hyvinvointia lisäävä työpaikka luomme Turusta vetovoimaisen ja halutun työpaikan, josta ollaan ylpeitä.

Henkilöstö voimavarana -ohjelma on jaettu kolmeen selkeään painopistealueeseen:

1. Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia
2. Aktiivinen osaamisen ennakointi
3. Turku on vetovoimainen työnantaja

Kuhunkin näistä painopistealueista on määritelty 3 alatavoitetta, joille on asetettu mittarit vuosille 2014 - 2017. Mittareista useat on poimittu valtakunnallisesta Kunta 10-tutkimuksesta, jotta saamme vertailupohjaa muihin kuntiin. Kustakin painopistealueesta valitaan yksi alatavoite/vuosi erityisen edistämisen kohteeksi, vaikka koko ohjelman henki sitookin kaikkia Turun työntekijöitä ja esimiehiä läpi kauden. Lisäksi ohjelmaan on määritelty joukko alatavoitteita tukevia indikaattoreita, joiden avulla voimme seurata kaupungin toiminnan kehityksen suuntaa.

Ohjelman painopiste on aikaisempaa enemmän itse työssä: kun työ on hyvää ja vastuut selkeitä, voivat työntekijätkin hyvin. Strategian tavoitteiden saavuttamisen tueksi kehitetään jatkuvasti toimintamallin uudistuksessa asetettua Paremman johtamisen kokonaisuutta. Sen kautta esimiehille annetaan eväitä olla mahdollisimman ammattitaitoisia työnantajan edustajia ja edistetään yhtenäistä työnantajapolitiikkaa kaikilla toimialoilla.

Henkilöstö voimavarana -ohjelma jalkautuu toimialojen strategisten sopimusten kautta kiinteänä osana toiminnan järjestämistä. Lisäksi sitä edistetään mm. työhyvinvointiohjelman sekä osaamisen

kehittämisen kautta. Tuki toiminnalle tulee Strategisesta HR:stä keskitetysti, mutta toimialakohtaiset tarpeet määrittelevät toimialojen toteutustapoja. Henkilöstö voimavarana -ohjelman raportointi tapahtuu keskitetysti henkilöstöraportin osana kaupunkitasoisesti.

Riskienhallinta

Riskienhallintaprosessi perustuu riskien tunnistamiseen, riskien suuruuden arviointiin, merkittävimpien riskien valitsemiseen, nykyisten riskienhallintakeinojen arvioimiseen sekä tarkoituksenmukaisen riskienhallintakeinojen valitsemiseen. Riskien merkittävyyttä arvioidaan todennäköisyyden ja vaikutuksen tulona.

Jokainen toimiala ja keskeiset strategiset yhteisöt suorittavat riskienarvioinnin käyttäen samoja riskienarviointityökaluja, jolloin riskienhallintaprosessi saadaan yhtenäiseksi. Arvioitavat riskit on jaettu toiminnallisiin riskeihin, vahinko-riskeihin, taloudellisiin riskeihin sekä strategisiin riskeihin.

Riskienhallinta ja sen kehittäminen on osa strategiaa. Toiminnan kehittämistä ja strategisia painopisteitä mietittäessä riskienhallinta tulee katsoa osana kokonaisuutta. Riskienhallintaa kehitetään siten, että pystytään vastaamaan muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin, hyödyntämällä riskienhallinnasta ja sisäisestä valvonnasta annettuja ohjeita.

TALOUELLISET KEHITYSNÄKYMÄT

Yleiset kehitysnäkymät

Maailmantalouden kasvuvauhti on vuonna 2016 jäämässä vuoden 2015 tasolle, noin 3 %:iin, mikä on hitaampaa kuin finanssikriisiä edeltävinä vuosina. Vuosina 2017 ja 2018 kasvu kiihtyy vain vähän. Kuluvana vuonna maailmankaupan kasvu jää 2 %:iin ja nousee 4 %:iin vuonna 2018.

Kiinan talouskasvun ennustetaan edelleen hidastuvan, mikä heijastuu myös muiden kehittyvien maiden talouteen. Alhaisten energiahintojen painaman Venäjän talousnäkymät ovat heikot.

Useiden Suomelle tärkeiden kauppakumppaneiden talouksien ennustetaan kehittyvän melko suotuisasti. Ruotsin talouskasvu jatkuu nopeana. Euroalueella vuonna 2014 käynnistynyt talouskasvu on lähivuodet tasaista. Yhdysvalloille ennustetaan vuosiksi 2017 - 2018 hiukan tätä nopeampaa, noin 2 %:n kasvua. Britannian eroamisen EU:sta arvioidaan hidastavan pääasiassa sen omaa talouskasvua.

Suomen bruttokansantuote (BKT) supistui vuosina 2012 - 2014 ja kääntyi heikkoon kasvuun (0,2 %) vuonna 2015.

Tilastokeskuksen syyskuun alussa julkistamien ennakkotietojen mukaan BKT pysyi vuoden 2016 toisella neljänneksellä edellisen vuosineljänneksen tasolla. Vuoden 2015 toiseen neljännekseen verrattuna bruttokansantuote kasvoi 0,4 prosenttia.

Valtiovarainministeriön (VM) syyskuussa 2016 julkistamassa taloudellisessa katsauksessa ennustetaan koko vuoden 2016 talouskasvuksi 1,1 %. Kasvun osatekijöinä ovat yksityisen kulutuksen ja investointien suotuisa kehitys. Yksityisen kulutuksen ennustetaan lisääntyvän 1,2 % vuoteen 2015 verrattuna kotitalouksien reaalityulojen myönteisen kehityksen ja lievästi kohenevan työllisyystilanteen takia. Yksityisten investointien ennustetaan kasvavan 4,3 % ja kasvun olevan laajapohjaista, sillä vain T&K-investoinnit vähenevät. Asuinrakennus-

nusinvestointien kasvuennuste on 9 %. Nettoviennin vaikutus kasvuun on katsauksen mukaan negatiivinen, koska tuonti kasvaa vientiä enemmän.

VM ennustaa kasvun myös jatkuvan hitaana, sillä arvio talouskasvusta on 0,9 % vuonna 2017, 1,1 % vuonna 2018 ja 1,3 % vuonna 2019. Lähivuosien talouskasvua luovat lähinnä yksityinen kulutus ja investoinnit. Viennin kehityksen ennustetaan olevan maailmankauppaa hitaampaa. Julkisyhteisöjen bruttovelka ylitti viime vuonna 60 %:n viitearvon. Julkinen talous pysyy lähivuodet edelleen alijäämäisenä, mutta velkasuhteen kasvun suhteessa BKT:een ennakoidaan pysähtyvän vuosikymmenen loppuun mennessä.

Vertailun vuoksi voidaan mainita, että muiden tärkeimpien Suomessa ennusteita tuottavien laitosten arviot Suomen vuoden 2016 BKT:n kasvusta vaihtelevat välillä 0,8 - 1,2 % ja vuoden 2017 kasvusta välillä 0,8 - 1,4 %.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Talouden keskeisiä tunnuslukuja

	2014	2015	2016**	2017**	2018**	2019**	2020**
BKT markkinahintaan, määrän muutos, %	-0,7	0,2	1,1	0,9	1,1	1,3	1,3
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,0	-0,2	0,4	1,1	1,3	1,6	1,8
Työttömyysaste, %	8,7	9,4	9,0	8,8	8,5	8,1	7,7
Työllisyysaste, %	68,3	68,1	68,5	68,8	69,3	69,7	70,1
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-3,2	-2,8	-2,4	-2,6	-2,0	-1,5	-1,2
Valtio	-3,7	-3,0	-2,8	-2,8	-2,3	-2,0	-1,6
Kunnat	-0,8	-0,6	-0,5	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Sosiaaliturvarahastot	1,3	0,9	0,9	0,7	0,7	0,8	0,7
Rakenteellinen jäämä, suhteessa BKT:een, %	-1,6	-1,2	-1,2	-1,6	-1,3	-1,1	-1,2
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	59,3	62,6	64,3	65,8	66,4	66,2	65,6
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	46,3	47,7	49,7	51,2	52,1	52,4	52,2

Lähde: Valtiovarainministeriö

Varsinais-Suomen ja Turun seutukunnan kehitysnäkymät

Varsinais-Suomi on kärsinyt teollisuuden voimakaasta rakennemuutoksesta, kun Turun telakkateollisuus on ollut aiemmin suurissa vaikeuksissa ja Salon vahva matkapuhelintuotanto on kuihtunut pois. Maakuntatason tarkastelussa yrityssektorin liikevaihtokehitys on ollut vuodesta 2012 alkaen koko maata hitaampaa. Tilastokeskuksen tuottamien vuoden 2016 ensimmäisen neljänneksen liikevaihdon suhdannekuvaajan tietojen mukaan maakunnan taloudessa ei ollut näkyvissä kasvua, vaan kehitys jatkui tasaisena.

Pienille ja keskisuurille yrityksille suunnatun PK-yritysbarometrin tuloksissa Varsinais-Suomen tilanne nähdään koko maata valoisammin, kun rakentamisen ja kotimarkkinoiden elpymisen lisäksi Turun telakan tilanteen koheneminen nostaa odotuksia.

Syyskuussa 2016 julkaistussa työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten Alueelliset kehitysnäkymät 2/2016–katsauksessa arvioidaan Varsinais-Suomen lähitulevaisuuden (6 kk ja 12 kk eteenpäin) talousnäkyviä sekä elinkeinoelämän ja yritystoiminnan että työttömyyden osalta siten, että tilanne on nykyistä parempi. Odotukset ovat optimistisempia kuin esim. Uudellamaalla ja Pirkanmaalla.

Turun seutukunnan vuoden 2016 ensimmäistä neljänestä koskevien tietojen mukaan koko yrityssektorin liikevaihto on hitaassa kasvussa. Myös vuonna 2015 alkanut työllisten määrän lievä nousu on vastaavasti jatkunut.

Keskeisin positiivinen muutos Turun seutukunnan taloustilanteessa on se, että Turun telakan ostanut Meyer Werft on saanut risteilijämarkkinoiden kansainvälisessä noususuhdanteessa hankituksi ison, lokakuun 2016 tilanteessa peräti vuoteen 2024 ulottuvan tilauskannan. Tuotanto on nousemassa lähivuosina noin 30 % nykytasoa korkeammaksi.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Tuotanto on myöhemmin kasvamassa 50 % aikaisempaa huipputasoa suuremmaksi kokoluokkaa suurempien risteilijöiden tullessa tuotantoon.

Alueen meriteollisuus, mm. turkulaiset suunnittelu- ja toimistot, on saanut merkittäviä vientitilauksia myös suoraan ulkomailta.

Nousussa oleva meriteollisuus on jo vaikuttanut myönteisesti Turun seutukunnan ilmapiiriin ja talouteen ja luo edellytyksiä tulevien vuosien talouskasvulle.

Turun seutukunnan muu teollisuus koostuu mm. lääkkeiden, muun kemian teollisuuden, elintarvikkeiden, sähkötekniikan laitteiden sekä kaivosteollisuuden koneiden ja laitteiden valmistuksesta. Lääkeala on keskeinen Turun korkean osaamisen tuotannonala, jonka yritykset ovat palkanneet uutta henkilöstöä ja tehneet laajennusinvestointeja.

Varsinkin uudisrakentaminen indikoi herkästi talouden suhdannekäänteitä ja rakentaminen on kasvussa erityisesti Helsingin seudulla ja useissa maakuntakeskuksissa. Turussa käänne ylöspäin on voimakas: Turun rakennusvalvonnan vuoden 2016 tammi-syyskuun tietojen mukaan rakennusaloitusten kerrosala kasvoi 90 % ja aloitettujen asuntojen kappalemäärä 102 % verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan.

Kauppa toimialat ovat kasvaneet Turun seutukunnassa loppuvuodesta 2015 alkaen ja alueen talousnäkymien parantumisen voi odottaa näkyvän viiveellä kaupan toimialoillakin. Muiden (yksityisten)

palveluiden viime vuosien melko tasainen kasvu näyttää jatkuneen myös vuoden 2016 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Alueelliset kehitysnäkymät 2/2016–katsauksessa arvioidaan Turun seutukunnan talousnäkymiä kokonaisuudessaan siten, että elinkeinoelämän ja yritystoiminnan tilanne olisi 6 kk:n päästä nykyistä parempi, mutta työttömyys pysyisi ennallaan. Vuoden kuluttua sekä elinkeinoelämän ja yritystoiminnan että työttömyyden tilanteen odotetaan jo olevan nykyistä parempi.

Väestön kehitys

Turun asukasluku oli vuoden 2015 lopussa 185 908, josta miehiä 88 435 ja naisia 97 473. Turku on asukasluvultaan Suomen kuudenneksi suurin kaupunki ja Turun seutukunta maan kolmanneksi suurin kaupunkiseutu.

Kaupungin väkiluku kasvoi 1970-luvun puoliväliin asti, minkä jälkeen se alkoi hitaasti laskea. Käänne kasvuun ajoittui 1990-luvun alkuun lisäntyneen maahanmuuton johdosta, kunnes kotikuntalain muutos vuonna 1994 sai myös kuntien välisen muuton Turulle voitolliseksi opiskelijoiden voidessa aiempaa helpommin kirjautua opiskelupaikkakuntansa vakituisiksi asukkaiksi.

Kaupungin väestönkasvu on vuosina 2010 - 2015 ollut aiempiin vuosiin verrattuna suhteellisen nopeaa ja on ylittänyt Tilastokeskuksen viimeisimmän väestöennusteen luvut selvästi. Varsinkin 15

- 64 -vuotiaiden määrän kasvu on ollut ennustettua suurempi. Vanhusväestö on kasvanut ennustetulla tavalla suurten ikäluokkien viimeisten siirryttyä 65 vuotta täyttäneiden ikäryhmään.

Nettomaahanmuutto on ollut Turulle voitollista koko 2000-luvun. Kuntien välinen muutto oli tappiollista vuosina 2004 - 2005 ja 2007 - 2009, mutta vuodesta 2010 alkaen tulomuutto muista kunnista on ylittänyt lähtömuuton. Turun lähtömuuton pääsuuntia ovat olleet naapurikunnat ja pääkaupunkiseutu.

Vuosi	Väkiluku	Vuosimuutos
2009	176 087	505
2010	177 326	1 239
2011	178 630	1 304
2012	180 225	1 595
2013	182 072	1 847
2014	183 824	1 752
2015	185 908	2 084

Kasvu on, kuten koko maan tasollakin, paljolti maahanmuuton ansiota. Vuoden 2016 ennakkotietojen mukaan Turun väestönkasvu näyttäisi jatkuvan vuoden 2015 tasolla. Tässä on huomattava, että vuoden 2015 kuluessa kaupunkiin saapui runsaasti maahanmuuttajia, joista vain oleskeluluvan tähän mennessä saaneet näkyvät käytettävissä olevissa tilastoissa.

Ruotsinkielisten osuus väestöstä on ollut pitkään Turussa hieman yli viisi prosenttia. Muita kieliä

kuin suomea, ruotsia tai saamea puhuvia oli vuoden 2015 lopussa 18 781 eli runsaat yhdeksän prosenttia väestöstä. Muunkielisen väestön määrä on kasvanut nopeasti viime vuosina. Suurimmat muunkielisryhmät olivat vuoden 2015 lopussa venäjä 2 973, arabia 1 966, kurdi 1 662, viro 1 588, somali 1 299 ja albania 1 286.

Ulkomaalaisia (passin mukaan) oli Turussa vuoden 2015 lopussa 11 539. Suurimmat ryhmät olivat Viro 1 753, Venäjä 993, Irak 859, Somalia 627, Iran 531 ja Puola 421.

Työttömyyden määrä ja rakenne

Kymmenen suurimman kaupungin vertailussa Turun elokuun työttömyysaste 16,7 % oli elokuussa 2016 kolmanneksi korkein (16,8 % elokuussa 2015). Turkuja korkeampi työttömyysaste oli Tampereella ja Jyväskylässä. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli Turussa vertailun seitsemänneksi matalin ja nuorisotyöttömien osuus viidenneksi matalin. Turussa oli elokuussa työttömiä 15 327 (miehet 8 426, naiset 6 901), joista pitkäaikaistyöttömiä 5 824 ja nuorisotyöttömiä (alle 25-v.) 2 084.

Turun työttömyysaste on ollut koko maan työttömyysastetta korkeampi yhtäjaksoisesti vuoden 1992 huhtikuusta lähtien. Elokuussa 2016 erotus oli 3,7 prosenttiyksikköä. Kymmenen suurimman kaupungin seutukuntavertailussa Turun seutukunnan työttömyysaste oli elokuussa neljänneksi alin

Helsingin, Kuopion ja Kouvolan seutukuntien jälkeen. Turun työttömyysasteen erotus sen ympäryskuntien muodostaman alueen yhteiseen työttömyysasteeseen oli vertailukeskuskuntien suurin.

Turun seudun työllisyysnäkyvien odotetaan kohentuvan vahvistuvan meriteollisuustoiminnan myötä

Kuntatalous

Kuntatalouden tilanteen tarkastelu pohjautuu valtion talousarvioehdotuksen yhteydessä (28.9.2015) julkaisemaan kuntatalousohjelmaan.

Kuntataloutta on leimannut viime vuodet jatkuva kireys, mihin ovat vaikuttaneet heikko suhdanne-tilanne ja verotulojen hidastunut kasvu, valtiontalouden tervehdyttämistoimenpiteet, kuntien tehtävien ja velvoitteiden lisääminen, muuttoliike sekä ikääntymiskustannusten asteittainen nousu. Julkisen talouden rahoituksen taso on jäänyt finanssikriisin jälkeen alentuneelle tasolle, mutta menotaso ei ole sopeutunut samaa vauhtia.

Heikentyneeseen taloustilanteeseen vastatakseen kunnat ja kuntayhtymät ovat viime vuosina tehneet säästöjä ja tehostaneet toimintaansa. Vaikka kuntien väliset erot ovat suuria, kokonaistasolla kuntatalous on ollut viime vuodet kirjanpidollisesti tasapainoinen; vuosikate on muutamaa poikkeusvuotta lukuun ottamatta ollut käyttöomaisuuden poistoja suurempi. Myös vuonna 2014 kuntien

ja kuntayhtymien vuosikate (2,9 mrd. euroa) riitti kattamaan poistot.

Kireästä taloustilanteesta huolimatta kuntatalouden investoinnit ovat kasvaneet jatkuvasti. Käyttötalouden kaventunut liikkumavara on johtanut kuntatalouden investointien omarahoitusosuuden alentumiseen, minkä seurauksena kuntien velka on vuosi toisensa jälkeen noussut. Myös kuntaverotusta on jouduttu kiristämään. Kuntien ja kuntayhtymien rahoitusasemaa kuvaava rahoituslaskelman tunnusluku ”toiminnan ja investointien rahavirta” on ollut viimeksi positiivinen vuonna 2006. Vuosina 2010-2014 keskimäärin kahdella kolmesta kunnasta toiminnan rahavirta ei riittänyt kattamaan nettoinvestointeja. Yksittäisten kuntien rahoitusasemien vuosittainen vaihtelu on kuitenkin ollut suurta.

Käyttötalouden tulovirran riittämättömyys investointien rahoitukseen sekä samanaikaisesti korkealla pysynyt investointitarve on johtanut kuntien lainakannan nopeaan kasvuun. Kuntien lainakannan kasvu on nopeutunut vuodesta 2002 alkaen ja tänä aikana lainakanta on kasvanut lähes 2,5 -kertaiseksi ja se oli vuoden 2014 lopussa jo noin 8 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen.

Kevään 2015 kuntatalousohjelmassa todettiin, että kuntatalouden vakauden turvaaminen edellyttää huomattavia kuntataloutta vahvistavia ja velan kasvua hillitseviä toimia. Vuosikatteen arviointiin sen hetkellä talousennusteella ja ilman uusia toimenpiteitä painuvan asteittain noin 1,8

mrd. euroon vuonna 2019 ja eron käyttöomaisuuden poistoihin kasvavan vuosittain. Kevään kuntatalousohjelmassa arvioidulla investointien määrällä kuntatalouden velka nousisi vuoden 2014 noin 16,5 mrd. eurosta 25 mrd. euroon vuoteen 2019 mennessä.

Kevään 2015 jälkeen julkaistut talousennusteet antavat viitteitä yleisen taloustilanteen pysymisestä vaikeana. Pitkälläkään aikavälillä ei ole selkeitä merkkejä talouskasvun piristymisestä, vaan näkymät ovat historian valossa varsin vaatimattomat. Tämä säteilee haitallisesti työllisyys- ja työtömyyskehitykseen ja sitä kautta myös kuntien verotuloihin ja toimintamenoihin. Lisäksi koko julkisen talouden vaikea tilanne ja ajautuminen EU:n alijäämä- ja velkamenettelyrajojen tuntumaan luo uudenlaista painetta kuntatalouteen. Tämä korostuu erityisesti uudessa julkisen talouden ohjausjärjestelmässä, missä sekä julkisen talouden kokonaisuutta että alasektorien kehitystä valvotaan aiempaa koordinoitummin ja tavoitteellisemmin.

Maan hallitus pyrkii tasapainottamaan julkista taloutta ja osana sitä kuntataloutta useilla toimenpiteillä, jotka ajoittuvat sekä alkaneelle vaalikaudelle että sitä pitemmälle aikavälille. Hallitusohjelma sisältää toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on tuottaa kustannussäästöä tai vahvistaa kuntatalouden tulopohjaa vuosina 2016–2019.

Tämän lisäksi hallituksen tavoitteena on karsia kuntien kustannuksia 1 mrd. eurolla vähentämällä

kuntien tehtäviä ja velvoitteita. Valmisteilla olevan toimenpideohjelman aikajänne ulottuu yli vaalikauden, mutta säästövaikutuksia odotetaan syntyvän jo kuluvaan vaalikauden aikana.

Hallitus on syksyn 2015 julkisen talouden suunnitelmassa asettanut julkisen talouden suunnitelmaa koskevan asetuksen mukaisesti myös kuntataloudelle tasapainotavoitteen. Tavoitteen mukaan kansantalouden tilinpidon mukainen paikallishallintosektori (kuntatalous) saisi olla vuonna 2019 korkeintaan ½ prosenttia alijäämäinen suhteessa kokonaistuotantoon. Kevään 2015 teknisen julkisen talouden suunnitelman pohjana olleeseen ennusteeseen suhteutettuna tavoitteen saavuttaminen merkitsee runsaan miljardin euron sopeutus-tarvetta vaalikauden loppuun mennessä.

Rahoitusasematavoitteen saavuttamisen tukemiseksi hallitus asettaa kuntatalouden sitovan euronääräisen menorajoitteen, jolla rajoitetaan valtion toimenpiteistä kuntatalouden toimintamenoihin aiheutuvaa painetta. Menorajoite koskee valtion toimista kuntatalouteen aiheutuvaa menojen muutosta. Sen toteutumista seurataan vuosittaisissa julkisen talouden suunnitelman tarkistuksissa. Asetettua menorajoitetta ei voi väljentää, mutta sitä kiristetään vuosittain kun toistaiseksi täsmentymättömien hallitusohjelman toimenpiteiden valmistelu on edennyt.

Menorajoitteen mitoituksessa otetaan huomioon vuosien 2016–2019 julkisen talouden suunnitel-

maan ja vuoden 2016 talousarvioesitykseen sisältyvät kuntatalouteen vaikuttavat, tekniseen julkisen talouden suunnitelmaan nähden uudet toimet. Hallitus on päättänyt, että sen toimenpiteiden nettovaikutus on vuonna 2019 vähintään 540 milj. euroa kuntatalouden toimintamenoja alentava verrattuna tekniseen julkisen talouden suunnitelmaan. Menorajoitteen asettamisessa ei ole vielä huomioitu hallituksen toimenpiteitä, jotka koskevat soteuudistusta, yhden miljardin euron toimenpideohjelmasta koskien kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämistä tai toimenpiteitä kilpailukyvyen edistämiseksi.

Hallitusohjelman lähtökohtana on, että kunnille ei anneta uusia tehtäviä tai velvoitteita. Uusiin tai laajeneviin tehtäviin ja velvoitteisiin osoitetaan 100-prosenttinen valtionosuus. Jos kuntien ja kuntayhtymien toimintamenoja pysyvästi lisäävistä tehtävistä tai velvoitteista poikkeuksellisesti kuitenkin säädetään julkisen talouden kokonaisedun vuoksi, kuntatalouden rahoitusaseman heikentyminen estetään lisäämällä valtionapuja, karsimalla samassa yhteydessä kuntasektorin muita tehtäviä ja velvoitteita tai mahdollistamalla maksutulojen korotukset.

Menorajoite koskee valtion päätösperäisten toimien vaikutusta kuntien ja kuntayhtymien toimintamenoihin. Hallituksen toimenpiteiden kokonaisvaikutus on yhteensä 0,5 mrd. euroa kuntataloutta vahvistava vuoden 2019 tasolla edellyttäen toimenpiteiden täysimääräistä toimeenpanoa niin

valtion kuin kuntien toimesta. Tämä ei riitä yksinään kattamaan runsaan miljardin euron sopeutustarvetta, vaan loppuosa jää katettavaksi hallitusohjelman vielä täsmentymättömillä toimenpiteillä tai myöhemmin päätettävillä uusilla valtion toimenpiteillä sekä kuntien omilla toimilla.

Kunnilla on suuri vastuu kuntatalouden tasapainottamisesta muun muassa rakenteellisia uudistuksia toteuttamalla ja tuottavuutta nostamalla. Kuntien ja kuntayhtymien investointien priorisoinnilla, oikealla ajoituksella ja laadukkaalla toteutuksella on suuri merkitys.

Vahva kuntatalous on edellytys kuntien elinvoimalle ja uudistumiselle. Elinvoimainen kunta kykenee luomaan talouden kasvua, työllisyyttä ja tätä kautta verotuloja, joiden avulla kuntien palvelut kyetään rahoittamaan sekä reagoimaan toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Kuntien verotulot

Turun kaupunki käyttää kunnallisveron ennustamiseen Kuntaliiton veroennustekehikkoa, jonka perustana toimivat Verohallinnon julkaisemat tilastot. Päivitetystä kehikossa on otettu huomioon muun muassa verontilitysten kehitys ja Verohallinnon ennakkotiedot verovuoden 2014 verotuksesta ja siihen liittyvästä marraskuun maksuunpanotilityksestä. Arvioita verotulojen kehityksestä laadittaessa on huomioitu uusimmat tiedot palkkasumman aiempia ennusteita huonommasta kehityk-

sestä, työttömyyden kasvusta sekä valtiovarainministeriön arvioita vuosien 2015 - 2018 tulokehityksestä ja yhteisöverokertymästä. Veroperustemuutokset vuodelle 2016 on huomioitu hallitusten esitysten mukaisina. Tulopohjassa tapahtuneiden muutosten lisäksi myös palkansaajan pakollisissa maksuissa on tapahtumassa muutoksia, jotka vaikuttavat maksuunpantavan veron määrään vähentävästi. Työttömyysvakuutusmaksu on nousemassa 0,65 %:sta 1,15 %:in vuonna 2016 ja työeläkemaksut ovat nousemassa vuonna 2017 aiemmin oletettua enemmän.

Suurin yksittäinen vaikutus kuntien verotuloihin on esitetyllä työtulovähennyksen korottamisella, joka vähentää kuntien verotuloja noin 218 miljoonalla eurolla. Muita esitettyjä muutoksia, jotka vähentävät kuntien verotuloja vuonna 2016, ovat budjettiesityksen perusteella muun muassa ansiotuloverotuksen inflaatiotarkistus ja yksityishenkilöiden korkeakouluille tekemien lahjoitusten vähennyskelpoisuus. Inflaatiotarkistus toteutetaan korottamalla perusvähennystä, työtulovähennystä ja tuloveroasteikon rajoja niin, että kunnallisverontuotto vähenee 49 miljoonalla eurolla. Kuntien verotuloja taas lisää asuntolainan korkovähennysoikeuden rajoittaminen, joka perustuu osittain edellisen hallituksen ja osittain Sipilän hallituksen päätöksiin. Budjettiesityksen mukaan muutokset vähentävät kunnallisverotuloja nettomääräisesti noin 262 miljoonalla eurolla, kun otetaan huomioon kaikki vuonna 2016 voimaan tulevat muutokset. Arviot veroperustemuutosten vaikutuksista

kuntien verotuloihin tarkentuvat budjettikäsittelyn edetessä.

Menetykset on esitetty kompensoitavaksi kunta-kohtaisesti valtionosuuksien lisänä. Vuoden 2017 osalta kehikoissa on oletettu, että hallitusohjelman veropoliittista linjaa noudatetaan ja esimerkiksi yrittäjävähennys otetaan käyttöön.

Yhteisöveroon on tulossa ainoastaan yksi, mutta sitä merkittävämpi muutos kuntien osalta. Aiempien päätösten seurauksena kuntien jako-osuuden määräaikainen korotus päättyy vuoden 2015 loppussa ja kuntien yhteisöverosuus jää sen johdosta noin 260 miljoonaa alhaisemmaksi. Kuntaryhmän jako-osuus vuodelle 2016 on 30,92 %.

Kiinteistöveron osalta hallituksen esityksessä (HE 26/2015) on vuodelle 2016 esitetty kolmea muutosta veroprosenttien vaihteluvälien ylärajojen osalta sekä vuodelle 2017 yleisen ja vakituisten asuinrakennuksen kiinteistöveroprosenttien vaihteluvälien muuttamista.

Vuodelle 2016 on esitetty seuraavia muutoksia kiinteistöveroprosenttien ylärajoihin:

1. Muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentin enimmäismäärää esitetään korotettavaksi siten, että se voi olla enintään 1,00 prosenttiyksikköä kunnan määräämää vakituisten asuinrakennusten enimmäismäärää korkeampi nykyisen 0,6 prosenttiyksikön sijasta.

2. Voimalaitosrakennuksen ja -rakennelman kiinteistöveroprosentin enimmäismäärää esitetään korotettavaksi 2,85 prosentista 3,10 prosenttiin.
3. Rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentin enimmäismäärää esitetään korotettavaksi 3,0 prosentista 4,0 prosenttiin.

Vuoden 2017 kiinteistöverotuksessa yleisen kiinteistöveroprosentin ja vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentin vaihteluvälin ala- ja ylärajoja esitetään korotettavaksi. Yleisen kiinteistöveroprosentin vaihteluväli nousisi 0,80-1,55 prosentista 0,86-1,80 prosenttiin ja vakituisten asuinrakennusten veroprosentti 0,37-0,80 prosentista 0,39-0,90 prosenttiin. Kuntien tulee siis viihteistä vuoden 2017 kiinteistöverotuksessa nostaa veroprosenttinsa vähintään uusille alarajoille.

Kiinteistöverolakia koskeva hallituksen esitys (HE 26/2015) on eduskunnan käsittelyssä. Lain lopullinen vahvistaminen tapahtuu vasta marraskuun puolella.

Kuntien valtionosuudet

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön

hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmä uudistui vuoden 2015 alusta siten, kuin järjestelmää on muutettu lailla 676/2014 (He 38/2014). Valtionosuuden määräytymisen ikäryhmitystä ja määräytymisen kriteeristöä muutettiin olennaisesti. Keskeiset peruseriaatteet ja rakenteet säilyivät. Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus säilyy nykyisellään. Peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmän uudistukseen kuuluu viiden vuoden siirtymäkausi, jonka aikana valtionosuuden muutosta tasataan.

Peruspalvelujen valtionosuuden perusteena ovat sosiaali- ja terveydenhuollon, esi- ja perusopetuksen ja yleisten kirjastojen laskennalliset kustannukset sekä asukaskohtaisen taiteen perusopetuksen ja kuntien yleisen kulttuuritoimen laskennalliset perusteet.

Kuntien valtionavut koostuvat laskennallisista yleiskatteellisista valtionosuuksista ja määrättyihin käyttötarkoituksiin kohdistettavista valtionavustuksista, joiden suuruus kattaa määrätyn osuuden toiminnan todellisista kustannuksista.

Valtion talousarvioesityksen (28.9.2015) mukaisesti kuntien valtionavut ovat vuonna 2016 yhteensä 11,0 mrd. euroa, mistä valtaosa (9,9 mrd. euroa) muodostuu kunnille myönnettävistä valtionosuuksista. Valtionavustukset ovat vuonna 2016 noin 1,1 mrd. euroa. Valtionavut kasvavat vuonna 2016 edellisvuoteen verrattuna yhteensä n. 471 milj. euroa. Peruspalvelujen valtionosuus on 9,0 mrd. euroa.

Taloussuunnitelmavuosina 2017-2018 kunnan valtionosuuksien taso tulee laskemaan. Valtionosuusrahoitusta alentavat edellisen hallituksen päätökset ja aiemmin sovitut säästöt. Uusi hallitus on omassa talousarvioesityksessään ehdottanut toimenpiteitä, jotka hyväksyttäessä tulevat vähentämään kuntien saamia valtionosuuksia. Hallituksen tavoitteena on vähentää edellä mainituilla toimenpiteillä kuntien toimintakuluja, mutta tämän laskennallisen säästön realisointi edellyttää kuntien omaa päätöksentekoa. Maan hallitus asettanut tavoitteeksi, että mahdolliset valtionosuuksien leikkaukset katetaan vähentämällä kuntien tehtäviä samassa suhteessa.

MUUT TOIMINTAYMPÄRISTÖN KEHITYSNÄKYMÄT

Hallitusohjelmasta erityisesti huomioitavat asiat

Maan hallituksen hallitusohjelmaan liittyvä julkisen talouden toimeenpano tapahtuu julkisen talouden suunnitelman (JTS) ja sen osana olevan kuntatalousohjelman (KTO) kautta. Edellä mainitut ovat osa valtion tulo- ja menoarvioesitystä.

Osa toimenpiteistä ei sisällä välittömiä talousarviovaikutuksia vuodelle 2017, mutta ne liittyvät muutoin merkittävästi kuntatalouden kehitysnäkyymiin tai kuntien tehtävien järjestämiseen.

Kuntia koskevat vuoden 2017 talousarvioesitykseen sisältyvät toimenpiteet ovat:

Reformit:

- Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen (VM)
- Tulevaisuuden kunta -hanke (VM)
- Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi (OKM)

Kärkihankkeet:

- Uudet oppimisympäristöt ja digitaaliset oppimateriaalit peruskouluihin (OKM)
- Parannetaan taiteen ja kulttuurin saavutettavuutta (OKM)
- Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan (OKM)
- Liikennekaari (LVM)

- Kilpailukyyn vahvistaminen elinkeinoelämän ja yrittäjyyden edellytyksiä parantamalla (TEM)
- Työvoimahallinnon uudistaminen työllistymistä tukeväksi (TEM)
- Palvelut asiakaslähtöisiksi (STM)
- Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta (STM)
- Toteutetaan lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelma (STM)
- Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaikenikäisten omaishoitoa (STM)
- Osatyökykyisille tie työelämään (STM)

Muut toimenpiteet:

- Varhaiskasvatusoikeuden muutos (OKM)
- Henkilöstömitoituksen muutos lasten päiväkodeissa (OKM)
- Maahanmuuttajien määrän kasvuun varautuminen (OKM)
- Vapaan sivistystyön menosäästöt (OKM)
- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen korotus (OKM)
- Esiopetuksen lisäksi järjestettävä kerhotoiminta (OKM)
- Nuorisolain uudistaminen (OKM)
- Kulttuurin rahoitusjärjestelmän uudistaminen (OKM)
- Yleisiä kirjastoja koskevan lain uudistaminen (OKM)
- Museoiden, teatterien ja orkesterien menosäästö (OKM)
- Yksityistielain kokonaisuudistus (LVM)

- Tieliikennelain muuttaminen (LVM)
- Rakennerahasto-ohjelmien toteutus ohjelmakaudella 2014-2020 (TEM)
- Kotouttaminen (TEM)
- Vanhusten kotihoito ja veteraanien palvelut (STM)
- Päivystyksen ja erikoissairaanhoidon uudistukset (STM)
- Omais- ja perhehoidon kehittäminen (STM)
- Vanhuspalvelujen henkilöstömitoituksen tarkistaminen (STM)
- Eräisen osatehtävien poistaminen vanhuspalvelulaista (STM)
- Kansaneläkkeen ja eräiden muiden etuuksien indeksitarkistus (STM)
- Biotalous ja puhtaat ratkaisut (YM)
- Valtion ja kuntien välisten MAL-sopimusten uudistaminen (YM)

Lisäksi pidemmällä aikavälillä hallitus tavoittelee sote-uudistuksen kautta jopa 3 miljardin euron menokasvun leikkausta. Tuottavuutta ja tuloksellisuutta kehitetään. Työllisyyspolitiikkaa muutetaan radikaalisti. Kuntien työllisyysvastuut kasvavat merkittävästi.

Lisätietoa toimenpiteistä löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta: [Kuntatalousohjelma \(syksy 2017, kohta 2.2\)](#)

Kilpailukyky sopimus

Kilpailukyky sopimuksen keskeisenä tavoitteena on lisätä talouskasvua ja parantaa työllisyyttä. Myös kuntatalous hyötyy pidemmällä aikavälillä yleisestä talouskasvusta ja työllisyyden paranemisesta. Lyhyellä aikavälillä kilpailukyky sopimus on julkista taloutta heikentävä. Valtaosa julkista taloutta heikentävästä vaikutuksesta kohdistuu valtiontalouteen. Taakkaa kuitenkin osin jaetaan vähentämällä kuntien valtionosuuksia.

Kilpailukyky sopimus alentaa kuntien verotuloja palkkasumman ja työntekijämaksujen muutosten kautta. Sopimukseen liittyvä ansiotuloverojen kevennys ei sen sijaan vaikuta kuntatalouden rahoitusasemaan, koska verotulojen aleneminen kompensoidaan kunnille valtionosuusjärjestelmän kautta. Sopimuksen arvioidaan alentavan kuntien työvoimakustannuksia noin 700 milj. eurolla vuonna 2017. Työnantajamaksujen alenemisesta ja lomarahaleikkauksesta seuraava säästö toteutuu välittömästi; sen sijaan työajan pidennyksestä syntyvän säästön arvioidaan realisoituvan asteittain.

Työajan pidennyksen ei kuitenkaan arvioida tuottavan säästöä opetussektorilla. Kuntien valtionosuuksia alennetaan siten, että lomarahaleikkausta vastaava säästö vähennetään täysimääräisesti ja työajan pidennyksen arvioitu säästö osittain. Valtionosuuden vähennys on OKM:n hallinnonalalla yhteensä noin 16 milj. euroa ja peruspalvelujen val-

tionosuusmomentilla noin 356 milj. euroa. Valtionosuusvähennyksen jälkeen kilpailukyky sopimuksen kokonaisvaikutus kuntatalouden rahoitusasemaan arvioidaan noin 90 milj. euroa heikentäväksi vuonna 2017. Lisäksi työnantajamaksujen alentamisen laskennallinen vaikutus valtionosuusindeksiin on 0,9 prosenttiyksikköä indeksiä pienentävä. Valtionosuuksien muutoksena tämä tarkoittaa vajaata 80 milj. euroa. Pidemmällä aikavälillä kilpailukyky sopimuksen suotuisat vaikutukset työllisyyteen ja kasvuun hyödyttävät myös kuntataloutta.

Kuntien valtionavut

Kuntien valtionapuihin osoitetaan yhteensä 10,3 mrd. euroa vuonna 2017. Valtioavut alenevat vuodelle 2016 budjetoidusta 7 prosenttia. Laskennallisiin valtionosuuksiin osoitetaan yhteensä 9,4 mrd. euroa, mikä on 5 prosenttia vuodelle 2016 budjetoitua vähemmän. Valtionapujen alenemiseen vaikuttavat useat tekijät, joista merkittävimmät ovat perustoimeentulotuen laskennan ja maksatuksen siirto kunnilta Kelalle sekä kilpailukyky sopimuksen perusteella tehtävät valtionosuuden vähennykset.

Peruspalvelujen valtionosuuteen osoitetaan 8,5 mrd. euroa. Valtionosuusprosentti on 25,23. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus tehdään vuosittain, ja vuoden 2014 tietojen perusteella tehtävä tarkistus lisää peruspalvelujen valtionosuutta 34,5 milj. eurolla. Vuonna 2017 peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistetaan indeksidonnaisten menojen lisäsäästö, 75 milj. euroa.

Valtionosuutta alentaa myös edellisellä vaalikaudella päätetty valtionosuusleikkaus, 50 milj. euroa. Valtionosuusjärjestelmän kautta tehtävät veroperustemuutosten kompensatiot puolestaan kasvavat 390 milj. eurolla. Valtionosuuksien indeksitarkistus on -0,7 prosenttia vuonna 2017, mikä vähentää peruspalvelujen valtionosuutta noin 50 milj. eurolla.

Vuonna 2017 otetaan käyttöön yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien kertaluonteinen eläketuki. Muutos vähentää kuntien kustannuksia työmarkkinatuesta arviolta noin 33 milj. eurolla, ja peruspalvelujen valtionosuuteen tehdään vastaavan suuruisen vähennys.

Valtionavut 2015-2017 (milj. euroa)

	2015 TA	2016 TA	2017 esitys	16-17 %
VM	8 500	9 028	8 543	-5,4
OKM	926	928	905	-2,5
Yhteensä	9 426	9 956	9 448	-5,1
Muut avustukset	1 150	1 131	823	-27,3
Kuntien valtionavut yhteensä	10 576	11 088	10 271	-7,4

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Vero- ja maksuperustemuutokset

Kunnallisvero

Ansiotuloveroperusteita lievennetään vuonna 2017 kuluttajahintaindeksin muutosta vastaavasti. Indeksitarkistus vähentää kunnallisveron tuottoa arviolta 64 milj. eurolla. Asuntolainan korkojen vähennyskelpoisen osuuden pienentämistä jatketaan hallitusohjelman mukaisesti, mikä lisää kunnallisveron tuottoa 13 milj. eurolla. Vuonna 2017 otetaan käyttöön niin sanottu yrittäjävähennys, jonka arvioidaan alentavan kunnallisveron tuottoa 53 milj. eurolla. Työllisyyden edistämiseksi myös kotitalousvähennystä korotetaan, mikä puolestaan vähentää kunnallisveron tuottoa 13 milj. eurolla.

Kilpailukykykysömuksen tukemiseksi työtulojen verotusta kevennetään yhteensä 423 milj. eurolla vuonna 2017. Verotus kevenee tasaisesti kaikissa tuloryhmissä. Kevennys vähentää kunnallisveron tuottoa 211 milj. eurolla. Eläketulon verotusta kevennetään yhteensä 136 milj. eurolla, josta kunnallisveron osuus on 62 milj. euroa. Nämä verotulomenetykset kompensoidaan kunnille täysimääräisesti valtionosuusjärjestelmän kautta. Kilpailukykykysömuksella on myös epäsuoria, työntekijöiden sosiaalivakuutusmaksujen muutoksista ja palkkasumman pienenemisestä aiheutuvia vaikutuksia kunnallisveron tuottoon. Näitä verotuottomenetyksiä ei kuitenkaan kompensoida.

Yhteensä veroperustemuutokset alentavat kunnallisveron tuottoa nettomääräisesti 390 milj. eurolla, ja valtionosuuksiin tehdään vastaavansuuruinen lisäys kompensationsa.

Kiinteistövero

Pääministeri Sipilän hallitusohjelmassa on linjattu, että kiinteistöveroa korotetaan hallituskauden aikana siten, että korotusten vaikutuksesta veron tuotto kasvaisi yhteensä 100 milj. eurolla. Korotuksista on toteutettu vuosina 2016 ja 2017 voimaantulevat muutokset, joilla saavutetaan puolet mainitusta lisätuottotavoitteesta. Näiden hallitusohjelmalinjausten lisäksi vuonna 2017 kiinteistöveroa korotetaan 50 milj. eurolla, eli yhteensä vuoden 2017 korotus on 75 milj. euroa. Korotuksesta noin 9 milj. euroa kohdistuu rakentamattoman, asuinkäyttöön kaavoitetun rakennusmaan kiinteistöveroon asuntotuotannon vauhdittamiseksi.

Maksuperusteiden muutokset

Hallitus on päättänyt jättää toteuttamatta varhaiskasvatusmaksujen korotukset. Työnteon kannustavuuden lisäämiseksi eduskunnalle annettuun hallituksen esitykseen sisältyneet pienituloisten 2-3 hengen perheiden varhaiskasvatuksen maksujen kevennykset kuitenkin toteutetaan. Muutoksen seurauksena maksutuoton arvioidaan alenevan vuo-

sitasolla 10 milj. euroa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen korotus 1.8.2016 alkaen vahvistaa kuntataloutta arviolta 26 milj. euroa.

Talousarvioesitykseen liittyvien veroperustemuutosten vaikutus kuntien verotuloihin vuonna 2017 (milj. euroa)	
Veroperusteiden indeksitarkistus	-64
Yrittäjävähennyksen käyttöönotto	-53
Kotitalousvähennyksen korottaminen	-13
Asuntolainan korkovähennyksen supistaminen	13
Kilpailukykykysömukseseen liittyvä veronkevennys	-211
Eläketulon veronkevennys	-62
Kiinteistöveron kiristäminen	75
Yhteensä	-315

Lisätietoa verojen ja valtionapujen muutoksista löytyy valtiovarainministeriön julkaisemasta kuntatalousohjelmasta:

[Kuntatalousohjelma \(syksy 2017, kohta 2.1\)](#)

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Sairaanhoitopiiri budjetoit keväällä alustavaksi Turun maksuosuudeksi 195 136 900 € vuodelle 2017. Sairaanhoitopiirin hallitus muutti syyskuussa talousarvion 2017 valmistelua siten, että tilikauden tulostavoitteeksi asetettiin 5,6 M€:n ylijäämä ja että jäsenkuntien maksurasituksen enimmäismuutos talousarviosta 2016 on 0,9 %. Kuluvana vuonna sairaanhoitopiiri tavoittelee 3,3 M€:n ylijäämäistä tulosta, jolloin piirin alijäämät tulisivat katetuksi tilikauden 2017 päätteeksi. Sairaanhoitopiiri perustaa talousarviovalmistelunsa muutoksen luonnokseen laiksi maakuntalain ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain voimaantulon § 27, jonka mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tulisi kattaa alijäämänsä ennen kuntayhtymän siirtämistä maakuntaan. Valmisteluaiakataulussa tämä tarkoittaisi alijäämän kattamissuunnitelman muuttamista siten, että alijäämät tulisivat katetuksi viimeistään tilikaudella 2018. Turun kaupunki on puolestaan katsonut, että taseen noin 8,9M€:n alijäämä on pieni sairaanhoitopiirin tai kuntien kantokykyyn nähden eikä ole perusteita kattaa alijäämää vahvistetusta suunnitelmasta poiketen. Talousarvion valmistelun pohjana tulee olla nolla-tuloksen budjetointi vuosille 2017 - 2018. Lisäksi Turun kaupunki katsoi lausunnossaan, että sairaanhoitopiirin saama noin 3,5M€:n korkohyvitys ja toteutuneiden rationalisointitoimenpiteiden hyödyt tulee siirtää täysimääräisesti kuluvan vuoden palvelumaksujen alentamiseen.

Sairaanhoitopiirin hallitus päätti kokouksessaan 11.10.2016 jäsenkunnille ilmoitettavista vuoden 2017 maksuosuuksista, jonka mukaan Turun maksuosuus vuodelle 2017 on 194 016 792 €, missä nousua on keskimääräistä enemmän eli 1,2 % kuluvasta vuodesta.

Avohoitokäyntien 3,0 %:n lisääntyminen ja sairaalahoitajaksojen 1,6 % vähentyminen vuonna 2017 kuluvan vuoden ennusteeseen nähden perustuu lääketieteen kehitykseen, missä yhä vaativampia hoitoja voidaan toteuttaa polikliinisesti. Turun takavuosien ongelmana on ollut suuri jatkohoitoa odottavien potilaiden määrä sairaanhoitopiirissä. Kun vuonna 2014 siirtoviivemaksuihin käytettiin vielä 4,7 M€ ja 2,0 M€ vuonna 2015, niin vuodelle 2016 asetettu siirtoviivepäivien vähentäminen toteutuu lähes tavoitteiden mukaan, ja siirtoviivekustannusten arvioidaan puolittuvan 1 M€:n tasolle vuonna 2016. Vuoden 2017 tavoitteena on siirtoviiveen muuttuminen alle 3 vrk:n järjestelyjonoksi ja siirtoviivemaksujen edelleen puolittuminen kuluvasta vuodesta.

Vuoden 2016 talousarvion tasapainottamiseksi on jo tehty merkittäviä toimenpiteitä ja kehitetty yhteistyötä sairaanhoitopiirin ja kaupungin välillä (mm. Arkean toteuttama ruokahuolto, hankinta- ja logistiikkatoimintojen yhdistäminen, hoitotarvikkeiden asiakasjakelu jne.). Näiden toimenpiteiden lisäksi suunnitellaan kokonaisuhyötyä tavoitellen mm. psykiatrisen erikoissairaanhoidon, apuväli-

nelainaan, pienten poliklinikoiden yms. tiiviimpää yhteistyötä tai siirtämistä sairaanhoitopiirille. Nyt syksyllä valmistellaan psykiatrisen erikoissairaanhoidon liikkeenluovutusta siten, että kaupungin hallitus ja valtuusto käsittelevät asian marraskuussa ja liikkeenluovutus tapahtuisi viimeistään 1.4.2017.

Sairaanhoitopiirin investointisuunnitelman suurin yksittäinen hanke myös vuonna 2017 on U-sairaalan korvaavien tilojen rakentaminen (T3-hanke). Sen rakentamis- ja hankintakustannukset ovat esityksen mukaan yhteensä 157,4 M€. Hanke toteutetaan sairaanhoitopiirin hallituksen linjauksen (16.9.2014 § 112) mukaisesti rahoitusleasingina.

TURUN KAUPUNGIN ORGANISAATIO JA TURKU-KONSERNI

Turun kaupungin organisaatio

Turun kaupungin ylintä päätösvaltaa käyttää kaupunginvaltuusto. Valtuutetut ja heidän varajäsenensä valitaan joka neljäs vuosi toimitettavissa kunnallisvaaleissa. Turun kaupunginvaltuustossa on kaudella 2013 - 2016 yhteensä 67 valtuutettua. Valtuutettujen määrä on kuntalaissa sidottu kaupungin asukaslukuun.

Kaupunginvaltuuston puheenjohtajana vuonna 2016 toimii Seppo Lehtinen (sd), 1. varapuheenjohtajana Lauri Kattelus (kok), 2. varapuheenjohtajana Katri Sarlund (vihr) ja 3. varapuheenjohtajana Pirjo Rinne (vas).

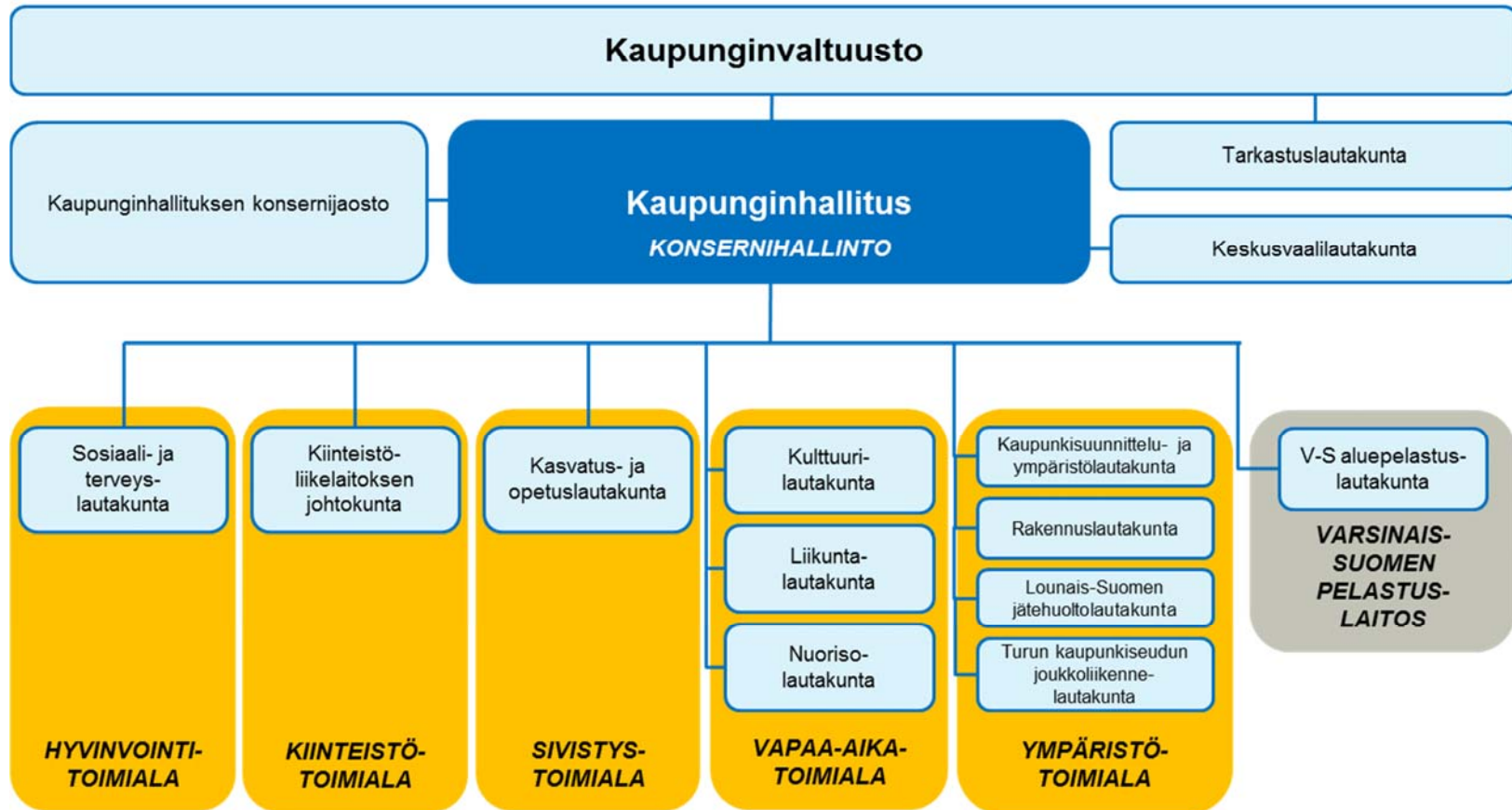
Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä toimeenpanee valtuuston päätökset. Kaupunginhallituksessa on 13 valtuuston valitsemaa jäsentä, joista jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Valtuusto valitsee kaupunginhallituksen jäsenet kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Kaupunginhallituksen puheenjohtajana 2016 toimii Olli A.Manni (kok). Ensimmäisenä varapuheenjohtajana toimii Toni Eklund (sd) ja toisena varapuheenjohtajana Elina Rantanen (vihr).

Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen poliittiset voimasuhteet vuoden 2015 alussa:

	Valtuusto	Hallitus
Kansallinen kokoomus	19	4
Suomen sosiaalidemokraattinen puolue	14	3
Vihreä liitto	10	2
Vasemmistoliitto	9	1
Perussuomalaiset	5	1
Suomen Keskustapuolue	4	1
Ruotsalainen kansanpuolue	3	1
Suomen Kristillisdemokraatit	1	0
Suomidemokraatit	1	0
Järjen Ääni	1	0

Turun kaupungin toimielimet

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Turku-konserni

Kaupunkikonsernia johtaa ja ohjaa kaupunginhallitus. Kaupunginhallituksen konsernijaoston tehtävänä on huolehtia strategisiksi yhteisöiksi määriteltyjen yhteisöjen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden määrittelystä ja seurannasta. Jaosto valvoo myös sitä, että näiden yhteisöjen toimintapolitiikat ovat kaupungin päämäärien mukaiset.

Kaupunginhallituksen johtosäännön 12 §:n mukana apulaiskaupunginjohtajan tehtävänä on kaupunginjohtajan tukena vastata konserniyhteisöjen omistajaohjauksesta ja valvonnasta.

Konsernin yhtiöt jaetaan strategisiin ja operatiivisiin yhtiöihin.

Strategiset yhtiöt vuonna 2017 ovat:

Tytäryhtiöt

Oy Turku Energia - Åbo Energia Ab
Turun Seudun Vesi Oy
Turun Seudun Puhdistamo Oy
Turun Seudun Rakennustekniikka Oy
Arkea Oy
Kuntec Oy

Turku Science Park Oy
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy
Turun Kaupunginteatteri Oy
Turun seudun sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut Oy
TVT Asunnot Oy
Turku Touring Oy
Koy Turun Monitoimihalli
Turun Kaupunkiliikenne Oy
Turun Satama Oy
Lännen Tekstiilihuolto Oy
Turun Ylioppilaskyläsäätiö
Forum Marinum Säätiö
Turun Aikuiskoulutussäätiö
Turun Ammattikorkeakoulu Oy
Turun Vesihuolto Oy

Osakkuusyhtiöt

Turun Teknologia- ja palvelu-yritykset Oy
Logomo Oy (konserni)
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

Organisaatiomuutokset ja omistusjärjestelyt

Turku-konserniin kuuluu 30.9.2016 Turun kaupunki sekä 52 tytäryhteisöä ja 26 osakkuusyhteisöä. Turku-konsernin konsernitilinpäätökseen yhdistellään lisäksi 4 kuntayhtymää.

Uutena yhtiönä vuoden alussa aloitti Turun seudun sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut Oy. Sosiaali- ja terveystoimen käytössä olleet kiinteistöt luovutettiin 31.12.2015 kaupungin tytäryhtiölle.

Mäntymäen sairaala-alueen logistiikkatoiminnot on luovutettu liikkeenluovutuksella Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirille 1.4.2016 lukien. Turun seudun kehittämiskeskuksen toiminta on luovutettu liikkeenluovutuksena Turku Science Park Oy:lle 1.7.2016 lukien.

Turun Vesiliikelaitoksen liiketoiminta luovutetaan 1.1.2017 alkaen kaupungin kokonaan omistamalle tytäryhtiölle Turun Vesihuolto Oy:lle.

TURUN KAUPUNGIN KEHITTÄMINEN JA KÄRKIHANKKEET

Turun kaupungin kehittämisen lähtökohdانا toimivat Turku 2029 -kaupunkistrategian visio ja päämäärät sekä strategisten ohjelmien linjaukset. Strategiset ohjelmat sisältävät yhteensä 41 linjausta.

Turun sijainti joen, meren ja saariston äärellä tarjoaa ainutkertaisen vetovoimatekijän kaupungin kasvulle. Vetovoimaisuutta vahvistaa arvokas ja monimuotoinen luonnonympäristö sekä Suomen vanhimman kaupungin historiallinen rakennettu ympäristö. Näitä vahvuuksia hyödyntäessään kaupunki kantaa vastuunsa niin luonnon kuin kulttuuriympäristönkin säilymisestä.

Kaupungin toiminnan päämääränä on kaupunkilaisien kestävä hyvinvointi. Väestön ikääntyminen, työttömyys, hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasaantuminen ja resurssien oikea kohdentaminen ovat esimerkkejä toimintaympäristöön liittyvistä haasteista, joiden ratkaiseminen edellyttää kokonaisvaltaista toimintatapojen muutosta. Kaupungin palvelurakennetta on muutettava siten, että kallis erityistyö ja korjaava työ vähenevät ja toimintaa suunnataan mahdollistavaan ja ehkäisevään työhön. Palvelumuotoilulla parannetaan erityisesti paljon palveluja käyttävien palveluketjuja. Kun investoidaan oikealla tavalla ehkäiseviin, tarpeenmukaisesti monialaisiin ja yhteen sovitettuihin palveluihin, syntyy sekä hyvinvointihyötyjä että taloudellisia säästöjä.

Palvelut järjestetään vaikuttavien palveluketjujen avulla siten, että asiakaspalvelu on toiminnan keskiössä. Palveluja toteutetaan kiinteässä ja laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Turun alueella on monipuolinen elinkeinorakenne, jonka tukena on laadukkaat ja joustavat yritys- ja innovaatiopalvelut. Paras tapa hoitaa työllisyyttä on kehittää ja tukea yritysten syntyä, kilpailukykyä ja kasvua, jolloin työvoimalle syntyy aitoa ja pysyvää kysyntää. Turun logistinen sijainti EU:n TEN-T (Trans European Network) runkoverkossa ja osana Tukholmasta, Turun ja Helsingin kautta Pietariin ulottuvalla kasvuvyöhykkeellä tarjoaa kaupungille mahdollisuudet kehittyä merkittävänä logistisena solmukohtana.

Turun erityisenä vahvuutena ovat laadukkaat yliopistot, ammattikorkeakoulut ja muut oppilaitokset. Ne tukevat kaupungin jatkuvaa uudistumista luomalla pohjaa laaja-alaiselle osaamiselle ja luovuudelle. Turun 40 000 opiskelijaa ovat merkittävä potentiaali kaupungille ja sen yritysille.

Matkailu- ja kongressikaupunkina kehittymisen näkökulmasta Turun historia, kulttuuripalvelut, tapahtumatoiminta, saaristo, merellisyys ja joki ovat merkittäviä vetovoima- ja elinvoimatekijöitä.

Tuottavuus voi kasvaa ainoastaan toimintatapoja muuttamalla. Kaupungin uudistumisen lähtökohdانا ovat toiminnan läpinäkyvyys ja tietoon perus-

tuva johtaminen, joita tuetaan ajanmukaisilla tietojärjestelmillä. Tämän vuoksi kaupunki haluaa tuntea asukkaansa ja asiakkaansa paremmin. Keskeisiä elementtejä tuottavuuden parantamisessa ovat lisäksi kaupungin tilojen käytön tehostaminen, aktiivinen omistajaohjaus ja tukipalvelujen tuoteistaminen. Yhteiset pelisäännöt varmistavat kaupungin voimavarojen tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön.

Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta.

Uudistamalla palveluja laajalla innovaatioyhteistyöllä avoimuuden periaatteita noudattaen kaupunki edistää myös uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja palvelumuotojen syntymistä. Jotta kehittäminen olisi tehokasta, tarvitaan kaupunkitasolla yhteisiä menetelmiä ja työvälineitä, joilla kehittämistä hallitaan.

Aktiivinen rakentaminen, joka tarkoittaa sekä määrätietoista uudisrakentamista, että täydennysrakentamista, on aina ollut eräs kasvavan kaupungin tunnusmerkeistä. Kaupungin kehittäminen laajoina kokonaisuuksina tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä ja asukkaiden viihtyvyyttä.

Ilmastotietoinen kaupunkikehitys edellyttää entistä kestävämpää rakentamistapaa ja uudenlaista innovatiivisuutta kaikessa toiminnassa aluesuunnittelusta korjausrakentamiseen. Tämän ymmärryksen ja osaamisen arvo korostuu tulevaisuuden yhdyskuntarakennetta luotaessa.

Kaupungin kärkihankkeet

Kaupunkikeskustan elinvoiman turvaaminen ja uudistaminen

Turun kaupunki vahvistaa toimenpiteitään kaupunkikeskustan elinvoiman ja vetovoimaisuuden tukemiseksi nostamalla keskustan kehittämisen strategian mukaiseksi kärkihankkeeksi.

Kärkihanketyö käynnistetään asettamalla työryhmä pohtimaan kehittämissuunnitelmia ja luomaan strateginen visio keskustan kehittämisestä. Kärkihankkeessa määritetään keskeisimmät tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset keskustan elinvoimaisuuden vahvistamiseksi.

Kampus- ja tiedepuistoalueen kehittäminen Kupittaa suunnalla

Turun kilpailukyvyyn edistämisen kannalta elinkeino- ja osaamisintensiivisen korkeakoulukampusten ja tiedepuiston alueen kasvu on hyvin keskeistä.

Kokonaisuus pohjautuu kunnianhimoiseen alueen maankäytön, asumisen, rakentamisen ja liikenteen

suunnitteluun ja toteutukseen. Olennainen elementti on tunnin juna -hanke, jolla kampus- ja tiedepuistoalue kytkeytyy vahvasti pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueeseen. Kärkihankkeen menestyksen kannalta olennaista on kytkeä hankkeeseen monipuolinen korkeakoulu- ja yritysmaailman innovatiivisuus. Alueen kokeilu-, kehitys-, referenssi- ja tutkimustoiminnalle kärkihanke tarjoaa näyteikkunan ja kiinnostavan alustan.

Palveluohjauksen uudistaminen

Neuvonnan ja palveluohjauksen tarve tulee kasvamaan ja on jo kasvanut erityisesti ikääntyneen väestön osalta. Kuitenkin kaikenikäisten asukkaiden ja asiakkaiden omaehtoinen itsestään huolehtiminen ja aktiivinen ote elämään ovat nyt ja tulevaisuudessa tärkeitä. Näitä elementtejä tukemaan tarvitaan palveluohjausta, jossa kohtaavat asiakkaan tarve, työntekijöiden palveluohjauksellinen osaaminen ja yhteistyö sekä yksityisen sektorin että kolmannen sektorin kanssa.

Yhteiskunnalliset muutokset tulevat vaikuttamaan tiedon ja palveluohjauksen saamisen lisääntyvään tarpeeseen. Sote-uudistuksessa kuntien tehtäväksi jää mm. terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen.

Kaupunginhallitus on päättänyt 22.6.2016 § 284 käynnistää Palveluohjauksen uudistamisen -kärkihankkeen.

Kohderyhmä

Kokonaisuutena on kyseessä kaikkien turkulaisten saama tieto Turun tarjoamista omatoimisuutta ja arjessa selviytymistä tukevista toiminnoista. Erityisesti tulee huomioida ikääntyneiden, nuorten lapsiperheiden, monipalveluasiakkaiden ja yksin-asuvien neuvonta ja ohjaus.

Tavoitteet ja hyödyt

Kärkihankkeen tavoitteena on saada asiakkaille toimivat kanavat asioida omien tarpeidensa mukaan kasvotusten keskitetyssä palvelupisteessä, puhelimitse tai erilaisten digitaalisten palveluiden avulla. Viestinnälliset kanavat pitäisi saada hyvin toimivaksi.

On myös tärkeää saada monipalveluasiakkaiden palveluketjut oikea-aikaisiksi ja oikean suuntaisiksi asiakkaan omatoimisuutta tukien, jolloin kyetään osaltaan hillitsemään palvelujen suurkulutusta.

Asiakkaiden omatoimisuuden tukeminen ja ohjaaminen sellaiseen toimintaan, joka auttaa arjessa selviämiseen joko itsenäisesti tai yhteistyössä kolmannen sektorin, vapaaehtoistoiminnan ja yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Tavoitteena on Turun palveluiden löydettävyyden parantaminen, ei siis vain Turun kaupungin palveluiden, vaan myös muiden toimijoiden tarjoamat mahdollisuudet.

Oikein kohdennettu ja oikea-aikainen tieto parantaa turkulaisten elämänlaatua ja toisaalta on kus

tannustehokasta, koska varsinaisiin palveluihin siirtymisen tarvetta pystytään siirtämään tai varsinaisiin palveluita ei koskaan tarvita.

Hankkeen aikataulu 1.1.2017 - 31.12.2018.

Strategiakytkös

Kärkihanke toimeenpanee strategisia ohjelmia "Hyvinvointi ja aktiivisuus" sekä "Kilpailukyky ja kestävä kasvu", ja niiden kohtia:

- 2.1.3 Luodaan parempia palveluita kehittämällä vaikuttavia asiakaskeskeisiä palveluprosesseja
- 2.1.2 Lisätään tuottavuutta tekemällä ehkäisevästä työstä kaiken toiminnan kivijalka
- 3.2.1. Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvataan edistämällä innovaatioita
- 3.2.2. Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä

Digitaalisten palveluiden kehittäminen 2016-2017

Kaupungin strategia korostaa kaupungin edelläkävijyyttä palvelutuottamisessa sekä digitaaliseen asiointiin että verkkoviestintään tehtäviä panostuksia:

"Tehdään Turusta palvelutuottamisen ja -kehittämisen edelläkävijä ja uusien elinkeinojen kehittämisen mahdollistaja (esim. digitaalisten palveluiden kehittäminen ja toiminnan rationalisointi)."

Digitalisaatio on sekä toimintatapojen uudistamista, sisäisten prosessien digitalisointia että palveluiden sähköistämistä. Kyse on isosta oivalluksesta, miten omaa toimintaa voidaan muuttaa jopa radikaalisti toisenlaiseksi tietotekniikan avulla. Käyttäjälähtöisyys on olennainen osa digitalisaatiota. Hallintoa on kehitettävä asiakkaan näkökulmasta, oli sitten kyse ulkoisesta tai sisäisestä asiakkaasta. Käyttäjälähtöiset digitaaliset julkiset palvelut ovat myös Suomen kilpailukyvyn edellytys.

Digitaalisten palveluiden kehittäminen -kärkihankkeen tavoitteena on koostaa työkaluja ja toimintamalleja kaupungin digitaalisten palvelujen yhteiskehittämiseksi asiakaslähtöisemmiksi. Kuntalaisen näkökulmasta tämä tulee näkymään esimerkiksi yhtenäisen palvelupolun, asiointitilin ja verkkomaksamisen muodossa. Kokonaisvaltainen toimintamalliudistus edistää kaupungin digitaalisen perustan ja siihen liittyvien kyvykkyyksien kehittämistä. Kehitystyössä suositaan avoimia tapoja, jolloin myös yhteistyöstä esimerkiksi muiden kuntien kanssa on kaikille osapuolille enemmän hyötyä.

Digitaalisten palveluiden kehittäminen tapahtuu samanaikaisesti eri toimialoilla. Kehitystyötä tehdään paljon myös yhteistyössä toimialojen kesken. Omalta osaltaan myös valtiotasoinen digitaalisuuteen suuntautuva kehittyminen luo Turulle velvoitteita.

Vuoden 2017 käytännön tavoitteina ovat esimerkiksi erilaisten pilottien käyttöönotot liittyen digitaaliseen asiointiin. Kehitystyötä tehdään paljon myös kuntalaisen näkökentän ulkopuolella. Sisäinen kehitystyö liittyy siilomaisen ajattelutavan purkamiseen ja työnkulkujen virtaviivaistamiseen. Digitalisaatio tuo mukanaan paljon muuttuvia toimintatapoja.

Hiilineutraalisuutta ja smart city -konseptia edistävä kärkihanke

Kaupungin strategisena tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta vuonna 2040. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan vuonna 2017 kaupungille uusi kärkihanke, jonka sisältöjä voivat olla esimerkiksi kaupungin tilojen laajempi yhteiskäyttö, hulevedet resurssina paremman kaupunkitilan tuottamiseksi, avoimen datan laajempi käyttö, kuten kotisivujen ja tapahtumien markkinointi, sekä ketterä kaupunkikehitys ja nopeat keilut/pilotit.

TALOUSARVIO- JA TALOUSSUUNNITELMAT

LUKUOHJEET:

TULOSLASKELMA

TOIMINTAKATE ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

VIKATE osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus olisi riittävä.

TILIKAUDEN TULOS on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

Määritelmä: $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate %:a poistoista:

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

RAHOITUSLASKELMA

TOIMINNAN RAHAVIRTA osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Vuosikate saadaan suoraan tuloslaskelmasta ja vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä *Tulorahoituksen korjaukset*. Korjaukset ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytysten järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuksien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja. Investointien rahavirta -nimikkeen alla esitetään myös investointien rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset luovutustulot.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset. Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua **rahavarojen muutosta**.

Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulorahoitus, %

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintamenot}$ (=käyttöomaisuusinvestointien hankintameno - investointien rahoitusosuudet)

Lainakanta 31.12.

Määritelmä: $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMAT

Talouсарvion tuloksen muodostuminen

Kaupungin taloudellinen tilanne on ollut haastava ja kilpailukykykysömuksen vaikutukset tiukentavat sitä ainakin taloussuunnitelmakauden alkupuolella. Keväällä kukaan ei vielä kyennyt arvioimaan kaupungin tulorahoituksen kehittymistä nykyiseen tilannekuvaan.

Taloussuunnitelman valmistelua ovat ohjanneet seuraavat linjaukset:

- Talous tasapainotetaan valtuuston päätöksen mukaisesti vuoteen 2018 mennessä.
- Tasapainottamisen tueksi painotetaan seuraavia tavoitteita:
 - Kasvun tukeminen
 - Tuottavuuden lisääminen
 - Ylläpidetään hyvää koulutustasoa
- Taloussuunnittelukaudella vuonna 2018 vuosikate kattaa investointien poistot.
- Nettovelka kasvaa maltillisesti; tavoitteeksi vuodelle 2018 asetetaan 203 miljoonaa euroa.

Valmisteltu taloussuunnitelma kattaa osan tavoitteista, mutta yleisen taloustilanteen kehitys ja viimeistään kilpailukykykysömuksen aiheuttama tulorahoituksen romahdus ei mahdollistanut kaikkien tavoitteiden saavuttamista.

Kilpailukykykysömuksen vaikutukset perustuvat arvioihin ja erilaisiin valtion sekä kuntaliiton valmistelemiin laskelmiin. Todelliset vaikutukset alkavat näkyä vuoden vaihteesta lukien. Osa valtion tekemistä julkisen talouden tasapainottamiseen tähtäävistä toimenpiteistä ovat siinä mielessä poikkeuksellisia, että kuntien tulorahoitusta leikataan arvioihin perustuen eikä säästön todellisesta toteutumisesta ole varmuutta. Toisaalta tämä korostaa kuntien vastuuta julkisen talouden tasapainottamisessa.

Taloussuunnitelmakauden suurimmaksi haasteeksi onkin muodostunut työllisyyden ohella tulorahoituksen heikko kehitysennuste. Asiat ovat sidoksissa toisiinsa ja toimintaympäristön kehitysnäkymät voidaan nähdä Turun seutukunnassa lupaavina. Pelkästään telakan tilauskannan kehitys antaa eväitä talouden elpymiseen.

Käyttötalouden nettomenojen kehitys on ollut maltillista viime vuosina. Toimialat ovat tehneet ansiokasta työtä talouden tasapainottamiseksi. Viime vuosien kehitys on antanut mahdollisuuden kaupungin talouden tasapainoon.

Kesäkuussa vahvistettujen suunnittelulukujen lähtökohtana oli vuoden 2016 talousarviossa pysyminen. Vuoden 2016 aikana tehtyjen talousennusteiden perusteella nähtiin, että uhka talousarvioylytykseen on olemassa. Kaupungin operatiivisen toiminnan mahdollisen talousarvioylytyksen oletetaan kuitenkin olevan ennustettua vähäisempi.

Kaupunginvaltuusto vahvisti kesäkuussa 2016 nettokäyttömenojen suunnitteluluvut vuodelle 2017. Talousarvioesityksessä kevään suunnittelulukuihin on tehty kaksi teknistä muutosta. Vesiliikelaitos yhtiötetään vuoden 2017 alusta, joten vesiliikelaitoksen luvut on syksyn valmistelussa eliminoitu taloussuunnitelmasta.

Toinen tekninen muutos liittyy kilpailukykykysömuksen vaikutusten huomioimiseen. Toimielimet jättivät kilpailukykykysömuksen vaikutukset omissa ehdotuksissaan huomiotta. Kokonaisuuteen liittyvät muutokset tehtiin keskitetysti konsernihallinnon toimesta.

Annetuista talousarvioehdotuksista vähennettiin kilpailukykykysömuksen välittömät henkilöstömenoihin liittyvät vaikutukset sekä hankintojen kautta realisoituvat välilliset vaikutukset, jotka vähennettiin toimintamenoista. Kilpailukykykysömuksen menoja vähentävä kokonaisvaikutus on 16,8 miljoonaa.

Edellä mainitut muutokset huomioiden oikaistu suunnitteluluku on -997,5 miljoonaa euroa. Toimialat esittivät annettuun suunnittelulukuun muutoksia, jotka on huomioitu talousarvioesityksessä ja avattu kunkin toimielimen kohdalta löytyvästä "Muutokset"-taulukosta. Talousarvioesityksessä esitetään oikaistun suunnitteluluvun ylittämistä nettomääräisesti 3,8 miljoonalla eurolla.

Talousarviossa vuoden 2017 toimintakatteen muodostuu 1 001,3 milj. euroa. Nettokäyttömenojen kasvu vuoden 2016 oikaistuun talousarvioon verrattuna +1,1 prosenttia, jolloin rahankäyttö kasvaa n.

11 miljoonalla eurolla. Suunnitteluluvun päättämisen yhteydessä kasvuksi asetettiin +1,0 %.

Talouden tasapainotavoitteen saavuttamiseksi taloussuunnitelmavuosien 2018 - 2020 nettokäyttömien kasvuksi suunnitelmalukuja vahvistettaessa asetettiin hyvin maltillinen kasvu. Vuosi 2017 sisältää poikkeuksellisen paljon tapahtumia, jotka aiheuttavat kertaluontoisia kustannuksia. Tästä syystä taloussuunnitelmaluku laskee vuodelle 2018. Nettokäyttömien muutos vuosittain on -0,8 prosenttia vuonna 2018, +1,2 prosenttia vuonna 2019 ja +2,6 prosenttia vuonna 2020. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää rakenteellisten ja tuottavuutta parantavien muutosten toteuttamista ja tiukkaa talousarvion noudattamista.

Sosiaali- ja terveystalouden esityksen ja sairaanhoitopiirin budjetoimat erikoissairaanhoidon kustannukset poikkeavat hieman toisistaan. Kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä sairaanhoitopiirin maksuosuuteen esitetään tarkennusta. Erittäin kilpailukykykysymyksen tulee näkyä kuntien maksuosuudessa sairaanhoitopiirin antamaa talousarvioesitystä voimakkaammin. Tämän lisäksi sairaanhoitopiirin esittämää kertyneiden alijäämien kattamista alkuperäistä suunnitelmaa nopeammin ei voida pitää tässä taloudellisessa tilanteessa perusteltuna eikä suunnitelman muutosta tule hyväksyä.

Ennusteeseen kaupungin tulorahoituksen kehityksestä on kohdistunut syksyn aikana muutoksia. Valtion syksyllä päättämien linjausten sisällyttäminen

kevään ennusteeseen ei ollut luonnollisesti mahdollista, joten syksyn ennuste poikkeaa merkittävästi suunnittelulukujen perusteena olleesta näkemyksestä.

Suunnittelulukua laadittaessa verorahoituksen (verotulot ja valtionosuudet) ennakoitiin laskevan -1,1 % vuoden 2016 tasosta. Uusimmat ennusteet osoittavat laskuksi -2,9 % kuluvan vuoden ennusteeseen nähden ja -1,8 % kuluvan vuoden talousarvioon nähden. Suurimmat tekijät ennusteen muuttumiseen ovat kilpailukykykysymys sekä valtionosuuksien lisäleikkaukset. Talousarvioesityksessä verorahoituksen ennustetaan kehittyvän vuoden 2017 romahduksen jälkeen maltillisesti. Kilpailukykykysymyksen määräaikaisten vaikutusten päätyminen näkyy vuoden 2020 verotulojen kasvuennusteessa.

Rahoitustuottojen ja -kulujen nettomääräksi vuodelle 2017 arvioidaan 32,6 milj. euroa.

Kaupungin vuosikate laskee merkittävästi erityisesti Vesiliikelaitoksen yhtiöittämisen sekä kaupungin tulorahoituksen romahduksen seurauksena. Vuonna 2017 vuosikate on 8,3 milj. euroa ja se on euromäärä, joka tulorahoituksesta jää investointien, lainanlyhennysten ja muiden pitkävaikutteisten menojen kattamiseen. Tilikauden alijäämäksi muodostuu -19,3 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmakauden lopulla alijäämä supistuu ja suunnitelmakauden viimeisenä vuonna tavoitellaan 3,0 milj. euron ylijäämää.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Talousarvion tuloslaskelma

(1.000 €)	TOT 2015	TAM 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Myyntituotot	221 895	200 072	154 111	155 383	157 244	158 896
Maksutuotot	68 556	68 495	74 746	74 535	75 735	75 966
Tuet ja avustukset	38 712	36 526	27 729	27 972	28 116	28 314
Vuokratuotot	150 459	156 833	157 956	161 351	164 137	165 756
Muut toimintatuotot	28 097	23 895	22 740	23 047	23 071	23 093
TOIMINTATUOTOT	507 718	485 820	437 283	442 288	448 303	452 026
Valmistus omaan käyttöön	3 856	8 000	1 610	1 610	1 610	1 610
Henkilöstökulut	524 236	536 578	515 878	513 110	518 685	537 057
Palvelujen ostot	613 340	621 550	620 512	615 516	622 327	629 472
Asiakaspalvelujen ostot	293 114	290 508	301 264	303 910	307 802	311 738
Muiden palvelujen ostot	320 226	331 042	319 247	311 606	314 525	317 734
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	70 237	57 535	45 045	44 570	44 429	45 042
Avustukset	101 606	102 176	89 291	90 860	91 888	93 131
Vuokrat	146 393	164 673	164 362	171 000	175 388	176 522
Muut toimintakulut	18 679	6 242	5 083	2 140	2 609	3 523
TOIMINTAKULUT	1 474 491	1 488 753	1 440 170	1 437 197	1 455 327	1 484 747
TOIMINTAKATE	-962 917	-994 933	-1 001 277	-993 299	-1 005 414	-1 031 111
Verotulot ja valtionosuudet	995 923	994 605	976 900	996 100	1 015 300	1 045 800
Rahoitustuotot ja -kulut	27 283	34 847	32 640	30 143	30 343	30 343
VUOSIKATE	60 290	34 519	8 262	32 945	40 229	45 032
Poistot ja arvonalentumiset	62 705	55 383	51 737	48 678	46 208	43 813
Satunnaiset tuotot ja kulut	89 651	-1 500	22 349	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	87 236	-22 364	-21 126	-15 734	-5 978	1 219
Varausten ja rahastojen muutokset	1 869	15 915	1 804	1 804	1 804	1 804
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	89 106	-6 449	-19 322	-13 929	-4 174	3 023

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Tuloslaskelman tunnusluvut	TOT 2015	TAM 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot - muutos-% ed. vuodesta		-4,3 %	-10,0 %	1,1 %	1,4 %	0,8 %
Toimintakulut - muutos-% ed. vuodesta		1,0 %	-3,3 %	-0,2 %	1,3 %	2,0 %
Toimintakate - muutos-% ed. vuodesta		3,3 %	0,6 %	-0,8 %	1,2 %	2,6 %
Toimintatuotot / toimintakulut	34,4 %	32,6 %	30,4 %	30,8 %	30,8 %	30,4 %
Vuosikate / poistot -%	96,1 %	62,3 %	16,0 %	67,7 %	87,1 %	102,8 %
Vuosikate / asukas	324	185	44	173	210	233
Asukasmäärä 31.12.	185 810	187 000	188 500	190 000	191 500	193 000

Verotulot ja valtionosuudet

Kuntaliiton arvion mukaan veropohjan ennakoidaan kehittyvän positiivisesti sekä kunnallisveron että yhteisöveron osalta. Verotettavien ansiotulojen ennakoidaan kasvavan 1,6 % kuluvaan vuoteen verrattuna. Kilpailukykysovimuksen seurauksena ansiotuloihin tehtävät vähennykset kasvavat kuitenkin 9,4 %. Tämän seurauksena Turulle maksettava kunnallisvero putoaa -2,6 %.

Yhteisöveron perusteena olevan verotettavan tulon ennakoidaan kasvavan 9,3 % vuonna 2017. Samaan aikaan kuntaryhmän jako-osuutta lasketaan hieman. Yhteisöveron tilitys jaetaan neljälle vuodelle, joten järjestelmää tasaa sekä veropohjan että jako-osuuden muutoksia. Kuntien jako-osuutta pudotettiin merkittävästi vuonna 2016, joten se heijastuu myös seuraavan vuoden kertymään. Kuntaliitto ennakoii Turun tilittävän yhteisöveron kasvavan 2,5 %.

Kiinteistöveron perusteina olevia maa-alueita sekä rakennuksia on vaikea ennakoida taloussuunnitel-

makaudella, joten veroennusteet rakentuvat viimeisimmän tilastoidun tiedon varaan. Yleisen kiinteistöveron alaiset maa-alueet ja rakennukset ovat kasvaneet voimaikkaimmin viimeisten vuosien aikana, kun taas vakituisten asuinrakennukset kehitys on huomattavasti maltillisempaa.

Valtio on talousarvioesityksessään esittänyt muutoksia kiinteistöveron alaisiin veroperusteisiin. Esitys pakottaa veronsa alarajoilla pitäneet kunnat korottamaan veroprosenttejaan. Turun tulee tehdä tämän seurauksena kaksi muutosta. Vakituisten asuinrakennusten sekä muiden asuinrakennusten veroprosentit tulee korottaa uusille alarajoille. Veroperusteiden muutos kasvattaa Turulle maksettavaa kiinteistöveroa 3 % (n. 1,5 miljoonaa euroa).

Turku käyttää veroennusteissa pohjana Kuntaliiton laatimia arvioita, mutta perinteisesti kehitystä on arvioitu hieman optimistisemmin. Tarkennettujen arvioiden tukena tulee käyttää toimintaympäristöstä käytettävissä olevaa tietoa, kuten työllisyyden kehitystä, rakennuslupia sekä erilaisia yritystoiminnan tilaa kuvaavia indikaattoreita.

Vallitseva yleinen taloustilanne sekä vaikeasti ennakoitavat valtion tekemät toimet kuitenkin haastavat verotulojen kehittymisen arviointia. Ennusteet ensi vuoden tuloista ovat muuttuneet merkittävästi viimeisen muutaman kuukauden aikana. Tästä syystä taloussuunnitelmakauden lukuja tulee tarkentaa suunnitelmakauden aikana.

Turun veroprosentit 2016 ja 2017

Kunnallisveroprosentti on tällä hetkellä 19,50. Talousarvio 2017 on valmisteltu siten, että nykyiseen veroprosenttiin ei esitä korotusta vuodelle 2017.

Kiinteistöveroprosentit

Kiinteistöveroprosenttien vaihteluvälit muuttuvat vuodelle 2017. Muutokset on osittain jo vahvistettu Lailla kiinteistöverolain muuttamisesta (30.10.2015/1291), joka on tullut voimaan 3.11.2015.

Hallitus on päättänyt syksyn 2016 budjettiriihessä lisämuutoksista kiinteistöverotukseen. Tältä osin

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

hallituksen esitys käsitellään eduskunnassa lokakuussa 2016 ja vahvistetaan näillä näkymin marraskuun alussa ennen kuin kuntien on ilmoitettava veroprocenttinsa Verohallinnolle.

Hallituksen esityksen mukaisesti yleisen kiinteistöveroprocentin vaihteluväli on nousemassa 0,80–1,55 prosentista 0,93–1,80 prosenttiin ja vakituisen asuinrakennusten veroprocentti 0,37–0,80 prosentista 0,41–0,90 prosenttiin. Kuntien tulee siis viimeistään vuoden 2017 kiinteistöverotuksessa nostaa veroprocenttinsa vähintään uusille alarajoille.

Talousarvion valmisteltu siten, että kiinteistöveroprocentit muutetaan hallituksen esityksen mukaan.

Kaiken kaikkiaan koko verotuloarvio talousarviovuodelle 2017 on 724,1 milj. euroa, mikä tarkoittaa -1,3 % alenemaa vuodesta 2016.

Valtionosuudet

Peruspalvelujen valtionosuus sisältää paljon muutoksia. Muutoksista osa lisää ja osa vähentää kunnalle maksettavaa valtionosuutta. Merkittävimpiä muutoksia ovat kilpailukykysojimus (-356 miljoonaa euroa), veromenetysten kompensatio (+390 milj. euroa), eläkeuudistuksen rahoitus (-33 milj. euroa), indeksikorotuksen muuttuminen negatiiviseksi (+0,9 % → -0,7 %), päätetyt valtionosuusleikkaukset (-125 milj. euroa), perustoimeentulotuen rahoituksen ja maksatuksen siirrosta Kelalle (-331 milj. euroa) ja siitä aiheutuva hallintomenojen säästö (-31 milj. euroa).

Näiden lisäksi valtionosuus sisältää runsaasti tehtävien ja velvoitteiden muutoksia. Rahoitusta kohdennetaan omais- ja perhehoidon kehittämiseen sekä vanhusten kotihoitoon ja veteraanien kotiin vietäviin palveluihin (+95 milj. euroa). Kehittämisen rahoittamiseksi maan hallitus on esittänyt nykyistä palvelutasoa heikentäviä tai käytössä olevaan toimintatapaan liittyviä muutoksia (-81 milj. euroa) mm. vanhuspalvelujen henkilöstömitoitukseen, päivystyksen ja erikoissairaanhoidon uudistamiseen, varhaiskasvatusoikeuteen sekä yli 3-vuotiaiden lasten ja kasvattajien määrän suhteellinen muutos.

Perustoimeentulotuen siirto Kelaan vuonna 2017 toteutetaan kunnittain etuusmenojen osalta kustannusneutraalisti. Käytännössä kaupungin toimintamenot laskevat, mutta toimintatulot ja valtionosuuden kautta maksettava osuus laskee vastaavalla summalla. Kun tämä huomioidaan kehityksessä, on Turun peruspalvelujen valtionosuuden kehitys -4,8 %. Kaupungille maksettava valtionosuus laskee kaikki muutokset huomioiden -9,2 %.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuudessa kilpailukykysojimus leikkaa valtionosuusrahoitusta 16 milj. euroa. Turun kannalta merkittävimmät yksikköhintaan kohdentuvat muutokset on esitetty tehtäväksi maahanmuuttajien valmistavassa opetuksessa (-33 %), ammatillisessa peruskoulutuksessa (-12,5 %), museoiden rahoituksessa (-1,8 %), orkesterien rahoituksessa (-3,7 %) sekä lukiokoulutuksessa (+1,3 %).

Ammatillisen koulutuksen reformi heijastuu sekä koulutuksen yksikköhintoihin että kunnan omarahoitusosuuteen. Nämä muutokset huomioiden Turun OKM:n valtionosuus laskee -1,9 %. Opetus- ja kulttuuriministeriö ei tee arviota taloussuunnitelmauosien osalta, joten käytettävissä on ainoastaan talousarviovuoden ennuste.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Verotulot ja valtionosuudet

(1.000 €)	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	507 718	485 820	438 893	443 898	449 913	453 636
TOIMINTAKULUT	1 474 491	1 488 753	1 440 170	1 437 197	1 455 327	1 484 747
Toimintakate	-966 773	-1 002 933	-1 001 277	-993 299	-1 005 414	-1 031 111
Muutos-%		3,7 %	-0,2 %	-0,8 %	1,2 %	2,6 %
Verotulot ja valtionosuudet	995 923	994 605	976 900	996 100	1 015 300	1 045 800
Verotulot	730 885	721 074	724 100	743 800	767 000	801 200
Kunnan tulovero	594 644	599 768	590 000			
Kiinteistövero	50 006	51 413	54 600			
Osuus yhteisöveron tuotosta	86 235	69 893	79 500			
Koiravero	0	0	0			
Muut verot	0	0	0			
Valtionosuudet	265 038	273 531	252 800	252 300	248 300	244 600
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilm)	233 094	273 531	220 000			
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtiono	36 986	0	37 200			
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0			
Rahoitusavustus	0	0	0			
Muut valtionosuudet	0	0	0			
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien	-5 042	0	-4 400			
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0			

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Rahoituserät

Korkotuottojen ja -menojen sekä rahoitustuottojen ja -kulujen nettomääräksi vuodelle 2017 arvioidaan 32,6 milj. euroa.

Korkotulot ja korkomenot

Vuoden 2017 talousarviossa korkotuloja arvioidaan kertyvän tytäryhtiöiden antolainoista n. 20 milj. euroa, joista 2,4 milj. euroa on korkotuloja uudesta Turun Vesihuolto Oy:stä. Suurimmat korkotulot tulevat TVT Asunnot Oy:stä, Oy Turku Energiasta ja Turun Seudun sosiaali- ja terveystaloustieteiden Oy:stä. Yhtiöittämissä seurauksena antolainoista saatava korkotulo kaupungille on viime vuosina noussut. Toisaalta eräiden tytäryhtiöiden lainojen korkoehdot aiheuttavat epävarmuutta, koska osataan tytäryhtiöiden lainojen korkoihin vaikuttaa tytäryhtiöiden tulokset. Kassavarannosta ja vahinkorahastosta saatavaa korkotuloa on arvioitu kertyvän n. 1,5 milj. euroa, vaikka nykyinen korkotaso on hyvin alhainen. Taloussuunnitelmakauden

2018 - 2020 osalta korkotulot antolainoista säilynevät lähes nykyisellä tasollaan. Eräissä lainasopimuksissa korkotulo alentunee.

Vuoden 2017 talousarviossa ulkoisia korkomenoja arvioidaan olevan n. 8 milj. euroa. Korkotaso on tällä hetkellä edelleen hyvin alhainen ja merkittävä osa kaupungin korkokuluista on suojattu taloussuunnitelmakaudella.

Vuosina 2018 - 2020 korkomenot voivat jopa alentua vaikka velkamäärä ja korot nousisivat lievästi lainojen korkean suojausasteen takia. Toisaalta kontrollisen velan kehittymiseen liittyy paljon epävarmuustekijöitä.

Muut rahoitustulot ja rahoitusmenot

Rahoitustuloja arvioidaan kertyvän vuonna 2017 n. 21 milj. euroa. Määrästä suurin osa eli 18 milj. euroa on arvio Oy Turku Energian maksamasta osingosta, joka on 2 milj. euroa alempi kuin vuonna 2016. Lisäksi tuloja muodostuu rahastojen saamista osingoista ja arvopaperien myyntivoitoista ja

muista satunnaisista tuottoeristä. Vuosien 2018 - 2020 aikana tulojen arvioidaan pysyvän ennallaan tai kasvavan lievästi. Rahoitustulot sisältävät yleensä kertaluonteisia eriä, joita on vaikea arvioida etukäteen. Vahinkorahaston arvonkehityksen ja tuoton odotetaan olevan maltillinen ja noudattavan sijoitusperiaatteissa asetettua linjaa.

Kiinteistöliikelaitoksen maksaa konsernihallinnolle vuonna 2017 peruspääoman korkoa 26,8 milj. euroa edellisen vuoden tapaan. Vuosina 2018 - 2020 kiinteistötoimialan organisaatiomuutoksen seurauksena kaupungin sisäistä korkoa ei enää makseta. Vesiliikelaitoksen maksama peruspääoman korko päättyy jo vuonna 2017 yhtiöittämisen seurauksena.

Muita rahoitusmenoja arvioidaan taloussuunnitelmakaudella 2017 -2020 olevan n. 1,8 milj. euroa vuosittain. Vahinkorahaston osalta ei ole huomioitu mahdollisesti syntyviä vahinkoja, jotka saattavat tulla katetuksi rahastosta.

INVESTOINNIT

Kaupungin toteuttamat investoinnit

Turun kaupungin toimintasuunnitelman mukaisesti bruttoinvestoinnit talousarvio- ja taloussuunnitelmakaudella tulevat olemaan 107,2 milj. euroa vuonna 2017, 93,1 milj. euroa vuonna 2018, 91,8 milj. euroa vuonna 2019 ja 77,0 milj. euroa vuonna 2020.

Talousarvion laadinnassa investointimenojen suunnittelun lähtökohtana toimivat kaupunginvaltuuston hyväksymät toimielinkohtaiset suunnitteluluvut. Toimielinten investointimenot on tasapainotettu taloussuunnitelmakaudelle 2017 - 2020. Kaupunginhallituksen investoinnit (39,8 milj.€) ylittävät suunnitteluvun 33,6 milj. euroa (6,1 milj.€) talousarviovuonna 2017. Investointimenojen ylityksestä 3,6 milj. euroa on sopeutettu taloussuunnitelmakaudella 2018 - 2020. Investointimenoista 30,0 milj. euroa liittyy Turun Vesihuolto Oy:n muodostamiseen kaupunginvaltuuston 20.6.2016 § 123 päätöksen mukaisesti. Kaupunki sijoittaa päätöksen mukaan apporttina em. summan yhtiön sijoitetun vapaan pääoman rahastoon. Kaupungin investointilaskelma on tehty vertailukelpoiseksi oikaisemalla Turun Vesiliikelaitoksen vuoden 2015 - 2016 luvut pois kaupungin investointimenoista.

Kiinteistöliikelaitoksen investointitasot ja investiohjelman

Talousarviovuonna 2017 Kiinteistöliikelaitoksen investointisuunnitelma on 58,0 milj. euroa. Taloussuunnittelukauden 2018 - 2020 investointiesitykset ovat vuodelle 2018 79,3 milj. euroa, vuodelle 2018 80,2 milj. euroa ja vuodelle 2020 66,5 milj. euroa.

Kiinteistöliikelaitoksen investointisuunnitelman investointitaso on 2,8 milj. euroa suunnittelulukua enemmän talousarviokaudella 2017 - 2020. Vesiliikelaitoksen verkostotoiminta siirretään perustettavaan yhtiöön vuodenvaihteessa 2016 - 2017. Vesiliikelaitoksen nykyinen kiinteistöomaisuus ja hulevesiverkosto jää Turun kaupungin omistukseen. Kiinteistöliikelaitoksen investiohjelmaan on sisällytetty hulevesiverkostoinvestoinnit, joista korvausinvestointien määrä on 2,0 milj. euroa ja uusinvestointien 0,8 milj. euroa vuonna 2017.

Kiinteistöliikelaitoksen investointimenojen kokonaisarvo 58,0 milj. euroa vuonna 2017, jakautuu infrainvestointeihin, tilainvestointeihin, raakamaan hankintaan ja tietojärjestelmähankkeiden pitkävaikutteisiin menoihin. Jako on esitetty taulukossa Kiinteistöliikelaitoksen investointitasot.

Kiinteistöliikelaitoksen infrapalveluiden investointien kokonaisarvo vuonna 2017 on 37,5 milj. euroa. Infrapalveluiden investiohjelmassa hankkeet luokitellaan strategisen maankäytön hankkeisiin,

jotka ovat kohdekohtaisesti kaupunginhallitukseen nähden sitovia, sekä hankeluokkiin, joissa luokan koontisumma on sitova. Kohteiden luokittelu on esitetty taulukossa Kiinteistöliikelaitoksen infrapalveluiden investiohjelman.

Kiinteistöliikelaitoksen Tilapalveluiden investointien kokonaisarvo vuonna 2017 on 16,9 milj. euroa, joista "pienien investointien" eli hankkeiden, joiden kokonaisarvo on alle 1 milj. euroa, yhteenlaskettu arvo vuonna 2017 on 9,1 milj. euroa.

Merkittäviä tilainvestointikohteita vuonna 2017 ovat sivistystoimialan koulukiinteistöt, joista peruskorjauksen kohteena ovat Katedralskolan, Luostarivuoren koulu, Pallivahan koulu, Puropellon koulu sekä Puolalan koulu. Koulukiinteistöjen lisäksi merkittävä vapaa-aikatoimialan toimintaa tukeva peruskorjauskohde on Samppalinnan maauimala. Kohteiden kustannusarviot ja rahankäyttöesitykset taloussuunnitelmakaudella on esitetty taulukossa Kiinteistöliikelaitoksen tilapalveluiden investiohjelman. Taloussuunnitelmakaudella käynnistyviä merkittäviä investointikohteita ovat muun muassa Viinamäenkadun ja Niitunniskan päiväkotien ja Jyrkkälän nuorisotalon ja kirjaston peruskorjaukset/uudisrakennukset sekä Ruiskatu 8 toiminnalliset muutokset. Vuoden 2017 aikana laaditaan selvitys ammattiopetustiloista Turussa. Tämän osana selvitetään muun muassa Aninkaisten koulutaloon

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

liittyviä toimenpiteitä, joihin kytkeytyy myös muun muassa konserttitalon peruskorjaus.

Konserniyhtiöiden toteuttamat investoinnit ja konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen

Kiinteistöliikelaitoksen investointitasoja on pyritty keventämään muun muassa tilahankkeiden osalta hyödyntämällä Turku-konsernin toteutusratkaisuja. Kaupunki voi antaa hankkeille rakennusaikaisen väliaikaisen rahoituksen konsernitilin liimitin kautta tai antaa omavelkaisen takauksen hankkeiden rahoitukselle. Taseen ulkoispuolisten hankkeiden rahoitus talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosina on esitetty taulukoissa konserniyhtiöiden toteuttamat taseen ulkopuoliset kohteet ja konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen. Konsernin sisäisiä merkittäviä investointeja ovat mm. Syvälahden

koulu ja Yli-Maarian koulu ja Kaupunginteatterin peruskorjaus sekä tehostetun palveluasumisen tilaratkaisut. Konsernin ulkoisista vuokrahankkeista merkittäviä ovat Palloiluhalli ja Turun Suomalaisen Yhteiskoulun peruskorjaus.

Investointien luovutustulot

Kaupunginvaltuuston hyväksymien suunnittelulukujen mukaisesti luovutustuottoja vuodelle 2017 tavoitellaan 150,7 milj. euroa. Kaupunginhallituksen luovutustuotot 128,0 milj. euroa sisältävät Vesiliikelaitoksen liiketoiminnan ja verkosto-omaisuuden luovutuksesta kertyvää myyntituloa. Kiinteistöliikelaitoksen suunnittelukaudella 2017 - 2020 luovutustuottojen määrän on suunniteltu olevan 22,5 milj. euroa vuosittain.

Investointien rahoitusosuudet

Valtionosuuksien ja muiden rahoitusosuuksien määräsi talousarviovuodelle 2017 esitetään 2,2 milj. euroa. Taloussuunnitelmakaudella määrä on 2,2 milj. euroa vuonna 2018, 2,0 milj. euroa vuonna 2019 ja 0,3 milj. euroa vuonna 2020.

Valtionosuuksia tilahankkeista on myönnetty Kaupunginteatterin peruskorjaukselle. Lisäksi valtionavustusta tullaan hakemaan Samppalinnan maaimalan peruskorjaukselle.

Talousarviovuonna 2017 investointien rahavirta on positiivinen 45,6 milj. euroa. Taloussuunnitelmakaudella 2018 - 2020 investointien aiheuttama rahoitustarve on 67,3 milj. euroa vuonna 2018, 66,1 milj. euroa vuonna 2019, 51,5 milj. euroa vuonna 2020.

KAUPUNKI yhteensä (sis. Kiinteistöliikelaitos) 1 000 €	TOT 2015*	TA 2016*	TAM 2016*	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut, brutto	56 601	100 207	105 507	108 659	107 249	93 145	91 818	76 995
Muutos-% brutto			96,4 %	3,0 %	1,7 %	-13,2 %	-1,4 %	-16,1 %
Rahoitusosuudet	2 112	575	575	2 171	2 171	2 198	2 008	282
Luovutustuotot	157 568	22 609	22 609	150 671	150 671	22 671	22 673	22 671
NETTO	103 078	-77 024	-82 324	44 183	45 593	-68 276	-67 137	-51 442
Muutos-% netto			59,0 %	-153,7 %	-155,4 %	249,8 %	-1,7 %	-23,4 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KAUPUNKI yhteensä (ilman liikelaitoksia)1 000 €	TOT 2015	TA 2016	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut, brutto	11 191	43 406	48 706	50 244	49 244	12 861	10 648	10 195
Muutos-% brutto			335,2 %	3,2 %	1,1 %	-74,4 %	-17,2 %	-4,3 %
Rahoitusosuudet	653	575	575	2 171	2 171	2 198	2 008	2 882
Luovutustuotot	433	109	109	128 171	128 171	171	173	171
NETTO	-10 104	-42 723	-48 023	80 098	81 098	-10 492	-8 467	-7 142
Muutos-% netto			375,3 %	-266,8 %	-268,9 %	86,9 %	-19,3 %	-15,6 %

KJ-TOIMIALA, Kaupunginhallitus 1 000 €	TOT 2015	TA 2016	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut, brutto	5 139	37 000	42 300	40 754	39 754	4 979	4 929	3 029
Muutos-% brutto			723,1 %	-3,7 %	-6,0 %	-87,8 %	-21,1 %	-31,6 %
Rahoitusosuudet	13	0	0	0	0	0	0	0
Luovutustuotot	396	0	0	128 000	128 000	0	0	0
NETTO	-4 730	-37 000	-42 300	87 246	88 246	-5 979	-4 929	-3 029
Muutos-% netto			794,2 %	-306,3 %	-308,6	106,9 %	-17,6 %	-38,5 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

MUU PERUSKAUPUNKI (ilman kaupunginhallitusta) 1 000 €	TOT 2015	TA 2016	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut, brutto	6 052	6 406	6 406	9 490	9 490	7 882	6 719	7 506
Muutos-% brutto			-5,9 %	48,1 %	0,0 %	-16,9 %	-14,8 %	11,7 %
Rahoitusosuudet	641	575	574	2 171	2 171	2 198	2 008	2 882
Luovutustuotot	37	109	109	171	171	171	173	171
NETTO	-5 374	-5 723	-5 723	-7 148	-7 148	-5 513	-4 538	-4 453
Muutos-% netto			6,5 %	24,9 %	24,9 %	-22,9 %	-17,7 %	-1,9 %

KIINTEISTÖTOIMIALA, Kiinteistöliikelaitoksen jtk 1 000 €	TOT 2015	TA 2016	TAM 2016	TAE 2017	TA2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut, brutto	45 410	56 801	56 801	58 415	58 005	79 284	80 170	66 460
Muutos-% brutto			33,5 %	2,8 %	2,1 %	36,7 %	1,1 %	-17,1 %
Rahoitusosuudet	1 458	0	0	0	0	0	0	0
Luovutustuotot	157 135	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500
NETTO	113 183	-34 301	-34 301	-35 915	-35 505	-56 800	-59 670	-43 960
Muutos-% netto			-130,3 %	4,7 %	3,5 %	60,0 %	1,5 %	-23,8 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Kiinteistöliikelaitoksen investointitasot 1 000 €	TOT 2015	TA 2016	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut, brutto	45 410	56 801	56 801	58 415	58 005	79 284	80 170	66 460
Infrainvestoinnit	23 401	31 485	31 485	38 565	37 465	49 594	46 930	41 485
Tilainvestoinnit	16 570	21 816	21 816	16 200	16 890	26 140	29 740	21 475
Muut*	5 439	3 500	3 500	3 650	3 650	3 550	3 500	3 500

*Teatterirakennuksen luovuttaminen KOy Turun Kaupunginteatterin omistukseen apporttina (kirjanpitoarvo 2,9 milj.€) vuonna 2015

Kiinteistöliikelaitoksen infrapalveluiden investointiohjelma	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
STRATEGISET MAANKÄYTÖN HANKKEET	10 435 000	23 070 000	22 606 000	20 010 000
TULOJA TUOTTAVAT HANKKEET	2 950 000	2 884 000	1 748 000	1 268 000
TOIMINTOJA TUKEVAT HANKKEET	2 170 000	3 625 000	1 473 000	1 288 000
KORJAUSVELKAA ALENTAVAT HANKKEET	14 635 000	13 010 000	13 368 000	14 010 000
LIIKENTEEN TOIMIVUUS & TURVALLISUUS HANKKEET	5 245 000	4 667 000	5 733 000	3 757 000
ASUKASVIIHTYVYYTTÄ PARANTAVAT HANKKEET	3 130 000	2 238 000	3 203 000	3 152 000
KAIKKI INFRAINVESTOINNIT YHTEENSÄ	38 565 000	49 494 000	48 130 000	43 486 000
Infrainvestointeja vähennetty Kj:n esityksessä	-1 100 000		-1 200 000	-2 000 000
Infrainvestoinnit yhteensä vähennyksen jälkeen	37 465 000		46 930 000	41 486 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Kiinteistöliikelaitoksen tilapalveluiden investointiohjelma	Vaihe	Kustannus-arvio	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS2020	Valmistumis-vuositavoite
KÄYNNISSÄ OLEVAT TILAINVESTOINNIT								
SIVISTYSTOIMIALA								
PERUSKORJAUSKOHTEET								
Pallivahan koulun peruskorjauksen loppuosa	Käynnissä	3 462 000	500 000	1 300 000	400 000			2018
Luostarivuoren koulun peruskorjauksen loppuosa	Käynnissä	1 383 000	550 000	550 000				2017
Puopellon koulun peruskorjauksen loppuosa	Käynnissä	4 398 000	1 450 000	1 940 000				2017
Katedralskolanin liikuntarakennuksen peruskorjaus	Käynnissä	2 405 000	800 000	800 000	1 000 000	600 000		2019
Puolalan koulu peruskorjaus	KV 26.10.2016 § 180	13 100 000	300 000	300 000	6 400 000	6 400 000		2019
Pansion koulu peruskorjaus	KV 16.11.2015 § 197				40 000		200 000	2022
UUDISRAKENNUSKOHTEET								
Kakserran koulu	KV 16.11.2015 § 197					40 000		2024
VAPAA-AIKATOIMIALA								
PERUSKORJAUSKOHTEET								
Samppalinnan maauimala	Käynnissä	7 750 000	2 700 000	2 700 000				2017
MUUT								
Taloussuunnittelukauden hankkeiden suunnitteluvaraus			600 000	600 000				
Tilojen hankinta			200 000	200 000				
Pienet hankkeet <1 M€			9 100 000	9 100 000				
KÄYNNISSÄ OLEVAT TILAINVESTOINNIT YHTEENSÄ			16 200 000	17 490 000	7 840 000	7 040 000	200 000	
TALOUSSUUNNITELMAKAUDELLA KÄYNNISTYVÄT HANKKEET			0	0	18 300 000	23 500 000	22 275 000	
KAIKKI TILAINVESTOINNIT YHTEENSÄ			16 200 000	17 490 000	26 140 000	30 540 000	22 475 000	
Kohdistamaton tilainvestointien vähennys Kj:n esityksessä				-600 000		-800 000	-1 000 000	
Tilainvestoinnit yhteensä vähennyksen jälkeen				16 890 000	26 140 000	29 740 000	21 475 000	

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Konserniyhtiöiden toteuttamat taseen ulkopuoliset kohteet	Vaihe	Kustannusarvio	TA2017	TS2018	TS2019	TS2020	Valmistumisvuositavoite
Kaupunginteatteri (kv 15.6.2015 § 125) *)	Käynnissä	36 350 000	36 350 000 **)				2017
Syvälahden koulu (kv 25.1.2016 § 10) *)	Käynnissä	26 000 000		29 130 000 **)			2018
Yli-Maarian koulu ja päiväkotit *)	Käynnissä	22 000 000					2019
Raunistulan päiväkotit *)	Käynnissä	4 400 000		4 400 000			2018
Tallimäen kentän päiväkotit *)	Käynnissä	5 000 000		5 000 000			2018
Tehostetun palveluasumisen yksiköt *)							
Vaihe 1 Kulkurinvalssi Kuralankatu 2	Käynnissä	17 100 000	5 000 000				2018
Vaihe 2 Vuokkokoti Murkionkatu 10	Hankesuunnitelma hyväksytty (Kv 20.4.2015 § 67)	15 700 000		5 000 000			2019
KAUPUNGIN TAKAAMAT LAINAT			36 350 000	29 130 000			
KAUPUNGIN PITKÄAIKAINEN LAINARAHOITUS YHTEENSÄ			5 000 000	14 400 000			
Konsernin ulkoisten vuokrahankkeiden toteuttaminen	Vaihe	Kustannusarvio	TA2017	TS2018	TS2019	TS2020	Valmistumisvuositavoite
Turun Suomalainen Yhteiskoulu (kv 23.3.2105 § 51) **)	Käynnissä	9 713 000	9 878 000				2018
Palloiluhalli	Käynnissä	13 200 000					2018

*)Raunistulan ja Tallimäen kentän päiväkotit toteutetaan TVT Asunnot Oy:n uuden tytäryhtiön kautta

**) Kaupunki on antanut omavelkaisen takauksen hankkeen rahoitukselle

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

RAHOITUSLASKELMA JA LAINAT

Rahoituslaskelma

(1.000 €)	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Vuosikate	60 290	34 519	8 262	32 945	40 229	45 032
Satunnaiset tuotot ja kulut	89 651	-1 500	22 349	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	-111 425	-18 876	-41 177	-18 828	-18 828	-18 828
Toiminnan rahavirta	38 516	14 143	-10 566	14 117	21 401	26 204
Investointikulut	67 259	118 310	107 249	92 145	90 818	76 655
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	2 152	575	2 171	2 198	2 008	2 882
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustuotot	157 570	22 609	150 671	22 671	22 673	22 671
Investointien rahavirta	92 463	-95 127	45 593	-67 276	-66 137	-51 102
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	130 980	-80 984	35 027	-53 160	-44 736	-24 898
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen saamiset	-149 804	-20 638	-162 167	-26 838	-4 687	-21 989
Antolainasaamisten lisäykset	-	153 461	166 378	31 000	18 000	26 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	3 658	4 211	4 162	13 313	4 011
Lainakannan muutokset	56 348	85 000	114 995	50 000	40 000	50 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	101 336	150 000	100 000	120 000	120 000	120 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	-69 963	5	70 000	80 000	70 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+	24 974	15 000	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-105 618	64 362	-47 172	23 162	35 313	28 011
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	25 361	-16 622	-12 145	-29 998	-9 423	3 113
Rahoituslaskelman tunnusluvut	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Asukasmäärä 31.12.	185810	187000	188500	190000	191500	193000
Investointien omahankintameno, M€	62,4	117,7	105,1	89,9	88,8	73,8
Investointien tulorahoitus, %	94 %	29 %	8 %	36 %	44 %	59 %
Lainakanta 31.12., M€	598	683	798	848	888	938
Lainat € / asukas	3 218	3 652	4 233	4 463	4 637	4 860

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Antolainauksen muutokset

Vuoden 2017 aikana jatketaan keskitettyä konserni-rahoitusta. Vesiliikelaitoksen yhtiöittäminen rahoitetaan osittain kaupungin myöntämällä 98 milj. euron antolainalla. Lisäksi Oy Turku Energialle on varattu 34 milj. euroa antolainaa pääasiassa yhtiön uusien investointien rahoittamiseen. TVT Asunnot Oy:lle on varattu 7 milj. euroa antolainaa pääasiassa erääntyvien muiden lainojen jälleen ra-

hoittamiseen. Turun Suomalaisen yhteiskoulun kannatusyhdistys Ry:lle on varattu koulukiinteistön peruskorjaukseen kaupungin antolainaa 9,878 milj. euroa. On myös mahdollista, että tämä investointi toteutuu kaupungintakauksella antolainan sijaan. Yhteensä antolainojen lisäykset ovat 166,4 milj. euroa vuonna 2017 ja vähennykset 4,2 milj. euroa.

Kaupungin tytäryhteisöille voidaan kaupungin kasvavaroista myöntää edellä olevien lainojen lisäksi

lyhytaikaisia (konsernitilin) luottolimiittejä yhteensä enintään 250 milj. euroa ja pitkäaikaisia antolainoja talousarviovuoden aikana enintään 50 milj. euroa.

Kaupungin antolainaus tytäryhtiöille säilyy tulevinakin vuosina korkealla tasolla toteutettujen yhtiöittämisten seurauksena. Antolainojen myöntäminen tytäryhtiöille aiheuttaa sen, ettei kaupungin nettovelka kasva yhtä nopeasti kuin kaupungin bruttovelka.

(1.000 €)	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Antolainauksen muutokset	-18 138	-162 167	-26 838	-4 687	-21 989
Antolainasaamisten lisäykset	50 500	166 378	31 000	18 000	26 000
TVT Asunnot Oy	10 000	7 000	8 000	7 000	15 000
Oy Turku Energia **)	30 000	34 000	10 000	3 000	3 000
Turun seudun sosiaali- ja terveyspalvelukiinteistöt Oy					
Turun Vesihuolto Oy		98 000			
Koy Turun Monitoimihalli	2 500				
Turun Suomalaisen Yhteiskoulun kannatusyhdistys ry ***)		9 878			
Turun Palvelutilat Oy		5 000	5 000		
Myllykoti Oy		4 500			
Muut kohdentamattomat	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Antolainasaamisten vähennykset	32 362	4 211	4 162	13 313	4 011
Oy Turku Energia					
Turun seudun sosiaali- ja terveyspalvelukiinteistöt Oy	25 000				
TVT Asunnot Oy	1 498	1 598	1 655	1 638	1 656
Turun Kaupunkiliikenne Oy	300	247	247	247	247
KOY Turun Monitoimihalli	156	156	156	156	156
Turun Ylioppilaskyläsäätiö *)	1 641	938	832	7 606	680
Turun Satama Oy	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Turun TeknologiaKiinteistöt Oy				10 000	
Turun Tekstiilihuolto Oy	250	250	250	250	250
Turun Seudun Rakennustekniikka Oy	2 500				
Muut kohdentamattomat	17	22	22	22	22

) Turun Ylioppilaskyläsäätiöllä erääntyy 15.2.2019 lainojen järjestelysopimus 7,6 milj. euroa, jota ei ole kirjattu kaupungin antolainoihin vaan aiemmin kuluksi, joten sillä on erääntyessä kaupungille positiivinen tulosvaikutus rahoitustuloihin viimeistään vuonna 2019. Näin ollen se ei näy myöskään antolainojen vähennyksien yhteissummassa

***) Oy Turku Energian antolainauksesta osa voidaan myöntää vahinkorahaston taseesta.

***) Kv 23.3.2015 § 51

Lainarahoituksen muutokset

Kaupungin korollisen velan arvioidaan olevan vuoden 2017 alussa n. 683 milj. euroa, joista pitkäaikaisia lainoja 502 milj. euroa, lyhytaikaisia lainoja (kuntatodistuksia) 55 milj. euroa, henkilöstökassatalletuksia n. 56 milj. euroa ja yhtiöiden talletuksia n. 70 milj. euroa. Vuonna 2017 arvioidaan nostettavan pitkäaikaista lainaa 100 milj. euroa ja lyhytaikaista lainaa 15 milj. euroa. Pitkäaikaisia lainoja ei eräänny vuoden 2017 aikana. Henkilöstökassa ja yhtiöiden talletusten oletetaan säilyvän samalla tasolla. Näin ollen korollinen velka lisääntyisi 115 milj. euroa vuonna 2017.

Kokonaisvelan arvioidaan kasvavan vuosina 2017 - 2020 yhteensä 255 milj. euroa. Korollisen velan määrä arvioidaan olevan 938 milj. euroa vuoden 2020 lopulla.

Kaupungilla on kuntatodistusliimittejä tällä hetkellä yhteensä 420 milj. euroa, joita voidaan käyttää tarvittaessa täysimääräisesti maksuvalmiuden turvaamiseen lyhytaikaisesti tai korvaamaan pitkäaikaisia lainoja.

Kaupunki pyrkii edelleen monipuolistamaan varainhankinnan lähteitä ja käyttämään eri instrumentteja velanottoon taselainojen lisäksi esim. joukko-velkakirjalainoja ja ns. Private Placement -lainajärjestelyjä. Lisäksi kaupunki pyrkii hyödyntämään myös esim. Euroopan Investointipankin mahdollisesti myöntämää rahoitusta, jolla pyritään myös pidentämään lainojen maturiteettijakaumaa kaupungin velkamäärän kasvaessa ja Suomen julkisen sektorin (Suomen valtio ja Kuntarahoitus Oyj) luottokelpoisuusluokituksen alentuessa.

Konsernivelelän korkokustannusten suojaaminen

Konsernivelelän korkoriskin hajauttaminen on entistä tärkeämpää velkamäärän noustessa. Tätä toteutetaan solmimalla koronvaihtosopimuksia, jolla pyritään lisäksi pitämään kaupungin maksaman korkomenon kasvun maltillisena korkojen noustessa.

Kaupunki hajauttaa konsernivelelän korkoriskiä eri korkoperusteisiin solmimalla talousarviovuoden aikana uusia valuutan- ja koronvaihtosopimuksia enintään 500 milj. euroa tai uusia avoimia korkotermeinejä (futuureja) enintään 100 milj. euroa.

Mikäli pitkäaikainen laina nostetaan muuna valuuttana kuin euronä, niin valuutta- ja korkoriski muutetaan valuutan- ja koronvaihtosopimuksilla euromääräiseksi. Muiden tase-erien tai taseen ulkopuolisten vastuiden (esim. (leasing)sopimukset) korkoriskiä tai muuta riskiä voidaan muuttaa enintään 150 milj. euroa talous-arviovuoden aikana

Kassavarannon muutokset

Kassavarannon oletetaan olevan n. 80 - 100 milj. euron tasolla vuoden 2017 alussa ja vaihtelevan 50 - 150 milj. euron välillä vuoden aikana. Yhden kuukauden aikana kassasta maksuja on n. 120 - 150 milj. euroa. Koko taloussuunnitelmakaudella vuosien 2017 - 2020 aikana kaupungin rahoitusaseman odotetaan säilyvän nykyisellä tasollaan lainannostojen jälkeen.

LAUTA- JA JOHTOKUNTIEN
TOIMINNALLISET JA TALOUDELLISET
TAVOITTEET

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KAUPUNGINVALTUUSTO

KAUPUNGINVALTUUSTO

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Ylintä päätäntävaltaa kaupungin toiminnassa käyttää asukkaiden valitsema kaupunginvaltuusto. Valtuusto valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan neljän vuoden välien järjestettävillä vaaleilla.

Turun kaupunginvaltuustossa on kaudella 2013 - 2016 yhteensä 67 valtuutettua, joiden määrä on kuntalaissa sidottu kaupungin asukaslukuun.

Kaupunginvaltuuston tehtävät on määrätty kuntalaissa. Sen mukaan valtuuston tehtävänä on:

- päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista
- päättää hallinnon järjestämisen perusteista
- päättää talouden, rahoituksen ja sijoitustoiminnan perusteista sekä hyväksyä talousarvio
- päättää kunnan palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista
- päättää kunnan liikelaitoksille asetettavista toiminnallista ja taloudellisista tavoitteista
- päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta
- valita jäsenet kunnan toimielimiin

- päättää luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista
- valita tilintarkastajat
- hyväksyä tilinpäätös ja päättää vastuuvapaudesta
- päättää muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrättyistä asioista.

Kunnassa on valtuusto, joka vastaa kunnan toiminnasta ja taloudesta sekä käyttää kunnan päätösvaltaa. Vasta seuraavan valtuustokauden alusta eli 1.6.2017 lukien sovellettavaksi tulevat seuraavat tehtävät eli valtuusto päättää:

1. kuntastrategiasta;
2. hallintosäännöstä;
3. talousarviosta ja taloussuunnitelmasta;
4. omistajaohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta;
5. liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista;
6. varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista;
7. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista;
8. palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista;
9. takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta;

10. jäsenten valitsemisesta toimielimiin, jollei jäljempänä toisin säädetä;
11. luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista;
12. tilintarkastajien valitsemisesta;
13. tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta;
14. muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrättyistä asioista.

Kaupunginvaltuutettujen paikkajako puolueittain 2013 - 2016:

Kansallinen Kokoomus	19
Suomen Sosialidemokraattinen puolue	14
Vihreä Liitto	10
Vasemmistoliitto	9
Perussuomalaiset	5
Suomen Keskusta	4
Ruotsalainen Kansanpuolue	3
Suomen Kristillisdemokraatit	1
Suomidemokraatit	1
Järjen Ääni	1

Kaupunginvaltuuston määrärahoista maksetaan valtuutettujen kokouspalkkiot sekä tilojen käytöstä aiheutuvat vuokrat.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KAUPUNGINVALTUUSTO

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kaupunginvaltuusto							
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	1 041	1 126	1 130	1 128	1 128	1 138	1 148
Toimintakate	-1 041	-1 126	-1 130	-1 128	-1 128	-1 138	-1 148
Muutos-%		8,2 %	0,4 %	0,2 %	0,0 %	0,9 %	0,9 %

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kaupunginvaltuusto	2017	2018	2019	2020
KIKY-työnantajamaksualennus	0	0	0	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-2	-2	-2	-2

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Tilivelvolliset viranhaltijat: hallintolakimies Marjo-Riitta Pihlajamäki ja kaupunginlakimies Jukka Vanto

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Vaalilain mukaan valtuuston on asetettava toimikaudekseen keskusvaalilautakunta. Keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Keskusvaalilautakunta on ottanut sihteerikseen kaksi lakimiestä kaupungin Konsernihallinnon Lakiasiat -yksiköstä.

Keskusvaalilautakunta kokoontuu vaalilaissa säädettyinä aikoina sekä muulloin lautakunnan pu-

heenjohtajan kutsusta tarvittaessa. Keskusvaalilautakunta toimii kuntavaaleissa sekä valtiollisissa vaaleissa. Keskusvaalilautakunnan tehtävä on ylläpitää valmiutta vaalien ja kansanäänestysten järjestämiseen, vastata vaalien ja kansanäänestysten järjestämisestä sekä suorittaa vaalien tuloksen laskenta valtakunnallisten ohjeaikojen puitteissa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Keskusvaalilautakunta on lakisääteinen toimielin. Sen toimintaympäristöön vaikuttavat muutokset vaalilaissa ja kuntalaissa. Vaalilakia on muutettu viimeksi 20.5.2016 / 361. muutokset kohdistuivat

mm. esteellisyysäännöksiin. Tiukentuneet esteellisyysmääräykset tulevat huomattavasti vaikeuttamaan sekä esteettömien luottamushenkilöiden että työntekijöiden löytämistä ja rekrytointia.

Toiminnan kehittäminen

Keskusvaalilautakunta käyttää samoja asianhallinta- ja tiedonvälitysjärjestelmiä kuin muutkin toimielimet ja noudattaa vaalilaista johtuvia poikkeuksia lukuun ottamatta samoja kokous- ja muita käytäntöjä.

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Keskusvaalilautakunta							
Toimintatulot	318						
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	441	121	600	599			
Toimintakate	-123	-121	-600	-599			
Muutos-%		-2,0 %	396,9 %	396,3 %	-100,0 %	0,0 %	0,0 %

Keskusvaalilautakunnan määrärahat sisältyvät kaupunginhallituksen talousarvioon vuodesta 2015 lähtien.

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2015	Ennuste 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet (htv)	4,2	0,5	5	5	7	10	0,5

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunginreviisori Kari Koivuluhta

Lyhyt kuvaus toiminnasta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- järjestää hallinnon ja talouden tarkastus
- huolehtia kaupungin ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- tuottaa kaupungin ja sen strategisen johtamisen ja toiminnan kehittämisen tueksi luotettavaa ja olennaista arviointitietoa
 - valtuustolle ja muille päätöksentekijöille
 - kuntalaisille ja ympäröivälle yhteiskunnalle
 - kaupungin henkilöstölle
- sekä arvioida
- valtuuston asettamien strategisten tavoitteiden ja talousarviotavoitteiden toteutumista
- toiminnan tarkoituksenmukaisuutta, tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta
- muita kuntalaissa lautakunnan tehtäväksi annettuja asioita.

Arviointi- ja tarkastustoiminnan tavoitteena on varmistaa kaupunkikonsernin toiminnan tarkoituksenmukaisuus ja tuloksellisuus sekä kuntalaisten etujen toteutuminen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Tarkastuslautakunnan tehtäväkenttään vaikuttavat vaatimukset talouden tasapainottamisesta, tasapainottamista koskevien suunnitelmien sisällön ja toimenpiteiden toteutuksen ja riittävyyden arvioinnin tarve.

Toimintaan vaikuttavat myös kuntakonsernin toiminnan ja palvelutuotannon organisointi, järjestäminen ja johtaminen sekä näissä tapahtuvat muutokset.

Lisäksi lautakunnan toiminnassa tulee ottaa huomioon kulloinkin voimassa olevien ohjausasiakirjojen rakenne ja sisältö sekä ne muutostekijät, jotka vaikuttavat kaupunkikonsernin ja sen eri osien toimintaan ja tulokseen. Toimintaympäristössä tapahtuu jatkuvia muutoksia muun muassa lainsäädännöstä sekä lisääntyvästä kuntarajat ylittävästä yhteistyöstä johtuen.

Toiminnan kehittäminen

Tarkastuslautakunnan tavoitteena on tukea valtuuston päättämien strategisten tavoitteiden toteutumista toiminta-ajatuksensa mukaisesti. Tavoitteiden toteutumista tuetaan arviointitoiminnalla, jossa tarkastellaan asetettujen tavoitteiden toimeenpanoa, toteutumista ja vaikutuksia organisaation eri tasoilla ja toiminnoissa. Arviointitoiminnalla pyritään kattamaan olennaisimmiksi katsotut asiakokonaisuudet tai toiminnot valtuustokauden aikana. Arviointitoiminnan tuloksista raportoidaan kulloinkin tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan toiminnan sisältöön vaikuttavat muun muassa toimintaympäristössä ja kaupungin omassa toiminnassa tapahtuvat muutokset

ja kulloinkin asetetut tavoitteet. Tarkastuslautakunnan toimintatapoja ja toiminnan sisältöä kehitetään jatkuvasti vastaamaan eteen tulevia haasteita

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TARKASTUSLAUTAKUNTA

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tarkastuslautakunta							
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	432	480	480	470	470	470	479
Toimintakate	-432	-480	-480	-470	-470	-470	-479
Muutos-%		11,2 %	0,0 %	-2,1 %	0,0 %	0,0 %	2,0 %

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Tarkastuslautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahen leikkaus	-5	-5	-5	
KIKY-työnantajamaksualennus	-4	-4	-4	
KIKY-työajan pidennys	-1	-1	-1	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-1	-1	-1	-1

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet (htv)	4,8	5	5	5	5	5	5
Palkat ja palkkiot (€)	264 086	279 650	275 150	271 218	271 218	271 218	275 150

KAUPUNGINHALLITUS JA KONSERNIJAOSTO

Tilivelvollinen viranhaltija: kaupunginjohtaja Aleksi Randell

TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Turun kaupungin kehittämisen lähtökohtana toimivat Turku 2029 -kaupunkistrategian visio, toimintalupaukset ja päämäärät sekä strategisten ohjelmien linjaukset. Strategiset ohjelmat sisältävät yhteensä 41 linjausta.

Turun sijainti joen, meren ja saariston äärellä tarjoaa ainutkertaisen vetovoimatekijän kaupungin kasvulle. Vetovoimaisuutta vahvistaa arvokas ja monimuotoinen luonnonympäristö sekä Suomen vanhimman kaupungin historiallinen rakennettu ympäristö. Näitä vahvuuksia hyödyntäessään kaupunki kantaa vastuunsa niin luonnon kuin kulttuuriympäristönkin säilymisestä.

Kaupungin toiminnan päämääränä on kaupunkilaisten kestävä hyvinvointi. Väestön ikääntyminen, työttömyys, hyvinvointiin liittyvien ongelmien kasaantuminen ja resurssien oikea kohdentaminen ovat esimerkkejä toimintaympäristöön liittyvistä haasteista, joiden ratkaiseminen edellyttää kokonaisvaltaista toimintatapojen muutosta. Kaupungin palvelurakennetta on muutettava siten, että kallis erityistyö ja korjaava työ vähenevät ja toimintaa suunnataan mahdollistavaan ja ehkäisevään työhön. Palvelumuotoilulla ja -ohjauksella paranne-

taan erityisesti paljon palveluja käyttävien palveluketjuja. Kun investoidaan oikealla tavalla ehkäiseviin, tarpeenmukaisesti monialaisiin ja yhteen sovitettuihin palveluihin, syntyy sekä hyvinvointi-työtyjä että taloudellisia säästöjä.

Palvelut järjestetään vaikuttavien palveluketjujen avulla siten, että asiakaspalvelu on toiminnan keskiössä. Palveluja toteutetaan kiinteässä ja laajassa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Turun alueella on monipuolinen elinkeinorakenne, jonka tukena on laadukkaat ja joustavat yritys- ja innovaatiopalvelut. Paras tapa hoitaa työllisyyttä on kehittää ja tukea yritysten syntyä, kilpailukykyä ja kasvua, jolloin työvoimalle syntyy aitoa ja pysyvää kysyntää. Turun logistinen sijainti EU:n TEN-T (Trans European Network) runkoverkossa ja osana Tukholmasta, Turun ja Helsingin kautta Pietariin ulottuvalla kasvuvyöhykkeellä tarjoaa kaupungille mahdollisuudet kehittyä merkittävänä logistisena solmukohtana.

Turun erityisenä vahvuutena ovat laadukkaat yliopistot, ammattikorkeakoulut ja muut oppilaitokset. Ne tukevat kaupungin jatkuvaa uudistumista

luomalla pohjaa laaja-alaiselle osaamiselle ja luovuudelle. Turun 40 000 opiskelijaa ovat merkittävä potentiaali kaupungille ja sen yrityksille.

Matkailu- ja kongressikaupunkina kehittymisen näkökulmasta Turun historia, kulttuuripalvelut, tapahtumatoiminta, saaristo, merellisyys ja joki ovat merkittäviä vetovoima- ja elinvoimatekijöitä.

Kaupungin uudistumisen lähtökohtana ovat toiminnan läpinäkyvyys ja tietoon perustuva johtaminen, joita tuetaan ajanmukaisilla tietojärjestelmillä. Tämän vuoksi kaupunki haluaa tuntea asukkaansa ja asiakkaansa paremmin. Keskeisiä elementtejä tuottavuuden parantamisessa ovat lisäksi kaupungin tilojen käytön tehostaminen, aktiivinen omistajaohjaus ja tukipalvelujen tuotteistaminen. Yhteiset pelisäännöt varmistavat kaupungin voimavarojen tehokkaan ja tarkoituksenmukaisen käytön.

Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin. Asukkaille ja asiakkaille tämä tarkoittaa aikaisempaa parempia mahdollisuuksia käyttää kaupungin palveluja ajasta ja paikasta riippumatta.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KAUPUNGINHALLITUS

Uudistamalla palveluja laajalla innovaatioyhteistyöllä avoimuuden periaatteita noudattaen kaupunki edistää myös uusien liiketoimintamahdollisuuksien ja palvelumuotojen syntymistä. Jotta kehittäminen olisi tehokasta, tarvitaan kaupunkitasolla yhteisiä menetelmiä ja työvälineitä, joilla kehittämistä hallitaan.

Aktiivinen rakentaminen, joka tarkoittaa sekä määrätietoista uudisrakentamista, että täydennysrakentamista, on aina ollut eräs kasvavan kaupungin tunnusmerkeistä. Kaupungin kehittäminen laajoina kokonaisuuksina tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä ja asukkaiden viihtyvyyttä.

Ilmastotietoinen kaupunkikehitys edellyttää entistä kestävämpää rakentamistapaa ja uudenlaista innovatiivisuutta kaikessa toiminnassa aluesuunnittelusta korjausrakentamiseen. Tämän ymmärryksen ja osaamisen arvo korostuu tulevaisuuden yhdyskuntarakennetta luotaessa.

Kehittämismalli

Turun kaupungissa kehittäminen perustuu kaupungin kehittämismalliin (Kh 29.9.14, § 368). Peruskaupunki noudattaa kehittämismallia kaikessa kehittämisessä. Strategiaa toteutetaan pääosin hankkeina ja projekteina. Merkittävimmät hankkeet ja projektit nostetaan toimialojen ja konsernihallinnon strategiaan ja operatiivisiin sopimuksiin.

Kehittämismalli yhtenäistää kehittämiseen liittyvät käsitteet, rakenteet ja työtavat. Kehittämismalli sisältää sekä kehittämiskokonaisuuden johtamisen

(=salkunhallinta) että yksittäisen projektin johtamisen (=projektinhallinta).

Jokainen hanke ja projekti sijoitetaan kaupungin strategiarakennetta mukailevaan salkkuun tai toimialan salkkuun. Kehittämissalkkua ohjaa nimetty salkunomistaja ja salkun ohjausryhmä. Kehittämismallin käytössä hyödynnetään ThinkingPortfolio -salkunhallintavälinettä.

Kaupungin kärkihankkeet

1. Keskustan kehittäminen

Kaupunginhallitus on 2.5.2016, § 177 päätöksellään käynnistänyt Keskustan kehittämisen kärkihankkeen jonka tavoitteena on kaupunkikeskustan elinvoiman turvaaminen ja uudistaminen.

Kärkihanketyö käynnistetään asettamalla työryhmä pohtimaan kehittämissuhteita ja luomaan strateginen visio keskustan kehittämisestä. Kärkihankkeessa määritetään keskeisimmät tavoitteet ja toimenpide-ehdotukset keskustan elinvoimaisuuden vahvistamiseksi. Visiotyössä valmistuvan näkemyksen pohjalta käydään lähetekeskustelut avoimilla foorumeilla sekä kaupunginvaltuustossa ja -hallituksessa. Näiden pohjalta tuodaan kärkihankkeen jatko päätöksentekoon keväällä 2017.

2. Turun kampus ja tiedepuisto

Kaupunginhallitus on 25.4.2016 § 163 päätöksellään käynnistänyt Turun kampus ja tiedepuisto kärkihankkeen. Kärkihankkokonaisuudella tavoitellaan

kunnianhimoista alueen älykaupungin toiminnallista konseptia, maankäytön, asumisen, rakentamisen ja liikenteen suunnitelmaa sekä palveluiden ja elinkeinotoiminnan yhdistämistä fyysisen ympäristön toteutukseen. Keskeinen elementti on alueen logistinen saavutettavuus - erityisesti tunnin juna -hanke, jolla kampus- ja tiedepuistoalue kytkeytyy vahvasti pääkaupunkiseudun työssäkäyntialueeseen.

Kärkihankkeen kannalta olennaista on kumppanuusajattelu sekä kytkeä hankkeeseen monipuolinen korkeakoulu- ja yritysmaailman innovatiivisuus. Monipuoliselle älykaupungin kokeilu-, kehitys-, ja tutkimustoiminnalle kärkihankke tarjoaa näyteikkunan ja houkuttelevan kehitysalustan. Kairilta osin hankkeessa haetaan yhdessä tekemisen ja kumppanuuden mallisuorituksia.

Kärkihankkeen menestymistä tulevat osoittamaan alueelle kohdistuvat investoinnit, hankkeen avulla kehittyvä liiketoiminta ja syntyvät työpaikat sekä aluebrändin kansallinen ja kansainvälinen tunnistettavuus.

3. Palveluohjauksen uudistaminen

Neuvonnan ja palveluohjauksen tarve tulee kasvanemaan ja on jo kasvanut erityisesti ikääntyneen väestön osalta. Asukkaiden ja asiakkaiden omaehtoinen itsestään huolehtiminen ja aktiivinen ote elämään ovat nyt ja tulevaisuudessa tärkeitä. Näitä elementtejä tukemaan tarvitaan palveluohjausta, jossa kohtaavat asiakkaan tarve, työntekijöiden

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KAUPUNGINHALLITUS

palveluohjauksellinen osaaminen ja yhteistyö sekä yksityisen sektorin että kolmannen sektorin kanssa.

Palveluohjauksella tarkoitetaan sekä asiakastyön menetelmää, että palveluiden yhteensovittamista organisaatioiden tasolla. Palveluohjaus on vakiintunut tarkoittamaan yksilökohtaista palveluohjausta, jossa keskeistä on asiakkaan ja työntekijän luottamusuhde ja asiakaslähtöinen työskentelytapa. Hyvään tulokseen pääsemisen on todettu edellyttävän aitoa kohtaamista, luottamusta, työntekijän tietotaitoa, sitoutumista, asiakkaasta välittämistä ja hänen näkemystensä kunnioittamista.

Yhteiskunnalliset muutokset tulevat vaikuttamaan palveluohjauksen lisääntyvään tarpeeseen. Sote-uudistuksessa on suunniteltu, että kuntien tehtäväksi jää terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen vaikuttavia asioita ovat muun muassa varhaiskasvatus ja koulutus, liikuntamahdollisuudet, ruoka- ja kulttuuripalvelut, kaavoitus ja liikennejärjestelyt. Näiden ja monien muiden asioiden hoidosta on vastuussa kunta.

Lisäksi eri kaupungeissa on havaittu, että pieni vähemmistö asukkaista aiheuttaa suuren osan sosiaali- ja terveystalouden kustannuksista. Useat näistä suurkuluttajista ovat ikääntyneitä tai päihde- ja mielenterveysasiakkaita. Toisaalta osa suurkuluttajista ovat tietystä elämänvaiheesta tai tilanteesta olevia kuten ikääntyneet elämänsä viimeisinä vuosina tai infektiokierteessä olevia pikkulapsia. Suurkuluttajuus vaatii eri toimijoiden yh-

teistyötä ja näin ollen yhteistyönä tehtävää palveluohjausta, jotta asiakkaan palvelut toimivat asiakkaan kannalta oikea-aikaisesti, mutta myös kustannustehokkaasti.

Kärkihankkeena Palveluohjaus palveluita paljon käyttäville muodostuu neljästä toisistaan tukevista osasta, jotka puolestaan jakautuvat useammaksi projektiksi:

- 1) Ikäihmisten palveluohjaus
 - 2) Terveystalouden uudistaminen
 - 3) Perhe- ja sosiaalipalveluiden toiminnan kokonaiskehittäminen.
4. Palvelujen digitalisoiminen

Kaupungin strategia korostaa kaupungin edelläkävijyyttä palvelutuottamisessa ja -ohjaamisessa sekä digitaaliseen asiointiin ja verkkoviestintään tehtäviä panostuksia.

Kärkihankkeen tavoitteena on tehdä Turusta palvelutuottamisen ja -kehittämisen edelläkävijä sekä uusien elinkeinojen kehittymisen mahdollistaja. Konsernitasoinen hanke tuottaa ja koostaa työkaluja ja toimintamalleja kaupungin digitaalisten palvelujen yhteiskehittämiseksi asiakaslähtöisemmiksi sekä edistää kaupungin digitaalisen perustan ja siihen liittyvien kyvykkyyksien kehittämistä.

Toimialoilla kehittämisen trendejä ovat toiminnan digitalisointi (mm. opetusympäristön digitalisointi

ja omahoito verkossa), asiointin digitalisointi toimialasta riippumattomasti (mm. ostaminen, palvelujen käytön digitalisointi) sekä monikanavaisuus ja avoin oppimisympäristö (mm. virtuaalimuseovierailu).

5. Hiilineutraalisuutta ja smart city -konseptia edistävä kärkihanke

Kaupungin strategisena tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta vuonna 2040. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan vuonna 2017 kaupungille uusi kärkihanke, jonka sisältöjä voivat olla esimerkiksi kaupungin tilojen laajempi yhteiskäyttö, hulevedet resurssina paremman kaupunkitilan tuottamiseksi, avoimen datan laajempi käyttö, kuten kotisivujen ja tapahtumien markkinointi, sekä ketterä kaupunkikehitys ja nopeat koekäytöt/pilotit.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KAUPUNGINHALLITUS

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

Kaupunginhallitus	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatulot	53 865	57 854	55 079	55 079	55 725	55 880	56 035
Valmistus omaan käyttöön	751	4 800					
Toimintamenot	134 838	155 551	153 639	152 917	145 233	146 388	148 326
Toimintakate	-80 223	-92 897	-98 560	-97 838	-89 508	-90 508	-92 291
Muutos-%		15,8 %	6,1 %	5,3 %	-8,5 %	1,1 %	2,0 %
Investointikulut	5 139	42 300	40 754	39 754	4 979	3 929	2 689
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	13						
Pysyvien vastaavien luovutus- tuotot	396		128 000	128 000			
NETTO	-4 730	-42 300	87 246	88 246	-4 979	-3 929	-2 689
Muutos-%			-306,3 %	-308,6 %	-105,6 %	-21,1 %	-31,6 %

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kaupunginhallitus	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahan leikkaus, Kh	-486	-486	-486	
KIKY-lomarahan leikkaus, Työterveys	-43	-43	-43	
KIKY-lomarahan leikkaus, Keskusvaalilautakunta	-1	-1	-1	
KIKY-työnantajamaksualennus, Kh	-472	-472	-472	
KIKY-työajan pidennys	-82	-82	-82	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-450	-450	-450	-450
Varaus Liikkuva koulu -hankkeen rahoitusosuuteen (Liikuntalautakunta)	100			
Varaus Teatteri Oy:n avustuksen muutokseen (Kulttuurilautakunta)	1 080	2 491	2 391	2 391
Varaus Palloiluhallin henkilöstökuluihin (Liikuntalautakunta)	30	130	130	130
Toiminnan tuottavuustavoite	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KAUPUNGINHALLITUS

KAUPUNGINHALLITUKSEN OMARAHOITUSOSUUDET (KV)

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kaupunginhallitus, omarahoitusosuudet							
Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	47 456	21 597	19 399	19 810	19 900	20 130	20 360
Toimintakate	-47 456	-21 597	-19 399	-19 810	-19 900	-20 130	-20 360
Muutos-%		-54,5 %	-10,2 %	-8,3 %	0,5 %	1,2 %	1,1 %

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kh yhteensä (htv)	549,3*	542,0*	538,0	538,0			
Kh, palkat ja palkkiot (1000 €)				33 443			
Konsernihallinto (htv)	191,8**	191,0**	201,0**	201,0**			
Konsernihallinto, palkat ja palkkiot (1000 €)				10 584			
Palvelukeskukset (htv)	357,5	351,0	337,0	337,0			
Palvelukeskukset, palkat ja palkkiot (1000 €)				22 859			
Lisätietoja:							
*TseK ei ole mukana htv-luvussa.							
** Sisältää myös sisäisen tarkastuksen.							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KAUPUNGINHALLITUS

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Kärkihanke 1: Digitaalinen asiointi	<i>Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki</i> <i>Strateginen linjaus: 3.2.3</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>		
Arviointikriteeri:	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
MunPalvelut käytön laajentaminen		1		2			
Kohti kuntalaistiliä (Asiointitili, maksaminen, osto-toiminnallisuus)				3			
KaPa laki (tunnistautuminen, valtuutus, palvelutiedot)				3			
Toimialojen ilmoittamat projektit				4			
Tavoitteen kuvaus: Asiakkaan digitaalinen asiointi Turun kaupungin kanssa (MunTurku) (edellyttää palvelujen digitalisoimisen ja tunnistautumisen).							

Kärkihanke 2: Keskustan kehittäminen	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.2</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.1</i>		
Arviointikriteeri:	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Keskustan kehittämisen visiotyö sekä siihen liittyvä toteutussuunnitelma mittareineen valmis.		Käynnistetty	Visiotyö valmis	Visiotyö valmis			
Tavoitteen kuvaus: Keskustan kehittämisen kärkihankeena on kaupunkikeskustan elinvoiman turvaaminen ja uudistaminen.							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KAUPUNGINHALLITUS

Kärkihanke 3: Turun kampus ja tiedepuisto	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.1</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.3.3, 3.3.7, 3.3.10</i>		
Arviointikriteeri: Turun kampus ja tiedepuiston masterplan valmis ja purettu soveltuvilta osin etenemis-malleihin. Toteutusprojekteja käynnissä.	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
		Käynnistetty	Masterplan valmis ja toteutus käynnistetty	Masterplan valmis ja toteutus käynnistetty			
Tavoitteen kuvaus: Kärkihankekokonaisuudella tavoitellaan kunnianhimoista alueen älykaupungin toiminnallista konseptia, maankäytön, asumisen, rakentamisen ja liikenteen suunnitelmaa sekä palveluiden ja elinkeinotoiminnan yhdistämistä fyysisen ympäristön toteutukseen.							

Kärkihanke 4: Palveluohjauksen uudistaminen	<i>Strateginen teema: Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.1.3</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.3, 2.1.2, 3.2.2</i>		
Arviointikriteeri: Hanketta toimeenpanevien projektien eteneminen aikataulussa	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
		Hankkeen käynnistäminen	Toteutus	Toteutus	Toteutus	Toteutus	
Tavoitteen kuvaus: Kokonaisuus muodostuu toisiaan tukevista osista: Ikäihmisten palveluohjaus, Terveyspalvelujen uudistaminen, Perhe- ja sosiaalipalvelut - toiminnan kokonaiskehittäminen, Varsinais-Suomen uusi psykiatrian toimintamalli. Lisäksi palveluohjaus-hanke on osana kaupungin monikanavaisen asiakaspalvelun kehittämistä (ei vain paljon palveluita käyttäville).							

Kärkihanke 5: Hiilineutraalisuuden ja smart city -konseptin edistäminen	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.6</i>				<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>		
Arviointikriteeri:	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
			-	Hankkeen suunnittelu			
Tavoitteen kuvaus: Kaupungin strategisena tavoitteena on edetä ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta vuonna 2040. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan vuonna 2017 kaupungille uusi kärkihanke, jonka sisältöjä voivat olla esimerkiksi kaupungin tilojen laajempi yhteiskäyttö, hulevedet resurssina paremman kaupunkitilan tuottamiseksi, avoimen datan laajempi käyttö, kuten kotisivujen ja tapahtumien markkinointi, sekä ketterä kaupunkikehitys ja nopeat kokeilut/pilotit.							

SOSIAALI - JA TERVEYSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Riitta Liuksa

TOIMINNAN KEHITTÄMIS-SUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Sosiaali- ja terveyspalveluiden kannalta oleellista on pystyä vastaamaan kuntalaisten palvelutarpeisiin luomalla puitteet hyvinvoinnille, lisäämällä tuottavuutta ja ehkäisevää työtä sekä parantamalla palveluiden kohdentuvuutta ja vaikuttavuutta asiakaskeskeisten ja tarvelähtöisten palveluprosessien kautta. Tämä vaatii uudenlaista ja laajempaa yhteistyötä kaupungin toimijoiden, kolmannen sektorin, yksityisten palveluntuottajien sekä kuntalaisten kesken. Oman palvelutuotannon osalta keskitytään ehkäisevän työn lisäämiseen sekä tuottavuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä toteutetaan laajassa poikkihallinnollisessa yhteistyössä. Kuntalaisten omaa aktiivisuutta tuetaan sekä osallistumista omien palveluidensa suunnitteluun lisätään. Hyvinvointitoimialan toiminnan strategiset painopisteet ovat:

Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön

Vuoden 2015 lopussa toteutetun laajan hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen kyselyn tuloksista nousi vahvasti esille tarve enenevästi siirtää sosiaali- ja terveyspalveluiden painopistettä ehkäisevään työhön. Ehkäisevällä työllä voidaan vähentää kuntalaisten palvelutarpeita, joten panostaminen

tähän on sekä inhimillisesti että taloudellisesti perusteltua. Tämä on myös yksi keskeisistä tavoiteista valtakunnallisessa SoTe-uudistuksessa.

Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön tarkoittaa mm. perustason palveluiden vahvistamista ja hyvää saavutettavuutta, varhaista puuttumista, varhaisempaa hoidon aloitusta, kuntoutuksen kehittämistä, palveluohjauksen kehittämistä, oikea-aikaisia ja oikein kohdentuvia palveluita, fyysisen ja psyykkisen toimintakyvyn tukemista ja ihmisten oman aktiivisuuden tukemista. Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön ei kuitenkaan ole pelkästään resurssikysymys, vaan se vaatii myös yhteistyön syventämistä, osaamisen ja työtapojen kehittämistä sekä ennen kaikkea asenteiden ja toimintakulttuurin muutosta.

Lisätään korjaavien palveluiden tuottavuutta, tehokkuutta ja vaikuttavuutta

Hyvin toimiva ehkäisevä työ ei kuitenkaan poista korjaavien sosiaali- ja terveyspalveluiden tarvetta. Tehokkuuden parantamista jatketaan mm. hyvin käynnistyneessä lastensuojelun rakennemuutoksessa. Mittavat rakennemuutokset ovat tämän lisäksi käynnissä vanhus- ja vammaispalveluissa sekä päihde- ja mielenterveyspalveluissa. Sairaalan,

terveysasemien ja suunterveydenhuollon kehittämistyötä jatketaan. Hyvin edennyit hoitoketjujen kehittäminen on jo näkynyt esim. VSSHP:n siirtovii-vepäivien määrän laskuna ja tätä kehitystyötä jatketaan edelleen. Oman kotihoidon kehittäminen jatkuu ja vertailukehittämisessä käytetään hyväksi kilpailutetun alueen tietoja.

Tuottavuuden, tehokkuuden ja vaikuttavuuden parantaminen vaatii lisäksi tiedolla johtamisen kehittämistyön jatkuvaa edistämistä. Lisäksi organisaation toimintakulttuuria viedään määrätietoisesti rohkeamman kokeilukulttuurin suuntaan.

Hallituksen kärkihankkeet STM:n alaisuudessa

- Palvelut asiakaslähtöisiksi
- Edistetään terveyttä ja hyvinvointia sekä vähennetään eriarvoisuutta
- Toteutetaan lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma
- Kehitetään ikäihmisten kotihoitoa ja vahvistetaan kaiken ikäisten omahoitoa
- Osatyökykyisille väyliä työhön

Hyvinvointitoimiala seuraa tiiviisti hallituksen kärkihankkeiden valmistelun etenemistä ja osallistuu hakuihin soveltuvilta osin.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

HYVINVOINTITOIMIALA

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Sosiaali- ja terveyslautakunta							
Toimintatulot	85 144	81 781	75 980	75 980	76 436	77 354	78 321
Valmistus omaan käyttöön	205						
Toimintamenot	668 495	667 644	667 540	657 945	661 701	669 739	683 753
Toimintakate	-583 145	-585 863	-591 560	-581 965	-585 265	-592 385	-605 433
Muutos-%		0,5 %	1,0 %	-0,7 %	0,6 %	1,2 %	2,2 %
Investointikulut	647	1 000	1 000	1 000			
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-647	-1 000	-1 000	-1 000			
Muutos-%		54,5 %	0,0 %	0,0 %	-100,0 %	0,0 %	0,0 %

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Sosiaali- ja terveyslautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahan leikkaus	-2 634	-2 634	-2 634	
KIKY-työnantajamaksualennus	-2 466	-2 466	-2 466	
KIKY-työajan pidennys	-428	-428	-428	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-1 367	-1 367	-1 367	-1 367
V-S sairaanhoitopiirin maksuosuus	-2 700	-2 700	-2 700	-2 700

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

HYVINVOINTITOIMIALA

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet (htv)	4.587,9	4.574,0	4.540,0	4.540,0	4.530,0	4.520,0	4.510,0
Palkat ja palkkiot (€)	170 383 414	172 456 927	173 424 066	171 294 790	172 335 336	174 428 912	178 765 165
Lisätietoja:							

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1: Painopisteen siirtäminen ehkäisevään työhön	Strateginen linjaus: 2.1.2		Muut toteutettavat linjaukset:				
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Avohuollon lastensuojelun asiakkaana olevien 0-17-vuotiaiden määrä ja osuus ikäryhmästä *määritelmä muuttunut vuonna 2015	..	uusi lähtötaso*	osuus ikäryhmästä laskee	osuus ikäryhmästä laskee	osuus ikäryhmästä laskee	osuus ikäryhmästä laskee	osuus ikäryhmästä laskee
Neuvolapalveluiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sähköisen asiointin lisääminen							
- neuvolaikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	0%	-	20%	20%	50%	65%	80%
- peruskouluikäisten puolesta-asiointisopimusten osuus	0%	-	20%	20%	50%	65%	80%
Lihavien lasten ja nuorten osuus							
- 4- vuotiaat	..	-	pohjaluku	pohjaluku	laskee	laskee	laskee

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

HYVINVOINTITOIMIALA

- 8 lk.	..	-	pohjaluku	pohjaluku	laskee	laskee	laskee
Suun terveydenhuolto: dmf-indeksi (kariuksen esiintyvyys tutkitussa populaatiossa)							
- 5-vuotiaat	0,41	-	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
- 12-vuotiaat	1,79	-	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Rokotuskattavuus (neuvolat) - 3-vuotiaiden rokottamattomien osuus ikäluokasta	0,2 %	-	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %
Kumppanuus kolmannen sektorin kanssa lisääntyy ja tiivistyy:							
1. Tilojen luovutuksen yhteistyösopimusten määrä	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
2. Vakiintuneiden yhteistyökumppaneiden kanssa tehdyt avustusyhteistyösopimukset (min. 2 vuoden ajaksi)	..	lähtöarvo	tavoite tarkentuu	tavoite tarkentuu	tavoite tarkentuu	tavoite tarkentuu	tavoite tarkentuu
3. Toiminnallisten kumppanuussopimusten määrä	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
Kotona asuvien +75-vuotiaiden osuus ja lukumäärä kasvaa	90,2%/14 997	90,3%/15 364	90,5%/15 428	90,5%/15 428	90,6%/15 646	90,6%/16 052	90,6%/16 809
Säännöllisten palveluiden piirissä olevien 75-vuotta täyttäneiden määrän muutos/75-vuotta täyttäneiden turkulaisten määrän muutos.	3 / 156	-					
- kotihoito	127	-	laskeva	laskeva	-	-	-
- omaishoidon tuki	13	-	nouseva	nouseva	-	-	-
- ympärivuorokautinen pitkäaikaishoito (sis. Kaskenlinnan palliatiivisen hoidon asiakkaat)	-137	-	laskeva	laskeva	-	-	-

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

HYVINVOINTITOIMIALA

Omaishoidon tukeminen, Omaishoidon tukea saavien määrä (poikkileik- kaus)							
- 0-17	161	160	tasainen	tasainen	tasainen	tasainen	tasainen
- 18-74	478	tasainen	tasainen	tasainen	tasainen	tasainen	tasainen
- 75 vuotta täyttäneet	543	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
Tilapäishoidon hoitajaksojen määrä	3000	-	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
Hoitajakson pituus ympärivuorokautisen hoidon piirissä, yhteensä							
- palliatiivisessa	391,7	-	laskeva	laskeva	laskeva	laskeva	laskeva
- asumispalveluissa	1061,5	-	laskeva	laskeva	laskeva	laskeva	laskeva
Tavoitteen kuvaus: Ajoissa annetut ja hyvin kohdennetut peruspalvelut ovat hyvää ehkäisevää työtä. Oikea-aikainen ja oikean tasoinen palvelu vähentää korjaavien ja erityispalveluiden tarvetta.							

Tavoite 2: Lisätään korjaavien palveluiden vaikuttavuutta, tehokkuutta ja tuottavuutta	<i>Strateginen linjaus: 2.1.3</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset:</i>				
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Jatkohoitojonojen lyheneminen sairaanhoitopiiristä							
- siirtoviivepäivien määrä /kk	284	100	<50	<50	<50	<50	<50
- korotetun maksun osuus siirtoviivepäivistä	55%	30%	<20%	<20%	<10%	<5%	<5%

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

HYVINVOINTITOIMIALA

Vuoden aikana huostassa olleiden lasten määrä (kum.) ja väestöosuus	444/ 1,55%	laskeva	laskeva	laskeva	laskeva	laskeva	laskeva
Perhehoitoon sijoitettujen lasten osuus huostassa olevista lapsista.	44,9%	+4%-yksikköä	+4%-yksikköä	+4%-yksikköä	+4%-yksikköä	+4%-yksikköä	nouseva
Päihde- ja mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantuminen ja avohoitopainotteisuuden lisääntyminen:							
- jonotusaika psykiatriseen erikoissairaanhoidon (avokäynnit) mediaani	21 vrk	-	vähenevä	vähenevä	vähenevä	vähenevä	vähenevä
- mielenterveys- ja päihdekuntoutujien kotiin vietävien palvelujen lisääminen (tuetun asumisen osuus palveluasumisesta)	29,7 %	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
- avohoidon osuus päihde- ja mielenterveystyön kokonaiskustannuksista kasvava	69,4 %	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
Kuntoutusjaksojen vaikuttavuus: sairaalahoitojaksojen määrä							
- 2kk kuntoutusjakson jälkeen	..	lähtöarvo	vähenevä	vähenevä	vähenevä	vähenevä	vähenevä
- 6kk kuntoutusjakson jälkeen		lähtöarvo	vähenevä	vähenevä	vähenevä	vähenevä	vähenevä
Toimintakyvyn paraneminen hoidon seurauksena (FIM) muutos osastojen ka		lähtöarvo					
Kuntoutuksen tehokkuus: FIM/hoitojaksojen pituuden suhde		lähtöarvo					
Kiireettömän lääkärivastaanoton jonotusaika lyhenee terveyskeskuksessa	Keskim 4vkoa	3-4 viikkoa	2-3 viikkoa	2-3 viikkoa	2 viikkoa	2 viikkoa	2 viikkoa
Terveysasemien asiakkaat/ työvoima							
- asiakkaat/lääkärityövoima	909,3	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
- asiakkaat/hoitajatyövoima	421,0	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

HYVINVOINTITOIMIALA

Palveluiden vaikutus: palvelu parantanut asiakkaan elämäntilannetta ja ollut hyödyllinen (vastausten ka asteikolla 1-5)							
- Vammaispalvelut*	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
- Vanhusten avopalvelut*	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
- Vanhusten asumispalvelut*	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
- Sairaalapalvelut	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
- Polikliiniset palvelut	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
- Avohuollon sosiaalityö	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
- Neuvolapalvelut	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
- Koulu - ja opiskeluterveydenhuolto	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
- Kasvatus- ja perheneuvola	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
- Sijaishuolto (kaupungin lastenkodit ja vastaanottokodit)	..	lähtöarvo	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
Suunterveydenhuollon asiakkaat/työvoima	243,4	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava	kasvava
Hoitoonpääsy (T3) (aika yhteydenotosta siihen kun tutkimus toteutuu) alueiden mediaanin ka	140	-	90	90	90	90	90
Laitoshoidossa olevia ympärivuorokautisessa hoidossa olevista							
- +75 vanhusten määrä ja %-osuus	757/ 46,5%	vähenevä	vähenevä	vähenevä	vähenevä	vähenevä	vähenevä
- kehitysvammaisten %-osuus	11,8%	8%	6%	6%	6%	4%	2%
Korvattujen potilasvahinkojen määrä (vuoden 2014 korvatut vahingot vrs. viiden viimeisen vuoden 2010-2014 ka)	11/9	-	laskeva	laskeva	laskeva	laskeva	laskeva
Tavoitteen kuvaus: Korjaavat palvelut tuotetaan tehokkaasti ja vaikuttavasti. Asiakas saa tarvettaan vastaavat palvelut oikea aikaisesti.							

KASVATUS- JA OPETUSLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Timo Jalonen

TOIMINNAN KEHITTÄMIS-SUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisema Koulutus ja tutkimus vuosina 2011 - 2016 Kehittämissuunnitelma linjaa toimialan järjestämien palvelujen kehittämistä valtakunnallisesti. Suunnitelman voimassaoloaikana on laadittu Turun kaupungin paikallinen kehittämissuunnitelma: kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi 27.8.2014 koulutuksen järjestäjän paikallisen kehittämissuunnitelman vuosille 2015 - 2020. Valtio ei enää tee uutta kehittämissuunnitelmaa.

Kehittämistyön keskiössä ovat nuorisotakuun toteuttaminen erityisesti koulutustakuun osalta, osallisuus ja koulutuksellinen tasa-arvo, vieraskielisen väestön suomen ja ruotsin osaamisen kehittäminen sekä hyvinvoinnin lisääminen. Kehittämistyössä tehdään tiivistä yhteistyötä kaupunkitasolla, seudullisesti, maakunnallisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisestikin.

Pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseen pyritään siirtämällä toiminnan painopistettä entistä enemmän aikuisten kouluttamisen suuntaan.

Erityisesti peruskoulussa terveyden edistämisen painopiste on kansallisen kärkihankkeen eli Liikkuva Koulu-projektin toteuttamisessa yhdessä vapaa-aika- ja kiinteistötoimialojen kanssa. Lisäksi

kehitetään päiväkotien ja oppilaitosten kalusteita uusien oppimisympäristöjen ja paremman ergonomian edellyttämällä tavalla. Päiväkotien ja oppilaitosten tarjottavia aterioita viedään entistä terveellisempään suuntaan.

Yksinäisyyden vähentämisessä korostetaan edelleen kiusaamisen vastaista toimintaa ja toisaalta turkulaistumisen edistämistä. Lisäksi koulutuksen nivelvaiheissa pyritään tehokkaampaan ryhmyttämiseen. Erityiskohteeksi otetaan ulkopaikkakuntalaisten ryhmyttäminen nuorisosaasteen alussa

Vanhemmuuden tukeminen on sivistystoimialan perustoimintaa. Varhaiskasvatuksessa on käynnissä kasvatuskumppanuushanke.

Toisen asteen koulutuksen vetovoimaa ja laatua kehitetään sekä läpäisyastetta pyritään edelleen vahvistamaan puuttamalla keskeyttämisen syihin ja tukemalla valmistumista sekä kehittämällä pedagogiikkaa. Ammatillista koulutusta pitää nuorten osalta kehittää luokamuotoisuudesta sisältökeisyyteen lukioiden tapaan.

Opettajien pedagogista osaamista, tieto- ja viestintätekniiikan valmiuksia ja työelämäyhteyksiä vahvistetaan. Oppimisympäristöjä arvioidaan ja niitä

kehitetään ottamalla huomioon opetuksen digitalisaation mukana tuomat uudistukset.

Perusopetuksen ja lukioiden palveluverkko on toimiva. Em. palveluiden koulurakennuksista osa on peruskorjauksen tarpeessa. Varhaiskasvatuksen palveluverkko on muotoutunut aikanaan ilman kokonaissuunnitelmaa. Rakennukset ovat tyydyttävässä kunnossa ja palveluverkko vaatii tarkastelua useissa kaupunginosissa. Myös ammatillisen koulutuksen käytössä olevat rakennukset ovat peruskorjauksen tarpeessa vuoteen 2030 mennessä. Ennen peruskorjauksiin ryhtymistä tulisi selvittää yksiköiden määrän vähentämistä ja oppimisympäristöihin tehtäviä muutoksia.

Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuutta ja tasa-arvoisuutta vahvistetaan.

Valtionosuuteen oikeuttavat ammatillisen koulutuksen aloituspaikat paikat pidetään käytössä talousarvion sallimissa rajoissa.

Sivistystoimiala on aktiivisesti mukana tiedolla johtamisen kehittämishankkeissa, jolla pyritään saamaan tietoa eri järjestelmistä aiempaa nopeammin ja tehokkaammin.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

SIVISTYSTOIMIALA

Kasvatus- ja opetuslautakunnan talousarvioesityksessä ei ole voitu varautua toimintoihin, joiden osalta puuttuvat valtion päätökset ja joiden rahoit-

tamiseen on saatavissa valtionosuuksia. Tällä sopimuksella kaupunginvaltuuston on sitouduttava talousarviovarauksiin, joiden toteutuminen edellyt-

tää lisätalousarviota ja muulla tavoin huomioon ottamista, jos valtio tekee näiden rahoittamiseksi positiiviset päätökset.

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kasvatus- ja opetuslautakunta							
Toimintatulot	32 048	28 195	27 020	27 020	27 154	27 478	27 803
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	311 878	314 288	316 980	310 683	307 847	311 632	320 280
Toimintakate	-279 829	-286 094	-289 960	-283 664	-280 694	-284 154	-292 477
Muutos-%		2,2 %	1,4 %	-0,8 %	-1,0 %	1,2 %	2,9 %
Investointikulut	1 318	1 865	1 815	1 815	2 145	1 355	1 270
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-1 318	-1 865	-1 815	-1 815	-2 145	-1 355	-1 270
Muutos-%		41,5 %	-2,7 %	-2,7 %	18,2 %	-36,8 %	-6,3 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

SIVISTYSTOIMIALA

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kasvatus- ja opetuslautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahen leikkaus	-2 547	-2 547	-2 547	
KIKY-työnantajamaksualennus	-1 974	-1 974	-1 974	
KIKY-työajan pidentäminen	-343	-343	-343	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-433	-433	-433	-433
Perusopetuksen henkilöstötavoitteen tarkennus (hyväksytään 1 miljoonan lisäys suunnittelukuun)	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Ammatillisen koulutuksen reformi		-2 400	-2 400	-2 400

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelukuun)

1.000 €, Kasvatus- ja opetuslautakunta	2017	2018	2019	2020
Suomen- ja ruotsinkielisen opetuksen henkilöstökulut	2.000			

¹Lisämääräraha sisältyy lautakunnan esitykseen

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet (htv)	3668	3665	3665**	3632	3610	3610	3610
Palkat ja palkkiot (€)	140 465 937,91	139 754 613	139 257 887	137 198 821	136 265 938	137 919 777	141 632 682

Lisätietoja: Kaupunginvaltuuston talousarviopäätöksessä 16.11.2015 § 197 sivistystoimialan määrärahoja lisättiin 2,0 M€ ryhmäkokojen kasvun ehkäisyyn. Tämä määräraha tarkoittaa henkilötyövuosina 46 lisäystä vuodelle 2016, eli htv-luku kasvaa 3619:stä 3665:een.
 ** Kasopelk §126 14.9.2016 päätös

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

SIVISTYSTOIMIALA

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1: Monipuolistetaan varhaiskasvatuksen palvelutarjontaa yhteistyössä yksityisten toimijoiden kanssa	<i>Strateginen linjaus: 2.2.5</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.8.</i>			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kunnallisen ja yksityisen päivähoiton suhteellinen osuus (%)	72/28	72/28	75/25**	75/25**	Mikäli tavoite toteutunut 2017, päätetään seuranta strategisena tavoitteena.	Mikäli tavoite toteutunut 2017, päätetään seuranta strategisena tavoitteena.	Mikäli tavoite toteutunut 2017, päätetään seuranta strategisena tavoitteena.
Tavoitteen kuvaus: Varhaiskasvatuksen palveluiden asiakaslähtöisyyttä kasvatetaan laajentamalla yhteistyötä muiden toimijoiden kanssa. Tavoitteena on nostaa yksityisen palvelutuotannon osuus 30%:iin. ** Kasopelk §126 14.9.2016 päätös.							

Tavoite 2: Palveluverkon tarkastelu	<i>Strateginen linjaus: 2.2.6.</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.2, 2.2.8.</i>			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Palveluverkon tarkastelu tehdään ja esitetyt toimenpiteet toteutetaan.		tehdään keväällä			tehdään keväällä 2018 tarvittavat päätökset		tehdään keväällä
Tavoitteen kuvaus: Valmistellaan seuraava palveluverkkoselvitys vuoden vaihteessa 2017/2018							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

SIVISTYSTOIMIALA

Tavoite 3: Uusien digitaalisten toimintaympäristöjen omaksuminen	<i>Strateginen linjaus: 2.2.2</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.2.1, 3.2.3</i>			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Siirrytään perusopetuksen 4.-9.-luokilla uudempaan oppimisympäristöön ja toteutetaan laaja opettajien koulutusohjelma			Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4. ja 7.-luokkalaisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4. ja 7.-luokkalaisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-5. ja 7.-8.-luokkalaisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-luokkalaisilla	Henkilökohtaiset päätelaitteet kaikilla 4.-9.-luokkalaisilla
Tavoitteen kuvaus: Luodaan malli henkilökohtaisten päätelaitteiden hankintaan kaikille oppilaille 4.-9. luokilla. Tuetaan oppimisympäristöjen kehittämistä projekteilla, opettajien koulutuksella ja vertaistuellla.							

KULTTUURILAUTAKUNTA LIIKUNTALAUTAKUNTA NUORISOLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Minna Sartes

TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Vapaa-aikatoimiala toteuttaa Turku 2029 kaupunki-strategiasta erityisesti seuraavia kohtia: kaupunki pyrkii omalla toiminnallaan kaventamaan hyvinvointieroja, palveluiden kysyntää ennakoimalla palvelut kohdennetaan oikea-aikaisesti sinne, missä niiden vaikuttavuus on suurin sekä hyvinvoinnille keskeistä on aktiivinen elämäntapa, jonka edellytyksiä parannetaan.

Turku 2029 kaupunkistrategian lisäksi on kaksi strategista ohjelmaa. Hyvinvointi ja aktiivisuus -ohjelman pääteemat ovat: 1) Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen, 2) Osaava ja oppiva kaupunkilainen ja 3) Aktiivinen kaupunkilainen. Kilpailukyky ja kestävä kasvu -ohjelman pääteemat ovat : 1) Yrittävä ja osaava kaupunki, 2) Vaikuttava ja uudistuva kaupunki sekä 3) Rakentuva kaupunki ja ympäristö. Vapaa-aikatoimiala toteuttaa sopimuksissa eritellyillä tavoilla kummankin ohjelman linjauksia.

Aktiivinen kaupunkilainen -osioon on valittu seuraavat strategiset linjaukset:

- Tuetaan aktiivista elämäntapaa luomalla edellytyksiä omatoimiselle aktiivisuudelle

- Toteutetaan palveluja yhteistyöllä kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa
- Aktiivista elämäntapaa edistävät palvelut kohdennetaan hyödyntämällä paremmin asukas- ja asiakastietoa
- Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä
- Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa
- Turun asemaa eurooppalaisena kulttuurikaupunkina ja kaupunkikulttuurin edelläkävijänä vahvistetaan kehittämällä uudenlaisia kulttuuriin osallistumisen muotoja
- Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi.

Toimiala toteuttaa em. linjauksia ja on määritellyt perustehtäväkseen "Tarjoamme turkulaisten arkeen ja juhlaan iloa, elämyksiä, liikettä, tietoa ja taitoa" ja tahtotilakseen "Hyvän elämän Turku."

Toimialan lautakunnat toteuttavat aktiivinen kaupunkilainen ohjelmaa perustehtävissään, tahtotiloissaan ja valituissa painopisteissään.

Kulttuurilautakunta

- perustehtävä: Kulttuuri luo jokaiselle pysyvää pääomaa muuttuvassa ajassa
- tahtotila: Kulttuuri on erottamaton osa turkulaisten elämää ja syy tulla Turkuun. Turku on kansainvälisesti korkeatasoinen ja ennakkoluoton kulttuurikaupunki.
- painopisteet: Kulttuuri kaikkien saataville, Ajassa elävät palvelut, Turkulaiset kulttuurin luojina, Huippuyksiköt ja magneettitapahtumat sekä Toimivat tilat.

Liikuntalautakunta

- perustehtävä: Liikkuminen elämäntavaksi!
- tahtotila: Turku liikuttaa - kaikkia!
- painopisteet: Liikunnallinen ja yhteisöllinen elämä, Liikkuvat nuoret, Houkuttelevat liikkumisolosuhteet, Vireä seuratoiminta sekä Menestyvä urheilukulttuuri

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VAPAA-AIKATOIMIALA

Nuorisolautakunta

- perustehtävä: Nuorisopalvelut mahdollistaa, tukee ja turvaa lasten ja nuorten kasvua, tasa-painoista elämää sekä omaehtoista toimintaa.
- tahtotila: Lapsilla ja nuorilla on hyvä olla ja luottamus tulevaisuuteensa.
- painopisteet: Yhdenvertaisuuden edistäminen, Osallisuuden lisääminen, Nuoruuden arvostus, Monitoimitilat sekä Palvelut ja elämykset.

Kaupungin omat kulttuuripalvelut mahdollista-
vat kulttuurin perustarjonnan, jota vapaa
kenttä täydentää. Matalan kynnyksen kulttuu-
ripalvelujen lisäksi tarvitaan vetovoimaisia
huipputuotantoja, jotka kasvattavat kaupungin
matkailullista kiinnostavuutta ja kilpailukykyä.
Liikuntapalvelut toteutetaan paikallisella ja
alueellisella yhteistyöllä, luomalla terveyttä
edistävän liikunnan mahdollisuuksia, tukemalla
kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaik-

koja ja järjestämällä liikuntaa erityisesti pas-
siivisille ja erityisryhmille. Lapsille ja nuori-
solle tarjotaan mahdollisuuksia osallistua tasa-
vertaisesti kulttuuri-, liikunta ja vapaa-ajan
toimintaan sekä nuorisopalveluihin ja palvelui-
den suunnitteluun. Ennaltaehkäisevät palvelut
ja virikkeellinen toiminta ylläpitävät lasten ja
nuorten hyvinvointia ja terveyttä.

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kulttuurilautakunta							
Toimintatulot	4 150	3 469	3 626	3 626	3 290	3 290	3 290
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	36 008	36 574	36 926	36 308	36 232	36 632	37 511
Toimintakate	-31 858	-33 105	-33 300	-32 682	-32 942	-33 342	-34 221
Muutos-%		3,9 %	0,6 %	-1,3 %	0,8 %	1,2 %	2,6 %
Investointikulut	378	475	945	945	475	540	540
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	15						
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-363	-475	-945	-945	-475	-540	-540
Muutos-%		30,8 %	98,9 %	98,9 %	-49,7 %	13,7 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VAPAA-AIKATOIMIALA

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Liikuntalautakunta							
Toimintatulot	3 827	4 122	4 165	4 165	4 132	4 132	4 132
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	21 407	22 322	23 030	22 747	22 704	22 924	23 262
Toimintakate	-17 580	-18 199	-18 865	-18 582	-18 572	-18 792	-19 130
Muutos-%		3,5 %	3,7 %	2,1 %	-0,1 %	1,2 %	1,8 %
Investointikulut	272	370	945	945	450	200	200
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-272	-370	-945	-945	-450	-200	-200
Muutos-%		36,2 %	155,4 %	155,4 %	-52,4 %	-55,6 %	0,0 %

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Nuorisolautakunta							
Toimintatulot	1 596	1 530	1 029	1 029	1 029	1 029	1 029
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	9 300	9 570	9 199	9 070	9 010	9 100	9 305
Toimintakate	-7 705	-8 040	-8 170	-8 041	-7 981	-8 071	-8 276
Muutos-%		4,4 %	1,6 %	0,0 %	-0,7 %	1,1 %	2,5 %
Investointikulut	81	90	120	120	120	120	120
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet							
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-81	-90	-120	-120	-120	-120	-120
Muutos-%		11,0 %	33,3 %	33,3 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VAPAA-AIKATOIMIALA

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahen leikkaus	-248	-248	-248	
KIKY-työnantajamaksualennus	-197	-197	-197	
KIKY-työajan pidennys	-34	-34	-34	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-39	-39	-39	-39
Liikkuva koulu -hankkeen rahoitus (siirretään Liikuntalautakunnalle)	-100			

1.000 €, Liikuntalautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahen leikkaus	-63	-63	-63	
KIKY-työnantajamaksualennus	-47	-47	-47	
KIKY-työajan pidennys	-8	-8	-8	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-33	-33	-33	-33
Liikkuva koulu -hankkeen rahoitus (hyväksytään 0,1 milj. ylitys suunnittelulukuun)	-100			
Samppalinnan maauimalan peruskorjauksen vuokramuutos ja Caribian korvaavat tilat (hyväksytään 0,253 milj. ylitys suunnittelulukuun)		253	253	253
Palloiluhallin henkilöstökulut (tehty varaus kaupunginhallitukselle)	-30			

1.000 €, Nuorisolautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahen leikkaus	-58	-58	-58	
KIKY-työnantajamaksualennus	-49	-49	-49	
KIKY-työajan pidennys	-9	-9	-9	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-14	-14	-14	-14

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VAPAA-AIKATOIMIALA

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Nuorisolautakunta	2017	2018	2019	2020
Turku Rock Academy lisämääräraha	100			

⁷ Summa sisältyy lautakunnan esitykseen.

1.000 €, Liikuntalautakunta	2017	2018	2019	2020
Liikkuva koulu-hanke	200			
Samppalinnan maaumala, sisäisen vuokran kasvu ja salibandy olosuhteiden varmistaminen	253			
Palloiluhallin henkilöstökulut	30			

⁷ Summat sisältyvät lautakunnan esitykseen.

1.000 €, Kulttuurilautakunta	2017	2018	2019	2020
Avustus teatterin kasvaviin vuokriin ⁸)				

⁸) Summa vahvistuu myöhemmissä neuvotteluissa. Määrärahaa ei ole lisätty lautakunnan esitykseen.

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet (htv), toimiala yhteensä	602,1	611,5	613	613	614,5	614,5	614,5
Palkat ja palkkiot	19 611 464	20 251 848	20 734 255	20 436 598	20 133 945	20 214 343	20 612 000
Kulttuurilautakunta (htv)	401,3	412	410	410	410	410	410
Kulttuurilautakunta (palkat ja palkkiot)	12 992 670	13 684 663	13 878 968	13 678 866	13 519 778	13 599 898	13 800 000
Liikuntalautakunta (htv)	94,7	94	95,5	95,5	97	97	97

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VAPAA-AIKATOIMIALA

Liikuntalautakunta (palkat ja palkkiot)	3 255 057	3 227 755	3 357 526	3 306 465	3 198 939	3 198 939	3 250 000
Nuorisolautakunta (htv)	106,1	105,5	107,5	107,5	107,5	107,5	107,5
Nuorisolautakunta (palkat ja palkkiot)	3 363 738	3 447 930	3 339 430	3 451 267	3 415 228	3 415 506	3 562 000

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1: Aktiivisuus mahdollisimman monen turkulaisen elämäntavaksi	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.3.7</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.1.1, 2.3.1</i>			
Turkulaisten aktiivisen harrastamisen ja osallistumisen (kulttuuri ja liikunta, FCG summaava mittari) kehittyminen: Määrä kasvaa.	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	19,8 %	seuranta alkaa	tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella	tavoite määritellään -16 perusteella
Tavoitteen kuvaus: Aktiivinen vapaa-aika tarjoaa elämään sisältöä ja on olennainen osa hyvän elämän perustaa. Aktiivinen kaupunkilainen voi hyvin. Liikkuminen elämäntavaksi. Kulttuuri tekee hyvää. Lasten ja nuorten kasvu tasapainoiseen elämään.							

Tavoite 2: Kumppanuus ja vuorovaikutus kansalais- ja järjestötoiminnan kanssa	<i>Strateginen teema: Aktiivinen kaupunkilainen</i> <i>Strateginen linjaus: 2.3.2</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 2.3.1</i>			
Kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyön edistyminen	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	Valmistelu	Valmistelu	Yhteistyösuunnitelma	Yhteistyösuunnitelma	Uusia yhteistyömuotoja	Seuranta ja mittarit määritely	Edelleen uusia yhteistyömuotoja
Tavoitteen kuvaus: Palveluissa tarkastellaan tuottamistapoja kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyönä sekä tuotetaan niitä enenevästi kumppanuudella. Yhteistyötä tehdään kaupungin toimijoiden varmistamana niin, että kansalais- ja järjestötoiminta on vahvasti mukana ja vastuussa.							

KAUPUNKISUUNNITTELU- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA RAKENNUSLAUTAKUNTA TURUN SEUDUN JOUKKOLIKENNELAUTAKUNTA LOUNAIS-SUOMEN JÄTEHUOLTOLAUTAKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Christina Hovi

TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Strategiasta sekä maankäytön suunnittelua säätelevästä maankäyttö- ja rakennuslaista toimialalle ja lautakunnille johdetut tavoitteet pannaan talousarviokausittain täytäntöön strategisella sopimuksella, johon sisältyvät seuraavat strategiset painopisteet:

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta

Yrittävä ja osaava kaupunki (Kilpailukyky ja kestävä kasvu)

Turun alueen kilpailukyyn ja työllisyyden kasvua vahditetaan alueellisia elinkeino- ja innovaatiopalveluja uudistamalla (3.1.1)

- Turun Kampus ja tiedepuisto, Blue Industry Park, Kaupunkiseudun kehätie

Elinkeinoelämän kilpailuetua kasvatetaan vahvistamalla Turun logistista asemaa ja logistiikkapalveluja (3.1.3)

- Lentoliikennettä ja lentoaseman ympäristöä Suomen kakkoskentänä kehitetään matkustaja- ja rahtiliikenteen kasvattamiseksi.
- Jatketaan nykyaikaisen matkakeskuksen suunnittelua osana TEN-T-ydinverkko-käytävää. Matkakeskukseen kytkeytyy nopea junayhteys Helsinkiin (Tunnin juna).
- Valmistellaan LogiCity (Turku Logistics Hub), Blue Industry Park ja Matkakeskus -hankkeiden kaavat ja hankkeiden toteuttamista edellyttämät toteutussuunnitelmat sopimusten ja ohjelmien mukaisesti.

Turkua kehitetään merkittävänä matkailu-, kongressi- ja tapahtumakaupunkina (3.1.5)

- Valmistellaan matkailua, kongressi- ja tapahtumatoimintaa edistäviä asemakaavoja ja niiden toteuttamista edellyttävät yleisten alueiden toteutussuunnitelmat sopimusten ja ohjelmien mukaisesti.
- Osallistutaan poikkihallinnollisiin työryhmiin yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa matkailun ja tapahtumien lisäämiseksi.

Turun asemaa Suomen vetovoimaisimpana yliopisto- ja opiskelijakaupunkina vahvistetaan (3.1.6)

- Uusien ja laajennettavien opinahjojen toteuttamista ja opiskelija-asumisen lisäämistä edellyttävät asemakaavat ja yleisten alueiden toteutussuunnitelmat valmistellaan sopimusten ja ohjelmoinnin mukaisesti.

Vaikuttava ja uudistuva kaupunki (Kilpailukyky ja kestävä kasvu)

Tuottavuutta ja uudistumiskykyä kasvatetaan edistämällä innovaatioita (3.2.1)

- Kokeillaan rohkeasti uusia palvelumalleja ja uusia toimintatapoja yhdessä kumppanien kanssa. Joustavoitetaan kaavoitusta hyödyntäen kumppanien ja ulkoisten asiantuntijuutta ja resursseja nykyistä laajemmin.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

YMPÄRISTÖTOIMIALA

Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä (3.2.2)

- Tuloksellisuutta ja mitattavia tavoitteita korostetaan kaikessa toiminnassa.
- Hyvällä johtamisella varmistetaan, että keskitytään niihin asioihin, jotka ovat tärkeimpiä sovittun lopputuloksen saavuttamiseksi
- Maankäytön hankkeet valmistellaan, ohjelmoidaan, toteutetaan ja seurataan yhteisesti toimialarajat ylittäen

Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä (3.2.3)

- Asiakkaiden itsepalvelumahdollisuuksia lisätään tarjoamalla digitaalisia ajasta ja paikasta riippumattomia palveluita.
- Mahdollistetaan kuntalaisten osallistaminen suoraan kaavahankkeeseen tarjoamalla ajantasaista ja ohjaavaa tietoa kaavaprosessin etenemisestä (digitaalinen kaavoitusprosessi).
- Ruissalon opastuksen kehittäminen ja digitalisointi yhteistyönä yliopiston kanssa.

Parempaa johtamista ja päätöksentekoa tuetaan tiedonhallintaa parantamalla (3.2.4)

- Digitaalinen kaavoitusprosessin kehittäminen tukee myös tiedolla johtamista.
- Maankäytön hankkeiden etenemisen seurantaan otetaan käyttöön yhteinen toimialarajat ylittävä työväline.
- Kaavavarannon kehittämistä seurataan systemaattisesti, jotta ajantasainen tieto on helposti saatavilla. Otetaan käyttöön uusi poikkihallinnollinen työkalu seurantaan.

Omistajaohjauksen vaikuttavuutta parannetaan vahvistamalla konsernimaista toimintatapaa (3.2.5)

- Konserniyhtiöiden maankäytön kehittämishankkeet toteutetaan kumppanuushankkeina sopimusten ja ohjelmoinnin mukaisesti. Valmistellaan kumppanuushankkeiden toimintamalli

Kaupungin perustoimintaa tuetaan parantamalla tukipalvelujen laatua ja kustannustehokkuutta (3.2.6)

- Varmistetaan toiminnan edellyttämät riittävät ja asiantuntevat paikkatieto- ja hallintopalvelut.

Tilojen käyttöä tehostetaan uudistamalla työtapoja (3.2.7)

- Kaupungin kiinteistöomistuksia ja -hankintoja tarkastellaan kriittisesti, ja niitä ryhdytään johtamaan aiempaa suurempina kokonaisuuksina. Edistetään niiden kaupungin kiinteistöjen jalostusta tai myyntiä, joista kaupunki on päättänyt luopua, (Kiinteistöliiketalouden kiinteistöjalostuskohteet), valmistelemalla tarvittavat asemakaavat sopimusten ja ohjelmoinnin mukaisesti.

Rakentuva kaupunki ja ympäristö (Kilpailukyky ja kestävä kasvu)

Luodaan pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina aluekokonaisuuksina (3.3.1)

- Linnakaupungin, Turun Kampus ja Tiedepuiston, Skanssin, LogiCityn (Turku Logistics Hub) ja Blue Industry Parkin aluekehityshankkeiden kehittämissuunnitelmat, osayleiskaavat ja asemakaavat sekä niitä palvelevat ja toteuttavat yleisten alueiden suunnitelmat valmistellaan sopimusten ja ohjelmoinnin mukaisesti.

Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään laajalla yhteistyöllä (3.3.2)

- Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin kärkihankkeista.
- Yleis- ja asemakaavoituksella sekä yleisten alueiden suunnittelulla edistetään keskustan kehittämistä. Yleiskaava 2029-työssä hyödynnetään käynnissä olevien keskusta-alueita koskevien erillisselvitysten tuloksia. Asemakaavat ja yleisten alueiden suunnitelmat valmistellaan vuorovaikutteisesti osallistaen.
- Keskustan asemaa kaupunkilaisten yhteisenä, elävänä ja viihtyisänä olohuoneena kehitetään parantamalla korkeatasoisia julkisia kaupunkitiloja ja kävelypainotteisia alueita erityisesti jokirannassa ja Kauppatorin lähikortteleissa. Ympärivuotista houkuttelevuutta edistetään katetuilla kauppakortteleilla ja helppokulkuisilla kortteleiden keskinäisillä yhteyksillä.
- Varmistetaan keskustan saavutettavuus ja liikumisen sujuvuus kaikilla liikennemuodoilla painottaen kävelyn ja pyöräilyn edellytysten parantamista.
- Keskustan toimintaedellytyksiä vahvistaa kantakaupunkia ympäröivä ja keskustaan tukeutuva uudistuvien alueiden kehä Linnakaupungista Itäharjulle.
- Matkakeskusta suunnitellaan osana keskustan elinvoiman lisäämistä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

YMPÄRISTÖTOIMIALA

Huomisen rakentamista edistetään maankäytön kehittämisen kokonaisvaltaisuutta, ennakkoluulottomia kumppanuuksia ja yhteistyömalleja korostavalla toimintamallilla (3.3.3)

- Jatketaan työskentelytapaa, jossa korostetaan ja kehitetään kokonaisvaltaista projektimaista työskentelytapaa.
- Hyödynnetään kumppanien asiantuntijuutta ja resursseja asemakaavojen valmistelussa. Toimintatavalla edistetään kaupungin ja kumppanien yhteistä tahtotilaa ja suunnitelmien toteutumista.

Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella (3.3.4)

- Kaupunkirakennetta eheytetään monipuolisesti asumistoihiveisiin ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaten. Osayleiskaavoja ja asemakaavoja laatimalla varaudutaan monipuolisen tonttireservin kasvattamiseen, joka lisää joustoa infran toteutuksen ja tonttien luovutuksen ajoitukseen.
- Kaavoitus kohdennetaan osaksi nykyistä yhdyskuntarakennetta tai sen välittömään läheisyyteen. Palvelujen järjestämisen kustannustehokkuus paranee, kun voidaan tukeutua olemassa olevaan palveluverkkoon. Kunnallistekniikan investointien hyödyntäminen tehostuu, liikenteen päästöt vähenevät ja kaupunkilaisten aikaa säästyy liikkumisessa.
- Kaupungin kasvun painotus suunnataan keskusta, sitä kehystävälle kaupunkiudistusalueille ja kohti merta. Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostetaan rakennetun kaupunkiympäristön laatua.

Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille (3.3.5)

- Monipuoliset ja vetovoimaiset asumisvaihtoehdot ovat työpaikkojen rinnalla keskeinen kilpailukykytekijä houkutellessa osajia ja asukkaita kaupunkiin.
- Kaavavarantoa kasvatetaan laatimalla osayleiskaavoja ja asemakaavoja. Asuntotuotannosta vähintään 20 % tulee sijoittua kaupungin omistamille tonteille, mikä mahdollistaa kaupungin omakotitonttien ja valtion tukeman (ARA) kohtuuhintaisen asuntotuotannon toteuttamisen. Pientalojen asuntotuotantoa tuetaan niin, että tonttireservi vastaa kolmen vuoden asuntotuotantarvetta. Monipuolisen tonttireservin kasvattaminen lisää joustoa infran toteutuksen ja tonttien luovutuksen ajoitukseen.

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2040 (3.3.6)

- Monimuotoisuudessaan ainutlaatuisen luonnon ympäristön arvojen säilymistä tuetaan aktiivisesti ja luonnon kokemisen mahdollisuuksia edistetään kestävin ja luontoa varjelevin tavoin.
- Maankäytön painottaminen keskustaan, olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen ja joukkoliikennepalveluiden äärelle vähentää autolla liikkumisen tarvetta.

Ympäristön kannalta kestävää liikennettä ja liikkumista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä (3.3.7)

- Laaditaan liikennejärjestelmän kehittämissuunnitelma, kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma ja jatketaan raitiotien suunnittelua.

Vanhan rakennuskannan innovatiivista uusiokäyttöä lisätään yhdistämällä luovasti vanhaa ja uutta rakentamista (3.3.8)

- Valmistellaan asemakaavoja, joilla mahdollistetaan vanhojen rakennusten uusiokäyttö ja täydennysrakentaminen kulttuuri- ja historiallisia arvoja kunnioittaen.

Kaupungin vetovoimaisuutta lisätään korostamalla veden läheisyyttä ja saavutettavuutta (3.3.9)

- Valmistellaan osayleiskaavoja, asemakaavoja ja yleisten alueiden suunnitelmia sekä osallistetaan poikkihallinnollisiin työryhmiin, joilla aktivoidaan kaupungin ranta-alueita.
- Älyföri ja vesibussikokeilu

Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristön ja palvelukanavien suunnittelulla (3.3.10)

- Liikkumispalveluiden kokonaisvaltaista kehitystyötä edistetään Eu-rahoitteisen Civitas-hankkeen kautta.
- Liikkuminen palveluna (MaaS) sekä erilaiset liikkumisen yhteiskäyttöpalvelut tulevat kaupunkilaisten saataville
- Liikkumispiste, liikennemuotojen solmukohta, suunnitellaan Kupittaaalle

Terve ja hyvinvoiva kaupunkilainen (Hyvinvointi ja aktiivisuus)

Luodaan puitteet hyvinvoinnille laaja-alaisella yhteistyöllä (2.1.1).

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti tulee alueiden käytön suunnittelussa (MRL 5 §) edistää mm.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

YMPÄRISTÖTOIMIALA

turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan ja eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusien ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista.

Ympäristöterveydenhuollon tavoite on ihmisten ja eläinten terveyden suojeleminen elinympäristössä vaikuttavilta haitallisilta tekijöiltä.

Osaava ja oppiva kaupunkilainen (Hyvinvointi ja aktiivisuus)

Henkilöstön osaaminen pidetään kehityksen kärjessä systemaattisella osaamisen johtamisella ja laajaan verkostoitumiseen kannustamalla (2.2.1)

- Varmistetaan riittävät ja asiantuntevat resurssit toimintaympäristön muutostilanteessa. Projektimainen työskentelytapa ja konsulttien ohjaaminen edellyttää henkilöstöltä nykyistä enemmän projektin johtamistaitoja ja ohjaamisosaamista. Alati kehittyvät IT-järjestelmät edellyttävät jatkuvaa tietojärjestelmien osaamisen kehittämistä.

Kasvatuksen ja opetuksen palveluverkkoa uudistetaan sivistystoimialan ja Ammattikorkeakoulun toimipisteverkkoja tiivistämällä (2.2.6)

- Valmistellaan uusien tilahankkeiden toteuttamisen ja käytöstä poistuvien kiinteistöjen kehittämisen edellyttämät asemakaavat ohjelmointiin perustuen.

Aktiivinen kaupunkilainen (Hyvinvointi ja aktiivisuus)

Vahvistetaan aluenäkökulmaa asuinalueiden ominaispiirteitä hyödyntämällä (2.3.4)

- Ympäristötoimialan eri alojen asiantuntijat osallistuvat keskustan kehittämistyöryhmiin, lähiöiden kehittämishankkeisiin ja yhteistyöverkostoihin. Kaupunkisuunnittelu valmistelee yhteistyössä muiden kanssa lähiöiden kehittämistä palvelevia yleissuunnitelmia, asemakaavoja ja yleisten alueiden suunnitelmia.

Osallisuutta lisätään ottamalla se osaksi suunnittelua, toteuttamista ja päätöksentekoa (2.3.5)

- Yleiskaavat ja asemakaavat valmistellaan vuorovaikutteisesti MRL:n edellyttämällä tavalla. Osallisuutta lisätään osana Drive Turku ja digitaalisen kaavoitusprosessin kehittämishankkeita.

Hyvän elämän Turku luodaan ottamalla aktiivisuus elämäntavaksi (2.3.7)

Asiakaspalvelulla tuetaan kulttuurin vapaan kentän toimintaedellytyksiä mm. keskustan elinvoimaisuuden lisäämiseksi

Rakennuslautakunta

Tuloksellisuutta parannetaan hyvällä johtamisella, uusilla toimintatavoilla ja niitä tukevilla työvälineillä (3.2.2)

- Rakennuslupakäsittelyä joustavoitetaan. Rakennuslupakäsittelyssä huomioidaan erityisesti

nopeasti liikkeelle lähteviä asumis- tai yritystilaritarpeita.

Digitaalisia palveluja kehitetään laajalla ja avoimella yhteistyöllä (3.2.3)

- Asiakkaiden itsepalvelumahdollisuuksia lisätään tarjoamalla digitaalisia ajasta ja paikasta riippumattomia palveluita.
- Digitaalisten piirustusten, rakennuslupakartan ja muun kartta-aineiston sähköisen myyntipalvelun hankinta on käynnissä. Tavoitteena on saada palvelu käyttöön vuoden 2017 alussa.

Kaupunkirakenteen toimivuutta ja elinvoimaa vahvistetaan täydennysrakentamisella (3.3.4):

- Tiivistyvillä kaupunkialueilla korostetaan rakennetun kaupunkiympäristön laatua huomioiden kuitenkin, että lupaehdoilla tai määräyksillä ei tarpeettomasti koroteta rakentamisen kustannuksia.

Kaupungin kilpailukykyä lisätään tarjoamalla houkuttelevaa asumista kaikille (3.3.5)

- Puretaan tarpeettomasti asumisen hintaa nostavaa harkinnanvaraista säännöstöä ja normistoa.

Vanhan rakennuskannan innovatiivista uusiokäyttöä lisätään yhdistämällä luovasti vanhaa ja uutta rakentamista (3.3.8):

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

YMPÄRISTÖTOIMIALA

- Arkkitehtuurissa korostetaan tietoisuutta historiallisesta jatkuvuudesta sekä vanhan ja uuden harmonisesta yhteensovittamisesta.
- Turku toimii aktiivisesti korjausrakentamiseen liittyvien valtakunnallisten määräysten kehittämisessä niin, että vanhan korjaamisesta tulee nykyistä useammin kohtuullisin kustannuksin houkutteleva vaihtoehto.

Sujuvaa ja turvallista arkea tuetaan hyvällä kaupunkiympäristön ja palvelukanavien suunnittelulla (3.3.10):

- Esteettömyys huomioidaan kaikessa kaupunkiympäristön kehittämisessä kuitenkin painot-

taen ratkaisuja tehtäessä todennettua tarvetta, jotta rakentamisen kustannuksia ei tarpeettomasti kasvateta

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta

Ympäristön kannalta kestävää liikennettä ja liikkuamista edistetään eheää kaupunkirakennetta hyödyntämällä (3.3.7):

- Joukkoliikennettä kehitetään seudullisesta näkökulmasta edistäen käytettävyyttä arki- ja työmatkaliikenteessä.
- Toteutetaan joukkoliikenteen runkolinjasto

Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta

Ilmasto- ja ympäristöpolitiikan toimenpiteillä edetään kohti kaupunkiseudun hiilineutraaliutta 2040 (3.3.6):

- Edistetään materiaali kierrätystä ja jätteiden energian hyötykäyttöä kaatopaikkaläjityksen minimoimiseksi mm. seudullisten jätehuoltomääräysten avulla.

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelk							
Toimintatulot	32 786	34 065	35 853	35 853	36 415	37 179	38 070
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	49 536	51 507	53 463	53 066	53 708	54 682	55 818
Toimintakate	-16 750	-17 442	-17 610	-17 213	-17 293	-17 503	-17 748
Muutos-%		4,1 %	1,0 %	-1,3 %	0,5 %	1,2 %	1,4 %
Investointikulut	625	500	500	500	500	500	500
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet		177	177	177	177	177	177
Pysyvien vastaavien luovutustuotot							
NETTO	-625	-323	-323	-323	-323	-323	-323
Muutos-%		-48,3 %	0,1 %	0,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

YMPÄRISTÖTOIMIALA

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristöltk							

Toimintatulot	4 694	4 517	4 351	4 351	4 351	4 351	4 351
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	10 604	10 490	10 791	10 554	10 584	10 654	10 958
Toimintakate	-5 910	-5 973	-6 440	-6 202	-6 232	-6 302	-6 607
Muutos-%		1,1 %	7,8 %	3,8 %	0,5 %	1,1 %	4,8 %

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Rakennuslautakunta							

Toimintatulot							
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	104	100	100	100	100	100	100
Toimintakate	-104	-100	-100	-100	-100	-100	-100
Muutos-%		-3,9 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta							

Toimintatulot	175	248	248	248	250	250	253
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	175	248	248	244	246	246	253
Toimintakate				4	4	4	
Muutos-%		0,0 %	-50,0 %	1486578,6 %	0,0 %	0,0 %	-100,0 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

YMPÄRISTÖTOIMIALA

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahan leikkaus	-121	-121	-121	
KIKY-työnantajamaksualennus	-88	-88	-88	
KIKY-työajan pidennys	-15	-15	-15	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-13	-13	-13	-13

1.000 €, Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahan leikkaus	-17	-17	-17	
KIKY-työnantajamaksualennus	-15	-15	-15	
KIKY-työajan pidennys	-3	-3	-3	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-362	-362	-362	-362

1.000 €, Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahan leikkaus	-2	-2	-2	
KIKY-työnantajamaksualennus	-2	-2	-2	

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (kv)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet, ympäristötoimiala yhteensä (htv)	163,7	171	175*	175*	175	175	175
Palkat ja palkkiot	7 109	7 494	7 654	7 540	7 578	7 600	7 756

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

YMPÄRISTÖTOIMIALA

Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta (htv)	138,8	148	147,5**	147,5**	147,5	147,5	147,5
Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta, rakennuslautakunta ja Lounais-Suomen jätehuoltolautakunta (palkat ja palkkiot)	6 149	6 387	6 539	6 191	6 203	6 216	6 324
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta (htv)	24,9	23	27,5***	27,5***	27,5	27,5	27,5
Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta (palkat ja palkkiot)	960	1 107	1 115	1 101	1 124	1 134	1 178
<p>Lisätietoja: *Ympäristötoimialan henkilötyövuosista ulkopuolisella rahoituksella 15,5 htv:tta (9 %). **Kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunta: Edellä olevasta ulkopuolisella rahoituksella 8,5 htv:tta. ***Joukkoliikennelautakunta: Vuodesta 2016 lähtien kaikki muut henkilöstökustannukset paitsi palvelutoimiston henkilöstökustannukset jaetaan kuntien kesken asukasluvun mukaisesti (muut Föli-kunnat maksavat yhteensä 7 htv). Tks/joukkoliikennelautakunnan htv sisältää palvelutoimiston määräaikaisen henkilökunnan 2017 alkaen. Rakennuslautakunnan ja jätehuoltolautakunnan henkilötyövuodet sisältyvät kaupunkisuunnittelu- ja ympäristölautakunnan lukuun</p>							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

YMPÄRISTÖTOIMIALA

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

KAUPUNKISUUNNITTELU- JA YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Turun yleiskaava 2029	<i>Strateginen teema:-</i> <i>Strateginen linjaus:-</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset:-</i>			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Valmistelun eteneminen vaiheittain	Vaihtoehtojen vaikutusten arviointi Linjaratkaisu kh Luonnoksen valmistelu	Luonnos kh, nähtävillä olo, lausunnot luonnoksesta Ehdotuksen valmistelu	Luonnos kh, nähtävillä olo, lausunnot luonnoksesta Ehdotuksen valmistelu	Luonnos kh, nähtävillä olo, lausunnot luonnoksesta Ehdotuksen valmistelu	Lausunnot ehdotuksesta Ehdotus kh, nähtävillä olo	Ehdotus kv maakuntakaavan hyväksymisen jälkeen	
<p>Tavoitteen kuvaus:</p> <p>Luodaan edellytyksiä kehittää kilpailukykyä ja kestävää kasvua huolehtien mahdollisuuksista turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön. Yleiskaava luo puitteet maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen kehittämiseksi taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla (3.3.1, 3.3.2, 3.3.4, 3.3.5, 3.3.6, 3.3.7, 3.3.9, 3.3.10).</p> <p>Vaihtoehtoisten kehityskuvien vaikutukset arvioidaan linjaratkaisun pohjaksi. Yleiskaava, selvitykset ja vaikutusten arvioinnit laaditaan vuorovaikutteisesti osallistaen (2.3.5), kehittämällä tehokasta projektimaista työskentelyä (3.3.3) ja painottamalla kustannusvaikutusten arviointia. MRL:n mukaisesti yleiskaavan sisältövaatimukseen kuuluu mm. huolehtia mahdollisuudet turvalliseen, terveelliseen ja eri väestöryhmien kannalta tasapainoiseen elinympäristöön. Valmisteluaikataulu on synkronoitu mm. raitiotien yleissuunnitelman ja maakuntakaavan päivityksen kanssa.</p>							

KIINTEISTÖLIKELAITOKSEN JOHTOKUNTA

Tilivelvollinen viranhaltija: toimialajohtaja Jouko Turto

TOIMINNAN KEHITTÄMISSUUNNITELMA JA STRATEGISET PAINOPISTEET (KV)

Kaupungin kärkihankkeet

Keskustan kehittäminen (3.3.2)

- Keskustan kilpailukykyä liike-elämän, kaupan, kulttuurin ja matkailun vetovoimaisena keskitymänä parannetaan tarvittavilla investoinneilla ja yhteistyöllä. Kauppatorin miljöö kohotetaan arvoiseensa asuun.

Kupittaaan kampusalueen kehittäminen (3.3.2)

- Turun kilpailukyvyyn edistämisen kannalta elinkeino- ja osaamisintensiivisen korkeakoulukampusten ja tiedepuiston alueen kasvu on hyvin keskeistä.

Maankäyttö (3.3.1)

- Maankäytön kehittämisen uusi toimintamalli otetaan käyttöön. Kaupungin kehittäminen laajoina kokonaisuuksina tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä ja asukkaiden viihtyvyyttä. Painopiste on yhteinen ympäristötoimialan ja kj-toimialan kanssa.

- Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisen ja ohjauksen periaatteet tullaan päivittämään.

Tuotantoyhtiöiden kilpailutus (3.2.6)

- Kaupungin omistamien tuotantoyhtiöiden määräaikaiset palvelusopimukset päättyvät asteittain ja palvelujen kilpailuttamisella haetaan palveluihin kustannustehokkuutta kuitenkin palvelujen laatua unohtamatta.

Uudet hankintamallit (3.2.1)

- Hankintamenettelyjä toteutetaan valikoiduissa kohteissa siten, että ne luovat mahdollisuuksia ja kannustavat innovatiivisiin ratkaisuihin. Rakennusprojekteissa tällaisia hankintamalleja ovat mm. projektinjohtototeutus tai yhteistyömalleihin perustuvat toteutusmuodot esim. allianssi- tai IPT-toteutus (IPT = integroitu projektitoteutus).

Tilojen käytön tehokkuus (3.2.7)

- Kaupungin käytössä olevaa tilamäärää vähennetään karsimalla toimipisteverkkoa, lisäämällä yhteispalvelupisteitä ja luopumalla tiloista, joita ei enää tarvita kaupungin omaan käyttöön.

Sähköinen asiointi (3.2.3)

- Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin.

Infran ja rakennusten korjausvelka (3.2.2)

- Omaisuuden arvosta huolehtiminen on yksi Kiinteistöliikelaitoksen perustehtävistä. Tavoitteena on, että omaisuuden ns. korjausvelka ei ainakaan kasva nykyisestä vaan ennemminkin sitä saataisiin pienennettyä. Korjausvelalla tarkoitetaan rahasummaa, joka tarvittaisiin rakennetun omaisuuden saattamiseksi nykyisiä tarpeita vastaavaan hyväksyttävään tasoon. Tavoitteen saavuttaminen turvataan sillä, että

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KIINTEISTÖTOIMIALA

omaisuuden ylläpitoon ja korjaamiseen osoitetaan riittävästi rahaa ja resursseja. Korjausvelka kasvaa, jos omaisuutta ei ylläpidetä ja korjata riittävästi.

Henkilöstön osaaminen (henkilöstö voimavarana -ohjelma)

- Henkilöstön osaamisesta huolehtiminen on tärkeää, jotta Kiinteistöliikelaitoksen palvelutaso säilyy hyvänä. Henkilöstön koulutukseen ja osaamisen ennakointiin panostetaan, jotta valmiudet odottamattomiinkin muutoksiin olisivat kunnossa.

Ympäristö (3.3.6)

Kestävän kehityksen periaatteet huomioidaan toiminnassa ja turvallinen elinympäristö on kaiken tekemisen tavoitteena.

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (KJ)

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kiinteistöliikelaitos							
Korvaus peruspääomasta	21 228	26 800	26 800	26 800			
Liikkeylijäämä/-alijäämä + poistot	95 991	62 216	62 817	62 817	63 178	63 872	64 593
Toimintatulot	206 054	183 522	185 958	185 958	189 322	192 856	193 942
Valmistus omaan käyttöön	2 201	2 550	1 610	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	111 745	123 856	124 750	123 914	126 910	129 750	130 446
Toimintakate	96 511	62 216	62 817	63 654	64 022	64 717	65 107
Muutos-%		-35,5 %	1,0 %	2,3 %	0,6 %	1,1 %	0,6 %
Investointikulut	42 536	56 801	58 415	58 005	79 284	80 170	66 460
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 286						
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	157 135	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500
NETTO	115 885	-34 301	-35 915	-35 505	-56 784	-57 670	-43 960
Muutos-%			4,7 %	3,5 %	59,9 %	1,6 %	-23,8 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KIINTEISTÖTOIMIALA

MUUTOKSET

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahan leikkaus	-177	-177	-177	
KIKY-työnantajamaksualennus	-131	-131	-131	
KIKY-työajan pidennys	-23	-23	-23	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-514	-514	-514	-514

Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta	2017	2018	2019	2020
Sampalinnan maauimalan peruskorjaushankeen kustannusarvion muutos *)	2.700			

*) sisältyy johtokunnan esitykseen.

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet (htv)	207,4	210	208	208	206	205	205
Palkat ja palkkiot (€)	8 746	9 060	9 272	9 128	8 825	8 762	8 841
Lisätietoja:							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KIINTEISTÖTOIMIALA

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1: Toimialojen yhteiset asuntotuotannon tavoitteet	<i>Strateginen teema: Rakentava kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.5</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kaupungin yhtiöille luovutettavat tontit, kem ²	-	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000	16 000
Tavoitteen kuvaus: 16.000 kem ² tonttituotanto vastaa kerrostalotontteina 4-6 tonttia/vuosi.ko							

Tavoite 2: Yli-Maarian koulun rakentaminen	<i>Strateginen teema: Rakentava kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.10</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset:-</i>			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Rakentaminen toteutettu	hankesuunnitelma	suunnittelu	rakenteilla	rakenteilla	valmis	-	-
Tavoitteen kuvaus: Yli-Maarian koulu toteutetaan päiväkot-, ala- ja yläkoulun yhdistelmänä. Hankesuunnitelma käynnistetään nopeasti ja rakentamisen aloittamiseen pyritään vielä suunnitelmakaudella. Koulu toteutetaan yhtiömuotoisesti allianssimallia hyödyntäen.							

Tavoite 3: Maankäytön yhteinen toimintamalli on käytössä	<i>Strateginen teema: Rakentava kaupunki ja ympäristö Strateginen linjaus: 3.3.3</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.2, 3.2.3</i>			
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintamalli käytössä	koekäytössä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä
Tavoitteen kuvaus: Maankäytön kehittämisen uudesta toimintamalli on tehty päätös ja toimintamalli on otettu täysimääräisesti tehokkaaseen käyttöön.							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

Tilivelvollinen viranhaltija: pelastusjohtaja Jari Sainio

1.1 Lyhyt kuvaus toiminnasta (kh)

Laadukkaat pelastustoiminta-, turvallisuus- ja ensihoitopalvelut tuotetaan Varsinais-Suomessa ammattitaitoisesti, tasapuolisesti ja nopeasti kaikkina vuorokauden aikoina.

Aluepelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palveluja Varsinais-Suomen maakunnan 28 kunnan alueella Aluepelastuslautakunnan hyväksymän palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Aluepelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin palvelutasopäätöksen mukaisesti.

1.2 Toimintaympäristön muutos (kh)

Pelastustoimen palvelutasopäätös koskee vuosia 2013-2016. Suunnitelmakauden luvut on tehty sillä oletuksella, että nykyinen palvelutaso säilyy. Uusi palvelutasopäätös kaudelle 2017-2020 päätetään lautakunnassa suunnitelman mukaisesti vuonna 2016.

Ensihoidon järjestämisvastuu siirtyi Sairaanhoitopiirille 2013 alusta. Suunnitelmakauden luvut 2016-2018 on tehty oletuksella, että toiminnan laajuus ensihoitopalveluiden osalta säilyy 2015 tasolla.

Vuokratuissa paloasemakiinteistöissä on merkittävästi ns. korjausvelkaa. Turun kaupungissa sijaitsevien paloasemakiinteistöjen osalta käynnistetään vuonna 2016 tilatarveselvitykset käytyjen keskustelujen perusteella. Tilatarveselvitykset koskevat Turun keskuspaloasemaa, Kärämäen paloasemaa, Maarian, Paattisten, Jäkärän ja Kaksikerran sopimuspalokuntien paloasemia. Muun maakunnan alueella sijaitsevien kiinteistöjen peruskorjausten ja uudisrakentamisen esisuunnittelua toteutetaan paloasemaverkkopäätöksen mukaisesti ja vuokratustannusten nousuun vaikuttavat toteutuneet peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeet. Hankkeet hyväksytään johtosäännön mukaisesti.

Investointimäärärahat ovat pysyneet yli 10 vuotta samalla tasolla. Samaan aikaan mm. investointitulojen osalta valtionavustukset ovat poistuneet ja investointien hankintahinnat ovat nousseet. Tästä johtuen poistoaikataavoite ei enää toteudu, kaluston kierrättäminen vaikeutuu ja korjauskustannukset nousevat edelleen jo tämän hetken selvästi lisääntyneistä käyttöpuolen korjauskuluista. Uuden palvelutasopäätöksen (2017-2020) pohjaksi ollaan esittämässä lautakunnassa laajaa kannatusta saanutta investointitason nostoa, joka vuodesta 2017 olisi nykyisen 1,6 Meuron sijasta 2,0 Meuroa.

1.3. Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Palvelutasopäätöksessä on määritelty suunnitelmakauden kehittämissuunnitelma.

Strategiset painopistealueet:

- Osaava, motivoitunut ja toimintakykyinen henkilöstö
- Osaavat, motivoituneet ja toimintakykyiset sopimuspalokunnat
- Toimiva ja kattava paloasemaverkosto
- Tyytyväiset asiakkaat ja kuntaomistajat
- Toiminnan edellyttämät riittävät taloudelliset resurssit.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020
VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

MÄÄRÄRAHAT JA INVESTOINNIT (kv)

	TOT 2015	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta							
Toimintatulot	42 970	44 106	43 974	43 974	44 184	44 503	44 800
Valmistus omaan käyttöön							
Toimintamenot	40 873	42 506	41 974	41 214	41 424	41 743	42 747
Toimintakate	2 097	1 600	2 000	2 760	2 760	2 760	2 053
Muutos-%		-23,7 %	25,0 %	72,5 %	0,0 %	0,0 %	-25,6 %
Investointikulut	2 731	2 106	4 165	4 165	4 192	4 004	4 876
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	626	397	1 994	1 994	2 021	1 831	2 705
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	37	109	171	171	171	173	171
NETTO	-2 068	-1 600	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Muutos-%			25,0 %	25,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

MUUTOKSET (kv)

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta	2017	2018	2019	2020
KIKY-lomarahan leikkaus	-337	-337	-337	
KIKY-työnantajamaksualennus	-315	-315	-315	
KIKY-työajan pidennys	-55	-55	-55	
KIKY-hankintojen säästötavoite	-53	-53	-53	-53

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

Johtokunta (suunnitteluraamiin vaikuttavat muutosesitykset)

1.000 €, aluepelastuslautakunta	2016	2017	2018	2019
Paloasemaverkkopäätöksen mukaiset kiinteistöhankeet (uudisrakennukset ja peruskorjaukset Turun kaupungin kiinteistöissä)				
Investointikohteen nimi, vaikutus vuokramäärärahoihin hankkeen mukaan/alkaen 20xx				
Keskuspaloasema (peruskorjauksen tilatarveselvitys vuonna 2016)				
Keskuspaloasema (tilannekeskus: Toteutus 2016-2017)		30		
Kakskerta, Jäkärä, Paattinen, Maaria, Kärsämäki paloasemat (tilatarveselvitykset vuonna 2016)				
Yhteensä		30		

TYÖVOIMAN KÄYTTÖ (KV)

Henkilötyövuodet (htv)	TP 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Aluepelastus	550	555	552	549	549	549	
Palkat ja palkkiot (tiedoksi, 1000 €)	22 119	22 895	22 177	21 905	22 028	22 218	22 600
Lisätietoja: -							

STRATEGISET TAVOITTEET (KV)

Tavoite 1	Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2013-2016		Muut toteutettavat linjaukset: -				
	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintavalmiusaika (%)	80 %	80 %	80 %	80 %	80 %	80 %	80 %
Tavoitteen kuvaus: -							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

Tavoite 2	Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2013-2016		Muut toteutettavat linjaukset: -				
Tarkastusmäärät (%)	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %
Tavoitteen kuvaus: -							

Tavoite 3	Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2013-2016		Muut toteutettavat linjaukset: -				
Kustannusvertailu (€/as.)	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	72 €	73 €	73 €	73 €	74 €	75 €	75 €
Tavoitteen kuvaus: -							

KONSERNIYHTEISÖT

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KONSERNIYHTEISÖT 2017 - 2020

KONSERNIYHTEISÖT – KOONTI YHTEISÖJEN KORTEISTA

Kaupungin strategisten yhteisöjen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet asetetaan yhteisöille tuloskorteissa, jotka on esitetty kaupungin talousarvion kohdassa Konserniyhteisöt. Turun kaupunginhallituksen johtosäännön 9 §:n 4-kohdan mukaisesti kaupunginhallituksen konsernijaoston tehtävänä on huolehtia strategisiksi yhteisöiksi määritettyjen yhteisöjen

toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden määrittelystä ja seurannasta.

Yhteisöt ovat toimittaneet Turun kaupungille valmistelemansa tuloskortit liitettäväksi kaupungin vuoden 2017 talousarvioon ja vuosien 2018 - 20 taloussuunnitelmaan ja konsernijaosto on kokouksessaan 23.9.2016 (§ 70) käsitellyt kunkin yhteisön tuloskortin

yhteisön toimitusjohtajan tai hallituksen puheenjohtajan esittelystä. Kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti merkitä tuloskortit tiedoksi ja hyväksyi ne osaltaan talousarviokirjaan sisällytettäväksi. Lisäksi kaupunginhallituksen konsernijaosto päätti oikeuttaa kaupunginjohtajan tekemään tuloskortteihin tarvittavia muutoksia talousarviokäsittelyn aikana.

Strateginen yhteisö	Lyhyt koonti ja yhteenveto yhteisöjen tuloskorteista
Arkea Oy	Talousarvio- ja suunnitelmavuosien liikevaihtotavoite ja liikevoittotavoite supistuvat. Tuleva sote-ratkaisu aiheuttaa epävarmuutta asiakasmarkkinassa.
Turun Seudun Rakennustekniikka Oy	Liikevaihtotavoite on asetettu talousarvio- ja suunnitelmavuosille noin 7 M€ tasolle, jossa pyritään kannattavasti menestymään. Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten (ei kilpailutetut) tilauskanta loppuu vuoden 2017 jälkeen, joten yhtiön on onnistuttava kilpailutuksissa.
Kuntec Oy	Talousarvio- ja suunnitelmavuosille haetaan liikevaihdon kasvua. Yhtiön siirtyessä kokonaisuudessa kilpailluille markkinoille yhtiön katteet pienevät aikaisemmista vuosista. Koska yhtiö menettää selvästi liikevaihtoaan ylläpidon kilpailutusten kautta ja rakentamisen puitesopimusten päättyessä, yhtiön on pystyttävä hankkimaan entistä enemmän ulkopuolista liikevaihtoa sekä sopeuttamaan toimintaansa oikealle tasolle.
Turun Kaupunkiliikenne Oy	Tarkastelun kohteena olevana ajankohdan alkupuoliskolla Turun Kaupunkiliikenne Oy:n tuotanto on poikkeuksellisen laajaa, johtuen lokakuussa 2016 alkavasta sähköbussiliikenteestä. Uusi liikenne on talouden näkökulmasta vaikeasti arvioitavaa koska kokemusperäistä tietoa uuden tyyppisen kaluston toimintavarmuudesta tai taloudellisuudesta ei ole olemassa. Muuten yhtiön toiminta ja talous kehittyi vakaasti.
Lännen Tekstiilihuolto Oy	Vuoden 2017 talousarvion ennustaminen on haasteellista useastakin eri syystä. Ravanin Pesula Oy:n fuusio on toteutunut kolme kuukautta sitten ja toistaiseksi ei ole vielä vertailukelpoista dataa käytettävissä hiljaisen kesän jälkeen. Oman epävarmuutensa tuo myös se, että liikevaihdosta on kilpailutuksessa noin 30 % seuraavan puolen vuoden aikana. Talousarvio on tehty kuitenkin siten kuin toiminta jatkuisi normaaliolosuhteissa. Yhtiö on kuitenkin vakavarainen ja taseessa on riittävästi likviditeettiä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KONSERNIYHTEISÖT 2017 - 2020

Turun Kaupunginteatteri Oy	Vuoden 2017 toimintaa ohjaa paluumuutto ja toiminnan käynnistäminen uusitussa teatteritalossa. Uuden toimitilan vaikutukset näkyvät sekä liikevaihdon kasvuna että liiketoiminnan muiden kulujen kasvuna. Teatterin taloudellisen tasapainon säilyttäminen vaatii jatkossa tiukan kuluseurannan lisäksi omien tuottojen kasvatusta.
Turun Ammattikorkeakoulu Oy	Vuoden 2017 talouteen liittyy suurena epävarmuustekijänä ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin mukaan tuleva strategiarahan osuus (5 %). Sen aiheuttama epävarmuus Turun ammattikorkeakoulun rahoitukseen on n. 3 M€. Muuten yhtiön toiminta ja talous näyttää vakaata kehitystä.
Varsinais-Suomen Asumisoikeus Oy	Asuntokaupassa kuten myös aso-markkinassa on ollut näkyvissä vähäistä piristymistä. Käyttöasteen oletetaan kehittyvän positiivisesti ja samoin myös yhtiön tuloksen. Yhtiö varautuu investoinneilla mm. seniori ja pienasuntojen kysyntään.
TVT Asunnot Oy	Yhtiön muuntuu seudulliseksi asuntotarjoajaksi talousarvio- ja taloussuunnittelukaudella. Uudistuotantoa ei pystytä rakennuskelpoisen tonttien puuttuessa toteuttamaan suunnitellusti. Liikevaihdon oletetaan kuitenkin kasvavan noin 1 M€:n vuosivauhdilla. Suunnittelukaudella jatkuu päättyvien lainojen konvertointi yhdessä kaupungin kanssa.
Turun Teknologiakiinteistöt Oy	Yhtiö jatkaa toiminnan kehittämistä pyrkien tehostamaan niin kustannuksia kuin vuokrakassavirtaa. Liikevaihdon ja -voiton ennustetaan kehittyvän positiivisesti yhtiön toiminnan laajentumissuunnitelmien mukaisesti. Kaupungille tapahtuvassa tuloutuksessa tapahtuu muutos, kun myönnetty junior-laina erääntyy helmikuussa 2019.
Turun Ylioppilaskyläsäätiö	Vuoden 2017 talousarvion laadinnan perusteena on ollut, että vuokrientarkistus olisi mahdollisimman pieni vastaten lähinnä toteutunutta kustannusten nousua. Yhtiö on varautunut toimintaympäristössä tapahtuvaan muutokseen pienien, yhden hengen asuntojen kysyntään liittyvään kasvuun luopumalla soluasunnoista ja muuntamalla niitä yksiöiksi. Näin käyttöasteen voidaan olettaa säilyvän hyvällä tasolla.
Koy Turun Monitoimihalli	Vuoden 2017 talousarvio on laadittu maltillisen kasvun odotukseen pohjautuen. Vuosien 2016 ja 2017 investointitaso on normaalia korkeampi. Tehtävien investointien kautta haetaan Turkuhallille liikevaihdon kasvua.
Turun seudun sosiaali- ja terveyspalvelukiinteistöt Oy	Talousarvio ja -suunnitelma vuosien liikevaihto perustuu kaupungin kanssa solmittuihin vuokrasopimuksiin, eikä siihen näin ollen liity merkittävää riskiä. Yhtiön talousarvio on laadittu oletuksella, että Turun kaupunginhallituksen päättämä vaihtovelkakirjalainapääoman konvertointi osakkeiksi tapahtuu alkuvuodesta 2017.
Oy Turku Energia - Åbo Energia Ab	Energiatuotteiden kysynnän kasvu pysyy maltillisena ja tämän vuoksi liikevaihto ei kasva. Liikevoitto laskee vuoden 2014 tasosta, mutta pysyy vuoden 2016 ennustetulla tasolla, koska kilpailun takia sähkön ja lämmön hintoja ei voida nostaa kustannusten nousua vastaavasti. Tulos pienenee, koska korkomenot kasvavat investointien velkarahoituksen vuoksi.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KONSERNIYHTEISÖT 2017 - 2020

Turun Seudun Vesi Oy	Yhtiön toiminnassa ja sen laajuudessa on tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina. Tilanteen voidaan todeta jatkuvan samanlaisena myös tulevana vuosina. Saramäki-Parolanpuisto -putkilinjan toteuttamisesta ja rahoituksesta päätetään yhtiökokouksessa syyskuun 2016 alussa. Putkilinjan rakentamiseen on varattu vuodet 2017 - 2018, mikä näkyy yhtiön investointimenoissa.
Turun Seudun Puhdistamo Oy	Yhtiön toiminnan ja talouden ennustetaan kehittyvän tasaisesti. Suurimmat investoinnit tuleville vuosille ovat: Yhtiö ostaa vuonna 2017 Turun kaupungilta puhdistamon maanalaisen tilan käyttöoikeuden, jonka kustannukseksi on arvioitu 4.160.000 €. Yhtiö on esisuunnitelman perusteella arvioinut poistoputken kapasiteetin tehostamisen kustannukseksi 15M€, jotka tulevat toteutumaan vuosien 2017-2020 aikana.
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy	Yhtiön toiminnan ja talouden suunnitellaan toteutuvan tasaisen kasvun mukaisesti. Taseen omavaraisuus ja maksuvalmius ovat erittäin hyviä koko suunnittelujakson.
Turun Satama Oy	Turun Satama Oy:n vuoden 2017 talousarvio on laadittu ajankohtana, jolloin Suomen talousnäkymät ovat jo seitsemän peräkkäisen vuoden aikana heikot. Satama on kuitenkin onnistunut parantamaan tulostaan erittäin vaikeassa kilpailutilanteessa. Satama arvioi liikevaihdon sekä liikevoiton kasvavan hieman vuodesta 2016, mikä mahdollistaa kaupungin vvk-lainan 2,4 milj. euron tuloutuksen suunnitellusti.
Turku Science Park Oy	Yhtiön toiminta ja talous laajenee johtuen mm. liikkeenluovutuksesta kaupungin kanssa. Liikevaihdon arvioidaan vakiintuvan n. 7 milj. euron tasolle.
Turun Aikuiskoulutussäätiö	Vuoden 2017 aikana astuu voimaan valtiontalouden säästötoimia, jotka vaikuttavat Turun Aikuiskoulutussäätiön toimintaan. Valtion-osuusrahoituksen määrä laskee tulevana vuotena. Säätiön tase säilyy kuitenkin erittäin vahvana ja vakavaraisena.
Turku Touring Oy	Yhtiön toiminnan ja talouden arvioidaan kehittyvän vakaasti. Tase säilyy erittäin omavaraisena ja likvidejä varoja on enemmän kuin korollisia velkoja.
Logomo Oy (konserni)	Yhtiön käyttöasteen ja liiketoiminnan arvioidaan kehittyvän tasaisen positiivisesti.
Forum Marinum Säätiö	Säätiön talous perustuu Turun kaupungin ja valtion toiminta-avustuksiin ja omaan tuottoon, jonka osuus käyttötalouden tulostarvosta on 30 %. Kävijämäärien arvioidaan olevan 125 -135 tuhatta kävijää vuodessa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

ARKEA OY -KONSERNI

ARKEA OY - KONSERNI

Toimitusjohtaja Tuija Rompasaari-Salmi

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on ruoka-, siivous- ja kiinteistönhoitopalveluiden tuottaminen, sekä näiden palveluiden toteuttamiseen liittyvä suunnittelu ja konsultointi; ruokatuotteiden valmistus, varastoiminen, välittäminen ja kuljettaminen; kiinteistöjen siivous, hoito, huolto, valvonta, vartiointi ja turvallisuuspalvelut sekä kiinteistöihin liittyvien laittei-

den ja järjestelmien asentaminen, huolto ja korjaus. Yhtiö voi myös ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä sekä osakkeita ja muita arvopapereita.

Toimintaympäristön muutostekijät

Kilpailu tulee edelleen kiristymään sekä asiakkaista että osaavasta työvoimasta. Epävarmuus sote-mallin toteutumisesta vaikuttaa Arkean nykyisyyteen ja lähitulevaisuuteen.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräraikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee

	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori 1						
Liikevaihto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen, %	51.629	67.932	66.719	62.059	58.860	58.328
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Huolimatta aktiivisesta myyntityöstä ympäristökuntiin ja yrityksiin, Arkean liikevaihto tulee laskemaan tulevina vuosina. Epävarmuus sote-ratkaisusta on siirtänyt päätöksentekoa kunnissa ja kaupungeissa. Tulevat kilpailutukset yhtiön nykyisistä sopimuksista laskevat myös liikevaihtoa.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

ARKEA OY -KONSERNI

	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori 2						
Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten (ei kilpailutetut) tilauskanta pienenee (1.000€)	27.721	22.042	20.700	7.007	239	0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Turun kaupunki tekee päätökset tämän osalta.						
Mittari tai indikaattori 3						
Liikevoitto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen (1.000€)	2.594	1.434	879	821	758	749
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Johtuen kiristyvästä kilpailusta ja edelleen jatkuvista sopimusten kilpailutuksista yhtiön liikevoitto tulee laskemaan vaikka toiminnan kehittämistä ja tehosta tehdään jatkuvasti.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Arkea-konsernin liikevaihto ja liikevoitto tulevat supistumaan tulevina vuosina. Sote- ratkaisujen

epävarmuus näkyy tällä hetkellä kuntien päätöksenteossa. Tuleva sote-ratkaisulla tulee olemaan merkitystä Arkeaan.

Jotta Arkea säilyttää kilpailukykyisyytensä, kehittämistyötä tulee jatkaa voimakkaasti.

TURUN SEUDUN RAKENNUSTEKNIikka OY

Toimitusjohtaja Jouko Jortikka

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Toimialana on rakennusalan palveluidentuottaminen Turun kaupunkikonsernille ja seutukunnalle sisältäen mm. korjausrakentamis-, ja talotekniikka- palveluiden tuottamista sekä rakennustarvikkeiden ja rakennusosien valmistusta

Toimintaympäristön muutostekijät

Rakentamisen suhdanteet ovat vuonna 2016 piristyneet ja uusia kilpailevia yrityksiä on tullut korjausrakentamismarkkinoille lisää ja kilpailu on tältä osin koventunut. Ennusteiden mukaan odotetaan myös v. 2017 rakentamisen volyymin kasvavan, varsinkin uudisrakentamisen suhteen, ja erityisesti omarahoitteiset asuntokohteet sekä paljon suuria kohteita on käynnistynyt tai käynnistymässä Turun seutukunnan alueella.

Korjausrakentamisen volyymin ennakoidaan pysyvän samansuuntaisena kuin vuonna 2015. Kaupunkikonsernin kireä taloustilanne huomioiden tulleen tulevinakin vuosina tekemään edelleen aino-

astaan välttämättömät korjaus- ja kunnossapitotoimenpiteet kaupungin kiinteistömassaan ja joitakin kohteita, jotka on suunniteltu korjattavaksi puretaan.

2016 vuoden alusta Turun Seudun Rakennustekniikka Oy:n toinen liiketoiminta-alueista myytiin Arkea kunnossapito Oy:lle, jolloin liikevaihto on vuonna 2016 vähentynyt oleellisesti kyseisen kaupan vuoksi. Liikevaihto on tulevina vuosina budjetoitu huomioiden resurssi yms.tekijät n. 6 -7 milj.€:n tasolle, jossa pyritään kannattavasti menestymään.

Liikevaihdon kasvu on edelleen enenevässä määrin saatava markkinoilta. Liikevaihtoa pyritään kasvattamaan hallitulla kasvulla, huolehtien tiukasti kannattavuudesta. Asiakassegmentoinnissa ja liiketoiminnan periaatteissa noudatetaan vuoden 2016 alussa hyväksyttyä strategiaa.

Yhtiön nykyisen puitesopimuskannan avauduttua markkinoille vuonna 2015 ollaan edelleen kireässä markkinaehtoisessa kilpailussa Kiinteiden kustannusten tiukalla hallinnalla, sekä uudenv.2016

alusta otetun toiminto-ohjausjärjestelmän tuomalla tehokkuudella, laadun kehittämisellä ja osaamisesta huolehtimalla pyritään pysymään kilpailussa mukana.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Asiakaskannan laajentuminen sekä nykyisten asiakkaiden tiedon tarpeen kasvaminen edellyttää yritystä panostamaan asiakkaiden tarpeisiin..

Yhtiön strategia ohjaa yhtiön myynti- ja markkinointitoimenpiteitä. Yritys panostaa laatuun RALA sertifiointin mukaisesti. Toimintaympäristön muutokset edellyttävät myös yhtiön organisaatorakenteen joustokykyä. Henkilöstörakenteen muutoksilla pyritään saavuttamaan yhtiön toiminnalle terve ja joustava rakenne, jotta työkannan kausiluonteinen keskittyminen saadaan entistä paremmin hallintaan. Panostukset työntekijöiden ammatilliseen koulutukseen fokuosoituvat tulevaisuudessa asiakasnäkökulman perusteella

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SEUDUN RAKENNUSTEKNIikka OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräraikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori 1						
Liikevaihto kasvaa verrattuna edellisen vuoden tilinpäätökseen (1.000€)	21.318	7.020	7.100	7.200	7.300	7.400
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Liikevaihtoa kasvatetaan hallitusti ja kannattavasti, ottamalla tarjousmarkkinoilta TSR:lle sopivia töitä käytettävissä olevia tietojärjestelmiä hyödyntäen.						
Mittari tai indikaattori 2						
Kaupungin määräraikaisten puitesopimusten (ei kilpailutetut) tilauskanta pienenee (1.000€)	16.648	5.580	1.873	0	0	0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Prosessien ja toiminnan tuottavuuden, ja tehostamisen kautta haetaan kilpailukykyä. Markkinointi kohdentuu strategian mukaisesti valikoituihin asiakasryhmiin.						
Mittari tai indikaattori 3						
Liikevoitto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen (1.000€)	1.646	0.320	0.296	0.270	0.275	0.280
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kiinteiden kulujen hallinta ja minimointi, toiminnan jatkuvalla tehostamisella sekä tarkemmalla tarjouslaskennalla, hyödyntäen toimintojärjestelmän raportoinnin jälkilaskentatietoa						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Kyseinen liikevaihto- ja tulostaso arvioidaan realistisesti saavutettavan, kun keskitytään strategiaamme mukaisiin pääasiakasryhmiimme sekä

korjausrakentamisliiketoiminnan liiketoiminta-alueeseemme.

TURUN SEUDUN KUNTATEKNIikka OY

Toimitusjohtaja Karri Knaapinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Teiden ja moottoriteiden rakentaminen.

Yhtiön toimialana on maa- ja vesirakennustöiden, kadunrakentamistöiden, viherrakentamistöiden, metsänhoitotöiden, liikunta- ja leikkipaikkarakentamistöiden, projektinjohtourakoinnin, auto- ja konekorjaamotoiminnan ja ohjelmistotuotannon sekä näihin liittyvien kuljetus-, rakennus-, ylläpito- ja muiden töiden suorittaminen, suunnittelu ja konsultointi sekä toimialaan liittyvien tuotteiden valmistus ja myynti. Edelleen yhtiön toimialana on omistaa ja hallita osakkeita, osuuksia, arvopapereita ja muuta omaisuutta. Yhtiö voi lisäksi ostaa, myydä ja omistaa kiinteistöjä ja osakkeita sekä vuokrata kiinteistöjä ja huonetiloja. Yhtiö voi harjoittaa toimintaansa sekä kotimaassa että ulkomailla.

Kauppila Oy

Yhtiön toimialana on puutarha-alan alkutuotanto

sekä alan tuotteiden ja tarvikkeiden tuonti ja tukku- ja vähittäismyynti sekä maisemaurakointi ja tähän liittyvät työt. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita kiinteistöjä sekä huoneistojen hallintaan oikeuttavia ja muunlaisia osakkeita.

Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiön toimintaympäristö on edelleen voimakkaassa muutoksessa. Kaupungin kanssa solmitut puitesopimukset ovat päättymässä ja tätä kautta yhtiö menettää liikevaihtoaan. Toisaalta yhtiön tehostamistoimet ovat kantaneet hedelmää ja yhtiö on yhä enenevässä määrin voittanut tarjouskilpailuja, joihin on osallistunut. Yhtiön uusi liiketoiminta-alue (projektinjohtopalvelut) on käynnistysvaiheessa, mutta sen näkymät ovat lupaavat. Yhtiö tavoittelee ko. liiketoiminta-alueen kautta lisälii-

kevaihtoa. Infrarakentamisen näkymät ovat parantuneet viime aikoina, joka tuo uusia mahdollisuuksia yhtiön toiminnalle.

Kuntec-konserniin liitetty Kauppila Oy on ensimmäisenä toimintavuotenaan konsernissa ollut laajojen tehostamistoimien kohteena. Yritystä on viriitetty toimintakuntoon tulevia vuosia varten. Näkymät puutarha-alan vähittäiskaupan ja viherrakentamisen alalla ovat säilyneet hyvinä.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön toiminnan tehostamista haetaan jatkossa edelleen koneiden ja kaluston sekä henkilöstön oikean resursoinnin ja entistä suunnitelmallisemman käytön kautta. Yhtiö pyrkii myös mahdollisin yrityskaupoin kehittämään toimintaansa ja kasvattamaan Kuntec-konsernin liikevaihtoa. Yhtiön tavoitteena on kannattavuuden säilyttäminen nykyisellä hyvällä tasolla.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SEUDUN KUNTATEKNIikka OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori 1						
Liikevaihto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen, %	37.810 (+0,3%)	30.915 (-18,2%)	32.555 (+5,3%)	34.580 (+6,2%)	37.508 (+8,5%)	40.310 (+7,5%)
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö pyrkii vastaamaan puitesopimusten mukaisen tilauskannan pienenemiseen tehostamalla toimintaansa kuluttajakaupan suuntaan, kehittämällä yhtiön uutta liiketoiminta-aluetta (projektinjohtopalvelut), laajentamalla asiakaskuntaansa perinteisillä toimialoillaan sekä jatkamalla edelleen yhtiön brändin rakentamista. Yrityskaupat ovat myös mahdollisia.						
Mittari tai indikaattori 2						
Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten (ei kilpailutetut) tilauskanta pienenee (1.000€)	29.960	18.807	9.809	6.370	2.802	0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö pyrkii vastaamaan puitesopimusten mukaisen tilauskannan pienenemiseen tehostamalla toimintaansa kuluttajakaupan suuntaan, kehittämällä yhtiön uutta liiketoiminta-aluetta (projektinjohtopalvelut), laajentamalla asiakaskuntaansa perinteisillä toimialoillaan sekä jatkamalla edelleen yhtiön brändin rakentamista. Yrityskaupat ovat myös mahdollisia.						
Mittari tai indikaattori 3						
Liikevoitto kasvaa verrattuna edelliseen tilinpäätökseen (1.000€)	5.096	1.941	1.957	2.041	2.092	2.120
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö pyrkii tehostamaan edelleen toimintaansa ja säilyttämään liikevoittotasonsa siitä huolimatta, että yhtiön siirtyessä kokonaisuudessaan kilpailumarkkinoille yhtiön katteet pienenevät aikaisemmista vuosista.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SEUDUN KUNTATEKNIikka OY

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuosi 2017 on yhtiön kuudes toimintavuosi. Yhtiö lähtee tavoittelemaan n. 32,5 milj. euron liikevaihtoa. Yhtiön tarkoituksena on voittaa kilpailutuksen piiriin tulevat ylläpitoa koskevat puitesopimusten osat, mutta samalla yhtiö tiedostaa, että kilpailutusten kautta yhtiön liikevaihto tulee laskemaan kilpailutuksen piiriin kuuluvien alueiden osalta. Lisäksi yhtiö on huomionnut, että rakentamisen osalta kaupungin puitesopimusten mukainen liikevaihto tulee jäämään pois. Koska yhtiö menettää selvästi liikevaihtoaan ylläpidon kilpailutuksen kautta ja rakentamisen puitesopimusten päättyessä, yhtiön on pystyttävä hankkimaan entistä enemmän ulkopuolista liikevaihtoa sekä sopeuttamaan toimintansa oikealle tasolle. Yhtiö on käynnistänyt uuden liiketoiminta-alueen (projektinjohtopalvelut), jonka

ennustetaan tuovan yhtiölle korvaavaa liikevaihtoa menetetyn liikevaihdon tilalle. Lisäksi Kauppila Oy:n siirtyminen Kuntec-konserniin lisää Kuntecin liikevaihtoa.

Liikevaihtotavoitteeseen on tarkoitus päästä em. keinoin, minkä lisäksi liiketoiminnan laajentaminen yrityskaupoin on mahdollista. Lisäksi yhtiö panostaa edelleen tunnettavuutensa lisäämiseen.

Kauppila Oy:n liittyminen osaksi Kuntec-konsernia lisää konsernin toimittajamäärää lyhyellä tähtämellä. Hankintatoiminnan keskittämällä toimittajamäärä kuitenkin tulee pienenemään suunnitelmavuosina, jonka johdosta saavutetaan kustannussäästöjä ostoissa ja hallinnollisissa kuluissa.

Kauppila Oy:n mukana olo vaikuttaa jatkossa myös jonkin verran konsernin tunnuslukuun liikevaihto/htv. Kauppila Oy:n toimialalla ko. tunnusluku on toiminnan luonteen vuoksi yleisesti matalammalla tasolla kuin muutoin Kuntec-konsernissa.

Taloussuunnitelmakaudella yhtiön liikevaihdon ennustetaan kasvavan porrastetusti n. 40 milj. euron tasolle. Yhtiön liikevoittotavoite on asetettu 5-6 %:iin. Tavoitteen mukaan liikevoiton ennustetaan asettuvan n. 2 milj. euroon.

Liikevaihdon odotetaan nousevan edellä mainituista, mikäli konkreettista edistymistä tapahtuu kuntayhteistyön osalta tarkastelujaksolla.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN KAUPUNKILIIKENNE OY

TURUN KAUPUNKILIIKENNE OY

Toimitusjohtaja Juha Parkkonen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on linja-autoliikenne ja sopimusliikenteen tuottaminen Turun kaupungille. Yhtiö tuottaa Joukkoliikennelautakunnalle joukkoliikennepalvelua yhtiön ja kaupungin välisen sopimuksen mukaisesti. Nykyinen liikennöintisopimus ulottuu vuoteen 2023 saakka.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Kaupunkiliikenne Oy aloittaa 1.10.2016 sähkö-

bussiliikenteen linjalla 1 (satama - lentokenttä). Liikennöintiä varten yhtiö hankkii kaikkiaan kotimaassa valmistettua sähköbussia. Liikennöintisopimuksen mukaisesti yhtiön liikennemäärä palautetaan viimeistään vuonna 2019 vastaamaan vuoden 2010 tuotannon tasoa. Toimintaympäristössä ei ole odotettavissa muita yhtiötä koskevia muutoksia, koska EU-säännösten mukaan yhtiö (In-house-yhtiö) ei voi osallistua seudullisen joukkoliikenteen kilpailutuksiin. Yhtiön roolin kasvattamisesta joukkoliikennepalvelujen kehittämisessä ja pilotoinnissa, on käyty keskusteluja Joukkoliikennetoimiston kanssa.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Sähköbussiliikenteen aloittaminen vaatii kalustoinvestointeja vuoden 2016 loppupuolella. Liikenteen väheneminen viimeistään vuonna 2019 merkitsee henkilöstövähennyksiä sekä vanhemman kaluston poistamista tuotannosta, mikä mahdollistaa kaluston keski-ikänsä pitämisen sopimuksen mukaisissa rajoissa ilman merkittäviä kalustohankintoja.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Linja-autoliikenteen tuottaminen sovitussa laajuudessa						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Osuus tuotetuista linjakilometreistä, %	15,0	17,0	17,0	17,0	15,0	15,0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Noudatetaan liikennöintisopimusta						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN KAUPUNKILIIKENNE OY

Tavoite: Yhtiön tulorahoituksen riittävyys investointeihin ja tuloutus kaupungille						
Mittari tai indikaattori						
Liikevoitto (1.000 €)	451	260	300	300	250	250
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Hyvällä kulujen hallinnalla.						
Antolainojen korko (1.000 €)	98	90	140	130	130	130
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tehdään kiitettävä liikevoitto ja maksetaan lainoja suunnitellusti.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Tarkastelun kohteena olevana ajankohdan alkupuoliskolla Turun Kaupunkiliikenne Oy:n tuotanto on poikkeuksellisen laajaa, johtuen lokakuussa 2016 alkavasta sähköbussiliikenteestä. Uusi liikenne on talouden näkökulmasta vaikeasti arvioitavaa koska

kokemusperäistä tietoa uuden tyyppisen kaluston toimintavarmuudesta tai taloudellisuudesta ei ole olemassa. Lisäksi osa liikenteeseen kannattavuuteen vaikuttavista sopimuksista on vielä allekirjoittamatta.

Viimeistään vuonna 2019 supistuva liikenne heikentää kannattavuutta. Henkilöstövähennykset tulevat aiheuttamaan epävarmuutta ja tyytymättömyyttä, mikä johtaa henkilöstökustannusten ainakin tilapäiseen kasvuun.

LÄNNEN TEKSTIILIHUOLTO OY

Toimitusjohtaja Miika Markkanen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Tekstiilihuolto Oy on täydellistä tekstiilihuoltopalvelua tarjoava Turun kaupungin ja Varsinais-Suomen sairaanhoito-piirin kuntayhtymän omistama osakeyhtiö, jonka tehtävänä on tarjota hinnoiteltua ja laadultaan kilpailukykyisiä palveluja Turun kaupungin ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin yksiköille.

Laitostekstiilien, hotellitekstiilien ja työvaatteiden vuokraukseen ja huoltoon erikoistuva Turun Tekstiilihuolto Oy myy palvelujaan kapasiteettinsa rajoissa tekstiilihuoltopalveluja tarvitseville yrityksille ja yhteisöille.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Tekstiilihuolto Oy on toiminut markkinoilla niin omistamansa markkinointiyhtiön kautta, että suoraan tarjoamalla korkealaatuisia tekstiilihuoltopalveluja toimialueellaan. Yritys on kasvanut tasaisesti koko 2000 luvun ajan.

Toimintaympäristössä on tapahtunut viimeisen kahden vuoden aikana selkeä muutos. Pitkäänkin osakeyhtiömuotoisina toimineet julkisomisteiset pesulat ovat palanneet ns. in-house pesuloiksi joko lopettamalla markkinoilla toimimisen tai hankkineet takaisin in-house asemansa omistusjärjestelyillä.

Vapaana olevaa terveydenhuollon liikevaihtoa alkaa olla markkinoilla yhä vähemmän meidänkin toimialueellamme. Muita sairaalapesulaan sopivia toimialueita ovat mm. elintarviketeollisuus ja hotellit.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Turun Tekstiilihuolto on jo pitkään panostanut toiminnan rationalisointiin ja tehokkuuden kehittämiseen. Muuttaessamme uusiin toimitiloihin Turun Artukaisiin kesällä 2012, panostimme erityisesti veden ja energian tehokkaampaan käyttöön.

Onnistuimme investoinneissa erinomaisesti ja säästimmme itsellemme asettamat tavoitteet ja takaisinmaksuajat laskettua nopeammin. Tänä vuonna olemme jatkaneet edelleen höyryenergian tehostamista yhdessä Turku Energian kanssa. He alkavat käyttämään höyryntuotannossaan puuhaketta raskaan öljyn sijaan vielä kuluvan syksyn aikana. Näin räsitamme ympäristöämme entistä vähemmän ja pystymme korvaamaan kalliin raakaöljyn edullisemmalla puuhakkeella.

Vuoden 2014 teemana Turun Tekstiilihuollossa on ollut toiminnan tehostaminen ja uusasiakashankinta. Uusien toimitilojen myötä olemme pystyneet hyödyntämään tilan ja tuotantovirrat tehokkaammin ja pystyneet lisäämään tehokkuutta työn sujuvuuteen.

Toimimme kahdessa vuorossa viitenä arkipäivänä viikossa. Kuljetukset toimivat tietyillä alueilla kuukautena päivänä viikossa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

LÄNNEN TEKSTIILIHUOLTO OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Kaupungin määräaikaisten puitesopimusten tilauskannan ulkopuolinen liikevaihto kasvaa ja yhtiön sisäisen toiminnan tuottavuus paranee

	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori 1						
Antolainojen korko (1.000 €)	110	100	90	76	62	48
Mittari tai indikaattori 2						
Osinkotuotto Turun kaupungille * (1.000 €)	-	-	53	101	101	101
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yrityksen tavoitteena on säilyttää nykyinen asiakaskanta ja kasvattaa liikevaihtoa tasaisesti. Huolehtimalla toiminnan tehokkuudesta sekä tekemällä järkeviä investointeja, turvaamme vakaan tuloskehityksen ja maksukyvyn.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2017 talousarvion ennustaminen on haasteellista useastakin eri syystä. Ravanin Pesula Oy:n fuusio on toteutunut kolme kuukautta sitten ja

toistaiseksi ei ole vielä vertailukelpoista dataa käytettävissä hiljaisen kesän jälkeen. Oman epävarmuutensa tuo myös se, että liikevaihdosta on

kilpailutuksessa noin 30 % seuraavan puolen vuoden aikana. Talousarvio on tehty kuitenkin siten kuin toiminta jatkuisi normaaliolosuhteissa.

TURUN KAUPUNGINTEATTERI OY

Toimitusjohtaja Arto Valkama

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on yleishyödyllisellä tavalla ylläpitää ja harjoittaa teatteritoimintaa Turun kaupungissa. Yhtiö voi harjoittaa kahvila, ravintola-, catering-, kokous-, ja kongressipalveluliiketoimintaa sekä tila- ja vuokraustoimintaa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Peruskorjauksen aikataulun mukaan syyskausi 2017 päästään aloittamaan peruskorjatuissa tiloissa. Tällöin siirrytään toiminnallisesti ns. normaalitilanteeseen eli toiminta keskittyy sekä tuotannon että esitysten osalta teatteritalolle. Muiden tilojen osalta kesäteatteritoimintaa tullaan näillä näkymin jatkamaan. Paluu teatteritalolle tarkoittaa tilaresurssin kasvamista sekä tuotannon että esitystoiminnan osalta. Tämä mahdollistaa monipuolisemman teatteritarjonnan, mutta asettaa haasteensa tilojen käyttöasteesta huolehtimiselle. Teatteriyhtiön hallitus päätti kesäkuussa 2016, että teatteritilojen vuokraustoimintaa lähdetään kehittämään yhdessä ravintolatoiminnan kanssa niin, että molempia aletaan hoitamaan teatteriyhtiön omana toimintana. Tähän asti ravintolatoiminnasta on

huolehtinut ulkopuolinen taho. Tällä haetaan synergiaa ja sujuvuutta toimintoihin sekä teatterin omien tuottojen kasvua.

Valtion rahoitus teatterille ei näillä näkymin tule tulevina vuosina kasvamaan. Opetus- ja kulttuuriministeriön omissa arvioissa lähdetään tulevina vuosina liikkeelle indeksien jäädyttämisestä, joka ei suoranaisesti laske tukitasoa, mutta irtaannuttaa tukien tason toki muusta kustannusten nousuvahdista. Valtion rahoitusjärjestelmää ollaan uudistamassa, mutta uudistuksen vaikutuksista ei ole vielä mitään tarkempaa tietoa.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Myynnin ja markkinoinnin kehittäminen

Itsenäinen myynti- ja markkinointiosasto on toiminut vuoden 2014 alusta lähtien. Osaston tavoitteena on aktiivinen myyntityö, asiakkuuksien hallinta, ryhmäasiakkaiden määrän lisäys, kustannustehokas markkinointi ja täyttöprosenttien nosto kaikissa toimipaikoissa.

Esimiestyön vahvistaminen

Johtoryhmytyöskentelyä kehitetään edelleen. Osastoiesimiesten työtä tuetaan esimieskoulutuksella. Päätösvaltaa siirretään organisaatiossa lähemmäs operatiivista tasoa. Tavoitteena on itsenäisesti osastojaan johtavat esimiehet, työnkuvien ja vastuiden selkeytys ja hyvinvoiva työyhteisö.

Tuotantoprosessien kehittäminen

Teatteriyhtiössä on tehty vuoden 2016 aikana teatterituotannon prosessikuvaus ja lanseerattu Lean-opeihin nojaava Hukkajahti-hanke. Hukkajahdissa pyritään varmistamaan tuotannon virtaus niin, ettei synny huonosta suunnittelusta tai informaation kulkemattomuudesta johtuvaa tyhjääkäyntiä. Samalla valmistavat osastot ovat alkaneet kehittää päivittäisjohtamistaan, jolloin pystytään entistä paremmalla suunnittelulla varmistamaan töiden tasainen jakautuminen ja valmistumisen oikea-aikaisuus. Tavoitteena on vähentää ylikuormitusta ensi illan alla ja sitä kautta tuottaa entistä parempia esityksiä tuotantobudjeteissa pysyen.

Ravintola- ja tilavuokraustoiminnan kehittäminen

Peruskorjauksen valmistuttua teatteriyhtiö alkaa itse hoitamaan teatteritalon ravintolatoimintaa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN KAUPUNGINTEATTERI OY

Ravintolatoiminnasta vastaavalle ravintolapäällikölle keskitetään myös tilavuokraustoiminnan koordinointi. Tavoitteena on hyvin toimiva teatteriravintola, joka tuottaa asiakkailleen elämyksiä teat-

teriesityksen yhteyteen ja teatteriyhtiölle sitä kautta entistä parempaa ravintolatoiminnan tuottoa. Tilavuokraustoiminnalla on tarkoitus vahvistaa

tilojen käyttöastetta ja samalla hankkia lisää omia tuottoja.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Pitkän aikavälin taloudellinen tasapaino						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori 1						
Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja (1.000 eur)	811	39,0	-157,8	-138,6	-151,6	-93,6
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tarkka budjetointi, talouden raportointijärjestelmien kehittäminen, taloudellisen tilanteen huomiointi tulevaisuuden suunnittelussa, oikean toimintavolyymin ja tuotantojen kokoluokan hakeminen peruskorjauksen jälkeen teatteritalossa.						
Tavoite: Ulkoisen rahoituksen kasvattaminen ja vaikuttavuuden lisääminen						
Mittari tai indikaattori 2						
Lipputulosten ja muun liiketoiminnan tulojen kasvattaminen - lipputulot 1.000 €	2 663	2 644	3 283	4 074	4 075	4 138
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Myynnin ja markkinoinnin kehittäminen, asiakkuuksien hallinta, suunnittelujänteen pidentäminen, aikataulutuksen tehostaminen, aktiivinen yritys yhteistyö, oman ravintola- ja tilavuokraustoiminnan kehittäminen.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2017 toimintaa ohjaa paluumuutto ja toiminnan käynnistäminen uusitussa teatteritalossa.

Käytännössä tämä tarkoittaa esitystoiminnan lopettamista keväällä huhtikuun lopussa, joka on pari viikkoa ennen normaalia lopetusajankohtaa.

Touko- ja kesäkuu käytetään väistötilojen purku- töihin ja pakkauksiin ja heinäkuussa on tarkoitus päästä varustamaan teatteritaloa. Esitystoiminta

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN KAUPUNGINTEATTERI OY

käynnistyy syyskuun puolivälissä. Taloudellisesti muuton kustannuksiin on varauduttu budjetissa. Muuton suorien kustannusten lisäksi vuoden 2017 taloutta rasittaa toiminnan skaalaus suurempaan tilakokoon. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että tilikauden aikana tuotetaan kaksi päänäyttämön ja kaksi pienen puolen ensi-iltaa, joiden tuotantokus-

tannukset kohdistuvat vuoteen 2017, mutta lippu-
tulojen pääpaino on vasta vuoden 2018 puolella.

Talousarviovuoden 2017 kaupungin panostuksen li-
säys vastaisi peruskorjauksen myötä kohoavaa

vuokraa elokuusta eteenpäin. Suunnitelmavuonna 2018 teatteri kattaa kohoavasta vuokrasta 100.000 euroa ja vuodesta 2019 lähtien 200.000 euroa vuositasolla. Taloudellisesti erinomaisesti onnistuneiden väistövuosien ansiosta teatteri pystyy tekemään peruskorjaukseen liittyvät noin 2 miljoonan euron kalustoinvestoinnit omasta kassasta. Investointien myötä vuosittaiset poistot kasvavat merkittävästi, mutta etenkin ravintola- ja tilavuokraustoiminnan tuottoa kehittämällä teatterin talous on tulosvaikutteisista poistoista huolimatta tasapainotettavissa. Kaiken kaikkiaan suunnitelmavuosilla teatterin taloudellisen tuloksentekevyyden on oltava

700-800.000 euroa parempi verrattuna viimeiseen teatteritalossa vietettyyn kokonaiseen toimintavuoteen 2013.

Teatterin taloudellisen tasapainon säilyttäminen vaatii jatkossa tiukan kuluseurannan lisäksi omien tuottojen kasvatusta. Tässä tullaan hyödyntämään peruskorjauksen myötä merkittävästi parantuvaa tilaresurssia sekä ravintolatoiminnan tuoton että tilavuokraustoiminnan kautta. Myös teatteritalon keskikäyttöä lähdetään kehittämään.

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU OY

Toimitusjohtaja Vesa Taatila

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toteuttaa ammattikorkeakoulutoimintaa valtioneuvoston sille antaman toimiluvan mukaisesti ammattikorkeakoululain määrittelemällä tavalla Vuonna 2015 hyväksytyin strategian mukaisesti yhtiö on olemassa Varsinais-Suomen työelämän, hyvinvoinnin ja kilpailukyvyn parantamiseksi. Yhtiön ensisijaisena tehtävänä on tuottaa osaavia ammattilaisia Varsinais-Suomen työelämän kehittämiseen. Yhtiöllä on myös tärkeä rooli alueen kilpailukyvyn ja elinvoiman rakentamisessa - yhtiö on osalltään kehittämässä Turku pohjoisen Itämeren kiinnostavammaksi ja rohkeasti uudistuvaksi korkeakoulu- ja kulttuurikaupungiksi, jossa on hyvä elää ja onnistua yhdessä. Yhtiö on aktiivisesti luomassa Varsinais-Suomesta yhteistyön ja kumppanuuden maakuntaa, jossa elämisen laatu on parasta. Yhtiön onnistuminen mitataan Turun ja koko Varsinais-Suomen hyvinvoinnilla, elämisen laadulla ja menestyksellä kansainvälisessä kilpailussa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Keskeinen kansallinen muutostekijä on kehittyvä korkeakoululainsäädäntö ja -rahoitusmalli. Lain-säädännön osalta ollaan vaiheessa, jossa edellisten

vuosien suuria muutoksia konsolidoidaan perustoi-minnan osaksi. Ammattikorkeakoulujen rahoituskeh-yksen ennakoidaan tasaantuvan vuoden 2016 ta-solle. Samalla itse rahoitusmalliin on tulossa vola-tiliteettia lisääviä muutoksia, joista merkitykselli-sin on strategisen rahoituksen osuuden lisäys. Yhtiö varautuu muutoksiin olemalla aktiivisesti mukana mallin kehitykseen liittyvässä keskustelussa ja vah-vistamalla ulkoisten lähteiden kautta tulevaa ra-hoitusta.

Keskeinen alueellinen muutostekijä on työelämän kehitymissuunta. Tällä hetkellä vaikuttaa, että alueen yritysten liiketoiminta on kasvuvaiheessa, mikä on avannut ammattikorkeakoululle paljon yh-teistyömahdollisuuksia niin tutkintotuotannon kuin kehittämisprojektien kautta. Alkanut kasvu on kui-tenkin herkässä tilanteessa, joten lähivuosien kehi-tystä on vaikea arvioida tarkasti. Yhtiö valmistau-tuu erilaisiin skenaarioihin keskittymällä strategi-ansa mukaisilla painopisteillä korkean tason käy-tännön osaamisen tuottamiseen sekä opiskelijoille että työelämäkumppaneille. Lisäksi yhtiö tiivistää yhteistyötään strategiassa määriteltyjen korkea-koulu- ja konsernikumppaneiden kanssa.

Kansainvälisesti keskeinen muutostekijä vuonna 2017 liittyy pakollisiksi tuleviin tutkintomaksuihin

sekä kovenemaan kilpailuun osaamisen tuottami-nessa. Tutkintomaksuihin yhtiö on varautunut tiivis-tämällä kansainvälisesti kiinnostavien koulutusoh-jelmien sisäänottoja. Kovenemaan kilpailuun varau-dutaan vahvistamalla korkeaa osaamistasoa ja yh-teyksiä paikalliseen työelämään.

Vuosina 2018-2019 yhtiön toiminta Turussa tiivistyy Kupittaa kampukselle. Toimenpiteellä oletetaan syntyvän sekä taloudellisia säästöjä että toiminnal-lisia etuja eri alojen tiivistyvän yhteistyön kautta.

Niukkenevasta valtionrahoituksesta huolimatta yh-tiö arvioi pystyvänsä laajentamaan TKI- ja palvelu-liiketoiminnan tuottamaa rahoitusta siten, että toi-mintaa voidaan aktiivisesti kehittää alueen työelä-män tarpeista lähtien. Näin ollen kaudella 2016-2019 ei ole oletettavissa tarvetta henkilöstöraken-teen tiivistämiselle.

Yhtiön toiminnan päätavoitteet vuosille 2015 - 2017

Tavoite 1: Tulevaisuuden teknillisen innovaatiokor-keakoulun rakentaminen Turkuun.

Tavoite 2: Hyvinvoinnin kehittämisen systemati-sointi strategiassa määritellyillä kärkialoilla.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU OY

Tavoite 3: Innovaatiopedagogisen oppimisjatkumon toteuttaminen kaikessa toiminnassa.

Tavoite 5: Toiminnan keskittäminen Kupittaaan kampukselle.

Tavoite 7: Ulkoisen rahoituksen määrän kasvattaminen.

Tavoite 4: Innostavan yhteisön aikaansaaminen.

Tavoite 6: Korkeakoulu- ja konserniyhtiöyhteistyön kehittäminen.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön menestyminen ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin perustuvassa rahanjaossa						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Valtion rahoitus (1000 €)	55 990	54 243	52 500	52 050	52 000	54 000
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: parannetaan toiminnan tuloksellisuutta uuden rahoitusmallin mukaisilla mittareilla, joista suurin painoarvo on suoritetuilla tutkinnoilla (46 %), 55 op/v suorittaneilla opiskelijoilla (26 %) ja ulkoisella TKI-rahoituksella (8 %)						
Turun ammattikorkeakoulussa suoritettut AMK-tutkinnot, kpl	1 652	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opintojaksojen vuositarjonnan vähentyessä opiskelijoiden henkilökohtaisiin opintosuunnitelmiin (HOPS) sijoitetaan vapaasti valittavia opintoja muista koulutusohjelmista (30 op tutkintosäännössä), opinnäytetöiden ohjausta tehostetaan, normi+1 -vuotisten ja yliaikaisten opiskelijoiden tehostettu ohjaus. Tutkintotuoton ennustettu väheneminen johtuu vuoden 2012 aloituspaikkaleikkauksista, jotka realisoituvat 2016-2018.						
Vähintään 55 op suorittaneet opiskelijat Turun ammattikorkeakoulussa, kpl	3 319	3 200	3 300	3 300	3 350	3 400
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opetussuunnitelmien ja arviointimenetelmien kehittäminen, aiempien opintojen hyväksilukukäytäntöjen ja osaamisnäyttöjen kehittäminen. Opettajatuutorit ohjaavat opiskelijoita valitsemaan opintoja väh. 55 op /vuosi. Kiinnitetään erityistä huomiota niiden opiskelijoiden ohjaukseen, joiden opintopistekertymä on keväällä noin 50 op. 55 op -tuoton tasaantuminen johtuu vuoden 2012 aloituspaikkaleikkausten vaikutuksesta, mikä on aiheuttanut opiskelijoiden määrän vähenemisen.						
TKI-rahoituksen ulkoisen rahoituksen osuus (urah), (1000 €)	4 925	6 000	6 500	7 000	7 500	8 000
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: opettajien ja tutkimusryhmien TKI-osaamisen vahvistaminen (esim. TKI-osaajavalmennus), TKI-keskuksen ja muiden tukipalveluiden vahvistaminen, osaavan hankehenkilöstön rekrytointi.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU OY

Opiskelijatytyväisyys (1-5) huom mittari muuttumassa!	3,6	MITTARI MUUTTUMASSA	MITTARI MUUTTUMASSA	-	-	-
Opiskelijatytyväisyyden mittausmekaniikka muuttuu vuonna 2015 siten, että mittarissa seurataan kaikkien valmistuneiden antamien 7-portaisten vastausten summaa (valtionrahoituksen laskentaperuste). Tämä johtaa siihen, että opiskelijamäärän supistuessa tulosten tasaisena pitäminen vaatii lisätoimenpiteitä, joista keskeisin on opiskelijoiden sisällyttäminen innostava yhteisö -toimintasuunnitelman toteutukseen.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2017 talouteen liittyy suurena epävarmuus-tekijänä ammattikorkeakoulujen rahoitusmalliin mukaan tuleva strategiarahan osuus (5 %). Sen aiheuttama epävarmuus Turun ammattikorkeakoulun rahoitukseen on n. 3 M€. Tästä johtuen budjetti on rakennettu varovaisuusperiaatteen mukaisesti siten, että strategiarahaa tulisi vain 1,5 M€. Leikkaus suhteessa vuoden 2016 talouteen tullaan toteuttamaan vuoden 2016 säästötoimenpiteiden (henkilöstö- ja tilasäästöt) ylläpitämisellä voimassa myös seuraavana vuonna. Näiden toimenpiteiden kerrannaisvaikutuksen on laskettu olevan yli 3 M€

vuonna 2017, joten toimenpiteet mahdollistaisivat budjetin toteutumisen jopa kokonaan ilman strategiarahan osuutta.

Pidemmällä tähtäimellä valtionrahoituksen osuus näyttää stabiloituvan. Samalla arvioimme, että ulkopuolinen rahoitus kasvaa maltillisesti vuosittain. Meillä on jo tällä hetkellä pitkälti tiedossa TKI-salkun määrä, mikä tukee käsitystä rahoituksen kasvamisesta. Vastaavasti kulupuolella ei ole näköpiirissä uusia huomattavia menoeriä, joten taloudellinen tilanne näyttäisi stabiloituvan tai jopa kas-

vavan lievästi esitetyn taloussuunnitelman aikana.

Toiminnallisesti ammattikorkeakoulun perustehtävien tulostaso kasvaa maltillisesti. Vuoden 2012 aloituspaikkaleikkauksista sekä vuonna 2017 käyttöön otettavista tutkintokatoista johtuen tutkintotuotto ei tule kasvamaan, mutta 55 opintopistettä suorittaneiden opiskelijoiden määrää pyritään lisäämään tehostetun ohjauksen avulla.

VARSINAIS-SUOMEN ASUMISOIKEUS OY

Toimitusjohtaja Pekka Peltomäki

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Asumisoikeusasuntojen omistaminen, ylläpito ja tuottaminen sekä asumisoikeuksien luovuttaminen käyttäjille voimassa olevien säännösten mukaisesti Turussa ja lähikunnissa. Yhtiö toimii yleishyödyllisenä yhtiönä tavoittelematta liiketaloudellista voittoa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Asiakkaiden luottamus omaan tulevaisuuteen on kasvanut ja päätöksentekohalu on lisääntynyt. Asuntokaupassa on ollut vähäistä piristymistä. Aso-markkina toimii samankaltaisesti. Kuluvan vuoden aikana on ilmennyt viitteitä, että ns. aallonpohja olisi ohitettu. Jähmeän markkinatilanteen johdosta aso-sopimuksia ei myöskään irtisanota, joten vaihtuvuus on alhaista.

Seniorikysyntä ja pienasuntojen kysyntä kehittyi positiivisesti. Tähän kysyntäsegmenttiin meillä tulee vuosina 2016 ja 2017 uutta tarjontaa

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Vuoden 2015 alussa toteutettu organisaatio- ja toimintatapamuutos tehosti yhtiön toimintaa kokonaisuudessa.

Käyttöasteen parantaminen: asuntojen markkinointikeinoja kehitetään (painopiste markkinoinnissa netin kautta), kehitetään aktiivisesti kiinteistökantaa.

Kiinteistöjen arvon kasvattaminen: tehdään laajasti vuosikorjaustöitä, käynnistetään vanhimpien kiinteistöjen jaksottaisia korjauksia, uudistuotantoa hyvillä tonteilla.

Palveluketjujen laadun parantaminen: kehitetään yhtenäisiä isännöinnin toimintatapoja, kehitetään tietojärjestelmiä, mitataan asiakastytyväisyyskyselyillä.

Henkilökunnan jaksaminen: tehdään vuosittain henkilökunnalle työtyytyväisyys- ja työilmapiirikyselyt, käydään kehityskeskustelut kaksi kertaa vuodessa, ylläpidetään koulutuksella henkilökunnan osaamista.

Vakaa talous: kiinteistöjen ylläpito-, korjaus- ja pääomakulut katetaan käyttövastiketuloilla, kassavaroja sijoitetaan riskittömästi, markkinatilanteen vaatiessa tyhjiä asuntoja vuokrataan.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VARSINAIS-SUOMEN ASUMISOIKEUS OY

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Käyttöaste, %	94,4	95,6	96,1	97,0	97,5	97,5
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Markkinoinnin kehittäminen, asuntojen haluttavuuden ja käyttöarvon ylläpito kiinteistö- ja asuntokorjauksin, myös vuokraamalla määräaikaisilla vuokrasopimuksilla.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	21.386	21.854	22.590	23.635	24.648	25.481
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Käyttövastikkeita korotetaan vuosittain kustannustason ja pääomakulujen kehityksen mukaisesti.						
Liikevoitto (1.000 €)	3.884	3.419	2.867	3.040	3.071	3.089
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Liikevoitto kattaa yhtiön rahoituskulut sekä varautumisen kiinteistöjen jaksottaisten ja perusparannuskorjausten rahoittamiseen so. asuintalo/korjausvaraus. Varmistetaan, että toimitaan lainaehtojen mukaisesti ja että kiinteistökorjauksiin varaudutaan niiden kulumista ja ikääntymistä vastaten.						
Tavoite: Asumisoikeusasuntojen riittävyys						
Mittari tai indikaattori						
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä	2.564	2.587	2.666	2.730	2.772	2.814
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uudisrakentamista toteutetaan suhdannepoliittisesti tarkoituksenmukaisesti. Hankkeet kilpailutetaan ja toteutetaan hyvin sijaitseville tonteille. Paras kysyntä kohdistuu keskustan ja palvelujen lähellä oleville kerrostalotonteille, joihin seniorikansalaiset ovat valmiita muuttamaan. Jonkin verran tuotetaan yksikerroksisia pari- ja rivitaloasuntoja perheille.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VARSINAIS-SUOMEN ASUMISOIKEUS OY

Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä suhteessa toiminta-alueella olevien ASO-asuntojen kokonaismäärään (%)	67,4	67,0	67,0	67,0	67,0	67,0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vaso jatkaa uudistuotantoa harkitusti ja kysyntää vastaavasti. Tavoitteena ei ole olla suurin aso-tuottaja talousalueella.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Käyttöasteen oletetaan kehittyvän positiivisesti. Sen taustalla on mm. Turun seudun saman suuntainen työpaikkojen ym. kehitys. Ikääntyvien kiinteistöjen korjaa-

misessa olemme aktiivisia kasvattaen asuntojen käyttöarvoa. Uudistuotantoa keskustatonteille. Käyttövastikkeen nousuksi vuosittain ennakoitu 2 % / vuosi, joka on

alle ennustetun valtakunnallisen asumismenojen kehityksen. Korjauskulujen vaikutus hoitokuluissa on merkittävä. Veden laskutuksessa on järjestelmän muutos vuonna 2017.

TVT ASUNNOT OY – EMOYHTIÖ

Toimitusjohtaja Teppo Forss

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö tarjoaa vastuullisena vuokranantajana asukkaalleen kohtuuhintaista turvallista asumista ja monipuolisia vuokra-asumisen vaihtoehtoja. Se on kilpailukykyinen ja laadukas asiakaslähtöinen yritys.

Yhtiö kantaa vastuuta etenkin kaupungin sosiaalisesta vuokra-asumisesta. Se noudattaa toiminnassaan voimassaolevaa osakeyhtiölakia, arava- ja korkotukilainsäädäntöä sekä muuta toimintaa koskevaa lainsäädäntöä.

Yhtiö omistaa ja hallinnoi n. 11.000 erilaista asuntoa ympäri Turku. Tämä vastaa n. 10 % kaikista asunnoista ja n. 25 % vuokra-asunnoista, mikä on tyypillinen keskuskaupunkien asuntorakenne. Yhtiöllä on noin 20.000 asukasta. Yhtiö muodostaa konsernin tytär- ja osakkuusyhtiöineen.

Yhtiö noudattaa lakien ja ohjeiden mukaan omakustannusperiaatetta. Asuinhuoneistojen vuokrat määräytyvät asuinhuoneistokohtaisesti, asunnon sijainnin, kunnon ja varustetason mukaan ja muodostuvat kiinteistön hoitokuluista sekä koko yhtiön asuntokannan rakentamiseen ja peruskorjaamiseen ottamien lainojen koroista ja lyhennyksistä.

Omalle pääomalle omistaja on edellyttänyt muiden yleishyödyllisten asuntotoimijoiden tuottotavoitteisiin rinnastettavaa kohtuullista tuottoa. Vuositainen tuotto realisoituu pääosin yhtiölle myönnettyllä pääomalainalla.

Toimintaympäristön muutostekijät

Vuokra-asumiseen vaikuttavat tulot, varallisuus, tarpeet, suhdanteet ja väestörakenne sekä niiden kehitys. Merkittävimmät toimintaympäristön muutoksiin liittyvät riskit ovat vaihtelut asuntojen kysynnässä ja sitä kautta käyttöasteessa sekä vaihtelut rahoituksen ja hoitokulujen hinnassa.

Suuri osa yhtiön rakennetusta asuntokannasta tulee peruskorjausikään lähivuosina. Yhtiöllä on edessä suurten peruskorjausten aika mm 70-luvuilla rakennetuissa kohteissa.

Asukkaiden toiveet ja vaatimukset palvelulliset ja laadullisesti jatkavat kasvuaan, mikä heijastuu toimintoihin ja kustannuksiin.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö muuntuu seudulliseksi asuntotarjoajaksi.

Yhtiön asuntojen kokonaismäärää voidaan kasvat-
taa hallitusti siten, että yhtiön asuntokannan suhteellinen osuus Turun asuntokannasta pysyy samana ja yhtiön omistamien asuntojen määrä liikkuu 5 %:n vaihteluvälin sisällä suhteessa Turun kokonaisasuntokantaan.

Yhtiön erääntyvät arava- ja korkotukilainat jälle-
rahoitetaan konsernin sisäisellä lainalla yhteis-
työssä konsernihallinnon talousasioiden kanssa,
siltä osin kun tulorahoitus ei riitä niiden poismak-
samiseen. Tavoitteena on koko konsernin hyötymi-
nen emokaupungin edullisesta varain-hankinnasta,
joka kanavoidaan osin myös yhtiölle. Tällä pyritään
hillitsemään yhtiön vuokralaisten yleistä asumis-
kustannusten nousua.

Jällelrahoitus liittyy osaltaan myös yhtiön vanho-
jen aravalainojen konvertointiin, joille kaupungin-
valtuusto on myöntänyt omavelkaisen takauksen.
Jällelrahoitus hoidetaan ilman kaupungin ta-
kausta lainojen erääntyessä, mikäli se on kaupun-
kikonsernin edun mukaista.

Yhtiö voi toimia kaupungin kumppanina peruspal-
velutoimintojen järjestämiseen liittyvissä erityis-
ryhmien asuntotarvetta koskeissa hankkeissa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TVT-ASUNNOT OY -EMOYHTIÖ

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö tulouttaa Turun kaupungille vuosittain lainasopimusten mukaisen korkotuoton						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Turun kaupungille pääomalainasta maksettava korko (1.000 €)	2.271	2.277	2.271	2.271	2.271	2.277
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Pitkäjänteisellä talouden ja toiminnan suunnittelulla						
Mittari tai indikaattori						
Turun kaupungin muista lainoista maksettava korko (1.000 €)	3.675	3.670	3.525	3.430	3.385	3.550
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Lainakorot maksetaan velkasopimusten mukaisesti.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen toivotulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	75.023	76.000	76.800	77.950	79.350	80.800
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuokrien kehitys kuluttajahintaindeksin mukaisesti.						
Mittari tai indikaattori						
Liikevoitto (1.000 €)	16.354	16.000	13.000	13.200	13.400	13.600
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Pitkäjänteisellä talouden ja toiminnan suunnittelulla.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TVT-ASUNNOT OY -EMOYHTIÖ

Tavoite: Asuntojen käyttöaste pidetään hyvänä						
Mittari tai indikaattori						
Käyttöaste %	97,9	97,5	>97	>97	>97	>97
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Ymmärretään asiakkaan tarpeita asunnolle ja palvelullisesti. Pidetään asunnon hinta kohtuullisena.						
Tavoite: Yhtiön sosiaalisten tavoitteiden täyttyminen						
Mittari tai indikaattori						
Yhtiön hallinnassa olevien asuntojen määrä / asuntojen määrä kaupungissa %	10,2	10,1	10,5	10,5	10,5	10,5
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Asuntokannan osuus pidetään kiinteistökehityksellä vakiona vaihteluvälin 10,2 - 10,7 % sisällä. Nykyisessä suhdannetilanteessa on kannattavaa lisätä asuntotuotantoa, siten että päästää lähelle tavoitellun vaihteluvälin ylärajaa. Lisäksi luovutaan TVT:n tarjontaan sopimattomasta ja asukkaille kalliiksi muodostuvasta asuntokannasta.						
Mittari tai indikaattori						
Nettoasuntomäärän muutos (Uudistuotanto - luopuminen)	+ 114	0	200	200	200	200
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kiinteistökehitys, joka kasvattaa asuntomäärää n. + 200 asuntoa vuodessa. Nykyisessä suhdannetilanteessa on kannattavaa lisätä asuntotuotantoa, siten että päästää lähelle tavoitellun vaihteluvälin ylärajaa. Lisäksi luovutaan TVT:n tarjontaan sopimattomasta ja asukkaille kalliiksi muodostuvasta asuntokannasta						
Mittari tai indikaattori						
Erityisryhmien asuntosopimukset / yhtiön hallinnassa oleva asuntokanta %	5,3	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhteistyö erityisryhmien asuttajien kanssa.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TVT-ASUNNOT OY -EMOYHTIÖ

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Uudistuotantoa ei pystytä toteuttamaan tavoitteiden mukaisesti. Uusia asuntokohteita varten ei ole rakennuskelpoisia tontteja. Yhtiö ei pysty pitämään asuntokantaansa valtuuston asettaman tavoitteen sisällä. Konkreettista mahdollisuutta päästä takaisin tavoitellun vaihteluvälin sisälle ei ole. Uudistustannon ollessa pysähdyksissä ei asunnoista luopumista ole saatu toteutettua suunnitellusti, vaan yhtiö joutuu pitämään asuntokannassaan huonosti vuokrakäyttöön sopivia asuntoja, joilla ei ole kysyntää tai niissä on korkeita ylläpito- sekä korjauskustannuksia.

Rakennustyötä on tarjolla ajoittain kohtuulliseen hintaan, mikä johtaa asukkaille kohtuuhintaisen vuokratason. Korkotaso on alhainen ja se tukee uusien asuntokohteiden toteuttamista. Mikäli yhtiö pystyy toteuttamaan 200 asunnon vuosittaisen nettolisäyksen, johtaa se noin 1,5 Meur liikevaihdon kasvuun vuodessa. Rakennuskannan iästä johtuen tehdään vuosittain suuria peruskorjauksia, jotka osaltaan edellyttävät rahoitusta.

Asumisen kustannusten odotetaan nousevan enemmän kuin ihmisten maksukyvyyn. Näin tapahtuu erityisesti osalla yhtiön asukkaista.

Suunnittelukaudella jatkuu päättyvien lainojen konvertointi yhdessä kaupungin kanssa. Korkotaso on alhaisella tasolla.

Kasvavan maahanmuuton oletetaan lisäävän kysyntää.

TURUN TEKNOLOGIAKIINTEISTÖT OY - KONSERNI

Toimitusjohtaja Mikko Lehtinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Teknologikiinteistöt Oy on Turku Science Parkissa ja Turun ydinkeskustan alueella toimiva kiinteistösijoitusyhtiö, joka kehittää alueen kiinteistöjä ja palveluita sekä tarjoaa ensiluokkaista toimisto-, tuotanto ja laboratoriotilaa yrityksille ja yhteisöille. Yhtiön perusliiketoiminta on kiinteistöjen ja huoneistojen omistus, hallinta ja vuokraus sekä enenevässä määrin myös toimitilapalveluiden tuottaminen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Yhtiön toimintaympäristö jatkuu haasteellisena johtuen tilojen käyttäjien tietoisuuden noususta liittyen tilatehokkuuteen ja muuttuvaan toimintaympäristöön. Haastava markkinatilanne ajaa yritykset etsimään kustannussäästöjä, ja tilakustannukset ovat yksi yhtiöiden suurimmista kustannuseristä. Lisäksi käyttäjien tottumusten muutos ns. koppikonttoreista pois kohti sosiaalisempia avotilaratkaisuja lisää tilatehokkuuden kasvua yrityksissä ja vähentää samalla tilantarvetta. Turun Teknologikiinteistöjen osalta tilanne on ideaalinen. TTK

pystyy tarjoamaan asiakkailleen kustannustehokkaasti nykyajan tarpeet ja vaatimukset täyttävää toimitilaa. TTK:n kiinteistöomaisuus on erittäin muuntojoustavaa ja lisäksi se täyttää kaikki nykyajan normit. TTK haluaa olla toimija, joka täyttää vaativimman asiakkaan tarpeet. Tästä hyvänä esimerkkinä toimii uudistunut ElectroCity sekä siellä toimiva Werstas-konsepti. Werstas-konseptia tullaan laajentamaan coworking toiminnasta fablab-konseptin mukaiseen toimintaan.

Markkinatilanne on painanut korkotason ennätysmäisen alhaiseksi eikä koronnostoja ole näköpiirissä. Matala korkotaso on TTK:lle erittäin hyvä asia. Lisäksi pääosa yhtiön vieraasta pääomasta on suojattu, jolloin mahdollinen korkotason nousu ei vaikuta yhtiön toimintaan merkittävästi. Ongelmia on kuitenkin aiheuttanut vallitseva negatiivinen korkotaso, jota korkosuojaukset eivät huomioi.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö jatkaa toiminnan kehittämistä pyrkien tehostamaan niin kustannuksia kuin vuokratassavirtaa. Kustannuksen osalta lähivuosien teemaksi on nostettu energiatehokkuus sekä kestävä kehitys. TTK:n

tavoitteena on olla johtava toimija kestävän kehityksen osalta. Ekocity sekä Smartcity ovat termejä, jotka halutaan yhdistettävän TTK:n brändiin.

Yhtiö on saanut päätökseen ns. haltuunottovaiheen. Raportointi-, toiminnanohjaus-, kiinteistöhallinta-, asiakashallinta- sekä talousjärjestelmät on toteutettu ja niiden käyttö on saatu halutulle tasolle. Näin ollen tulevaisuuden suunnittelu ja ohjaus ovat selkeästi helpompia. Yhtiö voi siirtyä seuraavaan vaiheeseen eli toiminnan kehittämiseen, johon liittyy oleellisena osana yhteistyö naapurikiinteistöjen kanssa. Toiminnan kehittäminen laajentumisen osalta ollaan saatu osittain päätökseen PharmaCityn sekä High Tech Cityn hankintojen seurauksena. Hankinnoista huolimatta yhteistyön kehittämistä naapurikiinteistöjen kanssa jatketaan.

TTK:n tavoitteena on olla Suomen johtava toimitilaympäristön tuottaja. Palvelukonseptin sekä asiakashallinnan pitää palvella asiakkaiden tarpeita ja luoda heille lisäarvoa. Pelkkä seinien vuokraaminen ei riitä asiakastarpeiden tyydyttämiseen, vaan TTK haluaa olla perinteisen kiinteistösijoitusyhtiön sijaan kokonaisvaltainen palveluyhtiö. TTK haluaa olla toimija, joka tarjoaa seinien sijaan toimintaympäristöä.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN TEKNOLOGIAKIINTEISTÖT OY -KONSERNI

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Lainojen tuotto kaupungille						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Vaihtovelkakirjalainojen tuotto kaupungille (vuonna 2015 pääoma 41,6 M€, korko 6 % pa.) (1.000 €)	2.498	2.530	2.530	2.530	2.530	2.530
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Yhtiö pystyy maksamaan vvk-lainalleen jatkossakin hyvää tuottoa. Tähän päästään edelleen kehittämällä toimintaan siten, että säilytetään yhtiön kiinteistöjen ja Kupittaaan alueen vetovoima joka konkretisoituu positiivisena vuokratassavirtana.						
Junior-lainan tuotto kaupungille (pääoma 10,0 M€, korko 12 kk euribor + 3 % pa.) (1.000 €)	319	300	300	300	80	0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Junior-lainan tuotto on sidottu 12 kk euriboriin. Tämän hetken taloudellinen tilanne ja lähitulevaisuuden näkymä tukevat EKP:n matalan koron linjaa. Talousennustajien viimeaikaiset korkonäkemykset ovat, että markkinakorot tulevat pysymään nykyisellä matalalla tasolla jatkossakin. Taulukossa esitetty tuotto heijastaa tätä näkemystä. Mikäli korot talouden piristymisen myötä lähtevät nousu-uralle, on toteutunut tuotto taulukoitua parempi. Junior-laina erääntyy helmikuussa 2019.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitellusti						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	21.040	22.900	24.500	26.900	29.100	31.400
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuonna 2016 liikevaihtoa on kasvattanut tehdyt kiinteistökaupat Lunden Kiinteistöt Oyn ja Varman kanssa. Yhtiön liikevaihto kasvaa jatkossakin vähintään vuokrien indeksikorotusten mukaisesti. Liikevaihdon kasvussa on huomioitu myös palloiluhallin valmistuminen, mahdollinen Kampus ja PharmaCityn käyttöasteen parantuminen.						
Liikevoitto (1.000 €)	7.655	10.000	14.100	16.400	17.800	19.300
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Absoluuttinen liikevoittotaso tulee kasvamaan liikevaihdon kasvun myötä. Lopullinen liikevoittotaso riippuu tilikauden lopullisista poistoista.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN TEKNOLOGIAKIINTEISTÖT OY -KONSERNI

Tavoite: Kiinteistöomaisuuden ja vuokraustoiminnan kasvattaminen						
Mittari tai indikaattori						
Vuokratut m ² (taloudellinen)	126.665	127.700m ²	130.200m ²	141.700m ²	159.700m ²	159.700m ²
Kiinteistöomaisuuden markkina-arvo	-	303.196	334.408	350.721	360.721	360.721
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuokraustoiminnan kasvattaminen muodostuu nykytilojen kehittämisestä ja toimenpiteistä, joilla niiden tehokkuutta kasvatetaan. Lisäksi liikevaihdon kasvussa on huomioitu uudisinvestointien valmistuminen (Palloiluhalli 2018, Kampus 2019)						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Talousarvio perustuu nykytilanteeseen ja sen asetettiin tuotto- ja kustannusnäkyymiin. Yhtiö rakentaa Palloiluhalliin loppuun vuoden 2017 aikana.

Lisäksi suunnitelma huomioi Kampuksen rakentamisen vuosien 2017–2019 aikana.

TURUN YLIOPIPILASKYLÄSÄÄTIÖ

Toimitusjohtaja Kalervo Haverinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Säätiön sääntöjen mukaan toiminnan päätarkoituksena on huolehtia Turun seudulla peruskoulun jälkeisissä oppilaitoksissa opiskelevien ja opintojaan jatkavien vuokra-asuntojen saamisesta. Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö rakentaa ja ylläpitää opiskelija-asuntoja sekä huolehtii maa-alueiden varaisesta toiminnan kohderyhmän tulevaa tarvetta varten.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turussa vuokra-asuntomarkkinat ovat kohtuullisen hyvässä tasapainossa. Vapaiden markkinoiden vuokrien nousu on ollut viime vuosina varsin maltillista. Suurin kysyntä kohdistuu pieniin yhdelle henkilölle sopiviin asuntoihin.

Säätiö on pystynyt muuttamaan asuntokaumaansa niin, että vain 10 % asuntopaikoista on enää solu-asuntoja. Vastaava luku on muualla maassa noin 40 %. Säätiö on perusparannusten avulla muuttanut solu-asuntojaan yhden hengen asunnoiksi sekä luopunut kahdesta soluasuntovaltaisesta kohteestaan. Näiden toimenpiteiden sekä tehostuneen kohdenetun markkinoinnin seurauksena asuntojen sekä toiminnallinen että taloudellinen käyttöaste on myös noussut. Säätiön kolme vuotta kestänyt IT-järjestelmien uudistamistyö on loppusuoralla ja projektin arvioidaan valmistuvan vuoden 2017 alussa.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Säätiön uudet säännöt hyväksyttiin yksimielisesti kevään valtuuskunnan kokouksessa. Uusi hallitus ja

valtuuskunta aloittivat kolmivuotiskautensa vuoden alussa. Säätiö valmistee uutta strategiaa ja se hyväksyttäneen vuoden lopulla. Strategiasta johdetaan konkreettiset toimenpiteet lähivuosille. Organisaatiota selkeytettiin kevään aikana, kun sekä asuntojenvuokraus- että asukkaiden kiinteistöpalvelut yhdistettiin asuntotoimen johtajan alaisuuteen.

Uuden opiskelija-asuntokohteen rakentaminen kylään käynnistyy vuoden 2017 alussa. Nykyinen toimisto puretaan ja tilalle rakennettavan uuden toimisto- palvelu- ja asuinrakennuksen rakentaminen käynnistyy em. kohteen valmistuessa. Säätiö on neuvotellut kylän täydennyskaavoituksesta. Uudet tontit mahdollistaisivat 500-1000 opiskelija-asunnon rakentamisen kylään seuraavien 10 vuoden aikana.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN YLIOPPILASKYLÄSÄATIÖ

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Korkea käyttöaste						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Käyttöaste, %	95,9	96	96	96	96,5	96,5
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Niiden kohteiden ja asuntotyyppien, joihin kohdistuu suurimmat vajaakäytöt, vuokria pyritään määrittelemään siten, että vajaakäyttö minimoitaisiin. Asuntojen kiinnostavuus ja kysyntä pyritään pitämään korkealla panostamalla asuntojen korjauksiin.</p> <p>Haliskylän perusparannuksen jälkeen kyseisen kohteen tyhjääkäyttöongelmat ovat poistuneet. Vuonna 2015 säätiö luopui Päivänpaisteen ja Pyysumpun asuntokohteista, joissa on ollut enemmän vajaakäyttöä.</p>						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitetulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	31.036 (26.045 **)	25.549	26.138	26.926	27.717	27.986
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuoden 2017 budjetoinnissa toteutetaan maltillista vuokrankorotusta. Vuosien 2018 ja 2019 aikana valmistuu asteittain uusi asuntokohde Aitiopaikka.</p>						
Liikevoitto (1.000 €)	7.596 (2.605**)	2.332	2.336	2.906	3.366	3.508
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Säätiö tekee poistot lainalyhennysten suuruisina. Vuonna 2014 toteutettujen lainakonvertointien myötä syntynyttä korkosäästöä hyödynnetään suurempina lainanlyhennyksinä, mikä vaikuttaa suoraan poistojen määrään. Tällöin liikevoitto pienenee, mutta tilikauden tulokseen tällä ei ole vaikutusta. Säätiössä pohditaan siirtymistä sumu-poistoihin.</p>						
Tavoite: Opiskelija-asumisen riittävyyden varmistaminen						
Mittari tai indikaattori						
Asukaspaikkojen määrä	6.679 (***)	6.736	6.810	6.960	7.100	7.100

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN YLIOPPILASKYLÄSÄÄTIÖ

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uuden asuntokohteen Aitiopaikan asunnoista puolet arvioidaan tulevan vuokrattavaksi vuonna 2018 ja loput vuoden 2019 aikana. Aitiopaikkaan tulee yhteensä noin 175 huoneistoa (noin 300 asutopaikkaa).

Asukaspaikkojen määrä suhteessa kaupungissa olevien opiskelijoiden määrään, %	19	19	19	19	19	19
---	----	----	----	----	----	----

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Asukaspaikkojen määrä suhteessa kaupungissa olevien opiskelijoiden määrään on pienentynyt myyntien myötä. Lisäksi säätiön kokonaisasutopaikkamäärä on pienentynyt, kun Haliskylän soluasuntoja on muutettu yksioiksi.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2015 lopulla toteutettu soluasuntovaltaisen asuntokohteen myynti sekä kohdennetun markkinoinnin seurauksena Turun Ylioppilaskyläsäätiön asuntojen käyttöaste parani alkuvuoden aikana noin yhdellä prosenttiyksiköllä. Opiskelija-asuntojen kysynnän arvioidaan säilyvän hyvänä myös loppuvuoden aikana. Turun Ylioppilaskyläsäätiön asutopaikoista on soluasuntoja enää noin 10 %, kun se muualla maassa toimivilla opiskelija-asuntoyhteisöillä on noin 40 %. Haliskylän perusparannusprojekti valmistuu 1.8.2016 ja se lisää opiskelijoille tarjottavien pienasuntojen määrää. Ylioppilastalosen A-talon perusparannus käynnistyi huhtikuussa.

Samassa yhteydessä perusparannetaan myös ylioppilaskunnan toimitilat ja opiskeljaruokala sekä eriytetään syksyllä myydyin uima- ja urheiluhallispirakennuksen tekniikka omaksi yksikökseen.

Uuden opiskelija-asuntokohteen, Aitiopaikan, suunnittelutyötä on jatkettu ja sen rakentamisen arvioidaan käynnistyvän vuoden 2017 alussa. Kohteeseen tulee vajaa 200 asuntoa. Kustannusarvio on noin 25 M€. Säätiö on neuvotellut hyvässä yhteistyössä kaupungin kanssa siitä, että Ylioppilaskylän alueelle voitaisiin kaavoittaa ja täydennysrakentaa uusia opiskelija-asuntokohteita tulevina vuosina.

Turun Ylioppilaskyläsäätiön perustamisesta tulee tänä vuonna kuluneeksi 50 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi on asukkaille ja opiskelijoille järjestetty innovaatiokilpailu, jolla haetaan uusia sähköisiä palveluja, jotka tukisivat opiskelijoiden elämää ja asumista. Lisäksi niin nykyisille kuin aikaisemmin säätiön asunnoissa asuville on järjestetty valokuva-näyttely ja -kilpailu Instagramiin. Vuoden 2017 budjetin laadinnan lähtökohtana on ollut, että vuokrientarkistus olisi mahdollisimman pieni vastaten lähinnä toteutunutta kustannusten nousua.

KIINTEISTÖ OY TURUN MONITOIMIHALLI

Toimitusjohtaja Anu Kurkilahti-Haartemo

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on Turun kaupungin Artukaisten kaupunginosan 12. korttelissa sijaitsevan monitoimihallirakennuksen sekä Kupittaaan kaupunginosan 12. korttelin tontilla 2 sijaitsevan jäähallirakennuksen omistaminen ja hallinta, hallien huoneistojen ja tilojen, mainospaikkojen ja kaluston vuokraus-toiminta ja hallien huoltotoiminta.

Toiminnan pääasiallisen tarkoituksena on huolehtia jääajan riittävydestä ja tasapuolisesta jakaantumisesta siten, että Turussa pystytään pelaamaan korkeatasoista jääkiekkoa ja harjoittamaan muuta jäähän perustuvaa toimintaa. Toinen pääasiallinen tarkoitus on suurien yleisötapahtumien järjestämi-

nen ja organisoiminen Artukaisten monitoimihallissa. Yhtiö voi myös harjoittaa omaa ohjelmatuotantoa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Toimintaympäristössä ei ole lähivuosina havaittavissa oleellisia muutostekijöitä.

Pidemmällä tähtäyksellä toteutuvat suuret monitoimihallihankkeet (Tampere, Helsinki) muuttavat kilpailutilannetta Turkuhallin osalta.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Toiminnan kehittämisen tavoitteena on molempien yksiköiden käyttöasteen nosto. Turkuhallin tavoit-

teena on suurien yleisötapahtumien määrän lisääminen ja Kupittaaan jäähallin tavoitteena laajentaa käyttöä erilaisia tapahtumia hankkimalla hallin olemassa olevat toiminnalliset resurssit huomioon ottaen.

Yhtiön tulevilla kattobrändillä pyritään tehostamaan pitkäjänteistä brändin hallintaa ja selkeyttämään halliyhtiön roolia ja asemaa myös osana Turku-brändiä. Samalla molempien areenojen tehostettu myynti ja markkinointi toteutetaan areenakohtaisten brändien alla yhteistyössä pääkäyttäjien kanssa.

Halliyhtiö yhteistyössä pääkäyttäjien kanssa linjaa toimenpiteitä ja niiden rahoitusta hallien toiminnallisuuden ja houkuttelevuuden lisäämiseksi.

LAUSEKKEET

Lausekkeet Kj:

Selvitetään vuoden 2017 aikana Turkuhallin ja Kupittaaan monitoimihallin kaupungin välisen rahoitusmallin yhtenäistäminen.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KIINTEISTÖ OY TURUN MONITOIMIHALLI

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Vuokran ja yhtiövastikkeen välinen erotus						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Kiint.Oy:n maksaman Artukaisten areenahuoneiston vuokran ja areenahuoneiston yhtiövastikkeen välinen erotus muuttuu vain kiinteistön ylläpitoindeksin mukaisesti. (1.000 €)	1.184	1.260	1.310	1.343	1.376	1.411
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kulujen kontrollointi ja hallien synergiaetujen hyödyntäminen.						
Tavoite: Yleisötapahtumien lisääntyminen yhtiön omistamissa halleissa						
Mittari tai indikaattori						
Vastikkeiden ulkopuolinen liikevaihto kasvaa verrattuna edellisen vuoden tilinpäätökseen 5 %.	2.070 (12,5 %)	1.941	2.091 (7,8 %)	2.196 (5 %)	2.305 (5 %)	2.421 (5 %)
Vastikkeiden % -osuus liikevaihdosta	51,8	54,5	52,8	52,2	51,6	51
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tilojen käyttöasteen nosto tehostamalla myyntiä ja markkinointia, uusasiakashankinta.						
Tavoite: Yhtiön liikevaihdon ja liikevoiton kasvattaminen tavoitetulle tasolle						
Mittari tai indikaattori						
Liikevaihto (1.000 €)	4.209	4.300	4.433	4.596	4.765	4.942
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tilojen käyttöasteen nosto tehostamalla myyntiä ja markkinointia, uusasiakashankinta, oheispalvelujen ja -tuotteiden kehittäminen, käyttäjäkokemuksen parantaminen.						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KIINTEISTÖ OY TURUN MONITOIMIHALLI

	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Liikevoitto (1.000 €)	0	0	0	0	0	0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Poistojen avulla säädellään tulosta, niin ettei yhtiö tee verotettavaa tulosta.						
Hoito-/käyttökate (1.000 €)	700	645	809	786	791	792
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Liikevaihdon tasaisen kasvun lisäksi kulujen tiukka kontrollointi.						
Tavoite: Kupittaaan hallin avustuksen säilyminen entisellä tasolla						
Mittari tai indikaattori						
Turun kaupungin ja Koy Turun Monitoimihallin välisen sopimuksen mukainen Kupittaaan hallin avustus säilyy samalla tasolla. (1.000 €)	792	792	792	792	792	792
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uusiasiakashankinta ja käyttöasteen nosto uudensuunnitelluilla tapahtumilla järjestämällä/hankkimalla. Käyttäjiltä perittävien maksujen tarkistaminen käyväälle tasolle. Jääajan myynnin/käytön tehostaminen yhteistyössä Liikuntapalvelukeskuksen kanssa.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2017 talousarvio on laadittu maltillisen kasvun odotukseen pohjautuen. Turkuhallin vuonna 2016 tehtävät investoinnit parantavat areenan palvelukonseptia ja mahdollistavat liikevaihdon kasvua uusien tuotteiden ja laadukkaamman käyttäjäkokemuksen myötä. Käyttöasteen nostamiseksi erityisesti Turkuhallissa painotus uusiasiakashankintaan. Pääkäyttäjien mahdollinen urheilullinen menestys mahdollistaa suuremmankin liikevaihdon kasvun.

Vuonna 2016 yhtiön lainoista erääntyi 2.510.000 euroa, jotka uusittiin täysimääräisinä bullet-lainoina. Investointeja toteutetaan aiempiin taloussuunnitelmiin verrattuna etupainotteisesti ja investointitaso laskee suunnitelmien mukaan vuodesta 2018 alkaen.

Haasteena on edelleen kustannuspaikkojen erilainen sopimus rakenne, joka Kupittaaan kustannuspaikan osalta aiheuttaa enenevässä määrin ongelmia tulorahoituksessa. Yhtiön hallitus tulee pyytämään

omistajalta kannanottoa toimenpiteistä, millä yhtiöjärjestyksen vastainen tilanne saadaan ratkaistua ja nykyinen sopimus rakenne purettua.

Hallinto-oikeuden päätöksellä Kupittaaan kiinteistön kiinteistöveroperusteita on muutettu ja kohtuullistettu, oikaisunhakuprosessi jatkuu kuitenkin vielä Artukaisten kiinteistön osalta sekä muuttuneiden ikävähennysten osalta molemmissa kiinteistöissä. Kiinteistöveroperusteiden lopullinen määräytyminen vaikuttaa vuokran ja yhtiövastikkeen väliseen erotukseen tulevina vuosina.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SEUDUN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKIINTEISTÖT OY

TURUN SEUDUN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKIINTEISTÖT OY

Toimitusjohtaja Jaakko Laaksonen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita rakennuksia sekä osakkeita, muita arvopapereita ja kiinteistöjä sekä käydä niillä kauppaa. Yhtiö harjoittaa myös huoneistojen ja kiinteistöjen vuokraustoimintaa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Valtakunnallisen sote-uudistuksen eteneminen on

yhtiön toiminnan kannalta merkittävin lähivuosien asia. Uudistuksen yhteydessä tehtäneiden sosiaali- ja terveydenhoitokiinteistöihin liittyviä linjauksia ja mahdollisia omistajuusmuutoksia.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiö on perustettu syksyllä 2015 ja sen varsinainen toiminta on käynnistynyt vuoden 2016 alussa. Ensimmäinen vuosi on toiminnan käynnistämisyvuosi,

jonka aikana yhtiön on tarkoitus kehittää toimintamalleja yhtiön perustehtävien (mm. kohteiden vuokraus, ylläpito ja korjaukset) järjestämiseksi. Vuoden 2016 aikana toteutetaan rakennuskannan haltuunotto, eli määritetään mahdolliset korjaukset ja kehittämistarpeet lähivuosille.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Vuokraustoiminnan tavoitellun tason saavuttaminen						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Vuokrausaste, %	-	99,7	98,0	98,0	98,0	98,0
Tavoite: Kaupungin antamien antolainojen korko						
Mittari tai indikaattori						
Kaupungin myöntämien antolainojen tuotto, 1.000 €	-	4.197	2.734	2.696	2.659	2.621

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SEUDUN SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUKIINTEISTÖT OY

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiön liikevaihto muodostuu pääosin Turun kaupungin maksamista vuokrista. Kaupungin kanssa solmittujen vuokrasopimusten maturiteetti on 5-15 vuotta. Näin ollen talousarvio- ja suunnitelmavuosien liikevaihto perustuu oleviin sopimuksiin eikä suunnitellun liikevaihdon toteutumiseen liity merkittävää riskiä.

Yhtiön liikevoitto on kuvattu taloussuunnitelmajaksoilla lievästi pienenevänä, koska liiketoiminnan kustannuksiin kohdistuvat nousuoletukset ovat suuremmat kuin vuokrasopimuksiin perustuva vuokra-

tason nousu. Yhtiön tuleekin pyrkiä kustannusrakenteensa pienentämiseen toiminnan tehostamisen ja hankintojen kilpailuttamisen kautta.

Yhtiön perustamisvaiheessa rakennuksissa toteutettaviin, vuosikuluksi kirjattaviin, kunnossapitokorjauksiin arvioitiin käytettävän kaksi miljoonaa euroa vuosittain. Yhtiön toiminnan käynnistymisen myötä saatu kohdetuntemus on osoittanut, että kunnossapitopanostusta voidaan pienentää 5-10% perustamisvaiheessa suunnitellusta tasosta. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus tulee aiheuttamaan käyttötarkoituksuuksia yhtiön omistamis-

tiloissa ja siksikin kunnossapidon taso tulee rajata tilojen ydintoiminnan kannalta välttämättömiin töihin.

Turun kaupunginhallitus on päättänyt vahvistaa yhtiön pääomarakennetta sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevan lainsäädännön tultua lainvoimaiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaa 25 miljoonan euron vaihtovelkakirjalainapääoman vaihtamista yhtiön osakkeiksi. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittu oletuksella, että kaupunki suorittaa lainan vaihdon osakkeiksi alkuvuodesta 2017.

TURKU ENERGIA -KONSERNI

Toimitusjohtaja Risto Vaittinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö toimii energiatoimialalla sisältäen sähkön ja lämmön tuotannon, siirron ja myynnin kotitalouksille ja yrityksille. Turku Energia tuo energiaa asiakkaidensa elämiseen, asumiseen ja yrittämiseen.

Toimintaympäristön muutostekijät

Talouden kehitys ohjaa selvästi energian käytön kehitystä. Vaikka taloudellinen kasvu on edelleen alhaisella tasolla, näkymä on kuitenkin se, että sähkön ja lämmönkysyntä jatkaa hitaassa kasvussa Turku Energian päämarkkina-alueilla.

Öljyn ja kaasun hinta pysyy alhaisella tasolla ylituotannosta ja heikosta kansainvälisestä talouden kehityksestä johtuen.

Sähkön tukkuhinta on historiallisen alhaisella tasolla ja ennustetaan, että hinta pysyy alhaisena myös tällä tarkastelujaksolla. Se alentaa oman sähköntuotannon kannattavuutta.

Arvioidaan, että jatkossakin energian käyttöä, siirtoa ja tuotantoa tullaan sääntelemään ja ohjaamaan keinoina mm. verotus, investointiavustukset,

regulointi ja lainsäädäntö liittyen mm. ympäristökysymyksiin.

Ympäristöteknologia on kehittymässä monipuolisesti, mikä mahdollistaa ns. hajautetun tuotannon nykyistä kilpailukykyisemmin.

Suoraan asiakkaiden energiankäyttöön vaikuttaa jatkossa huomattavasti tuntitason energiankulutuksen seuranta, joka mahdollistaa asiakkaille entistä monipuolisempien energiaratkaisujen toteuttamisen ja myös tuotannon sähkö- ja lämpöverkoston.

Lähi aikojen investointeja tukee selkeästi alhainen korkotaso ja raaka-aineiden hintojen lasku. Toisaalta useilla investointipainotteisilla aloilla kysynnän vähentyminen lykkää investointeja tulevaisuuteen.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Kannattava kasvu ja sen haltuunotto

1. Energiatuotteiden ja -palveluiden asiakaslähtöisyyden lisääminen sekä asiakaskohtaisen kannattavuuden varmistaminen

- Nykyisen valikoiman uudistaminen edelleen entistä helpommaksi ja haluttavammaksi - energiatehokkuuspalveluista lisäarvoa
- Kilpailun kiristytessä ja energiaratkaisujen monipuolistuessa siirtyminen energiapalvelun tarjoajasta kannattavien asiakkuuksien aktiiviseksi kehittäjäksi.
- Asiakkaiden lämpöratkaisujen toteuttaminen tuotevalikoimaan

2. Uusiutuvan ja vähähiilisen energiantuotannon ja -hankinnan lisääminen

- Vuoteen 2020 mennessä sähköntuotantokapasiteetin merkittävä lisäystavoite: investoinnit vesi-, tuuli- ja ydinvoimaan ja yhdistettyyn sähkön- ja lämmöntuotantoon
- Vaihtoehtoisten polttoainevaihtoehtojen selvittäminen lämmöntuotannossa (esim. pelletti, hake ja LNG), päämääränä kevyen öljyn käytön vähentäminen.
- Investoinnit päästövapaaseen lämmön huippu- ja varakapasiteettiin ja höyryn tuotantoon kasvavat

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURKU ENERGIA -KONSERNI

3. Henkilöstön ja osaamisen kehittäminen vastamaan kannattavan kasvun tarpeita ja resurssienhallinnan parantaminen

- Osaamisen kehittäminen valituilla painopistealueilla
- Työhyvinvoinnin strateginen johtaminen on keskeisessä asemassa

4. Energiajärjestelmien toimitusvarmuuden ja älykkyyden lisääminen.

- Sähkö- ja lämpöverkkoihin tehtävillä investoinneilla ja kunnossapidolla taataan hyvä toimitusvarmuus asiakkaille.
- Valmistautuminen pientuotannon kasvuun ja lisääntyvän kysyntäjoustop hyödyntämiseen.

5. Liiketoiminnan ja organisaatorakenteiden kehittäminen

- Ydin- ja tukiprosessien jatkuva kehittäminen vastaamaan energiamarkkinoiden, asiakkaiden ja omistajien vaatimuksia.
- Liiketoimintarakenteen kehittäminen toimintaympäristön muuttuessa.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Uusiutuvien energialähteiden osuus tuotannossa, %						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Uusiutuvien energialähteiden osuus kaukolämmön tuotannossa, %	31,2	25	28	48	52	52
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Suunnitelmien mukaisesti kevyen polttoöljyn käyttöä tullaan korvaamaan uusiutuvilla polttoaineilla esim. Jalostajan alueen höyryntuotannossa ja Luolavuoren pellettilaitoksella. Vuonna 2018 hiiltä tullaan korvaamaan biopolttoaineella Naantalın uudessa monipolttoainevoimalaitoksessa.</p> <p>Verrattuna aikaisempaan lämmönhankintaan on Raison, Kaarinan ja Naantalın verkostoaluiden liittäminen Turku Energian lämmönhankintaan pienentänyt suhteellisesti uusiutuvien energialähteiden osuutta, verrattaessa aikaisempaan jakeluun joka kohdistui Turun kaupungin alueella olevaan lämmönjakeluun.</p>						
Uusiutuvien energialähteiden osuus sähkön hankinnassa, %	30	30	32	43	45	50
<p>Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vesivoimantuotantoa saadaan osakkuusyhtiöistä (Svartisen, Kolsin Voima), sekä ostosopimuksilla, tuulivoimaa osakkuusyhtiöstä (Hyötytuuli) sekä ostosopimuksilla, joiden määrää on tarkoitus lisätä merkittävästi. Biosähköä saadaan osakkuusyhtiöstä (TSE) Naantali 4 CHP-laitoksen käynnistymisen myötä loppuvuodesta 2017 alkaen. Hyötytuulen investointiohjelman mukaan tuulivoiman tuotanto lisääntyy voimakkaasti ennustekauden aikana.</p>						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURKU ENERGIA -KONSERNI

Tavoite: Kasvava tuloutus kaupungille, 1.000 €						
Mittari tai indikaattori						
Maksettu osinko, milj. euroa	18,0	20,0	18,0	18,0	18,0	18,0
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Kannattavalla liiketoiminnalla						
Antolainojen korko, milj. euroa	1,9	3,6	4,3	5,1	5,4	5,5
Tavoite: Palvelukyky ja toimintavarmuus						
Mittari tai indikaattori						
Sähkösiiirron toimitusvarmuus, Keskim. keskeytysaika/asiakas (h:min:s) *josta Suoma-myrskyn osuus 0:02:59	0:09:56*	<0:25:00	<0:20:00	<0:20:00	<0:20:00	<0:20:00
Energiateollisuuden mukaan taajamassa keskimääräinen keskeytysaika oli vuonna 2014 hieman yli tunnin ja kaupungissa noin 10 minuuttia. Maaseudulla asuvan sähkönkäyttäjän kokema keskimääräinen keskeytysaika oli vuonna 2014 noin 4,5 tuntia.						
Lämmön toimitusvarmuus, Keskim. keskeytysaika/asiakas (h:min:s)	0:51:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00	<2:00:00
Energiateollisuuden mukaan vuonna 2014 keskimääräinen keskeytysaika/asiakas oli 1,5 tuntia.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Energiatuotteiden kysynnän kasvu pysyy maltillisena ja tämän vuoksi liikevaihto ei kasva. Liikevoitto laskee vuoden 2014 tasosta, mutta pysyy vuoden 2016 ennustetulla tasolla, koska kilpailun

takia sähkön ja lämmön hintoja ei voida nostaa kustannusten nousua vastaavasti. Tulos pienenee, koska korkomenot kasvavat. Korkomenojen kasvu johtuu investointien rahoittamisesta vieraalla pää-

omalla. Investointitaso on korkea johtuen osakepääomasijoituksista tuotanto-osakkuusyhtiöihin. Höyryn tuotannossa investoidaan myös muuttamalla yksi öljykäyttöinen laitos hakelaitokseksi.

TURUN SEUDUN VESI OY

Toimitusjohtaja Aki Artimo

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön tehtävänä on huolehtia sen osakkaiden vesihuollosta. Tässä tarkoituksessa yhtiö voi omistaa, suunnitella ja rakentaa vedenhankinta-, vedenpuhdistus- ja vedenjakelulaitoksia sekä harjoittaa käyttöveden valmistusta, veden siirtoa, jakelua ja myyntiä sekä muuta alaan liittyvää toimintaa. Yhtiö voi toimintaansa varten omistaa ja hallita kiinteistöjä.

Turun Seudun Vesi Oy ylläpitää ja luo kilpailukykyä toiminta-alueellaan tuottamalla jatkuvasti korkealaatuista talousvettä mahdollisimman edullisesti. Talousvesi tuotetaan kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Korkealaatuinen talousvesi on hyvinvoinnin ja elämänlaadun perusedellytys.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun Seudun Vesi Oy:n tekopohjaveden tuotanto on toiminut osakaskuntien vedenkulutusta vastaavalla teholla vuoden 2016 ajan. Osakaskuntien veden kulutusmäärät ovat pysyneet lähes samalla tasolla vuodesta 2014 lähtien.

Vedentuotannon varajärjestelmänä toimivan

Halisten vesilaitoksen käyttökulut ovat olleet kahta edellistä vuotta pienemmät. Toisaalta Halisten laitokselle on edelleen jouduttu tekemään investointeja mm. toistaiseksi

voimassa olevan kemikaaliluvan saamiseksi. Aiemmin laitoksella ei ollut kyseistä lupaa. Halisten laitoksen tuotantoon nostamista on testattu toistaiseksi yhden kerran vuoden 2016 aikana. Raportti varalaitoksen mitoitustuloksineen toimitettiin mm. ympäristöterveydenhuollon viranomaisille. Erona aiempiin koekäyttöihin oli tänä vuonna käyttöön otetun klooridioksidilaitteiston hyödyntäminen raudan ja mangaanin poistossa.

Lopullinen yhtiön ympäristöluvissa edellytetty varajärjestelmä toteutetaan Halisiin sijoittuvan uuden varalaitoksen muodossa. Tulevan varalaitoksen investointia on lykätty tekopohjavesijärjestelmän veden johtamisen ja häiriötilanteisiin varautumisen kannalta kriittisemmän Saramäki-Parolanpuisto-putkilinjan toteuttamisen takia.

Saramäki-Parolanpuisto -putkilinjan rakentamisen kustannukset on budjetoitu vuosille 2017 ja 2018. Kyseisen linjan avulla voidaan turvata ja varmistaa vedenjakelu Raision, Naantalien ja Turun pohjoisen

painepiirin alueille siinäkin tilanteessa, että veden jakelu Halisten kautta ei toimi.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön toimittaman veden tuotantokustannuksiin perustuva kuutiohintaa on ollut samalla tasolla viime vuosien ajan. Myös yhtiön osakaskuntien veden kulutusmäärät ovat pysyneet lähes samalla tasolla vuodesta 2014 lähtien. Tämä tarkoittaa sitä, että veden tuotantokustannuksiin perustuva hinta ei tule juuri muuttumaan tulevinakaan vuosina, koska käytettävissä olevat tuotannon kulurakenteen pienentämiseen tähtäävät toimenpiteet on käytännössä jo toteutettu. Toisaalta yhtiö pystyy hieman laskemaan veden kuutiohintaa loppuvuoden 2016 ajaksi takautuvasti elokuun alusta noin neljällä prosentilla 0,25 eurosta 0,24 euroon / kuutiometri. Vuoden 2017 alusta hinta palautuu 0,25 euroon / kuutiometri, koska yhtiö jatkaa jälleen nolatilanteesta vuoden 2016 tilinpäätöksen yhteydessä tehdävän tasauslaskutuksen jälkeen.

Tuotantokustannusten lisäksi yhtiö laskuttaa omistajakunnilta pääomakustannuksia rahoituskustannusten toteuttamiseen ja yhtiön poisto-ohjelman mukaisesti.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SEUDUN VESI OY

Varalaitoksen käyttökulut laskutetaan omistajakunnilta erikseen.

piteeksi nousee veden johtamisen tehostamiseen ja varmistamiseen liittyvän uuden putkilinjan toteuttaminen.

Tärkeimmäksi toiminnan kehittämisen toimen-

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiö toimittaa vettä osakkailleen suunnitellusti ja veden tuotannon määrä vastaa suunniteltua						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Veden tuotanto/tuotantotavoite, %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Jatkamalla toimintaa nykyisessä muodossaan ja varmistamalla vedentuotannon toimivuus ja laatu kaikissa olosuhteissa. Kehittämällä veden jakeluverkostoa ja ylläpitämällä varalaitosta poikkeustilanteita varten.						
Tavoite: Veden toimitus on häiriötöntä ja virheitä veden laadussa ei esiinny						
Mittari tai indikaattori						
Jakeluun toimitettavan veden laadussa havaitut virheet	0	0	0	0	0	0
Ennakoimattomat häiriöt veden jakelussa	0	0	0	0	0	0

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Yhtiön toiminnassa ja sen laajuudessa on tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina. Tilanteen voidaan todeta jatkuvan samanlaisena myös tulevina vuosina. Saramäki-Parolanpuisto -putkilinjan toteuttamisesta ja rahoituksesta päätetään yhtiökokouksessa syyskuun 2016 alussa.

Putkilinjan rakentamiseen on varattu vuodet 2017 - 2018. Halisten varalaitokselle tehtävien investointien määrän oletetaan pienenevän tulevina vuosina, koska yhtiö on toteuttanut kuluvan vuoden aikana klooridioksidilaitteiston käyttöönoton ja muut kemikaaliluvan saamisen edellytyksenä olleet toi-

menpiteet. Tulevan uuden varalaitoksen suunnittelua ja toteutusta on siirretty eteenpäin, koska Saramäki-Parolanpuisto -putkilinjan toteuttaminen tuo välittömästi lisää toimintavarmuutta yhtiön toteuttamaan vedenjakeluun omistajakunnille. Lisäksi investoinnista saatava hyöty on välittömästi

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SEUDUN VESI OY

perusteltavissa myös taloudelliselta kannalta tarkasteltuna.

Henkilöstössä tapahtuvia muutoksia mm. eläkkeelle jäämisten osalta on projisoitu koko talous-suunnitelman kuvaamalle ajanjaksolle. Vuosien 2016 ja 2017 aikana noin 20 % yhtiön henkilöstöstä jää eläkkeelle. Henkilöstön kokonaismäärä ei kui-

tenkaan tule eläköitymisten johdosta pienene-mään, koska tekopohjavesijärjestelmän ja varalaitoksen ylläpidon, käytön ja kehittämisen edellyttämä työmäärä ei ainakaan ole pienenevässä.

Vaikka yhtiö tekee seuraavien vuosien aikana merkittäviä investointeja, ovat niiden vaikutukset kuitenkin hyvin ennakoitavissa. Tarpeen vaatiessa yhtiön toimintaa voidaan hyvän ennakosuunnittelun

avulla myös sopeuttaa ympäristössä tapahtuviin muutostilanteisiin. Yhtiö on viime vuosina panostanut erittäin paljon yhtiön keskeisimmän toiminnan, eli hyvälaatuisen talousveden tuotannon laatutekijöiden, toiminnan keskeytymättömän jatkuvuuden ja järjestelmän toimintavarmuuden parantamiseen. Sama tilanne toteutuu myös tulevana vuosina uusien em. tavoitteiden kautta kohdennettujen investointien muodossa.

TURUN SEUDUN PUHDISTAMO OY

Toimitusjohtaja Mirva Levomäki

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on jätevesien siirto ja puhdistus sekä syntyneen lietteen hyödyntäminen.

Turun seudun puhdistamo Oy tuottaa omistajilleen sekä muille asiakkailleen hyvänlaatuista jätevedenpuhdistuspalvelua kustannustehokkaasti. Toiminta on tehokasta ja toimintavarmaa ja sitä kehitetään edelleen. Energian ja kemikaalien kulutusta optimoidaan puhdistusvaatimusten kanssa. Henkilöstön hyvinvointi, sitoutuneisuus ja ammattitaito takaavat Yhtiön menestyksellisen toiminnan.

Yhtiö operoi laitosta. Jätevedenpuhdistamon käytössä pyritään mahdollisimman hyvään, vähintään ympäristöluvan määräykset täyttävään puhdistus- tulokseen. Puhdistamon ja pumppaamoiden ohitukset pyritään minimoimaan. Yhtiö huomioi toimintaansa kehittäessään Helsingin ja Turun kaupunkien yhteisen Itämeri-toimenpideohjelman tavoitteet.

Yhtiön hallinnoimat kilpailutetut ostopalvelut tehostavat toimintaa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Turun seudun puhdistamo Oy huomioi toimintaansa järjestäessään ja kehittäessään, että vesihuolto

saatetaan toteuttaa lähivuosina seudullisena toimintona.

Yhtiö tiedostaa digitaalisen toimintaympäristön riskit ja vaatii sekä itseltään että palveluntuottajiltaan riittävää tietoturvasoa.

Yhtiön riskikartoituksissa merkittävimiksi riskeiksi ja epävarmuustekijöiksi ovat nousseet työturvallisuus- ja terveystekijät, puhdistamon poistoputken kapasiteetin riittämättömyys poikkeuksellisten suurten vesimäärien aikana, lainsäädännön ja määräysten muuttumisesta johtuvat tiukentuvat vaatimukset jätevedenpuhdistusprosessiin liittyen, laitoksen arvon säilyttämisen varmistaminen sopimuksin sekä tietoturvariskit. Yhtiö kehittää riskienhallintaa jatkuvana prosessina. Riskienarvioinnin tulokset huomioidaan Yhtiön toimintojen suunnittelussa ja toteutuksessa.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Yhtiön tavoitteena on edelleen kehittää jätevedenpuhdistuspalvelua, optimoida energian ja kemikaalien kulutusta sekä huolehtia henkilöstön terveydestä, työhyvinvoinnista ja ammattitaidon ylläpidosta. Puhdistusprosessia tehostetaan maksimimalla puhdistuskapasiteetti laitoksen kaikilla osaluilla. Lisäksi laitoksen ikääntyminen huomioidaan kunnossapidossa, mm. laitoksen arvon säilymisestä huolehditaan ennakoivalla kunnossapidolla.

Yhteistyössä osakaskuntien kanssa kehitetään teollisuusjätevesisopimuksia.

Yhtiö pyrkii toiminnassaan vastaanottamaan yhdyskuntajätevesiä maksimikapasiteettinsa rajoissa mahdollisimman laajalta toiminta-alueelta. Alueen kuntien jätevesien johtaminen keskitettyyn käsittelyyn tukee seudullista puhdistusratkaisua.

Yhtiön hankkeet esiselvitetään tarkoituksenmukaisesti taloudellisten ja toiminnallisten vaikutusten kokonaisedullisuuden varmistamiseksi. Suunnitte-

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SEUDUN PUHDISTAMO OY

lussa ja rakentamisessa huomioidaan tarkoituksenmukainen ja riittävä mitoitus, energiatehokkuus sekä varautuminen ilmastonmuutokseen.

Yhtiö pyrkii toiminnallaan vaikuttamaan siihen,

että Yhtiöllä on hyvät vaikutusmahdollisuudet toiminta-alueen viemäriverkostojen seurantaan, jotta viemäriverkoston käyttöä ja hoitoa sekä verkostoon pääsevien hulevesien hallintaa ja asumajätevesistä

poikkeavien teollisuusjätevesien seurantaan koskevia ympäristölupamääräyksiä pystytään noudattamaan. Yhteistyössä toiminta-alueen kuntien kanssa kehitetään teollisuusjätevesisopimuksia ja viemäriverkoston kaukovalvontajärjestelmää.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Keskitetty jätevedenpuhdistus toimii tehokkaasti. Puhdistustulokset ovat Itämeren suojelukomission suositusten mukaisia.						
	Toteutunut 2015*	Ennuste 2016*	TA 2017*	TS 2018*	TS 2019*	TS 2020*
Mittari tai indikaattori						
Ympäristölupamääräykset (Etelä-Suomen aluehallintovirasto 1.10.2014 nro 167/2014/2)						
pitoisuus käsitelty vesi						
BOD7ATU ≤10 mg/l	3,2 mg/l	5,0 mg/l	6 mg/l	6 mg/l	6 mg/l	6 mg/l
CODCr ≤60 mg/l	35 mg/l	40 mg/l	50 mg/l	50 mg/l	50 mg/l	50 mg/l
fosfori ≤0,3 mg/l	0,16 mg/l	0,18 mg/l	0,2 mg/l	0,2 mg/l	0,2 mg/l	0,2 mg/l
kiintoaine ≤15 mg/l	2,3 mg/l	5,0 mg/l	6 mg/l	6 mg/l	6 mg/l	6 mg/l
puhdistusteho käsitelty vesi						
BOD7ATU ≥95%	99 %	98 %	97 %	97 %	97 %	97 %
CODCr ≥90%	94 %	93 %	92 %	92 %	92 %	92 %
fosfori ≥95%	98 %	97 %	96 %	96 %	96 %	96 %
typpi ≥75%	80 %	77 %	76 %	76 %	76 %	76 %

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SEUDUN PUHDISTAMO OY

kiintoaine $\geq 95\%$	99 %	98 %	97 %	97 %	97 %	97 %
* tulos ilman verkosto-ohituksia						
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Optimoimalla energian ja kemikaalien kulutusta, ylläpitämällä ja kehittämällä käyttöhenkilöstön ammattitaitoa sekä laitoksen tehokkaalla käytöllä ja toiminnan jatkuvalla kehittämisellä. Lisäksi noudattamalla ympäristölupaehtoja; lupaehtot ovat tiukemmat kuin Itämeren suojelukomission suositukset.						
Tavoite: Laitoksen arvon säilyttäminen ja jatkuva kehittäminen, jotta tehokkaaseen puhdistustulokseen päästään myös laitoksen ikääntyessä.						
Mittari tai indikaattori						
Leasing-koneiden ja -laitteiden korjaus- ja muutosten toinnit (1.000 €)	238	360	400	410	420	430
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Leasing-sopimuksen mukaan laitoksen laitekokonaisuus (31 M€) on pidettävä hyvässä toimintakunnossa. Kokonaisuuteen tehtäviin korjaus- ja muutosten investointeihin vuokraajalla (Tsp) ei ole poisto-oikeutta ja kustannukset sisältyvät liikevaihdon kulurakenteeseen. Leasing-korjaus- ja muutosten investointien lisäksi leasing-kohteen ja koko laitoksen kunnosta huolehditaan ennakoivalla kunnossapidolla. (Varsinainen leasing-sopimuskausi päättyy 2024, jäännösarvo 50 %)						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Puhdistetun jäteveden kuutiohintaan ja ohivirtauksen määrään vaikuttaa puhdistamolle tulevan huleveden määrä. Puhdistamon toiminta-alueen kuntien verkostosaneerausten arvioidaan pienentävän huleveden määrää, ja samalla nostavan kuutiohintaa sekä vähentävän ohivirtausten määrää.

Veden määrän ja laadun vuosittainen vaihtelu on huomioitu talousarviossa, mutta poikkeuksellisten tilanteiden aiheuttamat kustannusvaikutukset voivat aiheuttaa poikkeamia talousarvioon.

Auran kunta, Pöytyän kunta, Oripään kunta ja Marttilan kunta otettiin osapuoliksi Yhtiön osakkaiden väliseen osakassopimukseen liittymissopimuksella

16.12.2015. Sopimus oikeuttaa uudet osakkaat puhdistuttamaan jätevetensä Yhtiön toimesta. Osakeantipäätös, maksetut uudet osakkeet Auran, Pöytyän ja Oripään osalta ja osakepääoman korotus rekisteröitiin kaupparekisterissä 1.1.2016. Marttilan kunnan osakeannissa merkitsemiä osakkeita ei kuitenkaan ole vielä rekisteröity. Ne tullaan rekisteröimään, kun Marttilan kunta alkaa käyttää Yhtiön tuottamaa palvelua. Turun kaupungin tämänhetkinen omistusosuus Yhtiöstä on 67,55%.

Yhtiö valmistelee yhtiöjärjestyksen päivittämistä vastaamaan paremmin nykyaikaa ja uutta osakeyhtiölakia. Samassa päivityksessä yhtiösopimuksia

(Liittymissopimus, Laajentamissopimus, Uusi Osakassopimus ja Uusi Johtamissopimus) tullaan yksinkertaistamaan yhdeksi Yhtiösopimukseksi. Taloudellisia tunnuslukuja arvioitaessa on oletettu, että yhtiösopimuspäivitykset etenevät suunnitellusti. Tilikauden tulos ”nollataan” vuoden lopussa vastaamaan toteutuneita kustannuksia Yhtiösopimuksen mukaisesti tasauslaskuilla.

Marttilan kunnan ja Liedon kunnan Tarvasjoen alueen jätevedet tullaan johtamaan jätevedenpuhdistamolle vuosien 2016-2017 aikana.

Yhtiöllä on käynnissä lietteenkäsittelypalvelun hankinta, nykyinen sopimus on voimassa 31.8.2018

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SEUDUN PUHDISTAMO OY

saakka. Lisäksi Yhtiöllä on käynnissä Kakolanmäen jätevedenpuhdistamon poistoputken kapasiteetin tehostamisen suunnittelun hankinta.

Yhtiö on reklamoinut puhdistamon suunnittelijaa puhdistamon yhteyteen rakennettujen siirtoviemäreiden suunnittelutyön virheellisyydestä vuonna 2014. Suunnitelmien pohjalta toteutetut rakenteet tulivat käyttökänsä päähän noin viiden vuoden kulluttua niiden käyttöönotosta, vaikka rakenteiden käyttöikäksi on määritelty 50 vuotta. Yhtiö on nos-

tanut kanteen suunnittelijaa vastaan ja vaatii suunnittelijalta vahingonkorvausta suunnitteluvirheiden aiheuttamista vahingoista sekä selvitys- ja asiantuntijakuluista.

Puhdistamon bruttoinvestoinneissa on varattu laitoksen tavanomaisesta kehittämisestä eroavana erillisinvestointina 750.000 € Rasion viemärin ennallistamiseen ja kehittämiseen vuodelle 2017. Investointi toteutetaan siirtoviemäreiden suunnittelutyön virheellisyydestä johtuen. Yhtiö ostaa

vuonna 2017 Turun kaupungilta puhdistamon maan-alaisen tilan käyttöoikeuden, jonka kustannukseksi on arvioitu 4.160.000 €. Yhtiö on esisuunnitelman perusteella arvioinut poistoputken kapasiteetin tehostamisen kustannukseksi 15M€, jotka tulevat toteutumaan vuosien 2017-2020 aikana.

Vuoden 2017 tunnusluvuissa on huomioitu Yhtiölle tuottoisaksi muuttunut koronvaihtosopimus. Päivityksiä seuraaviin vuosiin tehdään korkotason kehityksen toteuman mukaisesti seuraavissa raportoinneissa.

LOUNAIS-SUOMEN JÄTEHUOLTO OY

Toimitusjohtaja Jukka Heikkilä

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Lounais-Suomen jätehuolto Oy (LSJH) on seitsemäntoista kunnan omistama jätehuoltoyhtiö. LSJH vastaa kuntien vastuulla olevista yhdyskuntajätteistä ja yhdyskuntajätehuollon palvelutehtävistä. Tehtävien lähtökohtana ovat jätelainsäädäntö, osakassopimus ja yhtiön sekä jätehuoltolautakunnan välinen sopimus.

Järjestämme seudun asukkaille sekä julkisille toimintoille jätteiden keräys- ja vastaanottopalveluja. Toimitamme vastuullamme olevat yhdyskuntajätteet hyötykäyttöön ja tarvittavaan käsittelyyn. Jäteneuvonta opastaa jätteiden vähentämisessä ja lajittelussa.

Toimintaympäristön muutostekijät

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n (LSJH) peruspalvelut, tehtävät ja niistä saatavat tulot ovat vuonna 2016 kokonaisuudessaan toteutuneet vähintäänkin suunnitellusti. Myös yhtiön toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen on edennyt suunnitelmallisesti.

Yhtiöiden talouden hallintaa ja tasapainotusta on

tehostettu voimakkaasti viime vuosina. Merkittävimmät keinot talouden edelleen tasapainottamiseksi ja toiminnan tehostamiseksi lähivuosina ovat sopimusten mukaisten palvelujen (erityisesti polttokelpoinen jäte) hankintojen toteutuminen sekä mahdollinen toimialueen edelleen laajentaminen tulevina vuosina.

Lounaisen Suomen hankintarenkaan sekalaisen polttokelpoisen jätteen hyödyntämisen kilpailutuksen ns. pitkää (25 vuoden sopimusta alkaen vuodesta 2018) sopimusta ei valituksista ja korkeimman hallinto-oikeuden käsittelyajasta johtuen ole voitu vielä allekirjoittaa Ekokem Oyj:n kanssa. Ratkaisua asiasta odotetaan saatavan vuoden 2016 aikana. Mikäli hankintarenkaan jätelaitosten ja Ekokem Oyj:n pitkän palvelukauden sopimus voidaan allekirjoittaa, on palvelun aloittaminen mahdollista aikaisintaan vuoden 2020 aikana. Hankintarenkaan jätelaitokset ovat joutuneet etsimään muita väliaikaisia hyödyntämisvaihtoehtoja polttokelpoisen jätteen hyödyntämiseksi. Tämän lisäksi LSJH on suunnitelmallisesti pyrkinyt löytämään kokonaan uusia hyödyntämisvaihtoehtoja yhdyskuntajätteille sekä niihin liittyville materiaalivirroille. Näistä esimerkkeinä ovat Topinpuiston ja poistotekstiilien hyödyntämisen kehittämishankkeet.

Yhtenä merkittävänä asukkaisiin vaikuttavana muutoksena on ollut pakkausjätteiden keräysvastuun siirtyminen tuottajayhteisöille tämän vuoden alusta alkaen. LSJH täydentää tuottajayhteisöjen ylläpitämää Rinki -ekopisteverkostoa jätehuoltolautakunnan päätöksen mukaisesti. Keräysvastuun siirto muutostöineen on vaatinut paljon työtä ja saattaa siirtyä toteutuksenakin osin vielä 2017 puolelle.

Lainsäädännön valmistelussa on useita tekijöitä, jotka voivat merkittävästi vaikuttaa LSJH:n toimintaan ja yhdyskuntajätehuollon rahoitukseen. Valtioneuvosto antoi kesäkuussa 2016 esityksen uudeksi hankintalaiksi. Sidosyksikköasemassa olevien yhtiöiden toimintaa koskevia vaatimuksia esitetään EU-direktiiviä selkeästi tiukemmaksi. Mikäli rajausta toteutuu, siitä aiheutuu suuria muutoksia ja riskitekijöitä kuntavastuun mukaisen yhdyskuntajätehuollon toteutukseen sekä LSJH:n toimintaan. Myös Suomen hallitusohjelman esitys kuntavastuun kaventamisesta yhdyskuntajätehuollossa pelkäästään asumisen yhdyskuntajätteisiin luo varjoa LSJH:n toimintojen kehittämiseksi, kiertotalouden kasvualustana toimiselle ja yritysysteistyölle.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

LOUNAIS-SUOMEN JÄTEHUOLTO OY

Kunnan lakisääteiset palvelutehtävät pitäneet jatkossa rahoittaa lähes kokonaisuudessaan niistä saatavilla maksuilla, jos lainsäädännön valmistelussa olevat suunnitelmat toteutuvat. Asukkaiden kohtuuhintaisten jätehuoltopalveluiden toteuttamisen turvaamiseksi tulisi koko LSJH:n alueella ottaa perusmaksu käyttöön. Jätehuoltolautakunta tekee päätökset LSJH:n toimialueen jätehuoltomääräyksistä ja yhdyskuntajätehuollon rahoitusperiaatteista vuoden 2016 aikana.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Lounais-Suomen jätehuolto Oy:n strategiset päämäärät ja keskeiset tavoitteet pohjautuvat yhtiön toimintapolitiikkaan ja strategiaan.

Toimintamme perustana ovat:

- Asukkaat - hyvä vuorovaikutus ja asiakaslähtöisyys
- Ympäristö - kestävä kehitys mukainen toimintatapa
- Työyhteisö - keskinäinen arvostus, luottamus ja ammattitaito

LSJH:n strategisia päämääriä ja keskeisiä tavoitteita on tarkistettu yhtiön hallituksen kokouksessa

23.8.2016. LSJH:n strategiset päämäärät vuonna 2017 niihin liittyvine tavoitteineen jakautuvat neljään osaan:

1. Palvelemme toimialueen asukkaita yhdenvertaisesti ja asiakaslähtöisesti

- Kustannustehokkaiden ja yhdenvertaisten palvelujen tuottaminen koko toiminta-alueella
- Työyhteisön vahvistaminen yhteisiä tavoitteita yhdessä toteuttavaksi
- Asukkaiden saaminen osaksi palveluiden kehittämistä
- Jätehuolto toimii kaikissa olosuhteissa, kaikkina aikoina turvallisesti ja terveellisesti

2. Ennaltaehkäisemme, kierrätämme ja hyödynnämme jätteet tehokkaasti

- Jätteen synnyn ehkäisyn ja uudelleenkäytön edistäminen
- Laadukkaan kierrätyksen lisääminen
- Energiahyödyntämisen kehittäminen
- Loppusijoittamisen vähentäminen ja kaatopaikkojen hallittu sulkeminen

3. Toimimme ympäristövastuullisesti

- Oman toiminnan haitallisten ympäristövaikutusten minimointi ja ympäristöhyötyjen optimointi

- Urakoitsijoiden ja yhteistyökumppaneiden aiheuttamien haitallisten ympäristövaikutusten minimointiin vaikuttaminen
- Asukkaiden ympäristövastuullisuuden tukeminen ja lisääminen

4. Olemme avoin ja innovoiva yhteistyökumppani seudullisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti

- Molempia hyödyttävä vuoropuhelu ja sidosyksikköyhteistyö omistajien kanssa
- Asukkaiden etua ajava yhteistyö jätehuoltolautakunnan kanssa
- Toimiva ja molempia hyödyttävä yhteistyö urakoitsijoiden ja kumppaneiden kanssa
- Monipuolinen verkostoituminen ja yhteistyö muiden sidosryhmien kanssa
- Laajemman yhteistyöalueen hyötyjen ja mahdollisuuksien selvittäminen

Lounais-Suomen Jätehuollon omistajat, hallitus ja yhtiön alueen jätehuoltolautakunta pohtivat yhteisessä seminaarissa 25.8.2016 jätehuollon ajankohtaisia asioita ja tulevaisuutta. Tulevaisuuden haasteisiin pyritään vaikuttamaan jo nyt huolellisessa suunnittelulla ja ennakoivalla toiminnalla.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

LSJH:n toimintasuunnittelu vuodelle 2017 etenee syksyn 2016 aikana päätoiminnoittain ja toimintasuunnitelmat ovat yhtiön talousarvion laadinnan

pohjana. Toiminnan suunnittelun lähtökohtana on tuottaa mahdollisimman laadukkaita jätehuoltopalveluita alueen asukkaille kustannustehokkaasti

ja ympäristönäkökulmat huomioiden. Toimintasuunnitelmien valmistuttua laaditaan yhtiön alustava talousarvio ja valmistellaan jätetaksaehdotus

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

LOUNAIS-SUOMEN JÄTEHUOLTO OY

jätehuoltolautakunnan hyväksyttäväksi. LSJH:n hallitus hyväksyy lopullisen talousarvion vuosikellon mukaisesti joulukuussa 2016.

Talousarviossa pyritään huomioimaan mahdollisten lakimuutoksien taloudelliset vaikutukset. Investointisuunnitelmassa huomioidaan tarvittavat rakentamiseen ja muihin toimintoihin liittyvät kehittämistarpeet. Esimerkiksi jätekeskustoimintojen kehittäminen ja kaatopaikkojen hallittu sulkeminen. Tulevat investoinnit pyritään rahoittamaan mahdollisuuksien mukaan kassavaroin, ja tarvittaessa ulkopuolisella rahalaitoslainalla.

Toiminnan rahoituksen rakennetta pyritään jatkuvasti kehittämään siihen suuntaan, että toiminnan kustannukset voidaan kattaa palveluiden tuottamisesta saaduilla tuloilla. Perusmaksu koko toiminta-alueella hidastaisi jätteenkäsittelymaksujen nousupainetta myös tilanteessa, jossa jätteenkäsittelymaksujen tuotot vähenisivät. Lisäksi perusmaksu turvaisi alueen asukkaille jätehuoltopalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden muuttuvissakin olosuhteissa.

Tulevina vuosina mahdolliset toimialueen laajentumisetvaikuttavat yhtiön toimintaan ja talouteen.

Laajentumista voi tapahtua suunnattujen osakeantien tai fuusioiden muodossa. Lisäksi joidenkin toimintojen siirtäminen omiin, erikseen perustettaviin yhtiöihin, voi tulla kyseeseen, etenkin jos lainsäädännön muutokset siihen johtavat.

Lainsäädännön merkittäviä vastuurajausmuutoksia, mahdollista toimialueen laajentumista tai muita yritysjärjestelyitä ei ole otettu huomioon yllä olevan taulukon ennusteissa.

TURUN SATAMA OY

Toimitusjohtaja Christian Ramberg

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiön toimialana on sataman ylläpitäminen ja yleisen satamatoiminnan harjoittaminen ja kehittäminen sekä siihen liittyvä muu liiketoiminta. Turun Satama Oy on Turun kaupungin kokonaan omistama konserniyhtiö. Sataman toiminta jakaantuu kahteen liiketoiminta-alueeseen, jotka ovat: Matkustajaliikenne sekä rahtiliikenne.

Satama on Skandinavian liikenteen keskus Suomessa. Liikevaihdoltaan satama on Suomen kolmanneksi suurin satama ja matkustajamäärältään Suomen toiseksi suurin matkustajasatama. Myös yksikkötavaraliikenteessä Turku lukeutuu maan suurimpiin satamiin.

Toimintaympäristön muutostekijät

Kuluvana vuonna Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 1,4% ja seuraavina kahtena vuonna talouskasvuksi ennustetaan 1,0% ja 1,3%. Globaali elpyminen pysyy heikkona. Kasvu on hitainta sitten finanssikriisin ja alle pitkän aikavälin keskiarvon. Noin puolet Suomen tavaraviennistä on erilaisia raaka-aineita, sellua, tuotantotarvikkeita ja väli-

tuotteita. Vajaat 30 prosenttia on investointitavaroita. Tuotantotarvikkeiden kysyntä piristyy vasta, kun teollisuuden tuotanto kasvaa maailmalla. Näkymät eivät ole lupaavat, etenkin kun Venäjän vientiin ei ole pakotteiden vuoksi luvassa nopeaa korjausta.

Turun Satama sai vuoden 2016 infrastruktuuriinvestoinneilleen EU tukea. TEN-T -hankkeiden monivuotisesta ohjelmasta tuetaan alusten jätevesien tyhjennysjärjestelmien rakentamista sekä puhtaamman energian kuten LNG käyttöä. Hankkeilla uskotaan olevan myönteinen vaikutus liikennemäärien kehitykseen suunnittelukauden loppupuolella.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Satama jatkaa matkustajaliikenteen palvelujen kehittämistä yhdessä Viking Linen ja Tallink-Siljan kanssa. Uusien alusten myötä matkustajaliikenteen palvelut ovat kehittyneet entisestään. Sataman tehtävänä on huolehtia matkustajasataman satamanpidosta, pysäköinnistä satama-alueella sekä erillistä aluksille tarjottavista palveluista. Kansainvälinen risteilyliikenne on kehittynyt viime vuosina hyvin. Satamalla on kapasiteettia palveluilla hyvin nykyistä suurempaa määrää aluksia.

Satamassa on hyvät edellytykset jalostettujen tuotteiden rahtiliikenteelle sekä tavaroiden varastoinnille. Norjaan ja Tanskaan suuntautuvan laivalinjan ansiosta sataman perinteinen rahtiliikenne on kasvamassa. Satamalla on myös hyvät yhteydet Pohjanmeren satamiin Bremenhaveniin, Harwichiin ja Rotterdamiin. Näiden satamien kautta vientiasiakkaille on tarjolla erinomaiset jatkoyhteydet.

Kuorma-autoliikenteen merkitys on satamalle suuri. Kuorma-autoliikenteen toimintaedellytyksiä kehitetään jatkuvasti mm. tarjoamalla sataman läheisyydessä rekkaparkkialueita ja palveluita.

Satama haluaa strategian mukaisesti olla edelläkävijä ympäristö- ja turvallisuusasioissa ja kehittää nesteytetyn maakaasun (LNG) varastointia ja jakelua Turussa. Puhtaampi polttoaine on ympäristön kannalta tärkeä asia parantaen sataman kilpailukykyä entisestään.

Sataman on oltava kustannustehokas ja resurssiltaan vahva, sillä vain taloudellisesti vahvat satamat pärjäävät kilpailussa. Muutokset varustamojen toiminnassa edellyttävät nopeata reagointia ja valmiuksia suoriutua investoinneista. Kustannustehokas toiminta edellyttää puolestaan jatkuvaa resurssien hyötykäytön tehostamista.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SATAMA OY

Satama pyrkii varmistamaan, että sillä on ammattinsa osaavaa henkilökuntaa. Avaintehtäviin koulutetaan tai rekrytoidaan tarpeen mukaan henkilöitä.

Toiminnan varmistamiseksi satamalla on käytössä koko toimintaa kattava laatu- ympäristö- ja turvallisuusjärjestelmä.

Lausekkeet Kj:

- Selvitetään vuoden 2017 aikana mahdollisuudet yhtiön kahden liiketoiminta-alueen eriyttämiseksi (rahtiliikenne ja matkustajaliikenne), joko liiketoiminnallisesti eriyttämällä tai mahdollisella tytäryhtiörakenteella.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Yhtiön kannattavuus ennen rahoituseriä

	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Liikevoitto (1.000 €)	3 411	3500	3600	3650	3700	3800

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Aluskannan uusiutuminen ja kuljetuskapasiteetin lisääntyminen Turku-Tukholma reitillä ovat varmistaneet sataman matkustaja- ja tavaraliikenteen määriä. Satama jatkaa Ruotsin matkustaja- ja rahtiliikenteen edellytysten kehittämistä Turussa.

Kasvava tuloutus kaupungille

Mittari tai indikaattori	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017*	TS 2018*	TS 2019*	TS 2020*
Maanvuokrien tuotto kaupungille (1.000 €)*	1747	1650	1700	1750	1800	1850
Vaihtovelkakirjalainan (30 milj. euroa, 8% pa) tuotto kaupungille *	0	2400	2400	2400	2400	2400
Rahoituserien (antolainojen, osinkotulojen tai pääomanpalautusten) tuotto yhteensä kaupungille (1.000 €)*	1 412	3092	3300	3350	3400	3450

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN SATAMA OY

* Näiden tuloutuskomponenttien lisäksi osa Satamaliikelaitoksen saamista maanvuokrista siirtyi Kiinteistöliikelaitokselle (n. 1,4 m€), jolloin yhteenlaskettuna kokonaistuloutus ylittää vaaditun 6,0 milj. euroa vuodessa.

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Turku Tukholma matkustajaliikenteen varmistaminen. Perinteisen rahtiliikenteen kasvattaminen. Pansion satama-alueen varasto- ja logistiikkatoimintojen kehittäminen. Sataman henkilöstöresurssien käytön tehostaminen. Kiinteistöjen käytön tehostaminen ja vuokratulojen kasvattaminen.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turun Satama Oy:n tulosarvio on laadittu ajankohdaksi, jolloin Suomen talousnäkymät ovat jo seitsemän peräkkäisen vuoden aikana heikot. Satama on

kuitenkin onnistunut parantamaan tulostaan erittäin vaikeassa kilpailutilanteessa. Satama arvioi liikevaihdon sekä liikevoiton kasvavan hieman vuodesta 2016.

TURKU SCIENCE PARK OY

Toimitusjohtaja Niko Kyynäräinen

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turku Science Park - konsernin tehtävänä on yrityspalveluiden järjestäminen sekä korkeakoulujen innovaatioiden kaupallistaminen ja liiketoiminnan kehittäminen valituilla korkean teknologian alueilla, painopisteenä bioteknologia, kiertotalous, uudet teknologiat (valmistava teollisuus), älykkään kaupungin ratkaisut, sovellettu ICT sekä materiaalitekniologia.

Toimintaympäristön muutostekijät

Talouden ja erityisesti työllisyyden kasvuodotukset rakentuvat entistä selvemmin pk-yritysten varaan. Kotimaisen kysynnän supistuessa siihen perustuvan pk-yritystoiminnan yleiselle kasvulle ei ole edellytyksiä, vaan kasvua tulee hakea kansainvälisiltä markkinoilta. Kansainvälistymään pyrkivien startup-yritysten rooli ja niihin kohdistuvat odotukset ovat tämän trendin mukana kasvamassa edelleen. Erityisesti nuorten osaajien suhtautuminen yrittäjyyteen on muuttunut myönteisemmäksi. Nämä nuoret yrittäjät ovat usein valmiita sijoittamaan yrityksensä paikkaan, jossa on paras toimintaympäristö. Kilpailu startup-yrityksistä niin kansallisella kuin kansainvälisellä tasolla on kasvanut.

Meriklusteri on noussut merkittäväksi kasvualaksi Suomessa. Kaikkea kasvupotentiaalia ei ole vielä edes nähty, kun mietitään miten monille toimialoille osaamista voidaan laajentaa. Monilla paikkakunnilla erityisesti mobiiliklusterin irtisanomiset ovat luoneet paljon potentiaalia uuden teknologiarittäjyyden syntyyn. Microsoftin irtisanomiset Salossa ovat vaikuttaneet myös Turun seudun yritysten mahdollisuuksiin palkata uusia osaajia.

Turku on edelläkävijän asemassa kiertotalouteen liittyvissä prosesseissa. Sekä älykkään kaupungin ratkaisut että kemian osaamiseen pohjautuvat ratkaisut ovat uusi kasvuala alueellamme. Maaseudun elinkeinot voivat olla myös hyötyjiä tulevaisuudessa. Vahva ja monipuolinen elinkeinorakenne on tässä uudessa aallossa selkeä vahvuutemme.

Kokonaisuutena Turun startup-toiminta ei ole yltänyt valtakunnan vilkkaimpien keskusten tasolle, vaikka vilkastumista onkin tapahtunut. Alkavien yritysten rahoitustilanteeseen vaikuttaa myönteisesti bisnesenkeli-toiminnan vilkastuminen. Yksityisen kehittämisspalvelujen tarjonta startup-yrityksille on jonkin verran lisääntynyt, mikä antaa mahdollisuuden julkisten palveluntuottajien toiminnan

fokusointiin ja verkottumiseen yksityisten palveluntuottajien kanssa.

Tallennetun tiedon määrä maailmassa kaksinkertaistuu noin joka kolmas vuosi. Kerättyä paikkatietoa, tilastoja, taloustietoja ja asukastietoa voidaan käyttää yritysten liiketoiminnassa, kun asukkaille ja muille kuluttajille tuotetaan uusia palveluita. Kaupungit ovat lähteneet avaamaan tietovarantojaan yhteisten julkaisukanavien kautta, mikä mahdollistaa paremman tiedon saatavuuden. Vastaavia liiketoiminnan alustoiksi sopivia tietovarantoja syntyy myös mm. terveydenhuollossa, vähittäiskaupassa, rahoitusmarkkinoilla, tieteellisessä tutkimuksessa sekä kuluttajakäyttäytymisen piirissä. Markkinoilla on hyvin tilaa osaaville tekijöille ja uusille konsepteille.

Väestön ikääntyminen tuo kovia haasteita erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelusektorin palvelutuotannolle. Näistä selviämässä avainasemassa on teknologian ja palveluiden kehittäminen ihmisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja tukemiseksi elinkaaren eri vaiheissa. Kaupunkien ja sairaanhoitopiirien tulee etsiä uusia yksilökohtaisia ratkaisuja niin oman kuin ostetunkin palvelutuotannon piiristä. Oleellista on haastaa loppukäyttäjät sekä palvelu-

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURKU SCIENCE PARK OY

ja teknologiakehittäjät ennakkoluulottomasti mukaan kaikkia koskevan haasteen ratkaisemiseksi.

Bio- ja materiaalipuolella uusien yritysten syntyä on heikentänyt koko maata vaivaava alkuvaiheen pääomaraituksen puute. Kansainvälinen kysyntä sen sijaan on vahvistunut, mikä näkyy erityisesti potilasläheisen diagnostiikkateollisuuden kasvuna. Myös alueen lääkekehitysteollisuus on ottanut merkittäviä kansainvälisiä edistysaskeleita. EU:n muutuvat direktiivit tulevat luomaan haasteita diagnostiikka- ja lääketeollisuudelle. Riittävän suurella panostuksella osaamiseen muutos voi kääntyä suomalaisen ja varsinkin turkulaisen teollisuuden eduksi.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Turku Science Park tuottaa Turun alueen yrityksille lisäarvoa tarjoamalla Suomen parhaat tukipalvelut liiketoiminnan aloittamiselle, kehittämiselle, verkostoitumiselle, kasvulle ja kansainvälistymiselle. Palvelut tuodaan yritysasiakkaalle helposti ja ym-

märrettävästi, positiivisella ihmisläheisellä asenteella. Koska intressi on aina sama kuin asiakasyrityksen, on TScP yrityksille haluttu ja hyödyllinen yhteistyökumppani.

Paikallisten yritysten tukeminen, kehittäminen seuraajista suunnannäyttäjiksi ja kouluttaminen vientitoimintaan johtaa vientiyritysten ja viennin määrän kasvuun, synnyttää alueelle uutta liiketoimintaa ja työpaikkoja, sekä edistää yritystemme referenssejä kansainvälisesti. Pystymme vaikuttamaan siihen että Turun seudulle sijoittuneiden yritysten määrä on kasvanut ja sen myötä seudun työllisyystilanne parantunut. Työpaikkojen kasvun saavutamme tukemalla erityisesti startup- ja kasvuyrityksiä liiketoiminnan kehittämisessä, yhteistyökumppaneiden löytämisessä, kasvussa ja kansainvälistymisessä.

Uusien korkeaan osaamisen yritysten syntymiseen sekä pienien ja keskisuurten yritysten kasvamisen tehostamiseen tähtäävän SparkUpin toiminta käynnistyi loppuvuonna 2015. Korkeatasoisten yritysaihioiden järjestelmällisen luomisen ja kiihdyt-

tämisen kautta voidaan saavuttaa merkittäviä tuloksia. Sama koskee myös jo toimivien yritysten kansainvälistämistä.

Käyttäjä- ja sovelluskehittäjätoimet tulee integroida tiiviisti älykkään kaupungin toimenpiteisiin alusta alkaen, jotta konsepteista saadaan houkuttelevia ja toimivia. Samalla markkinoille pääsyä voidaan nopeuttaa. Vastaavatyypistä toimintatapa tulee soveltaa myös uusien hyvinvointi- ja terveyspalveluratkaisujen luomiseen. Kaupungin, yritysten ja loppukäyttäjien yhteistyöllä voidaan luoda säästöjä, uutta skaalautuvaa ja vientikelpoista liiketoimintaa sekä parempaa palvelua.

Yritysten saamiseen Turun seudulle alueen ulkopuolisten investointien muodossa tulee panostaa enemmän. Alueella on runsaasti korkeatasoista osaamista, jota yritykset voisivat hyödyntää nykyistä enemmän. Bio- ja materiaalialan sekä valmistavan teollisuuden yritysten kansainvälistämistä ja alan investointien houkuttamista ulkomailta Suomeen tulee jatkaa.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Alueellinen vaikuttavuus, korkean teknologian (painopistealoilla) yritysten sijoittuminen alueelle						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Invest in -neuvottelut, kpl	87	80	95	95	95	95

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURKU SCIENCE PARK OY

Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Jatketaan paikallisten toimijoiden yhteistyötä Invest in asioissa, jolloin varmistetaan ulkoisten signaalien tehokas käsittely niin Turku Science Parkissa kuin Turun muissa kv-organisaatioissa. Luodaan yhtenäinen, tehokas kuva Turusta jota eri organisaatiot viestivät tehokkaasti eteenpäin. Resursoidaan Invest in toiminto Turku Science Parkissa ja luodaan järjestelmä sille, että ulkoapäin tulevat signaalit voidaan ohjata tehokkaasti yritysten hyödynnettäväksi. Turku Science Park voi ottaa johtavaa roolia Invest In-asioissa liittyen liiketoiminnan kehittämiseen ja korkean teknologian osaamiseen.						
Alueelle etabloituneet bio-, valmistavan teollisuuden ja ict-alan yritykset, kpl	4	3	6	6	6	6
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Aktiivisten invest in -neuvotteluiden tuloksena tapahtuu etabloitumisia.						
Tavoite: Yhtiön toiminnallinen tehokkuus ja onnistuminen valtakunnallisessa resurssien jaossa sekä varainhankinnassa						
Mittari tai indikaattori						
Alueelle tuleva raha €/TScP kuntaraha €	7,8	3,8				
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Uusien korkeaan osaamisen yritysten syntymiseen sekä pienten ja keskisuurten yritysten kasvamisen tehostamiseen tähtäävän SparkUp toiminta on käynnistetty, mikä lisää toiminnassa mukana olevien yritysten rahoitusta. Lisäksi hankevalmistelussa pyritään aikaisempaa isompien ja vaikuttavampien hankkeiden syntymiseen.						
Ulkoisen rahoituksen osuus yhtiön liikevaihdosta (./ läpivirtaava raha) %	43 %	46 %	46 %	46 %	46 %	46 %
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Vuoden 2017 aikana voidaan ulkoinen hankerahoitus pitää samalla tasolla ja varovaisesti kasvattaa. Tausta on esimerkiksi uuden EU ohjelmakauden käynnissä olo kokonaan. Aktiivisella hankevalmistelulla voidaan varautua myös tulevien vuosien ulkoisen rahoituksen volyymiin.						

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Turun seudun kehittämiskeskuksen toiminnot liikkeenluovutettiin Turku Science Park Oy:öön 1.7.2016. Vuosi 2017 on vielä käynnistysvaihetta toiminnoille. Esim. toiminnan mittarointia tullaan kehittämään. Kuitenkin käytännössä moni toimenpide on käynnissä koko ajan esim. hankkeiden muodossa. On realistista odottaa, että ulkoinen rahoitus kyetään pitämään korkeassa tasossa myös jatkossa. Hankkeistuksille haetaan laajempaa kattavuutta ja tuloksellisuutta uuden yhtiön myötä.

Toiminta pohjautuu Turun kaupungin ja alueen korkeakoulujen strategioihin, joiden toimenpanosta osaltaan Turku Science Park Oy vastaa. Vahvuusaloja ovat uudet teknologiat, lääke- diagnostiikka- alat, kiertotalous, älykkään kaupungin ratkaisut, elämysteollisuus ja digitalisuus toimii kaiken pohjalla.

Toimintamme lisää uusien elinkelpoisten yritysten

syntymistä Turun alueelle, tehden alueesta kiinnostavan yritysten investointien, sijoittautumisen, verkostoitumisen ja osaavan työvoiman kannalta. Turku Science Park Oy tarjoaa alueen yrityksille monitasoisesti uusia verkostoja ja kasvamisen mahdollisuuksia, yritysten välistä hyvää yhteistyötä edistäviä verkottamispalveluja, tukien erityisesti korkean teknologian yritysten toimintaa. Turku Science Park yhdistää yritysten strategiset kehitys-

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURKU SCIENCE PARK OY

ja tutkimustarpeet erityisesti alueen korkeakoulujen kanssa, mutta myös esimerkiksi kaikkien Suomen teknillisten korkeakoulujen ja oman alueen korkeakoulujen huippuosajiin, nopeuttaen tuote-, tuotanto-, liiketoiminta- ja osaamiskehitystä ja markkinoille tuloa. Turku Science Park mahdollistaa oppilaitoksen tutkijoiden ja yritysten saumattoman yhteistoiminnan, mikä johtaa yritysvetoiseen, monialaiseen ja tuloksekkaaseen innovaatioyhteistyöhön.

Life Science -kiihdyttämö, Smart Chemistry Park, Spark up sekä Turku Future Technologies toimivat uusien liiketoimintakonseptien kiihdyttäjinä. Toimintaa tehdään yhteistyössä laajojen sidosryhmien kanssa. Rahoituksen hakeminen yrityksille on keskeisessä asemassa.

Investointien houkuttajana alueen erityispiirteet kuten University Hospital Campus, biopankkitoiminta sekä Blue Industry Park tulee brändätä hyvin

ja nostaa yhdeksi tarjoamamme kärjeksi. Logistisen aseman erinomaisuutta ei tule myöskään unohtaa. Regulaatiivisen ympäristön (direktiivit) muuttuessa pitää panostaa myös regulaatiivisen osaamistason nostoon uusien tuoteinnovaatioiden kaupallistamiseksi ja alueen tuotannollisen kilpailukykyyn parantamiseksi. Tämä koskee sekä bio- että cleantech/kiertotalous -alojen toimijoita.

TURUN AIKUISKOULUTUSSÄÄTIÖ

Toimitusjohtaja Tommi Forss

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Säätiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Turun Aikuiskoulutussäätiö on merkittävä osa niin valtakunnallista kuin seudullista koulutus-, työvoima- ja elinkeinopoliittista palvelurakennetta. Säätiön oppilaitosten tavoitteena on omalta osaltaan edistää seutukunnan hyvinvointia, kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä sekä työmarkkinoiden toimivuutta. Turun Aikuiskoulutussäätiö on osa yrityspalvelurakennetta, joka tukee ja mahdollistaa uutta elinkeinotoimintaa talousalueellaan huolehtimalla osaavan työvoiman riittävydestä.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö ylläpitää Turun kaupungissa Turun Aikuiskoulutuskeskusta ja Turun kesäyliopistoa itsenäisinä oppilaitoksina, joiden tehtävänä on tarjota ja järjestää ammatillista ja yleissivistävää aikuiskoulutusta sekä avointa korkeakouluopetusta sekä koulutukseen läheisesti liittyvää palvelu-, tutkimus- ja työtoimintaa sekä toimia muutenkin säätiön tarkoitusta edistävällä tavalla.

Säätiö on yleishyödyllinen yhteisö eikä tavoittele voittoa, mutta pitää jatkuvana tavoitteenaan, että säätiön ylläpitämät oppilaitokset ovat taloudellisesti itsensä annattavia.

Toimintaympäristön muutostekijät

Suomen kansantalouden tuotannon lasku, ennen kaikkea vaikeudet rakentamisessa, teollisuudessa ja palvelualoilla heijastuvat vahvasti myös aikuiskoulutukseen. Yritysten henkilöstön koulutusmäärärahat ovat supistuneet, samoin erityisesti oppisopimusten tekeminen on vaikeutunut.

Valtionosuusrahoitteisen koulutuksen määrä vähennee ja tulevana vuosina tähän rahoitusmuotoon kohdistuu erityisiä säästöpaineita. Samoin työvoimapolitiittiseen koulutukseen on odotettavissa melko suuria leikkauksia, joka tekee työhallinnon ostoista entistä vaikeammin ennakoitavia.

Toimintaympäristön muutokset edellyttävät koulutusten tarjonnassa alueella vahvempaa koordinoitua ja yhteistyötä. Turun Aikuiskoulutuskeskuksen ja alueen muiden oppilaitosten välillä yhteistyötä

on lisätty entisestään. Erityisesti Turun ammattiinstituutin kanssa on pyritty löytämään uusia toisiinsa tukevia yhteistyömuotoja.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Aikuiskoulutuksella on alueellisesti hyvin vahva elinkeinopoliittinen rooli. Tavoitteena on pystyä vastaamaan elinkeinoelämän koulutukselle asetettiin haasteisiin yhteisenä päämääränä alueen elinkeinoelämän menestyminen ja kilpailukyky.

Turun Aikuiskoulutussäätiö pyrkii kehittämään toimintaansa alueen elinkeinoelämän vaatimusten mukaan jatkuvalla vuoropuhelulla yritysten ja yliopistojen työelämän kanssa.

Esiin tulleiden tarpeiden sekä tehtyjen koulutustarvekartoitusten pohjalta kehitetään uusia koulutus tuotteita yhdessä työelämän kanssa. Tavoitteena on ylläpitää ja lisätä eri ammattialojen osaamista ja näin varmistaa seutukunnan menestyminen yhä tiukkenevassa kilpailussa.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN AIKUISKOULUTUSSÄÄTIÖ

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Aikuiskoulutuksen määrä ja vaikuttavuus						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Opiskelijamäärä	9 450	9 100	10 500	10 500	10 500	10 500
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Opiskelijatytyväisyys	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
<ul style="list-style-type: none"> - työvoimakoulutusten suuren volyymin ylläpito ja kasvattaminen - valtionosuusrahoituksen tehokas käyttö - laatu järjestelmän mukainen opetustoiminnan kehittäminen ja seuranta - uudet opetusmenetelmät ja digitalisaatio 						
Tavoite: Säätiön toiminnan tehokkuus, taloudellisuus ja vakavaraisuus						
Mittari tai indikaattori						
Muu kuin VOS rahoitus / Liikevaihto (1 000 €)	11 496	9 100	10 500	10 500	10 500	10 500
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
Omatoiminen tuottojäämä (liikevoittoa vastaava erä)	1 653	900	750	750	750	750
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä:						
<ul style="list-style-type: none"> - kustannustehokkuuden ja kustannustietoisuuden varmistaminen - opiskelijaryhmien koon kasvattaminen - laadukas ja tehokas valtionosuuksien käyttö - menestyminen työvoimakoulutus kilpailussa 						

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TURUN AIKUISKOULUTUSSÄÄTIÖ

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Vuoden 2017 aikana astuu voimaan valtiontalouden säästötoimia, jotka vaikuttavat Turun Aikuiskoulutussäätiön toimintaan. Valtionosuusrahoituksen määrä laskee tulevana vuotena. Samaan aikaan työvoimakoulutusten osalta tuleva rahoituksen siirto TEM:n hallinnasta OKM:n hallintaan aiheuttaa tilapäisen laskun työvoimakoulutusten määrässä. Ministeriöiden välinen sopimus työvoimakoulutuksen siirrosta on ollut pitkään valmistelussa ja sopimuksen viivästyminen aiheuttanee katkoksen työvoimakoulutusten hankinnassa vuoden 2016 ja

2017 aikana. Säätiö on varautunut toiminnassaan tuleviin säästöihin ja mahdollisiin koulutuskatkoihin.

Vuosien 2018-2020 osalta koulutus kentässä on tapahtumassa suuria muutoksia. Ammatillisen koulutuksen reformi, ammatillisen koulutuksen säästöt, työvoimakoulutusten siirto TEM - OKM - akselilla ja järjestäjälupien hakukierros edellyttävät kaikki Turun Aikuiskoulutussäätiöltä kattavaa ennakointia ja

toimintatapojen etukäteistä muuttamista. Muutokset aiheuttavat toimintatapojen muuttamisen lisäksi paineita kustannustehokkuuteen ja yhteistyön lisäämiseen sekä paikallisesti, että valtakunnallisesti. Ministeriöistä saatujen ennakkotietojen mukaan säätiön asema tulevaisuudessa on vakaa ja turvattu. Ammatilliseen aikuiskoulutukseen erikoistuneena ja suurena toteuttajana säätiöllä on oma roolinsa alueen työ- ja elinkeinoelämän kehittäjänä.

TURKU TOURING OY

Toimitusjohtaja Anne-Marget Hellén

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Matkailun palvelukeskuksen toiminnan tarkoituksena on lisätä Varsinais-Suomeen suuntautuvaa matkailua markkinoimalla, myymällä ja kehittämällä matkailupalveluja yhteistyössä yritysten, rahoittajien ja matkailuorganisaatioiden kanssa. Matkailun palvelukeskus Turku Touring toimii Varsinais-Suomessa maakunnallisena alueorganisaationa. Turku Touring Oy toimii palvelukeskuksen apuyhtiönä.

Osakeyhtiön mittaristossa on vain ne luvut, jotka liittyvät osakeyhtiön toimintaan. Yhtiö on markkinointiyhtiö, jolla on markkinointiyhteistyösopimus osakkaiden kanssa. Yhtiö on valmismatkalain mukaan kirjautunut matkanjärjestäjärekisteriin ja kaupalliset toiminnot hoidetaan sitä kautta.

Matkailun toimialan kehityksestä yleisesti kertovat mittarit ovat Matkailun Palvelukeskuksen mittareita ja raportoidaan sen yhteydessä.

Toimintaympäristön muutostekijät

Matkailuliiketoiminta on toimialana suhdanneherkkä; taloudellinen tilanne vaikuttaa matkailuliiketoimintaan nopeasti.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Visitturku.fi on Helsingin matkailusivujen jälkeen maan suosituin matkailusivusto. Sitä kehitetään edelleen ja sisällön löydettävyyttä hakukonemarkkinoinnin keinoin.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

-

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

LOGOMO OY

LOGOMO OY (KONSERNI)

Toimitusjohtaja Päivi Rytsä

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Yhtiö harjoittaa tytäryhtiönsä omistaman kiinteistön huoneistojen vuokraustoimintaa sekä lisäksi toisen tytäryhtiönsä kautta toimitilavuokraukseen ja tapahtumaliiketoimintaan liittyvää asiantuntijapalvelua.

Toimintaympäristön muutostekijät

Logomon toiminnalle on tärkeää, että Turun seutu on elinvoimainen ja houkutteleva ympäristö yrityksille, tapahtumantekijöille sekä kongressijärjestäjille, jotta Logomoon saadaan monipuolisesti tapahtumia ja toimitilavuokralaisia.

Logomon ympäristön kehittäminen vaikuttaa oleellisesti yhtiön toimintaan. Saavutettavuuden kannalta kevyen liikenteen silta ratapihan yli sekä asianmukaiset paikoitustilat ovat kriittinen tekijä Logomolle. Saavutettavuus ja paikoitusratkaisut vaikuttavat niin pitkäaikaisten vuokralaisten saamiseen kuin lyhytaikaisten tapahtumien toiminnallisuuteen.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Logomosta on tullut lyhyessä ajassa valtakunnallisesti tunnettu ja merkittävä tapahtumatalo sekä luovan talouden yritysten keskittymä.

Vuonna 2017-2020 tuodaan markkinoille uusia palveluja ja sisältöratkaisuja, jotka tukevat Logomon brändiä kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettuna luovan talouden keskuksena. Lyhytaikaisessa vuokrauksessa tavoitteena on saada edelleen monipuolisesti erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia. Pitkäaikaisessa vuokrauksessa tavoitteena on saada kattavasti eri alojen toimijoita taloon.

Talon omaa henkilökunnan määrä tulee pysymään pienenä. Näin ollen talon kannalta oikeiden kumppanuuksien valinta ja toiminnan kehittäminen yhteistyössä heidän kanssaan on keskeisessä roolissa.

KONSERNIJAOSTON SEURAAMAT TAVOITTEET JA TUNNUSLUVUT

	TP 2014	TP 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnalliset tavoitteet							
Käyttöaste, pitkäaikainen vuokraus, %	98,6	99,0	92,0	92	93	94	94
Käyttöaste, lyhytaikainen vuokraus, %	90,7	74,0	91,0	91	91	92	92

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

LOGOMO OY

	TP 2014	TP 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toiminnan laajuus ja tulos*							
Liikevaihto (1.000 €)	3 737	4 380	4 900	5 100	5 300	5 500	5 700
Liikevoitto (1.000 €)	1 096	1 552	1 960	2 016	2 037	2 154	2 184
Tilikauden tulos (1.000 €)	0	0	0	0	0	0	0
Keskimääräinen henkilöstömäärä			7	7	7	7	7
Pääoman tuotto ja tuloutus							
Sijoitetun pääoman tuotto, % **	2,0	2,84	2,34	3,15	3,17	3,18	3,20
Vakavaraisuus							
Omavaraisuusaste, %*	49,0	49,0	50,0	51,0	51,0	51,0	51,0
Nettovelkaantumisaste, %*	91	92	91,0	90,0	87,0	83,0	80,0

*) Omaan pääomaan sisällytetty osakaslainat

**) poistoja tehdään tuloksen mahdollistama määrä, mutta sitä ei ole huomioitu tuotto-%:ssa.

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 - 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Liiketoiminta jatkaa vakaata kasvua.

FORUM MARINUM -SÄÄTIÖ

Toimitusjohtaja Tapio Maijala

YMPÄRISTÖN JA TOIMINNAN KUVAUS

Yhtiön toimiala ja toiminnan pääasiallinen tarkoitus

Merikeskus Forum Marinum on merenkulun valtakunnallinen erikoismuseo, merivoimien museo sekä merihenkinen vierailu-, kokous- ja tapahtumapaikka. Museona Forum Marinum on erikoisalansa toiminnan kehittäjä. Forum Marinum tekee kansallisesti ja kansainvälisesti yhteistyötä korkeakoulujen, museoiden sekä useiden yksityisten ja julkisten tahojen kanssa. Toiminnassa noudatetaan museotyön eettisiä sääntöjä.

Toimintaympäristön muutostekijät

Valtionosuus pienentyi jo tälle vuodelle ja tulee pienemään edelleen tulevina vuosina.

Oma toiminta ja tarpeellisuus pitää pystyä perustelemaan entistä paremmin.

Lisääntyvä verkostotoiminta nähdään mahdollisuutena, jonka kautta voidaan tehostaa varsinaista toimintaa.

Kokoelmat ja erityisesti laajeneva venekokoelma edellyttävät lisää säilytystiloja.

Toiminnan kehittäminen - toimenpiteet ja tavoitteet

Forum Marinum toimilla pyritään tukemaan Turun kaupungin strategisia tavoitteita lisäämällä veto-voimaisuutta ja täyden-tämällä tapahtumatoimintaa erityisesti Kulttuuri- ja MeriTurku teemoissa.

Forum Marinum on kansainvälisesti verkostoitunut korkea-tasoinen ja vetovoimainen merellisten kulttuuri- ja matkailu-palvelujen tuottaja ja kehittäjä sekä tapahtuma- ja kohtaamis-paikkana aktiivinen toimija. Toimintaa ohjaavat arvot ovat: Aitous, ammattitaito ja asiakaslähtöisyys.

Osallistutaan valtakunnallisesti oman erikoisalan museo- ja tallennustoiminnan kehittämiseen. Kartutetaan harkiten merenkulun valtakunnallisen erikoismuseon ja Suomen merivoimien museon kansallista kokoelmaa sekä huolehditaan yhteistyössä Åbo Akademin merihistorian laitoksen kanssa arkistointitoimien ja kokoelmien saavutettavuuden lisäämisestä.

Osallistutaan aktiivisesti ja näkyvästi sekä kansainvälisesti verkottuneena oman erikoisalan keskusteluun sekä toimitaan asiantuntijana oman erikois-alaa koskevissa asioissa.

Etsitään kokoelmille asianmukaiset, osastoitavat säilytystilat ensisijaisesti yhteistyössä Turun museokeskuksen kanssa ja ylläpidetään museolaivoja siten, että niiden kunto ja museo-arvo säilyvät. Suomen Joutsenen telakointi tehdään vuonna 2016 ja korjaustyöt vuosina 2016-2017.

Näyttelytoiminnassa panostetaan ajankohtaisiin, innovatiivisiin ja yhteiskunnallisesti merkittäviin teemoihin sekä asiakas-lähtöisyyteen.

Tuetaan Turun kaupungin tapahtumatoimintaa tarjoamalla kaupungille ja muiden tapahtumien tuottajille laadukas infra-struktuuri ja järjestetään oman erikoisalan tapahtumia verkos-toitumalla alan museoiden, yliopistojen, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.

Ylläpidetään kokoustoimintaa näkyvyyttä ja taloutta tukevana keskeisenä toimintakokonaisuuden osana.

Toiminnan perustana on tasapainoinen talous, joka perustuu Turun kaupungin, opetus- ja kulttuuri-ministeriön sekä Sota-museon rahoitukseen ja omaan tuottoon. Omassa tuotossa tavoitellaan 30 % osuutta talousarviosta. Turun kaupungin

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

FORUM MARINUM -SÄÄTIÖ

rahoitusosuus muutettiin palvelusopimukseksi vuoden 2016 alussa.

Tarjotaan harjoittelu- ja työtilaisuuksia valtiolle, kunnalle ja kolmannelle sektorille ja kohdennetaan syntyvä lisätö infra-struktuurin ja kokoelmien ylläpitoon.

Osallistutaan Turun kaupungin kestävän kehityksen ohjelmatyöhön.

KONSERNIYHTIÖN KAUPUNGINVALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Tavoite: Säätiön suosio ja houkuttelevuus paikallisena ja valtakunnallisena matkailukohteena						
	Toteutunut 2015	Ennuste 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Mittari tai indikaattori						
Kävijämäärä/vuosi, henkilöä	130 129	130 000	140 000	130 000	130 000	130 000
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Perusnäyttely uusittu 2016, mielenkiintoiset vaihtuvat näyttelyt ja yleisötapahtumat, maltillinen hinnoittelu ja tehokas viestintä. Lisäksi osallistutaan hankkeisiin, joiden tavoitteena on tehdä kulttuuria näkyväksi ja houkuttaa palaamaan sen ääreen.						
Näyttelyjen määrä, kpl	5	6	6	7	7	5
Merellisten tapahtumien määrä	7	6	8	6	6	7
Millä toimenpiteillä tavoitteeseen on tarkoitus päästä: Tuotetaan omia ajankohtaisia ja yhteiskunnallisesti merkittäviä vaihtuvia näyttelyjä sekä tarjotaan tilat ulkopuolisille piennäyttelyille. Vuonna 2016 keväällä avattiin uusittu perusnäyttely. Tarjoamalla kaupungille ja muiden tapahtumien tuottajille laadukas infrastruktuuri ja järjestetään oman erikoisalan tapahtumia verkostoitumalla alan museoiden, yliopistojen, yritysten ja kolmannen sektorin kanssa.						
Oman tuoton osuus kaikista tuotoista, %	32,0	30,0	30,00	30,0	30,0	30,0
Yhteistoimintasopimus Turun kaupungin kanssa (1.000 €)		574	574	574	574	574
Kaupungin avustukset (1.000 €)	734	460	310	160	160	160

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

FORUM MARINUM -SÄÄTIÖ

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS VUODEN 2017 TALOUSARVIOON JA VUOSIEN 2018 – 2020 TALOUSSUUNNITELMAAN

Käyttötalous perustuu Turun kaupungin ja valtion toiminta-avustuksiin ja omaan tuottoon, jonka osuus käyttötalouden tulosarviosta on 30 %. Oma osuus pyritään säilyttämään ja jopa hieman kasvattamaan mm. uuden perusnäyttelyn vetovoimaisuu-

della ja uudella ravintolasopimuksella. Palvelusopimus Turun kaupungin kanssa antaa varmuutta toiminnan ja talouden suunnitteluun tuleviksi vuosiksi.

Vuonna 2017 on itsenäisyyden juhlavuoden tapahtumia ja Tall Ships Race -satamajakso Turussa. Suurilla merellisillä tapahtumilla on suora vaikutus myös Forum Marinumin kävijämääriin, jotka vaihtelevat vuosittain 125 - 135 tuhannen välillä.

LASKELMAT

LUKUOHJEET:

TULOSLASKELMA

TOIMINTAKATE ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

VIKATE osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus olisi riittävä.

TILIKAUDEN TULOS on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitetään poistoeron, vapaaehtoisten varausten ja rahastojen muutokset.

Tuloslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Toimintatuotot/Toimintakulut, %

Määritelmä: $100 \times \text{toimintatuotot} / (\text{toimintakulut} - \text{valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate %:a poistoista:

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{poistot}$

RAHOITUSLASKELMA

TOIMINNAN RAHAVIRTA osoittaa, missä määrin kunta on pystynyt tilikauden aikana toiminnan (käyttötalouden) avulla saamaan rahavaroja toimintaedellytysten säilyttämiseen, uusien investointien tekemiseen ja lainojen takaisinmaksuun ulkopuolisiin rahoituslähteisiin turvautumatta.

Vuosikate saadaan suoraan tuloslaskelmasta ja vuosikatteen korjaukset esitetään rivillä *Tulorahoituksen korjaukset*. Korjaukset ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot, mikäli ne on esitetty toiminnan muissa tuotoissa sekä toiminnan muihin kuluihin merkityt pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntitappiot.

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA osoittaa sen rahavarojen käytön, jonka kunta on käyttänyt palvelutuotannon edellytysten järjestämiseen ja tulevan rahavirran kerryttämiseksi pitkällä aikavälillä.

Investoinneilla tarkoitetaan rahoituslaskelmassa pysyviin vastaaviin käytettyjä varoja tilivuoden aikana. Investointimenot ja niihin saadut rahoitusosuudet esitetään rahoituslaskelmassa bruttomääräisinä. Investointimenot ovat sekä osakkeiden ja osuuksien ostoja että aineettomia ja aineellisia pysyvien vastaavien hyödykkeiden investointeja. Investointien rahavirta -nimikkeen alla esitetään myös investointien rahoitusosuudet ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntihintaiset luovutustulot.

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA osoittaa antolaina- ja muiden saamisten, toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden sekä oman ja vieraan pääoman muutokset tilikauden aikana.

Rahoituslaskelmasta tulee erikseen käydä ilmi rahoituksen rahavirta. Sitä varten rahoituksen rahavirtalaskelmassa esitetään ensin antolainojen ja lainakannan muutokset. Maksuvalmiuden muutoksiin vaikuttavat myös toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutokset.

Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtojen yhteenlaskettu muutos vastaa taseesta laskettua **rahavarojen muutosta**.

Rahoituslaskelman tunnuslukujen laskentakaavat

Investointien tulorahoitus, %

Määritelmä: $100 \times \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintamenot}$ (=käyttöomaisuusinvestointien hankintameno - investointien rahoitusosuudet)

Lainakanta 31.12.

Määritelmä: $\text{Vieras pääoma} - (\text{saadut ennakot} + \text{ostovelat} + \text{siirtovelat} + \text{muut velat})$

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TALOUSARVION TULOSLASKELMA

(1.000 €)

	TOT 2015	TAM 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Myyntituotot	221 895	200 072	154 111	155 383	157 244	158 896
Maksutuotot	68 556	68 495	74 746	74 535	75 735	75 966
Tuet ja avustukset	38 712	36 526	27 729	27 972	28 116	28 314
Vuokratuotot	150 459	156 833	157 956	161 351	164 137	165 756
Muut toimintatuotot	28 097	23 895	22 740	23 047	23 071	23 093
TOIMINTATUOTOT	507 718	485 820	437 283	442 288	448 303	452 026
Valmistus omaan käyttöön	3 856	8 000	1 610	1 610	1 610	1 610
Henkilöstökulut	524 236	536 578	515 878	513 110	518 685	537 057
Palvelujen ostot	613 340	621 550	620 512	615 516	622 327	629 472
Asiakaspalvelujen ostot	293 114	290 508	301 264	303 910	307 802	311 738
Muiden palvelujen ostot	320 226	331 042	319 247	311 606	314 525	317 734
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	70 237	57 535	45 045	44 570	44 429	45 042
Avustukset	101 606	102 176	89 291	90 860	91 888	93 131
Vuokrat	146 393	164 673	164 362	171 000	175 388	176 522
Muut toimintakulut	18 679	6 242	5 083	2 140	2 609	3 523
TOIMINTAKULUT	1 474 491	1 488 753	1 440 170	1 437 197	1 455 327	1 484 747
TOIMINTAKATE	-962 917	-994 933	-1 001 277	-993 299	-1 005 414	-1 031 111
Verotulot ja valtionosuudet	995 923	994 605	976 900	996 100	1 015 300	1 045 800
Rahoitustuotot ja -kulut	27 283	34 847	32 640	30 143	30 343	30 343
VUOSIKATE	60 290	34 519	8 262	32 945	40 229	45 032
Poistot ja arvonalentumiset	62 705	55 383	51 737	48 678	46 208	43 813
Satunnaiset tuotot ja kulut	89 651	-1 500	22 349	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	87 236	-22 364	-21 126	-15 734	-5 978	1 219
Varausten ja rahastojen muutokset	1 869	15 915	1 804	1 804	1 804	1 804
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	89 106	-6 449	-19 322	-13 929	-4 174	3 023

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Tuloslaskelman tunnusluvut	TOT 2015	TAM 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatuotot - muutos-% ed. vuodesta		-4,3 %	-10,0 %	1,1 %	1,4 %	0,8 %
Toimintakulut - muutos-% ed. vuodesta		1,0 %	-3,3 %	-0,2 %	1,3 %	2,0 %
Toimintakate - muutos-% ed. vuodesta		3,3 %	0,6 %	-0,8 %	1,2 %	2,6 %
Toimintatuotot / toimintakulut	34,4 %	32,6 %	30,4 %	30,8 %	30,8 %	30,4 %
Vuosikate / poistot -%	96,1 %	62,3 %	16,0 %	67,7 %	87,1 %	102,8 %
Vuosikate / asukas	324	185	44	173	210	233
Asukasmäärä 31.12.	185 810	187 000	188 500	190 000	191 500	193 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET

(1.000 €)	TP 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
TOIMINTATUOTOT	507 718	485 820	438 893	443 898	449 913	453 636
TOIMINTAKULUT	1 474 491	1 488 753	1 440 170	1 437 197	1 455 327	1 484 747
Toimintakate	-966 773	-1 002 933	-1 001 277	-993 299	-1 005 414	-1 031 111
Muutos-%		3,7 %	-0,2 %	-0,8 %	1,2 %	2,6 %
Verotulot ja valtionosuudet	995 923	994 605	976 900	996 100	1 015 300	1 045 800
Verotulot	730 885	721 074	724 100	743 800	767 000	801 200
Kunnan tulovero	594 644	599 768	590 000			
Kiinteistövero	50 006	51 413	54 600			
Osuus yhteisöveron tuotosta	86 235	69 893	79 500			
Koiravero	0	0	0			
Muut verot	0	0	0			
Valtionosuudet	265 038	273 531	252 800	252 300	248 300	244 600
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilm)	233 094	273 531	220 000			
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtiono	36 986	0	37 200			
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0			
Rahoitusavustus	0	0	0			
Muut valtionosuudet	0	0	0			
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien	-5 042	0	-4 400			
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0			

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

RAHOITUSTULOT JA -MENOT

(1.000 €)	TOT 2015	TA2016	TA 2017	KAUPUNKI	VAHINKO- RAHASTO	KILA
RAHOITUSTUOTOT	67 977	78 364	71 361	68 461	2 900	0
RAHOITUSKULUT	40 693	43 517	38 721	9 000	800	28 921
Netto	27 283	34 847	32 640	59 461	2 100	-28 921
Muutos-%		28 %	20 %			
Korkotuotot	17 999	20 944	23 661	22 761	900	0
Korkotuotot antolainoista ulkopuolisille	13 153	17 300	20 070	19 700	370	0
Korkotuotot antolainoista l.laitoksille&	2 121	2 094	2 061	2 061	0	0
Korkotuotot antolainoista muille taseyks	0	0	0	0	0	0
Muun taseyksikön korkotuotot kunnalta	0	0	0	0	0	0
Korkotuotot sijoituksista ja talletuksista	2 660	1 500	1 520	990	530	0
Maksuliikennetilien korkotuotot	65	50	10	10	0	0
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	49 978	57 420	47 700	45 700	2 000	0
Osinkotuotot ja osuuspääomien korot	18 329	23 000	18 500	18 000	500	0
Korvaus peruspääomasta liikelaitoksilta	25 329	30 850	26 800	26 800	0	0
Korvaus peruspääomasta muilta taseyksikö	0	0	0	0	0	0
Korvaus jäännöspääomasta	0	0	0	0	0	0
Verotilitysten korot ja korotukset	4	10	10	10	0	0
Korkotuotot valtionosuuksista	6	10	10	10	0	0
Viivästyskorot	94	100	100	100	0	0
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	91	100	0	0	0	0
Toimeksiantojen pääomakorot	0	0	0	0	0	0
Kurssivoitot rahoituslainoista	824	1 500	780	580	200	0
Arvopapereiden myyntivoitot	2 802	1 150	800	0	800	0
Sisäiset vakuutusmaksut	42	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	613	100	100	100	0	0
Lahjoitukset	0	0	0	0	0	0

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Arvonalentumisten palautumiset	1 845	600	600	100	500	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	0	0	0
Korkokulut	10 761	10 567	10 121	8 000	0	2 121
Korkokulut lainoista ulkopuolisilta	8 640	8 000	7 990	7 990	0	0
Korkokulut lainoista liikelaitoksilta	0	0	0	0	0	0
Korkokulut lainoista muilta taseyksiköil	0	10	10	10	0	0
Liikelaitoksen korkokulut lainoista kunn	2 121	2 557	2 121	0	0	2 121
Muun taseyksikön korkokulut lainoista ku	0	0	0	0	0	0
Maksuliikennetilien korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korkokulut	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	29 932	32 950	28 600	1 000	800	26 800
Peruspääoman korot jäsenkunnille	0	0	0	0	0	0
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (k	25 329	30 850	26 800	0	0	26 800
Muun taseyksikön korvaus peruspääomasta	0	0	0	0	0	0
Korvaus jäännöspääomasta (kunnalle)	0	0	0	0	0	0
Verotilitysten korot	-51	100	100	100	0	0
Viivästyskorot ja korotukset	32	0	0	0	0	0
Kurssitappiot rahoituslainoista	36	1 000	1 000	500	500	0
Luottoprovisiot	7	0	0	0	0	0
Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien r	4 284	600	350	100	250	0
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sij	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	296	400	350	300	50	0
Lahjoitusrahastojen varojen käyttö	0	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0	0

Sidotut osat

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Yhteenveto ja suunnitelmavuodet	TOT 2015	TA2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Rahoitustuotot ja -kulut	27 283	34 847	32 640	30 143	30 343	30 343
Muutos-%		28 %	20 %			
Korkotuotot	17 999	20 944	23 661	21 600	21 700	21 700
Muut rahoitustuotot	49 978	57 420	47 700	20 900	21 000	21 000
Korkokulut	10 761	10 567	10 121	10 557	10 557	10 557
Muut rahoituskulut	29 932	32 950	28 600	1 800	1 800	1 800

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TALOUSARVION RAHOITUSLASKELMA

(1.000 €)	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Vuosikate	60 290	34 519	8 262	32 945	40 229	45 032
Satunnaiset tuotot ja kulut	89 651	-1 500	22 349	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-111 425	-18 876	-41 177	-18 828	-18 828	-18 828
Toiminnan rahavirta	38 516	14 143	-10 566	14 117	21 401	26 204
Investointikulut	67 259	118 310	107 249	92 145	90 818	76 655
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	2 152	575	2 171	2 198	2 008	2 882
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustuotot	157 570	22 609	150 671	22 671	22 673	22 671
Investointien rahavirta	92 463	-95 127	45 593	-67 276	-66 137	-51 102
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	130 980	-80 984	35 027	-53 160	-44 736	-24 898
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
Antolainauksen saamiset	-149 804	-20 638	-162 167	-26 838	-4 687	-21 989
Antolainasaamisten lisäykset	-	153 461	166 378	31 000	18 000	26 000
Antolainasaamisten vähennykset	+	3 658	4 211	4 162	13 313	4 011
Lainakannan muutokset		56 348	114 995	50 000	40 000	50 000
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		101 336	100 000	120 000	120 000	120 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	-69 963	100 000	70 000	80 000	70 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+	24 974	35 000	15 000	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-105 618	64 362	-47 172	23 162	35 313	28 011
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	25 361	-16 622	-12 145	-29 998	-9 423	3 113
Rahoituslaskelman tunnusluvut	TOT 2015	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Asukasmäärä 31.12.	185810	187000	188500	190000	191500	193000
Investointien omahankintameno, M€	62,4	117,7	105,1	89,9	88,8	73,8
Investointien tulorahoitus, %	94 %	29 %	8 %	36 %	44 %	59 %
Lainakanta 31.12., M€	598	683	798	848	888	938
Lainat € / asukas	3 218	3 652	4 233	4 463	4 637	4 860

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET

(1.000 €)	TA 2016	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Antolainauksen muutokset	-18 138	-162 167	-26 838	-4 687	-21 989
Antolainasaamisten lisäykset	50 500	166 378	31 000	18 000	26 000
TVT Asunnot Oy	10 000	7 000	8 000	7 000	15 000
Oy Turku Energia **)	30 000	34 000	10 000	3 000	3 000
Turun seudun sosiaali- ja terveyspalvelukiinteistöt Oy					
Turun Vesihuolto Oy		98 000			
Koy Turun Monitoimihalli	2 500				
Turun Suomalaisen Yhteiskoulun kannatusyhdistys ry ***)		9 878			
Turun Palvelutilat Oy		5 000	5 000		
Myllykoti Oy		4 500			
Muut kohdentamattomat	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Antolainasaamisten vähennykset	32 362	4 211	4 162	13 313	4 011
Oy Turku Energia					
Turun seudun sosiaali- ja terveyspalvelukiinteistöt Oy	25 000				
TVT Asunnot Oy	1 498	1 598	1 655	1 638	1 656
Turun Kaupunkiliikenne Oy	300	247	247	247	247
KOY Turun Monitoimihalli	156	156	156	156	156
Turun Ylioppilaskyläsäätiö *)	1 641	938	832	7 606	680
Turun Satama Oy	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Turun Teknologia kiinteistöt Oy				10 000	
Turun Tekstiilihuolto Oy	250	250	250	250	250
Turun Seudun Rakennustekniikka Oy	2 500				
Muut kohdentamattomat	17	22	22	22	22

*) Turun Ylioppilaskyläsäätiöllä erääntyy 15.2.2019 lainojen järjestelysopimus 7,6 milj. euroa, jota ei ole kirjattu kaupungin antolainoihin vaan aiemmin kuluksi, joten sillä on erääntyessä kaupungille positiivinen tulosvaikutus rahoitustuloihin viimeistään vuonna 2019. Näin ollen se ei näy myöskään antolainojen vähennyksien yhteissummassa

***) Oy Turku Energian antolainauksesta osa voidaan myöntää vahinkorahaston taseesta.

***) Kv 23.3.2015 § 51

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Kaupungin tytäryhteisöille voidaan kaupungin kasvavaroista myöntää edellä olevien lainojen lisäksi lyhytaikaisia (konsernitilin) luottolimiittejä yhteensä enintään 250 milj. euroa ja pitkäaikaisia antolainoja talousarviovuoden aikana enintään 50 milj. euroa.

Em. sisältyy eräiden tytäryhtiöiden mm. Kiinteistö Oy Turun Kaupunginteatterin ja Kiinteistö Oy Turun Syvälahden koulun konsernitililimiittit, joilla hoidetaan yhtiöiden rakennusaikainen rahoitus.

Kaupunki ylläpitää vähintään 400 milj. euron kunnatodistuslimiittejä tai muita ei-sitovia limiittejä, joita voidaan käyttää tarvittaessa täysimääräisesti lyhytaikaisen maksuvalmiuden turvaamiseksi.

Kaupunki hajauttaa konsernivelelän korkoriskiä eri korkoperusteisiin solmimalla talousarviovuoden aikana uusia valuutan- ja koronvaihtosopimuksia enintään 500 milj. euroa tai uusia avoimia korkotermiinejä (futuureja) enintään 100 milj. euroa.

Mikäli pitkäaikainen laina nostetaan muuna valuuttana kuin euron, niin valuutta- ja korkoriski muutetaan valuutan- ja koronvaihtosopimuksella euro-määräiseksi. Muiden tase-erien tai taseen ulkopuolisten vastuiden (esim. (leasing)sopimukset) korkoriskiä tai muuta riskiä voidaan muuttaa enintään 150 milj. euroa talousarviovuoden aikana

LIITTEET

LIITTEET:

Luettelo liitteistä ja linkki sähköiseen versioon.

Liite 1: Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta 14.9.2016 § 480

<http://ah.turku.fi/kilajk/2016/0914021x/welcome.htm>

Liite 2: Työterveystalo, sisältyy kaupunginhallituksen talousarvioon, Kh 10.10.2016 § 407

<http://ah.turku.fi/kh/2016/1010023x/3448092.htm>

Liite 3: Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta 14.9.2016 § 68

<http://ah.turku.fi/vsaluelk/2016/0914007x/3435440.htm>

Strateginen sopimus 2017, Kiinteistötoimiala

1.1 Kuvaus toiminnasta (kh)

Kiinteistöliikelaitos vastaa kaupungin kiinteän ja rakennetun omaisuuden hallinnasta ja kehittämisestä sekä tarjoaa toimintaympäristöjä ja toimitiloja.

Kiinteistöliikelaitos vastaa myös yleisten alueiden ylläpidosta ja rakennuttamisesta, kaupungin omistamien rakennusten ylläpidosta ja rakennuttamisesta sekä kiinteistöjen käyttöön liittyvistä palveluista, kiinteistönpidosta, kiinteistöomaisuuden hankkimisesta, vuokraamisesta, myymisestä ja kehittämisestä.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät (kh)

Rakennetulla ympäristöllä sekä kiinteistöjen ylläpidolla ja käytöllä on huomattava vaikutus taloudelliseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Rakennetulla ympäristöllä on myös suuri painoarvo kestävä kehityksen edistämässä koko yhteiskunnan tasolla.

Kiinteistöliikelaitoksen toimintaympäristö on kehittynyt viime vuosina voimakkaasti ja muutokset jatkuvat edelleen. Haasteita aiheuttavat mm. vaikea taloudellinen tilanne, asunto- ja toimitilatuotannon laskeneet volyymit ja tästä johtuva vähäinen tonttikysyntä. Lainsäädännössä muutoksia tulee mm. hankintalakiin. Ympäristökysymyksistä vesihuoltolain tuomat velvoitteet kasvattavat kaupungin investointeja ja ylläpitomenoja.

Kaupungin ja lähialueen neuvottelemat sopimukset valtiovallan kanssa linjaavat kaupunkiseudun kehitystavoitteet. Näitä sopimuksia ovat mm. kasvusopimus, kasvukäytäväsopimus ja MAL-sopimus. Sopimusten tavoitteet ohjaavat myös Kiinteistöliikelaitoksen toimintaa.

Kaupunginhallitus päätti 24.8.2015 käynnistää ja organisoida kiinteistötoimialan toimintamallin uudistamisen sekä konsernihallinnon, kiinteistötoimialan ja ympäristötoimialan välisiin tehtäväjärjestelyihin liittyvän valmistelun. Ehdotus on käsitelty kh:n iltakoulussa keväällä 2016. Päätöksiä toimintamalliuudistuksesta tehtäneen vuoden 2016 aikana.

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Kaupungin kärkihankkeet

Keskustan kehittäminen (3.3.2)

- Keskustan kilpailukykyä liike-elämän, kaupan, kulttuurin ja matkailun vetovoimaisena keskitymänä parannetaan tarvittavilla investoinneilla ja yhteistyöllä. Kauppatorin miljöötä kohotetaan arvoiseensa asuun.

Kupittaaan kampusalueen kehittäminen (3.3.2)

- Turun kilpailukykyä edistämisen kannalta elinkeino- ja osaamisintensiivisen korkeakoulu-kampusten ja tiedepuiston alueen kasvu on hyvin keskeistä.

Maankäyttö (3.3.1)

- Maankäytön kehittämisen uusi toimintamalli otetaan käyttöön. Kaupungin kehittäminen laajoina kokonaisuuksina tukee elinkeinoelämän kilpailukykyä ja asukkaiden viihtyvyyttä. Painopiste on yhteinen ympäristötoimialan ja kj-toimialan kanssa.
- Maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittamisen ja ohjauksen periaatteet tullaan päivittämään.

Tuotantoyhtiöiden kilpailutus (3.2.6)

- Kaupungin omistamien tuotantoyhtiöiden määräaikaiset palvelusopimukset päättyvät asteittain ja palvelujen kilpailuttamisella haetaan palveluihin kustannustehokkuutta kuitenkin palvelujen laatua unohtamatta.

Uudet hankintamallit (3.2.1)

- Hankintamenettelyjä toteutetaan valikoiduissa kohteissa siten, että ne luovat mahdollisuuksia ja kannustavat innovatiivisiin ratkaisuihin. Rakennusprojekteissa tällaisia hankintamalleja ovat mm. projektinjohtototeutus tai yhteistyömalleihin perustuvat toteutusmuodot esim. allianssi- tai IPT-toteutus (IPT = integroitu projektitoteutus).

Tilojen käytön tehokkuus (3.2.7)

- Kaupungin käytössä olevaa tilamäärää vähennetään karsimalla toimipisteverkkoa, lisäämällä yhteispalvelupisteitä ja luopumalla tiloista, joita ei enää tarvita kaupungin omaan käyttöön.

Sähköinen asiointi (3.2.3)

- Palvelujen ja toimintojen digitalisointi mahdollistaa organisaatio- ja kustannusrakenteen keventämisen ja henkilöstön ajankäytön kohdentamisen vaativampiin tehtäviin.

Infran ja rakennusten korjausvelka (3.2.2)

- Omaisuuden arvosta huolehtiminen on yksi Kiinteistöliikelaitoksen perustehtävistä. Tavoitteena on, että omaisuuden ns. korjausvelka ei ainakaan kasva nykyisestä vaan ennemminkin sitä saataisiin pienennettyä. Korjausvelalla tarkoitetaan rahasummaa, joka tarvittaisiin rakennetun omaisuuden saattamiseksi ny-

kyisiä tarpeita vastaavaan hyväksyttävään tasoon. Tavoitteen saavuttaminen turvataan sillä, että omaisuuden ylläpitoon ja korjaamiseen osoitetaan riittävästi rahaa ja resursseja. Korjausvelka kasvaa, jos omaisuutta ei ylläpidetä ja korjata riittävästi.

Henkilöstön osaaminen (henkilöstö voimavarana -ohjelma)

- Henkilöstön osaamisesta huolehtiminen on tärkeää, jotta Kiinteistöliikelaitoksen palvelutaso säilyy hyvänä. Henkilöstön koulutukseen ja osaamisen ennakointiin panostetaan, jotta valmiudet odottamattomiinkin muutoksiin olisivat kunnossa.

Ympäristö (3.3.6)

Kestävän kehityksen periaatteet huomioidaan toiminnassa ja turvallinen elinympäristö on kaiken tekemisen tavoitteena.

1.4 Lausekkeet (kv)

Lausekkeet kv	Lausekkeet kh	Lausekkeet kj

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kv)

Käyttötalousosa

1.000 €						
Kiinteistöliikelaitos	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatulot	206 054	183 522	185 958	189 322	192 856	193 942
Valmistus omaan käyttöön	2 201	2 550	1 610	1 610	1 610	1 610
Toimintamenot	111 745	123 856	124 750	127 754	130 594	130 960
Toimintakate	96 511	62 216	62 817	63 178	63 872	64 593
Muutos-%		-35,5 %	1,0 %	0,6 %	1,1 %	1,1 %

Investointiosa

1.000 €						
Kiinteistöliikelaitos	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut	42 536	56 801	58 415	79 793	82 170	69 460
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 286	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	0	22 500	22 500	22 500	22 500	22 500
NETTO	-41 250	-34 301	-35 915	-57 293	-59 670	-46 960
Muutos-%		-16,8 %	4,7 %	59,5 %	4,1 %	-21,3 %

2.3 Muutokset (kv)

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta	2017	2018	2019	2020

Kaupunginhallitus

1.000 €, Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta	2017	2018	2019	2020

Kaupunginjohtaja

1.000 €, Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta	2017	2018	2019	2020

Lautakunta (muutos kaupunginvaltuuston vahvistamaan suunnittelulukuun)

1.000 €, Kiinteistöliikelaitoksen johtokunta	2017	2018	2019	2020
	7	48	-18	-57

2.4 Sidotut investoinnit (kh)

Sidotut investoinnit sisältyvät kokonaisinvestointeihin sopimuksen kohdassa 2.1

1. 000 €	TP 2015	TA 2016	TAE 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kiinteän omaisuuden hankinnat	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Muut investoinnit (ohjelmistot)				150	50		

2.5 Infrapalvelujen investointiohjelma (kh)

	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Strategiset maankäytön hankkeet	9 925 000	10 435 000	23 070 000	22 605 000	20 010 000
Tuloa tuottavat	1 900 000	2 950 000	2 884 000	1 748 000	1 268 000
Toimintoja tukevat	4 655 000	2 170 000	3 625 000	1 473 000	1 288 000
Korjausvelkaa alentavat	7 634 000	14 635 000	13 010 000	13 368 000	14 010 000
Liikenteen toimivuus % turvallisuus	5 436 000	5 245 000	4 667 000	5 733 000	3 757 000
Asukasviihtyisyyttä parantavat	1 935 000	3 130 000	2 238 000	3 203 000	3 152 000
Yhteensä	31 485 000	38 565 000	49 494 000	48 130 000	43 485 000

Investointiprojektit ovat tarkemmin operatiivisessa sopimuksessa.

2.6 Tilapalvelujen investointiohjelma (kh)

	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Korjaukset	21 098 000	15 400 000	25 949 000	29 700 000	21 675 000
Uudisrak	18 000			40 000	
Ostot	200 000	200 000	200 000	200 000	200 000
Hankesuunnitelmat	500 000	600 000	600 000	600 000	600 000
Yhteensä	21 816 000	16 200 000	26 749 000	30 540 000	22 475 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Hankkeen vaihe		Hyväksytty kustannus- arvio	Alustavas- ti arvioitu kustannus	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020	Valmistu- misvuosi- tavoite
TALOUSARVIOVUONNA JA TALOUSSUUNNITELMAKAUDELLE KÄYNNISSÄ OLEVAT HANKEET								
SIVISTYSOIMIALA								
Pallivahan koulun peruskorjauksen loppuosa	Hanke käynnissä	3 462 000	500 000	1 009 000				2018
Luostarivuoren koulun peruskorjauksen loppuosa	Hanke käynnissä	1 383 000	550 000					2017
Puopellon koulun peruskorjauksen loppuosa	Hanke käynnissä	4 398 000	1 450 000					2017
Katedralskolanin liikuntarakennuksen peruskorjaus	Hanke käynnissä	2 405 000	800 000	1 000 000	600 000			2019
Puolalan koulu	Hankesuunnitelma hyväksytty (kv 26.10.2015 § 180)	13 100 000	300 000	6 400 000	6 400 000			2019
Pansion koulu (peruskorjaus)	Kv 16.11.2015 § 197				40 000		200 000	2022
Kakkerran koulu (uudisrakennus)	Kv 16.11.2015 § 197					40 000		2024
VAPAA-AIKATOIMIALA								
Samppalinnan maaumala	Hanke käynnissä	7 750 000	2 700 000					2017
MUUT								
Taloussuunnittelukauden hankkeiden suunnitteluvaraus			600 000					
Tilojen hankinta			200 000					
Pienet hankkeet <1 M€			9 100 000					
YHTEENSÄ				16 200 000	8 449 000	7 040 000	200 000	
TALOUSSUUNNITELMAKAUDELLE KÄYNNISTYVÄT HANKEET								
SIVISTYSOIMIALA								
Viinämäenkadun päiväkodin peruskorjaus/uudisrakentaminen	Tarveselvitys käynnissä	5 000 000		2 900 000	2 000 000			2018
Niitunniskantien päiväkodin peruskorjaus/uudisrakentaminen	Tarveselvitys käynnissä	2 500 000		1 400 000	1 000 000			2019
Runosmäen monitoimitalo (varhaiskasvatus, neuvola, nuorisotila ja kirjasto)	Tarveselvitys käynnissä	9 481 000			200 000	4 000 000		2021
Talinkorventien päiväkodin peruskorjaus/uudisrakentaminen	Tarveselvitys käynnissä	2 375 000			200 000	2 175 000		2021
Piinokankadun päiväkodin peruskorjaus/uudisrakentaminen	Tarveselvitys käynnissä	2 125 000			200 000	1 300 000		2021
Juhana Herttuan koulutalon peruskorjaus	Hankesuunnitelmaa ei laadittu	12 000 000			200 000	4 000 000		2022
Ruiskatu 8 (toiminnalliset muutokset)	HS käynnissä (Kv 1.6.2015 § 90)	15 000 000		5 300 000	9 300 000			2019
HYVINVOINTITOIMIALA								
Sillankorvan ensisuoja ja Sirkkalan päiväkeskuksen korvaavat tilat	Tarveselvitys käynnissä		n/a					
VAPAA-AIKATOIMIALA								
Jyrkkälän nuorisotalo ja kirjasto (peruskorjaus/uudisrakentaminen)	Tarveselvitys käynnissä	2 500 000		500 000	2 000 000			2019
Wäinö Aaltosen museon peruskorjaus	Hankesuunnitelmaa ei laadittu	9 000 000					200 000	2023
Petreliuksen uimahallin peruskorjaus	Hankesuunnitelmaa ei laadittu	3 600 000				200 000	2 400 000	2022
MUUT								
Tilojen hankinta				200 000	200 000	200 000		
Pienet hankkeet <1 M€				8 000 000	8 000 000	8 000 000		
YHTEENSÄ				0	18 300 000	23 500 000	22 275 000	
KAIKKI TILAINVESTOINNIT YHTEENSÄ				16 200 000	26 749 000	30 540 000	22 475 000	

Lisätietoja:

Vuoden 2017 aikana laaditaan selvitys ammattiopetustiloista Turussa. Tämän osana selvitetään mm. Aninkaisten koulutaloon liittyviä toimenpiteitä, joihin kytkeytyy myös mm. Konserttitalon peruskorjaus.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

TASEEN ULKOPUOLISET KOHTEET		Hyväksytty kustannus- arvio	Alustavas- ti arvioitu kustannus	Valmistu- misvuosi- tavoite
Kaupunginteatteri	Käynnissä	36 350 000		2017
Palloiluhalli	Käynnissä	13 200 000		2018
Syvälahden koulu	Käynnissä	26 000 000		2018
Yli-Maarian koulu ja päiväkot	Käynnissä	22 000 000		2019
Raunistulan päiväkot	Käynnissä	4 400 000		2017
Tallimäen kentän päiväkot	Hankesuunnitelma hyväksytty (kv 28.9.2015 § 161)	5 000 000		2018
Turun Suomalainen Yhteiskoulu	Käynnissä	9 713 000		2018
Tehostetun palveluasumisen yksiköt				
Vaihe 1 Kulkurinvalssi Kuralankatu 2	Käynnissä	17 100 000		2018
Vaihe 2 Vuokkokoti Murkionkatu 10	Hankesuunnitelma hyväksytty (kv 20.4.2015 § 67)	15 700 000		2019
Kurjenmäkikodit peruskorjaus ja laajennus	Hankesuunnitelmaa ei laadittu		n/a	
Sairaala-alueen tekninen huolto	Tarveselvitys käynnissä		n/a	
Vammaispalveluiden asumispalvelut ja työtoiminta	Tarveselvitys käynnissä		n/a	

3.1 Työvoiman käyttö (kv)

	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Henkilötyövuodet (htv)	207,4	210	208		206	205	205
Palkat ja palkkiot (1 000 eur)	8 746	9 060	9 272		8 968	8 905	8 841
Lisätietoja: -							

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Käytössä olevat tilat ja alueet	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ²)	16 506	13 046	13 046		13 046	13 046	13 046
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ²)							
Muut tilat (m)							
Alueet yhteensä (ha)	13,1	13,1	13,1		13,1	13,1	13,1
Sisäinen vuokra yhteensä (€)							
Lisätietoja: Tiloissa ovat mukana kiinteistöliikelaitoksen omassa toiminnassaan käytössä olevat tilat. Alueissa ovat mukana Saramäen ja Itäharjun varastoalueet sekä Röntämäen, Ovakon ja Lauttarannan lumensijoitusalueet. Kiinteistöliikelaitos ei maksa itselleen sisäistä vuokraa käyttämistään tiloista.							

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1: Toimialojen yhteiset asuntotuotannon tavoitteet	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.5</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>			
Kaupungin yhtiöille luovutettavat tontit, kem ²	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	-	16 000	16 000		16 000	16 000	16 000
Tavoitteen kuvaus: 16.000 kem ² tonttituotanto vastaa kerrostalotontteina 4-6 tonttia/vuosi.							

Tavoite 2: Yli-Maarian koulun rakentaminen	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.10</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset:-</i>			
Rakentaminen toteutettu	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	hankesuunnitelma	suunnittelu	rakenteilla		valmis	-	-
Tavoitteen kuvaus: Yli-Maarian koulu toteutetaan päiväkot-, ala- ja yläkoulun yhdistelmänä. Hankesuunnitelma käynnistetään nopeasti ja rakentamisen aloittamiseen pyritään vielä suunnitelmakaudella. Koulu toteutetaan yhtiömuotoisesti allianssimallia hyödyntäen.							

Tavoite 3: Maankäytön yhteinen toimintamalli on käytössä	<i>Strateginen teema: Rakentuva kaupunki ja ympäristö</i> <i>Strateginen linjaus: 3.3.3</i>			<i>Muut toteutettavat linjaukset: 3.2.2, 3.2.3</i>			
Toimintamalli käytössä	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
	koekäytössä	kyllä	kyllä		kyllä	kyllä	kyllä
Tavoitteen kuvaus: Maankäytön kehittämisen uudesta toimintamalli on tehty päätös ja toimintamalli on otettu täysimääräisesti tehokkaaseen käyttöön.							

4.2 Strategiset hankkeet (kh)

Kiinteistöliikelaitoksen tavoitteet

Tavoite: Palvelusopimusten kilpailutus	Kesto (vuodet):		Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki Strateginen linjaus: 3.2.6			Muut toteutettavat linjaukset:	
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):	Käynnissä	Käynnissä	Käynnissä		Käynnissä	Valmis	Valmis
Mittari: Kilpailutusten eteneminen	20	40	60		80	100	100
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Kaupungin omistamien tuotantoyhtiöiden määräaikaisten palvelusopimusten kilpailuttaminen asteittain siten, että vuoden 2018 jälkeen kaupungin omistamilta tuotantoyhtiöiltä ei tilata palveluita ilman kilpailutusta.							

Tavoite: Pysäköintitoiminnan kehittäminen	Kesto (vuodet):		Strateginen teema: Vaikuttava ja uudistuva kaupunki Strateginen linjaus: 3.2.4			Muut toteutettavat linjaukset:	
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Kehittämisprojekti toteutettu		Käynnissä	Valmis		Valmis	Valmis	Valmis
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Pysäköintitoimintaa kehitetään nykyajan vaatimusten mukaiseksi. Pysäköintimittareiden uusimisen yhteydessä selvitetään laajemmin pysäköintitoiminnan kokonaistilanne.							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Tavoite: Otetaan käyttöön muitakin toteutusmuotoja kuin jaettu-/ kokonaisurakka	Kesto (vuodet):		Strateginen teema: Strateginen linjaus: 3.2.1		Muut toteutettavat linjaukset:		
	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toteutuksen vaihe (hanke/projekti):							
Mittari: Muita urakkamuotoja käynnissä	1	1	3		3	1	1
Lisätietoa tavoitteesta/hyötytavoite: Otetaan käyttöön rakennusprojekteissa muitakin toteutusmuotoja kuin perinteinen jaettu-/kokonaisurakka. Muita toteutusmuotoja voivat olla esim. projektinjohtototeutus tai yhteistyömalleihin perustuvat toteutusmuodot, joista käytetään nimitystä allianssi- tai IPT-toteutus (IPT = integroitu projektitoteutus). Tavoite sisältää myös kaupungin yhtiömuotoisina toteutukseen tulevat tilaratkaisut.							

4.4 Strategiset maankäytön hankkeet

Käynnissä olevat strategisen maankäytön hankkeet:

Hankekokonaisuus 1

Keskustan kehittäminen - pohjaa keskustan elinvoiman kehitykselle

Fortuna -kortteli	Strateginen linjaus: 3.3.2		Muut linjaukset: 3.1.5, 3.3.8		Kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta lisätään. Kaupunkilaisten yhteisiä kaupunkitiloja sekä kävelyn alueita parannetaan kehittämällä kortteliä luovaa taloutta, kauppaa ja matkailua palvelevaksi alueeksi. Ratkaistaan rakennusten suojelun ja täydennysrakentamisen pääperiaatteet				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO	Suunnittelu		-		-				
KITO	Korttelin sisäosien piharakenteiden suunnittelu	-0,05	Korttelin sisäosien piharakenteiden toteutus	-0,6					
Vesiliikelaitos									

Kauppatori	Strateginen linjaus: 3.3.2		Muut linjaukset: 3.3.7		Keskustan asemaa ja elinvoimaisuutta vahvistetaan kehittämällä keskustaa kaupunkilaisten yhteisenä ja viihtyisänä olohuoneena. Kaupan kehittämistä tuetaan keskustan elinvoimaa tukevalla tavalla. Varmistetaan keskustan saavutettavuus ja liikkumisen sujuvuus kaikilla liikennemuodoilla sekä parannetaan kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä. Kauppatorin miljöötä kohotetaan arvoiseensa asuun. Tavoitteena on mm. parantaa rakenteiden, rakennusten ja valaistuksen laatua ja ulkonäköä ja järjestää toimintoja siten, että saavutetaan hyvin toimiva ja kaunis kauppatori. Pysäköinti on tarkoitus toteuttaa maan alle. Kauppiaskadun muuttaminen kävelypainotteiseksi alueeksi ja Yliopistonkadun muuttaminen kävelyalueeksi myös Kauppatorin kohdalla parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO	Rakennussuunnittelu		Rakennussuunnittelu						
KITO	Rakennussuunnittelu ja toteutus	-3,0	Rakennussuunnittelu ja toteutus	-7,17	Toteutus	-7,0	Toteutus	-7,0	
Vesiliikelaitos	Maanalaisten verkostojen siirrosta vastaa hankkeeseen ryhtyvä								

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Fabriikin alue (VR konepaja)	Strateginen linjaus: 3.3.2		Muut linjaukset: 3.1.5, 3.3.1, 3.3.4		Kaupunkikeskustan ja kulttuurielämän laajentumisalue. Entisestä VR:n konepajarakennuksesta on kehkeytynyt merkittävä myös matkailua palveleva tapahtumapaikka (3.1.5) ja yli 400 media-alan työpaikan keskittymä. Luovan talouden ja kulttuurin keskus Logomossa yhdistyy uuden ja vanhan rakennuskannan harmoninen yhteensovittaminen (3.3.8). Logomon viereen toteutetaan uusi kerrostaloalue, Fabriikki, joka tarjoaa vetovoimaista keskusta-asumista noin 1300 asukkaalle (3.3.4). Yrjänänaukion arvokas puutaloympäristö rauhoittuu kun läpiajoliikenne vähenee Köydenpunojankaaren toteuttamisen myötä. Ratapihan yli rakennettavat sillat parantavat toteutuessaan merkittävästi kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä ja keskusta-alueen palveluiden saavutettavuutta (3.3.7).				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO	Infran toteutus	-0,1	Infran toteutus	-0,31	Köydenpunojankadun toteutus alkaa	-2,355	Köydenpunojankadun toteutus	-2,05	
Vesiliikelaitos					Infran toteutus (aikaväli 2018-2020)	-1,0			

Logomon silta ja parkki	Strateginen linjaus: 3.3.2		Muut linjaukset: 3.1.5, 3.3.1, 3.3.7		Ratapihan ylittävä kävelysilta parantaa Logomon luovan talouden keskuksen ja uuden Fabriikki-asuinalueen kytkentää kaupungin keskustaan ja mahdollistaa sujuvat yhteydet mm. keskustan hotelli- ja ravintolapalveluihin. Silta mahdollistaa myös pääsyn asemalaitureille, joka edistää matkojen yhdistämisketjuja. Ratapihankadun varren pysäköintitalon toteuttaminen palvelee sekä Logomoa että päärautatieaseman liityntäpysäköintiä. Pysäköintilaitos palvelee tulevaisuudessa myös Matkakeskusta.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO	Sillan rakentaminen	-3,7	Silta valmis	-2,745	Pysäköintitalon suunnittelu				
Vesiliikelaitos									

Linnanfältti	Strateginen linjaus: 3.3.4		Muut linjaukset: 3.3.3, 3.3.5, 3.3.10		Linnanfältin alueen toteutuksen pääteemoja ovat kokeellinen puurakentaminen, kaupunkirakennetta eheyttävä (3.3.4) ympäristönsä sopeutuva täydennysrakentaminen, visuaalinen ja toiminnallinen kaupunkikeskustamaisuus, asumisen uudet muodot (3.3.5), hankkeen eri toimijoiden yhteistoiminta kehittämistyössä (3.3.3) sekä vahvan omaleimaisen imagon ja identiteetin luominen alueelle arkkitehtonisesti modernin yleisilmeen ja ympäristötaiteen avulla (3.3.10). Uudisrakentamisella on tarkoitus vahvistaa historian ja olemassa olevan rakennuskannan antamia lähtökohtia (2.3.7, 3.3.8).				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO	Infran toteutus Tonttien luovutus	-0,5 2,0	Infran toteutus Tonttien luovutus	-0,9 2,0	Infran toteutus Tonttien luovutus	-0,5 2,0			

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Vesiliikelaitos	Infran toteutus	-0,06						

Turku Energian tontti	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.4		<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.3, 3.3.5, 3.3.8		Turku Energian kortteli on jatkumo Linnankadun varren muille kehittämishankkeille - Harppuunakortteli ja Linnanfältti ja siten toteutetaan strategista tavoitetta luoda pohjaa kasvulle kehittämällä kaupunkia suurina kokonaisuuksina (3.3.1). Selvitetään säilyvän rakennuskannan uusia innovatiivisia käyttötarkoituksia ja mahdollisuuksia rakentaa alueelle uusia asuinrakennuksia. Aluetta kehitetään yhdessä Turku Energian ja TVT Asunnot Oy:n kanssa (3.2.5) tavoitteena korttelin elinvoimaisuuden vahvistaminen ja kohtuuhintainen keskusta-asuminen merellisessä ympäristössä (3.3.9)				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO	Asemakaava KV								
KITO			Johtojen ja laitteiden siirrot						
Vesiliikelaitos									

Ruusukortteli (TVT)	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.2		<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.4, 3.3.5, 3.3.10		Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja palveluja. (3.3.2) Suunnittelun tavoitteena on myös vahvistaa jalankulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa (3.3.7). Ruusukorttelin asemakaavassa selvitetään erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia tavoitteena lisätä kohtuuhintaista keskusta-asumista monipuolisten palveluiden äärellä (3.3.4, 3.3.5). Sujuvan arjen ja yhteisöllisyyden edistämiseksi alueelle tavoitellaan myös palveluja eri-ikäisille (3.3.10).				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO	Ratkaisu päivähoito- verkostosta								
Vesiliikelaitos									

Kakola	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.2		<i>Muut linjaukset:</i> 3.1.5, 3.3.4, 3.3.8		Vetovoimainen jokirantaan tukeutuva, rakenteilla oleva keskustan täydennysrakentamisalue noin 1200 asukkaalle (3.3.4, 3.3.9). Uudisrakentamisen ohella alueella edistetään vanhan rakennuskannan uudiskäyttöä sekä uuden ja vanhan innovatiivista yhteensovitusta (3.3.8). Entinen vankila-alue kytkee sen ympärillä olevat kaupunginosat toisiinsa, puistoinen mäkialue lisää ympäröivien kaupunginosien viihtyisyyttä ja on läntisen keskustan oma keidas. Toteutuessaan funikulaari yhdessä forin kanssa parantaa alueen saavutettavuutta ja palvelee myös matkailua (3.1.5).				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

YTO	Infran suunnittelu							
KITO	Infran suunnittelu ja toteutus	-0,735	Infran toteutus	-1,645				
Vesiliikelaitos	Infra valmis							

Telakkaranta	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.9		<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.4, 3.3.7, 3.3.8		Rakenteilla oleva vetovoimainen merellinen keskustan täydennysrakentamisalue noin 900 asukkaalle (3.3.4, 3.3.9). Uudisrakentamisen ohella alueella edistetään vanhan rakennuskannan uudiskäyttöä sekä uuden ja vanhan innovatiivista yhteensovittamista (3.3.8). Entinen telakka-alue kytkee sen ympärillä olevat kaupunginosat toisiinsa; jokirantaan toteutettava arki- ja työmatkaliikennettä palveleva jalankulku- ja pyöräilyreitti edistää terveydelle tärkeää hyötyliikuntaa (3.3.7).				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO	Infran toteutus	-0,2	Infran toteutus	-0,05	Infran toteutus	-0,05	Infran toteutus	-0,05	
Vesiliikelaitos	Infra valmis								

Hankekokonaisuus 2

Kampus tiedepuisto

TYKS U2	<i>Strateginen linjaus:</i> 3.3.4		<i>Muut linjaukset:</i> 3.3.1, 3.3.3, 3.3.7		Alueen kehittämisessä tavoitellaan saumattomasti yhdessä toimivaa sairaanhoidon, opetuksen ja tutkimuksen kokonaisuutta, jossa seinät eivät ole tehokkaan toiminnan esteenä. Asemakaavanmuutoksella turvataan Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin, TYKS:n ja Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan ajankohtainen merkittävä kehitysvaihe sekä sairaalan pitkän tähtäyksen asema ottaen huomioon sairaala-alueen kulttuurihistoriallinen arvo. Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin sairaala-alueet Kiinamyllymäellä ja Savitehtaankadun varrella (TYKS) yhdistetään rautatien ja Helsinginkadun valtatie päälle rakennettavalla kannella. Kannelle on suunniteltu rakennettavan nykyisen U-sairaalan korvaavat tilat. Lääketieteellisen tiedekunnan, Medisiinan, laajennus on monialainen yhteishanke, synergia-rakennus, joka rakentuu sairaalatielöjen viereen Karjaan radan varrelle. Kupittaa vanhan aseman tontilla suojellaan rakennuksia ja osoitetaan lisää uudisrakentamista näkyvällä paikalla. Uudisrakentamisella on tarkoitus vahvistaa historian ja olemassa olevan rakennuskannan antamia lähtökohtia (2.3.7, 3.3.8). Helsingin valtatie muutetaan kaduksi Suntiontieltä Kalevanramppiin. Joukkoliikenteen runkolinjojen kehittäminen ja liikenteen toimivuuden turvaaminen edistää seudullisesti merkittävän sairaalan ja opinahjon saavutettavuutta.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO	Infran suunnittelu, Helsinginkadun valaistus	-0,16	Infran suunnittelu	-0,15	Kätilöpolun rakentaminen				
Vesiliikelaitos									

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Helsinginkatu III/ Itäharjun liittymä	Strateginen linjaus: 3.3.1		Muut linjaukset: 3.1.3		Itäharjun maankäytön kehittämisen tukemiseksi Helsingin maantie suunnitellaan muutettavaksi kaduksi välillä Kalevanramppi-Jaaninsilta. Hanke toteuttaa myös Valtatie 1:n TEN –tieverkon E18 statuksen poistamista Ohikulkutien ja Turun keskustan väliltä. Tien muuttaminen kaduksi mahdollistaa kaupungin sisääntuloväylän muuttamisen kaupunkimaisemmaksi bulevardiksi ja tasoliittymän toteuttamisen, joka parantaa Itäharjun alueen saavutettavuutta.					
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus	
Osaksi kärkihanketta.	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €	
YTO										
KITO	Infran suunnittelu	-0,05	Infran suunnittelu	-0,05						
Vesiliikelaitos										

Pääskvuorenrinne	Strateginen linjaus: 3.3.5		Muut linjaukset: 3.3.1, 3.3.4		Tavoitteena on toteuttaa uusi asuinalue, jonka yhteydessä tulee tarkastella alueen liittyminen olemassa olevaan katu-, kävely- ja pyörätieverkostoon. Jaanipuiston merkitystä alueelle tulee vahvistaa. Suunnittelualueen maapohja on kokonaan kaupungin omistuksessa					
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus	
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €	
YTO	Asemakaava KV Infran suunnittelu									
KITO	Jaaninojan ylittävän sillan toteutus, kokoojaväylä Tonttien luovutus	-0,2 1,6	Infran toteutus Tonttien luovutus	-2,465 1,6	Infran toteutus Tonttien luovutus	-0,5 1,6	Tonttien luovutus	1,6		
Vesiliikelaitos	Infran suunnittelu	-0,04	Infran toteutus	-0,76						

Hankekokonaisuus 3

Linnakaupunki - merellinen kaupunkikeskusta

Kirstinpuisto	Strateginen linjaus: 3.3.1		Muut linjaukset 3.3.3; 3.3.4; 3.3.7		Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen kumppanin kanssa Linnakaupungin osayleiskaavan pohjalta (3.3.1, 3.3.3). Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvuille, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä kävely- ja pyöräilytävyydellä kaupungin keskustasta (3.3.4, 3.3.5, 3.3.7).					
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus	
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €	
YTO	Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV Infran suunnittelu							

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

KITO	Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen infrasuunnittelu	-0,05	Infrasuunnittelu	-0,1				
Vesiliikelaitos			Infrasuunnittelu	-0,05				

Herttuankulma	Strateginen linjaus 3.3.1	Muut linjaukset 3.3.3; 3.3.4; 3.3.9		Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen yhdessä kumppanin kanssa Linnakaupungin osayleiskaavan pohjalta (3.1.1, 3.3.3). Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja monipuolista asumista (3.3.4, 3.3.5) kävely- ja pyöräilyetäisyydellä kaupungin keskustasta (3.3.7). Veden läheisyys lisää kaupungin veto-voimaisuutta (3.3.9). Alueelle on tarkoitus sijoittaa palvelukeskus entisen tupakkatehtaan rakennuksen yhteyteen (3.3.8) ja kerrostalomainen asuinalue yli 2000 asukkaalle. Alueen pinta-ala on noin 8 ha ja se on suurelta osin kaupungin omistuksessa.				
				TAE 2017	TS 2018		TS 2019	
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €		Kaavatalous netto milj. €
YTO	Asemakaava KV Infrasuunnittelu	0,05						
KITO	Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen infrasuunnittelu	-0,055	esirakentaminen Johtojen siirrot	-2,0	Infran toteutus	-3,075	Tonttien luovutus	
Vesiliikelaitos	Infrasuunnittelu	-0,03	Infran toteutus	-0,5	Infran toteutus	-1,0		

Vaasanpuisto	Strateginen linjaus 3.3.1	Muut linjaukset 3.3.4, 3.3.7, 3.3.9		Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen Linnakaupungin osayleiskaavan pohjalta kaupungin omistuksessa olevalle entiselle jätevedenpuhdistamon alueelle (3.1.1). Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja monipuolista asumista (3.3.4, 3.3.5) kävely- ja pyöräilyetäisyydellä kaupungin keskustasta (3.3.7). Veden läheisyys lisää kaupungin veto-voimaisuutta (3.3.9).				
				TAE 2017	TS 2018		TS 2019	
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €		Kaavatalous netto milj. €
YTO	Selvitykset		Uusi asemakaava- luonnos Infran esisuunnittelu		Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV Infrasuunnittelu	
KITO	Selvitykset		Infran esisuunnittelu	0,025			Infrasuunnittelu	
Vesiliikelaitos							Infrasuunnittelu	-0,03

Harppuunakortteli	Strateginen linjaus 3.3.1	Muut linjaukset 3.3.4, 3.3.7, 3.3.9		Tavoitteena on kaupunkikeskustan laajentaminen ja merellisen kaupunkikeskustan kehittäminen Linnakaupungin osayleiskaavan pohjalta kaupungin omistuksessa olevalle entiselle jätevedenpuhdistamon alueelle (3.1.1). Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja monipuolista asumista (3.3.4) kävely- ja pyöräilyetäisyydellä kaupungin keskustasta (3.3.7) historiallisesti arvokkaassa Turun linnan ympäristössä (2.3.7). Veden läheisyys lisää kaupungin veto-voimaisuutta (3.3.9).				
				TS 2017	TS 2018		TS 2019	

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO	Infran toteutus	-0,205	Infran toteutus	-0,31	Infran toteutus	-0,105			
Vesiliikelaitos									

Hankekokonaisuus 4

Skanssi - älykäs ja kestävä kaupunginosa

Skanssin Vallikatu (nyk. Skanssinkatu)	Strateginen linjaus 3.3.1	Muut linjaukset 3.3.4, 3.3.6, 3.3.7	Skanssin alue on nimetty kaupungin strategiseksi hankkeeksi (Kh 5.11.2012 § 509). Tavoitteena on toteuttaa vetovoimainen kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue (3.3.4, 3.3.5). Alueen sivuitse suunniteltu raitiotielinjaus mahdollistaa tiiviin maankäytön ja liikenteen tukeutumisen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen (3.3.7). Skanssin Vallikadun kaava-alueelle toteutetaan asuntoja noin 600 asukkaalle. Alueelle suunnitellaan uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja (3.3.6).						
Huom! katu rakennetaan 2016 hoitopinnalle, viimeistelyt talojen valmistumisen yhteydessä	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO	Infran toteutus tonttien luovutus	-0,475	Infran toteutus		Infran toteutus				
Vesiliikelaitos									

Itäskanssi	Strateginen linjaus 3.3.1	Muut linjaukset 3.3.4, 3.3.6, 3.3.7	Skanssin alue on nimetty kaupungin strategiseksi hankkeeksi (Kh 5.11.2012 § 509). Tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa vetovoimainen kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue (3.3.4, 3.3.5) tarvittavine palveluineen, erityisesti päiväkotia ja kouluja. Alueen sivuitse suunniteltu raitiotielinjaus mahdollistaa tiiviin maankäytön ja liikenteen tukeutumisen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen (3.3.7). Itä-Skanssin kaava-alueelle tavoitellaan noin 2200 asukkaan väestöpohjaa. Alueelle suunnitellaan uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja (3.3.6). Alueen hulevesiratkaisut, liikuntapaikat (2.3.) ja viheralueiden suunnittelu ovat oleellinen osa alueen kaavoitusta.						
Huom! Skanssin uudelleen-aikataulutus kh 5-6/2016, toteutusajankäyttö liitty koulun rakentamiseen	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO									
Vesiliikelaitos									

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

YTO	Asemakaavaehdotus Infran suunnittelu (viheralueet)		Asemakaava KV					
KITO	Infran suunnittelu (viheralueet)	-0,105	Maankäyttösopimus Infran toteutus (viheralueet)	-0,5	Tonttien luovutus Infran toteutus	-2,05	Tonttien luovutus Infran toteutus	-2,0
Vesiliikelaitos					Infran toteutus	-1,0	Infran toteutus	

Hankekokonaisuus 5

LogiCity - pohjaa kasvulle

Maa-ainespuisto	<i>Strateginen linjaus</i> 3.3.1		<i>Muut linjaukset</i> 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7		Logistiikan ja tuotannollisten toimialojen LogiCity on yksi kaupungin maankäytön painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle luomalla uusia teollisuus- ja logistiikan työpaikka-alueita lentokentän yhteyteen. Maa-ainespuiston asemakaava-alueella tavoitteena on ensisijaisesti laajan ylijäämämassojen sijoituspaikan sekä muiden maa-ainesten käsittelyä ja varastointia mahdollistavan alueen sijoittaminen Saramäkeen. Tavoitteena on myös mahdollistaa Toijalan radan hyödyntämistä osana siihen rajoittuvien teollisuuskortteleiden toimintaa. Ajanmukaistamalla alueella olevien teollisuuskorttelien asemakaavat luodaan edellytykset kysyntää vastaavalle kaupungin omistuksessa olevalle elinkeinotonttitarjonnalle.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO									
KITO	Infran toteutus	-0,05	Infran toteutus	-0,05	Infran toteutus	-0,05			
Vesiliikelaitos									

Mustasuo	<i>Strateginen linjaus</i> 3.3.1		<i>Muut linjaukset</i> 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7		Logistiikan ja tuotannollisten toimialojen LogiCity on yksi kaupungin maankäytön painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle luomalla uusia teollisuus- ja logistiikan työpaikka-alueita lentokentän yhteyteen. Mustasuon asemakaava-alueella tavoitteena on myös mahdollistaa Toijalan radan hyödyntämistä osana siihen rajoittuvien teollisuuskorttelien toimintaa. Mustasuon kaava-alueen toteuttaminen lisää kaupungin omistuksessa olevaa elinkeinotonttitarjontaa.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO	Asemakaava KV				Infran suunnittelu jatkuu				
KITO	Maankäyttösopimus Infran suunnittelu	-0,02	Infran toteutus alkaa osalle aluetta	-0,845		-0,9		-0,9	
Vesiliikelaitos			Infran toteutus	-0,2	Infran toteutus	-0,3			

Hankekokonaisuus 6

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Halistenväylä

Koroistenkaari	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.7	<i>Muut linjaukset</i> 3.1.3, 3.3.4		Tavoitteena on muuttaa Koroistenkaaren ja Ohitustien väliin jäävän asemakaavoittamattoman suurelta osin kaupungin omistuksessa oleva alue pääosin liike- ja toimistorakennusten alueeksi. Uusi alue liitetään olemassa olevaan katuverkostoon Koroistenkaaren tietä jatkamalla Topinojan tieliittymään saakka. Tarkoituksena on myös selkiyttää alueen ulkoilu- ja virkistysreitistö. Samalla tutkitaan Kaarinan kaupungin puolelle sijoittuvan tuotanto- ja liikerakennusalueen liittämistä katuverkostoon Turun kautta.					
Koroistenkaaren jatkeen toteuttaminen osana kehäväylää riippuu Koroisten toteutusaikataulusta	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO	Infran suunnittelu	0,1							
KITO	Infran suunnittelu	-0,075	Infran toteutus alkaa	-2,0	Infran toteutus	-2,0			
Vesiliikelaitos	Infran suunnittelu	-0,03	Infran toteutus	-0,7	Infran toteutus	-0,4			

Koroinen	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.7	<i>Muut linjaukset</i> 3.3.4, 3.3.5		Liikenteellisesti tavoitteena on mahdollistaa uuden katuyhteyden rakentaminen Markulantieltä Halistensillalle sekä tämän kadun yhdistäminen Koroistenkaareen. Samalla Gregorius XI:n tien liikennejärjestelyjä kehitetään. Vanhan Tampereentien ja rautatien tasoristeyksen tilalle suunnitellaan alikulkua nykyistä tasoristeystä etelämmäksi. Vanhan Maarian Kirkkosillan on tarkoitus jäädä kevyen liikenteen käyttöön. Rautatien osalta kaavoituksen yhteydessä selvitetään kaksirataistamista sekä mahdollisten paikallisiin junapysäkkien. Tarkoituksena on mahdollistaa uudisrakentaminen soveltuvilla alueilla sekä luoda edellytyksiä jokivarren aktiivisemmalle virkistyskäytölle. Alue on kaupungin omistuksessa.					
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO	Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV Infran suunnittelu						
KITO	Infran suunnittelu	-0,05	Infran suunnittelu	-0,1					
Vesiliikelaitos			Infran suunnittelu	-0,05					

Käynnistyvät strategisen maankäytön hankkeet:

Hankekokonaisuus 1

Keskustan kehittäminen

Eerikinkatu 32-34 /Vanha vedenjakelu	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset</i> 2.3.7, 3.3.3, 3.3.4		Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvuun, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja palveluja. (3.3.2) Suunnittelun tavoitteena on myös vahvistaa jalan- kulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa (3.3.7).				
---	-----------------------------------	---	--	--	--	--	--	--

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

			Entistä vedenjakeleen kortteliä kehitetään yhdessä kumppanin kanssa (3.3.3). Selvitetään alueen erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia (3.3.4) keskustatoiminnoille kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä (2.3.7). Toteuttaa strategista tavoitetta painottamalla kasvua keskustaan.						
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO	Selvitykset		Asemakaavaluonnos, kumppanin valinta		Asemakaava KV				
KITO	Selvitykset		Kumppanin valinta						
Vesiliikelaitos									

Herrainkulma/ Marina-Linnank24	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset</i> 2.3.7, 3.3.4, 3.3.5	Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja palveluja. (3.3.2) Suunnittelun tavoitteena on myös vahvistaa jalan- kulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa (3.3.7). Selvitetään alueen erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia keskustatoiminnoille kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä. Toteuttaa strategista tavoitetta painottamalla kasvua keskustaan.						
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO	Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV						
KITO			Maankäyttösopimus						
Vesiliikelaitos									

Kauppahallin kortteli	<i>Linjauksen tunnus</i>	<i>Muut linjaukset</i>							
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO	Selvitykset		Selvitykset		Asemakaavaluonnos		Asemakaavaehdotus		
KITO	Selvitykset		Selvitykset						
Vesiliikelaitos									

Kerttulinreuna (Hämeenkatu/ Vähä-Hämeenkatu; Aura-	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.2	<i>Muut linjaukset</i> 2.3.7, 3.3.4	Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja palveluja. (3.3.2) Suunnittelun tavoitteena on myös vahvistaa jalan-				
---	-----------------------------------	--	--	--	--	--	--

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Tavast, työterveystalo ym)			kulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa (3.3.7). Selvitetään alueen erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia keskustatoiminnoille kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä. Toteuttaa strategista tavoitetta painottamalla kasvua keskustaan.					
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020	Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €		Kaavatalous netto milj. €
YTO	Asemakaavaehdotus				Asemakaava KV			
KITO			Maankäyttösopimus					
Vesiliikelaitos								

Matkakeskus	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.1.3		<i>Muut linjaukset</i> 3.3.7		Tavoitteena on vahvistaa Turun asemaa logistisena solmukohtana, missä kaikki liikennemuodot yhdistyvät toisiinsa katkeamatta (3.1.3). Selvitetään hankkeen palvelukonsepti - eri käyttötarkoitukset ja rakentamisen määrä. Toteuttaa kestävän liikenteen ja liikkumisen kaupunkirakenteellisia edellytyksiä (3.3.7)				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
KONHA									
YTO	Selvitykset		Selvitykset		Asemakaavaluonnos		Asemakaavaehdotus		
KITO	Aiesopimus, selvitykset		Selvitykset						
Vesiliikelaitos									

Österblad	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.2		<i>Muut linjaukset</i> 2.3.7, 3.3.4		Keskustan kehittäminen on yksi kaupungin painopistealueista. Pyrkimyksenä on strategian tavoitteiden mukaisesti luoda pohjaa kaupungin kasvulle, kehittää kaupunkikeskustan elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä tarjoamalla mm. houkuttelevia asuin- ja työpaikkaympäristöjä ja palveluja. (3.3.2) Suunnittelun tavoitteena on myös vahvistaa jalan-kulun, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa (3.3.7). Selvitetään alueen erilaisia täydennysrakentamismahdollisuuksia keskustatoiminnoille kulttuurihistoriallisesti arvokkaassa ympäristössä. Toteuttaa strategista tavoitetta painottamalla kasvua keskustaan.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO	Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV						
KITO			Maankäyttösopimus						
Vesiliikelaitos									

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Hankekokonaisuus 2

Turun Kampus ja tiedepuisto

Kupittaa kampuskortteli (AMK Kampus ja Itähajun silta)	Linjauksen tunnus 3.3.1		Muut linjaukset 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7		Kampus tiedepuisto on aluekokonaisuus, joka on yksi viidestä strategisista maankäytön hankkeista. Tavoitteena liittää alusta alkaen mukaan älykkäät palvelukanava- ja teknologiaratkaisut.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
huom! tarkista aikataulu kh 4/2015	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
YTO	Asemakaavaluonnos		Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV				
KITO			Kampus I-vaihe valmis		Maankäyttösopimus Kampus II-vaihe valmis				
Vesiliikelaitos									

Itähajun aloituskortteli	Linjauksen tunnus 3.3.1		Muut linjaukset 3.1.3, 3.3.4, 3.3.7		Kampus tiedepuisto on aluekokonaisuus, joka on yksi viidestä strategisista maankäytön hankkeista. Tavoitteena liittää alusta alkaen mukaan älykkäät palvelukanava- ja teknologiaratkaisut.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Kaavatalous netto milj. €		
KONHA									
YTO	Selvitykset, kumppanin valinta		Asemakaavaluonnos		Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV		
KITO	Selvitykset, kumppanin valinta						Maankäyttösopimus		
Vesiliikelaitos									

Hankekokonaisuus 3

Skanssi - älykäs ja kestävä kaupunginosa

Skanssinkatu etelä	Strateginen linjaus 3.3.1		Muut linjaukset 3.3.3, 3.3.4, 3.3.6		Skanssin alue on nimetty kaupungin strategiseksi hankkeeksi (Kh 5.11.2012 § 509). Tavoitteena on suunnitella ja toteuttaa vetovoimainen kestävä kehityksen periaattein toimiva monipuolinen asuinalue (3.3.4, 3.3.5). Alueen sivuitse suunniteltu raitiotielinjaus mahdollistaa tiiviin maankäytön ja liikenteen tukeutumisen tehokkaaseen joukkoliikenteeseen (3.3.7). Alueelle suunnitellaan uusiutuvaa energiaa hyödyntäviä ratkaisuja (3.3.6).				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
YTO	Asemakaavaluonnos		Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV		Infran suunnittelu		
KITO					Maankäyttösopimus				
Vesiliikelaitos									

Hankekokonaisuus 4

Blue Industry Park	<i>Linjauksen tunnus</i> 3.3.1		<i>Muut tot.linjaukset</i>		Tavoitteena on suunnitella Pernoon meri- ja metalliteollisuuden keskittävää tuotannollista kohdetta. Aluekokonaisuus, joka on yksi viidestä strategisista maankäytön hankkeesta ja muiden ohella tukee Turun asemaa osana pohjoista kasvukäytävää. Alueen kehittämistä koordinoidaan kehittämissuunnitelman pohjalta.				
	TAE 2017		TS 2018		TS 2019		TS 2020		Toteutus
	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €	Toimenpide	milj. €			Kaavatalous netto milj. €
KONHA									
YTO	Asemakaavaluonnos		Asemakaavaehdotus		Asemakaava KV				
KITO									
Vesiliikelaitos									

4.5 Infrastruktuurin ylläpito (kh)

1.000 €	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tavoitetasot yhteensä		24.435	24.435		25.046	25.672	26.445

Lisätietoja: Turun Kiinteistöliikelaitos tilaa yleisten alueiden, katu- ja viheralueiden ylläpitotyöt valtakunnallisten hoito- ja kunnossapitoluokitusten mukaisesti. Ylläpito käsittää sekä talvi- että kesäaikaisen hoidon ja kunnossapidon. Ylläpitotöiden tilaaminen perustuu kolmeen tuotekokonaisuuteen, jolla haetaan kaupunkien välistä kustannustenvertailun mahdollisuutta:

Perustuotteet sisältävät pakolliset lakisääteiset tehtävät ja muut välttämättömät hoitoon liittyvät tehtävät. Perustuotteita ovat talvihoito (5,53 milj. euroa, 1 415 ha), viheralueiden hoito (2,81 milj. euroa, 2 977 ha), liikennealueiden hoito (0,89 milj. euroa, 4 511 ha), puhtaanapito (2,30 milj. euroa, 8 274 ha) sekä kalusteiden, varusteiden ja rakenteiden hoito (0,77 milj. euroa, 20 040 ha)

Erillistuotteet sisältävät muut tehtäväkokonaisuudet sekä kunnossapitotyöt. Kunnossapitotöillä pyritään hillitsemaan korjausvelan kasvua. Erillistuotteita ovat katu- ja viheralueiden kunnossapitotyöt (4,17 milj. euroa, 20 040 ha), talvihoidon erillistuote, lumen kuljetus ja lumensijoituspaikat (0,25 milj. euroa), kunnossa- ja puhtaanapidon erillistuote, ilkivalta ja taapahtumat (0,17 milj. euroa), leikkipaikkojen hoito ja kunnossapito (0,64 milj. euroa, 152 kpl), talousmetsien hoito (0,20 milj. euroa, 4 900 ha), ulkoilusaaret (0,65 milj. euroa, 3 kpl), erityisalueiden hoito, laiturit, venepaikat, vesiväylät (0,30 milj. euroa), ulkovalaistus (2,73 milj. euroa, 28 000 kpl) ja liikennevalot (0,97 milj. euroa, 170 kpl).

Erityistuotteet (2,07 milj. euroa) sisältävät kaupunkikohtaisia tehtäviä ja palveluita, jotka eivät ole normaaleja ylläpitotehtäviä, mm. föri, liikennekeskus ja katulämmityksen kustannukset. Erityistuotteisiin sisältyy myös infrapalveluiden ylläpitoyksikön yleiskustannukset.

Perus- ja erillistuotteilla on tuotekortit, joissa on määritelty sekä laatuun että määräaikoihin liittyvät vaateet. Kaikilla tuotteilla on oma kustannus seurantansa. Yksilöidymät tuotekuvaukset sisältyvät operatiiviseen sopimukseen. Hoitoluokituksia tarkastetaan katu- ja viheralueilla vuosittain.

5.1 Henkilöstön työhyvinvointi (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Ohjelman alatavoite	Kaupungin tavoite 2017	Toimialan TAE 2017
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia	Työssä jaksamista tukeva työnantajapolitiikka	Sairauspoissaolot alla suurten kaupunkien keskiarvon (kaupungin tasolla)	Kiinteistötoimialan sairauspoissaolon (%) aleneminen edellisiin vuosiin verrattuna.
Aktiivinen osaamisen ennakointi	Urapolkujen aktiivinen seuranta	Varhe-maksu alle suurten kaupunkien keskitason (kaupungin tasolla) määrä	Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden määrän aleneminen.
Turku on vetovoimainen työnantaja	Taloudellisesti vastuullinen palveluiden tuottaminen	Henkilötyövuosien aleneminen edellisestä vuodesta	Kiinteistötoimialan HTV-tavoite asetetaan sopimuksen kohdassa "Resurssien käyttö".

6.1 Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
KYSYNTÄ/TARVE								
Infrapalvelujen ylläpidettävä pinta-ala, (ha)	3.757	3.867	3.944	4.030	4.110	4.192	4.276	4.319
Hallinnassa olevat tilat, (1.000 m ²)	1.101	1.041	1.037	1.026	1.024	1.025	1.015	1.015
VOLYMI								
Investointitaso (investoinnit €/ liikevaihto €, (%))	52,0	29,2	29,6	35,5	36,4	48,6	49,2	41,2
Rakennusten korjausvelka, €/ uudishinta, € (%)	12,8	13,2	14,5	14,4	14,5	14,3	13,7	13,7
LAATU JA VAIKUTTAVUUS								
Tyytyväisyys katujen ja teiden hoitoon	3,23	3,47	3,27	3,27	3,27	3,28	3,29	3,30
Tyytyväisyys puistojen ja viheralueiden hoitoon	3,31	3,50	3,47	3,40	3,40	3,41	3,42	3,42
SAATAVUUS JA PEITTÄVYYS / KATTAVUUS								
-								
TUOTTAVUUS JA TEHOKKUUS								
Liikevaihto €/ htv (1 000 €)	837	849	838	761	772	796	815	823
Infran ylläpitomenot (€) / ylläpidettävä pinta-ala (ha)	5 895	5 698	5 552	6 063	5 945	5 975	6 004	6 123
Rakennusten kunnossapitomenot (€) / omien rakennusten pinta-ala (m ²)	14,52	14,99	14,22	14,36	14,51	14,65	14,80	14,95

7.1 Muu kaupunkitasoinen ohjaus (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
Asunto- ja maankäyttöohjelma	Kaavoitussuunnitelma
Maakuntastrategia	Maakunnan kehittämisen pitkän aikavälin hankkeet
Tilastrategia	Kaupungin tilojen käyttö
Ilmasto- ja ympäristöohjelma	Kestävä kehitys
Maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimus	Kuntien ja valtion yhteinen tahtotila
Turun kaupungin sisäisen vuokrauksen periaatteet	Kiinteistöliikelaitoksen ja toimialojen välinen maksujärjestely
Tilahankkeiden tarveselvitys- ja hankesuunnitteluohje	Investointiohjelma

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Tuloslaskelma 2017 - 2020

KIINTEISTÖLIKELAITOS	TP 2015	TA 2016	TA 2016 muutos	TA 2016 yhteensä	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
LIKEVAIHTO	179 458 654	159 667 169	150 000	159 817 169	160 667 624	164 031 847	167 066 278	168 652 067
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	2 201 275	2 550 000	0	2 550 000	1 610 000	1 610 000	1 610 000	1 610 000
Liiketoiminnan muut tuotot	26 595 193	23 005 000	700 000	23 705 000	25 290 000	25 290 000	25 790 000	25 290 000
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymäl	0	0	0	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut	11 250 839	12 138 882	-387 650	11 751 232	11 883 235	11 780 868	11 687 468	11 583 512
Palkat ja palkkiot	8 745 603	9 394 769	-334 350	9 060 419	9 271 647	8 968 357	8 904 915	8 841 050
Eläkekulut	2 087 154	2 200 652	-63 955	2 136 697	2 005 848	1 974 114	1 959 811	1 945 412
Muut henkilöstösivukulut	505 257	555 221	10 656	565 877	617 779	850 437	834 782	809 090
Hlöstökorvaukset & -menojen korjaukset	-87 175	-11 760	0	-11 760	-12 040	-12 040	-12 040	-12 040
Materiaalit ja palvelut	74 390 060	73 999 637	-800 000	73 199 637	73 431 522	73 587 611	73 260 120	73 681 093
Palvelujen ostot	60 785 981	62 523 582	-800 000	61 723 582	62 121 322	62 377 411	62 649 920	63 070 893
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	13 604 079	11 476 055	0	11 476 055	11 310 200	11 210 200	10 610 200	10 610 200
Ostot tilikauden aikana	13 604 153	11 476 055	0	11 476 055	11 310 200	11 210 200	10 610 200	10 610 200
Varastojen lisäys / vähennys	-74	0	0	0	0	0	0	0
Vuokrat	25 398 035	38 231 081	0	38 231 081	38 937 132	42 210 665	45 471 294	45 519 941
Muut liiketoiminnan kulut	705 594	674 250	0	674 250	498 375	175 000	175 000	175 000
Poistot ja arvonalentumiset	47 419 973	41 671 174	0	41 671 174	45 811 194	42 775 175	40 462 515	38 094 764
Suunnitelman mukaiset poistot	46 899 902	41 671 174	0	41 671 174	45 811 194	42 775 175	40 462 515	38 094 764
Kertaluonteiset poistot	520 071	0	0	0	0	0	0	0
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0	0	0
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	49 090 621	18 507 145	2 037 650	20 544 795	17 006 166	20 402 528	23 409 881	26 497 757
Rahoitustuotot ja -kulut	-23 368 967	-29 356 309	0	-29 356 309	-28 921 480	-2 556 580	-2 556 580	-2 556 580
Korkotuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	36 193	0	0	0	0	0	0	0
Korkokulut	2 121 480	2 556 580	0	2 556 580	2 121 480	2 556 580	2 556 580	2 556 580
Muut rahoituskulut	21 283 679	26 799 729	0	26 799 729	26 800 000	0	0	0
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (k)	21 277 906	26 799 729	0	26 799 729	26 800 000	0	0	0
LIKEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	25 721 654	-10 849 164	2 037 650	-8 811 514	-11 915 314	17 845 948	20 853 301	23 941 177
Satunnaiset tuotot ja kulut	89 651 112	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot	90 297 464	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	646 352	0	0	0	0	0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	115 372 767	-10 849 164	2 037 650	-8 811 514	-11 915 314	17 845 948	20 853 301	23 941 177
Varausten ja rahastojen muutokset	1 785 413	876 489	0	876 489	1 804 466	1 804 466	1 804 466	1 804 466
Poistoeron muutos	1 348 852	876 489	0	876 489	1 804 466	1 804 466	1 804 466	1 804 466
Varausten muutos	436 562	0	0	0	0	0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0	0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	117 158 180	-9 972 675	2 037 650	-7 935 025	-10 110 848	19 650 414	22 657 767	25 745 643

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Rahoituslaskelma 2017 - 2020

KIINTEISTÖLIKELAITOS	TP 2015	TA 2016	TA 2016		TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
			muutokset	TA 2016 yhteensä				
Liikeliijäämä (ali-)	49 090 621	18 507 145	2 037 649	20 544 794	17 006 166	20 402 528	23 409 881	26 497 757
Poistot ja arvonalentumiset	47 419 973	41 671 174	0	41 671 174	45 811 194	42 775 175	40 462 515	38 094 764
Rahoitustuotot ja -kulut	-23 368 967	-29 356 309	0	-29 356 309	-28 921 480	-2 556 580	-2 556 580	-2 556 580
Satunnaiset tuotot ja kulut	89 651 112	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	0	-18 000 000	0	-18 000 000	-18 000 000	-18 000 000	-18 000 000	-18 000 000
Toiminnan rahavirta	162 792 739	12 822 010	2 037 649	14 859 659	15 895 881	42 621 123	43 315 816	44 035 941
Investointikulut	42 536 019	56 801 000	0	56 801 000	58 415 000	79 793 000	82 170 000	69 460 000
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	1 285 975	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustuotot	0	22 500 000	0	22 500 000	22 500 000	22 500 000	22 500 000	22 500 000
Investointien rahavirta	-41 250 044	-34 301 000	0	-34 301 000	-35 915 000	-57 293 000	-59 670 000	-46 960 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	121 542 696	-21 478 990	2 037 649	-19 441 341	-20 019 119	-14 671 877	-16 354 184	-2 924 059
Antolainauksen muutokset	-8 400	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle / kuntayhtymälle	-	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset muilta	-	8 400	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta / kuntayhtymältä	+	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	+	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	-1 083 333	-1 083 333	0	-1 083 333	-1 083 333	-1 083 333	-1 083 333	-1 083 333
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta / kuntayhtymältä	+	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	+	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalta / kuntayhtymältä	-	1 083 333	1 083 333	0	1 083 333	1 083 333	1 083 333	1 083 333
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-	0	0	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta / kuntayhtymältä	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Ylijäämäpalautukset	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-164 234 002	0	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta / kuntayhtymältä	+/-	162 935 844	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	+/-	1 585 667	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta / kuntayhtymältä	+/-	15 059	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	+/-	243 449	0	0	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	+/-	-29 000	0	0	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-165 325 736	-1 083 333	0	-1 083 333	-1 083 333	-1 083 333	-1 083 333	-1 083 333
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-43 783 040	-22 562 323	2 037 649	-20 524 674	-21 102 452	-15 755 210	-17 437 517	-4 007 392

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

Työterveystalon alkuperäinen talousarvioesitys (toiminnalliset tavoitteet, tulos- ja rahoituslaskelma)

1000KHTYOTPA TYÖTERVEYSHUOLLON PALVELUT

Tuloslaskelma raportti

	TP 2015	TA 2016	TA 2016 muutos	TA 2016 siirto	TA 2016 yhteensä	TA 2017	TS 2018	TS 2019
LIIVEVAIHTO	7 419 388	6 855 000	600 000	0	7 455 000	7 420 623	0	0
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0	0			
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0			
Liiketoiminnan muut tuotot	34 735	143 500	0	0	143 500	33 500	0	0
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä	0	0	0	0	0			
Henkilöstökulut	4 227 519	4 458 541	0	0	4 458 541	4 037 540		
Palkat ja palkkiot	3 464 842	3 282 820	0	0	3 282 820	3 263 714		
Eläkekulut	597 572	980 722	0	0	980 722	556 463		
Muut henkilöstösivukulut	201 773	195 000	0	0	195 000	217 363		
Hlostokorvaukset & -menojen korjauseerat	-36 668	0	0	0	0			
Materiaalit ja palvelut	1 562 901	1 915 316	-100 000	0	1 815 316	1 876 689	0	0
Palvelujen ostot	1 444 278	1 773 888	-100 000	0	1 673 888	1 735 261		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	118 623	141 428	0	0	141 428	141 428		
Ostot tilikauden aikana	118 623	141 428	0	0	141 428	141 428		
Varastojen lisäys / vähennys	0	0	0	0	0			
Vuokrat	657 695	587 779	0	0	587 779	587 779		
Muut liiketoiminnan kulut	14 898	10 151	0	0	10 151	10 151	0	0
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0	0	0			
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0			
Kertaluonteiset poistot	0	0	0	0	0			
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0			
LIIKELUJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	991 110	26 713	700 000	0	726 713	941 964	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut	463	0	0	0	0	0	0	0
Korkotuotot	0	0	0	0	0			
Muut rahoitustuotot	463	0	0	0	0			
Korkokulut	0	0	0	0	0			
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0			
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (kunnalle)	0	0	0	0	0			
LIIKELUJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	991 573	26 713	700 000	0	726 713	941 964	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0			
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0			
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	991 573	26 713	700 000	0	726 713	941 964	0	0
Varausten ja rahastojen muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0			
Varausten muutos	0	0	0	0	0			
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0			
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	991 573	26 713	700 000	0	726 713	941 964	0	0

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

#611ietaja

TURUN TYÖTERVEYSTALO

	TOT 2015	TA 2016	TA 2016 muutokset	TA 2016 yhteensä	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Vuosikate	991 573	26 713	700 000	726 713	941 964	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	991 573	26 713	700 000	726 713	941 964	0	0	0
Investointikulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustuotot	0	0	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	0	0	0	0	0	0	0	0
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	991 573	26 713	700 000	726 713	941 964	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA								
Antolainauksen saamiset		0	0	0	0			
Antolainasaamisten lisäykset	-	0	0	0	0			
Antolainasaamisten vähennykset	+	0	0	0	0			
Lainakannan muutokset		0	0	0	0			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+	0	0	0	0			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	+	0	0	0	0			
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-	0	0	0	0			
Oman pääoman muutokset		0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	+/-	0	0	0	0			
Muut maksuvalmiuden muutokset		0	0	0	0			
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	+/-	0	0	0	0			
Vaihto-omaisuuden muutos	+/-	0	0	0	0			
Saamisten muutokset	+/-	0	0	0	0			
Korottomien velkojen muutokset	+/-	0	0	0	0			
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	0	0	0	0	0	0	0	0
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	991 573	26 713	700 000	726 713	941 964	0	0	0

Työterveyshuolto aloitti taseyksikkönä 2013. Suunnitelmavuodet sisältyvät kaupunginhallituksen toimielimen taloussuunnitelmaan 2018-2020

Strateginen sopimus 2017, aluepelastuslaitos

1. LÄHTÖKOHDAT

1.1 Lyhyt kuvaus toiminnasta (kh)

Laadukkaat pelastustoiminta-, turvallisuus- ja ensihoitopalvelut tuotetaan Varsinais-Suomessa ammattitaitoisesti, tasapuolisesti ja nopeasti kaikkina vuorokauden aikoina.

Aluepelastuslaitos tuottaa pelastustoimen palveluja Varsinais-Suomen maakunnan 28 kunnan alueella Aluepelastuslautakunnan hyväksymän palvelutasopäätöksen mukaisesti.

Aluepelastuslaitos tuottaa ensihoitopalveluja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin palvelutasopäätöksen mukaisesti.

1.2 Toimintaympäristön muutos (kh)

Pelastustoimen palvelutasopäätös koskee vuosia 2013-2016. Suunnitelmakauden luvut on tehty sillä oletuksella, että nykyinen palvelutaso säilyy. Uusi palvelutasopäätös kaudelle 2017-2020 päätetään lautakunnassa suunnitelman mukaisesti vuonna 2016.

Ensihoidon järjestämisvastuu siirtyi Sairaanhoidon alustalle 2013. Suunnitelmakauden luvut 2016-2018 on tehty oletuksella, että toiminnan laajuus ensihoitopalveluiden osalta säilyy 2015 tasolla.

Vuokratuissa paloasemakiinteistöissä on merkittävästi ns. korjausvelkaa. Turun kaupungissa sijaitsevien paloasemakiinteistöjen osalta käynnistetään vuonna 2016 tilatarveselvitykset käytyjen keskustelujen perusteella. Tilatarveselvitykset koskevat Turun keskuspaloasemaa, Kärämäen paloasemaa, Maarian, Paattisten, Jäkärän ja Kaksikerran sopimuspalokuntien paloasemia. Muun maakunnan alueella sijaitsevien kiinteistöjen peruskorjausten ja uudisrakentamisen esisuunnittelua toteutetaan paloasemaverkkopäätöksen mukaisesti ja vuokratukustannusten nousuun vaikuttavat toteutuneet peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeet. Hankkeet hyväksytään johtosäännön mukaisesti.

Investointimäärärahat ovat pysyneet yli 10 vuotta samalla tasolla. Samaan aikaan mm. investointitulojen osalta valtionavustukset ovat poistuneet ja investointien hankintahinnat ovat nousseet. Tästä johtuen poistoaikataavoite ei enää toteudu, kaluston kierrättäminen vaikeutuu ja korjauskustannukset nousevat edelleen jo tämän hetken selvästi lisääntyneistä käyttöpuolen korjauskuluista. Uuden palvelutasopäätöksen (2017-2020) pohjaksi ollaan esittämässä lautakunnassa laajaa kannatusta saanutta investointitason nostoa, joka vuodesta 2017 olisi nykyisen 1,6 Meuron sijasta 2,0 Meuroa.

1.3. Toiminnan kehittämisuunnitelma ja strategiset painopisteet (kv)

Palvelutasopäätöksessä on määritelty suunnitelmakauden kehittämisuunnitelma.

Strategiset painopistealueet:

- Osaava, motivoitunut ja toimintakykyinen henkilöstö
- Osaavat, motivoituneet ja toimintakykyiset sopimuspalokunnat
- Toimiva ja kattava paloasemaverkosto
- Tyytyväiset asiakkaat ja kuntaomistajat
- Toiminnan edellyttämät riittävät taloudelliset resurssit.

2. TALOUDELLISET TAVOITTEET

2.1 Määrärahat ja investoinnit (kv)

1.000 €						
Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatulot	42 970	44 106	43 973	44 183	44 503	44 800
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	40 873	42 506	41 973	42 183	42 503	42 800
Toimintakate	2 097	1 600	2 000	2 000	2 000	2 000
Muutos-%		-23,7 %	25 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

1.000 €						
Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Investointikulut	2 731	2 106	4 165	4 192	4 004	4 876
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	626	397	1 994	2 021	1 831	2 705
Pysyvien vastaavien luovutustuotot	8	109	171	171	173	171
NETTO	-2 097	-1 600	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Muutos-%		-23,7 %	25 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %

2.3 Muutokset (kv)

Kaupunginvaltuusto

1.000 €, aluepelastuslautakunta	2016	2017	2018	2019
Yhteensä				

Kaupunginjohtaja

1.000 €, aluepelastuslautakunta	2016	2017	2018	2019
Yhteensä				

Johtokunta (suunnitteluraamiin vaikuttavat muutosesitykset)

1.000 €, aluepelastuslautakunta	2016	2017	2018	2019
Paloasemaverkkopäätöksen mukaiset kiinteistöhankeet (uudisrakennukset ja peruskorjaukset Turun kaupungin kiinteistöissä)				
<i>Investointikohteen nimi, vaikutus vuokramäärärahoihin hankkeen mukaan/alkaen 20xx</i>				
<i>Keskuspaloasema (peruskorjauksen tilatarveselvitys vuonna 2016)</i>				
<i>Keskuspaloasema (tilannekeskus: Toteutus 2016-2017)</i>		30		
<i>Kakskerta, Jäkärä, Paattinen, Maaria, Kärsämäki paloasemat (tilatarveselvitykset vuonna 2016)</i>				
Yhteensä		30		

2.5 Omarahoitusosuudet (kv)

1.000 €		TOT				
KH/omarahoitusosuus/Alpe	TOT 2015	TAM 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintatulot	12.895	13.243	13.349	13.450	13.550	13.650
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0	0
Toimintamenot	0	0	0	0	0	0
Toimintakate	0	0	0	0	0	0
Muutos-%		0,0 %	0,8 %	0,75 %	0,74 %	0,75 %

3. RESURSSIEN KÄYTTÖ

3.1 Työvoiman käyttö (kv)

Henkilötyövuodet (htv)	TP 2014	TAM 2015	TA 2016	TAE 2017	TS 2018	TS 2019	
Aluepelastus	550	555	552	549	549	549	
Palkat ja palkkiot (tiedoksi, 1000 €)	28.120	28.446	28.780	28.700	28.800	28.900	
Lisätietoja: -							

3.2 Tilojen ja alueiden käyttö (kh)

Toimialan käytössä olevat	TAM 2015	TA 2016	TAE 2017	TAE 2018	TS 2019	TS 2020
Tilat yhteensä (m ² , Turun alueella)	10.920	10.920	11.200	11.200	11.200	11.200
Sisäisen vuokran perusteena olevat tilat (m ² , koko maakunnan alueella)	56.000	55.200	56.000	57.000	57.000	57.600
Muut tilat (m ²)	-	-	-	-	-	-
Alueet yhteensä (ha)	-	-	-	-	-	-
Sisäinen vuokra yhteensä (€) (tiedoksi)	4.856.524	5.142.278	5.200.000	5.400.000	5.400.000	5.500.000

Lisätietoja: Varsinais-Suomen aluepelastuslautakunta on lähettänyt aikaisempina vuosina Turun kaupungin konsernihallinnon Strategisen tilojen ohjauksen vastualueelle ehdotukset peruskorjaushankkeesta (keskuspaloasema) ja uudisrakennushankkeista. Puheenjohtajiston strategisen sopimuksen neuvottelutilaisuudessa on sovittu, että Turun kaupungin alueella sijaitsevista paloasemakiinteistöistä laaditaan tilatarveselvitykset. Pelastuslaitos on käynnistänyt valmistelun ja käynyt lisäkeskustelua mm. Turun kaupungin tilaliikelaitoksen kanssa. Muiden kiinteistöjen, kuin Turun kaupungin alueella olevat paloasemakiinteistöt, osalta suunnittelua toteutetaan paloasemaverkkopäätöksen ja johtosäännön mukaisesti sen kunnan kanssa, jossa paloasemakiinteistö sijaitsee. Hankkeiden toteutuessa vaikutuksia syntyy talousarviomäärärahoihin (vuokrat).

4. TOIMINNALLISET TAVOITTEET

4.1 Strategiset tavoitteet (kv)

Tavoite 1	<i>Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2013-2016</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>				
	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Toimintavalmiusaika (%)	80 %	80 %	80 %	80 %	80 %	80 %	80 %
Tavoitteen kuvaus: -							

Tavoite 2	<i>Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2013-2016</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>				
	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Tarkastusmäärät (%)	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %
Tavoitteen kuvaus: -							

Tavoite 3	<i>Varsinais-Suomen pelastuslaitos/ Palvelutasopäätös 2013-2016</i>		<i>Muut toteutettavat linjaukset: -</i>				
	TA 2015	TA 2016	TAE 2017	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Kustannusvertailu (€/as.)	72 €	73 €	73 €	73 €	74 €	75 €	75 €
Tavoitteen kuvaus: -							

5. HENKILÖSTÖN TYÖHYVINVOINTI JA TYÖELÄMÄN LAATU

5.1 Kaupungin yhteiset työhyvinvointitavoitteet (kh)

Henkilöstöohjelman painopistealue	Ohjelman alatavoite	Kaupungin tavoite 2017	Toimialan TAE 2017
Turussa jokaisen tulee voida kokea, että työ lisää hyvinvointia	Työssä jaksamista tukeva työnantajapolitiikka	Sairauspoissaolot alla suurten kaupunkien keskiarvon (kaupungin tasolla)	Sairauspoissaolon (%) aleneminen edellisiin vuosiin verrattuna
Aktiivinen osaamisen ennakointi	Urapolkujen aktiivinen seuranta	Varhe-maksu alle suurten kaupunkien keskitason (kaupungin tasolla) määrä	Alkaneiden työkyvyttömyyseläkkeiden määrä
Turku on vetovoimainen työnantaja	Taloudellisesti vastuullinen palveluiden tuottaminen	Henkilötyövuosien aleneminen edellisestä vuodesta	Toimialan HTV-tavoite asetetaan sopimuksen kohdassa "Resurssien käyttö"

6. TUNNUSLUVUT

6.1 Tiedoksi annettavat tunnusluvut (kh)

Tunnusluku	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tuottavuus ja taloudellisuus							
Pelastetut henkilöt	335	273	-	-	-	-	-
Pelastettu omaisuus (1 000 €)	91 598	292 881	-	-	-	-	-
Ensihoitoyksiköiden käyttöaste-%	39,5	43,8	-	-	-	-	-
Valtakunnallinen kustannusvertailu €/as.	76	77	78	79	80	81	81
V-S aluepelastus kustannukset €/asukas	70,5	72	73	73	75	75	75

7. MUU KAUPUNKITASOINEN OHJAUS

7.1 Muut kaupunkitasoiset ohjausasiakirjat (kh)

Ohjausasiakirja	Ohjaustieto
Johtosääntö	Määrittää toimivaltuudet.
Toimintasääntö	Määrittää organisaation.
Palvelutasopäätös	Aluepelastuslautakunta määrittää pelastustoimen palvelutason, resurssit ja kehittämisen valtuustokaudeksi.
Ensihoidon sopimus	Määrittää Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ensihoidon palvelutasopäätöksen mukaisen palvelutuotannon.
Valvontasuunnitelma	Määrittää riskienhallinnan toiminnan resurssien kohdentamisen.

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

1000VSALUELK VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAUTAKUNTA

Tuloslaskelma raportti

	TP 2015	TA 2016	TA 2016 muutos	TA 2016 siirto	TA 2016 yhteensä	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
LIIVEVAIHTO	37 818 350	39 311 011	0	0	39 311 011	39 103 610	39 289 500	39 579 000	39 800 000
Valmisteverastojen muutos	0	0	0	0	0		0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0	0		0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	5 151 915	4 795 000	0	0	4 795 000	4 870 000	4 894 000	4 924 000	5 000 000
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymäl	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Henkilöstökulut	27 302 501	28 780 055	0	0	28 780 055	28 270 610	28 400 000	28 710 000	28 860 000
Palkat ja palkkiot	22 119 127	22 894 701	0	0	22 894 701	22 177 034	22 300 000	22 490 000	22 600 000
Eläkekulut	4 380 582	4 527 698	0	0	4 527 698	4 397 276	4 400 000	4 480 000	4 480 000
Muut henkilöstösivukulut	1 263 520	1 357 656	0	0	1 357 656	1 696 300	1 700 000	1 740 000	1 780 000
Hiljentyneet & -menojen korjaukset	-460 728	0	0	0	0		0	0	0
Materiaalit ja palvelut	7 658 538	7 283 264	0	0	7 283 264	7 574 000	7 593 500	7 575 000	7 650 000
Palvelujen ostot	5 941 865	5 544 264	0	0	5 544 264	5 804 000	5 813 500	5 815 000	5 860 000
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	1 716 673	1 739 000	0	0	1 739 000	1 770 000	1 780 000	1 760 000	1 790 000
Ostot tilikauden aikana	1 716 814	1 739 000	0	0	1 739 000	1 770 000	1 780 000	1 760 000	1 790 000
Varastojen lisäys / vähennys	-141	0	0	0	0		0	0	0
Vuokrat	5 636 464	6 165 692	0	0	6 165 692	5 834 000	5 900 000	5 928 000	6 000 000
Muut liiketoiminnan kulut	275 630	277 000	0	0	277 000	295 000	290 000	290 000	290 000
Poistot ja arvonalentumiset	1 615 924	906 270	0	0	906 270	1 400 000	1 600 000	1 500 000	1 400 000
Suunnitelman mukaiset poistot	1 615 924	906 270	0	0	906 270	1 400 000	1 600 000	1 500 000	1 400 000
Kertaluonteiset poistot	0	0	0	0	0		0	0	0
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0		0	0	0
LIIEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	481 208	693 730	0	0	693 730	600 000	400 000	500 000	600 000
Rahoitustuotot ja -kulut	1 361	0	0	0	0	0	0	0	0
Korkotuotot	0	0	0	0	0		0	0	0
Muut rahoitustuotot	1 361	0	0	0	0		0	0	0
Korkokulut	0	0	0	0	0		0	0	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	0	0		0	0	0
Liikelaitoksen korvaus peruspääomasta (k)	0	0	0	0	0		0	0	0
LIIEYLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	482 569	693 730	0	0	693 730	600 000	400 000	500 000	600 000
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0		0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0		0	0	0
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	482 569	693 730	0	0	693 730	600 000	400 000	500 000	600 000
Varausten ja rahastojen muutokset	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0		0	0	0
Varausten muutos	0	0	0	0	0		0	0	0
Rahastojen muutos	0	0	0	0	0		0	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	482 569	693 730	0	0	693 730	600 000	400 000	500 000	600 000

TURUN KAUPUNGIN TOIMINTASUUNNITELMA 2017 - 2020

VARSINAIS-SUOMEN ALUEPELASTUSLAITOS

	TP 2015	TA 2016	TA 2016 muutokset	TA 2016 yhteensä	TA 2017	TS 2018	TS 2019	TS 2020
Liikelyljäämä (ali-)	481 208	693 730	0	693 730	600 000	400 000	500 000	600 000
Poistot ja arvonalentumiset	1 615 924	906 270	0	906 270	1 400 000	1 600 000	1 500 000	1 400 000
Rahoitustuotot ja -kulut	1 361	0	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjaukset	0	0	0	0	0	0	0	0
Toiminnan rahavirta	2 098 492	1 600 000	0	1 600 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000	2 000 000
Investointikulut	2 731 069	2 106 300	0	2 106 300	4 165 300	4 192 300	4 004 300	4 876 300
Valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet	625 500	397 320	0	397 320	1 994 320	2 021 320	1 831 320	2 705 320
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustuotot	0	108 980	0	108 980	170 980	170 980	172 980	170 980
Investointien rahavirta	-2 105 569	-1 600 000	0	-1 600 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-7 076	0	0	0	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA								
Antolainauksen saamiset		0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset kunnalle / kuntayhtymälle	-	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten lisäykset muilta	-	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset kunnalta / kuntayhtymältä	+	0	0	0	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset muilta	+	0	0	0	0	0	0	0
Lainakannan muutokset		0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys kunnalta / kuntayhtymältä	+	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	+	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle / kuntayhtymälle	-	0	0	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muille	-	0	0	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos kunnalta / kuntayhtymältä	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset		0	0	0	0	0	0	0
Ylijäämäpalautukset	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		0	0	0	0	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta / kuntayhtymältä	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta / kuntayhtymältä	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Korottomien velkojen muutos muilta	+/-	0	0	0	0	0	0	0
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	+/-	0	0	0	0	0	0	0
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	0	0	0	0	0	0	0	0
VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-7 076	0	0	0	0	0	0	0